Zile de nisip

Bujor Nedelcovici

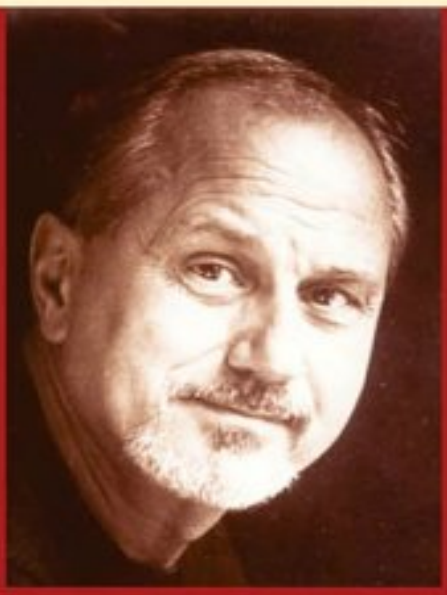

Bujor Nedelcovici

Zile de nisip

Editura ALLFA
2011

EDITURA ALLFA

Zile de nisip

Bujor Nedelcovici

Copyright © 2011 Editura ALLFA

Editura ALLFA:

Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,

sector 6, cod 060512 – Bucureşti

Tel.: 021 402 26 00; Fax: 021 402 26 10

Departamentul distribuţie:

Tel.: 021 402 26 30; 021 402 26 33

Comenzi la: comenzi@all.ro, www.all.ro

ISBN ePub: 978-973-724-502-1

ISBN PDF:978-973-724-405-5

ISBN print: 978-973-724-033-2

Redactor: Augustin Frăţilă

Corectură : Marga Popescu

Coperta: Andra Penescu

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepseşte penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Prefaţă

Încercând să mă întorc în trecut pentru a-mi aminti «*când, unde şi cum*» am scris romanul «**Zile de nisip**», memoria afectivă este tulburată de amintirile legate de realizarea filmului inspirat după roman care a avut titlul: «**Faleze de nisip**». Încă o dată se dovedeşte că imaginea… icoana, iconografia – memoria vizuală – este uneori mai puternică şi cu un impact al evocării mai intens decât sentimentele şi memoria afectivă sau raţională.

Să facem un efort pentru a mă plasa în spaţiul şi timpul din anii 1977-78, când am început să scriu acest roman. Caut în bibliotecă şi, spre surprinderea mea, găsesc un exemplar din prima ediţie din 1979 pe care l-am luat când am plecat din ţară. A fost alături de mine, fără să ştiu, timp de 26 de ani. Coperta s-a desprins şi a fost lipită cu scotch. Este exemplarul pe care am făcut corecturi când romanul a fost publicat în ediţia a doua în 1993.

Totul a început nu cu sfârşitul, ci cu… un fapt banal. Eram pe ţărmul mării, la Constanţa, pe plaja de la Hanul Piraţilor. Şi într-o zi, stând lungit pe nisip şi apoi înotând în largul mării, am văzut un tânăr care s-a aplecat spre hainele mele aşezate pe un prosop, le-a luat şi a fugit printre măslinii sălbatici. Un furt în plină zi şi sub privirile mele. Am reclamat cazul la Miliţia din Constanţa, dar m-am lovit de aceeaşi obtuzitate şi lene din «vremea aceea», dar şi de aroganţa locotenentului Popa (voi reveni). După câteva zile, am renunţat la reclamaţie şi am plecat la Bucureşti. Întâmplarea m-a obsedat… Consider că un furt este un viol moral şi imaginea «Puştiului», care îmi luase lucrurile de pe plajă şi aparatul de fotografiat –

eram pasionat de fotografie – nu mă părăsea ziua şi noaptea. Aşa că… de fiecare dată când vreau să mă eliberez de o obsesie, încep să scriu un roman. Şi aşa s-a născut «**Zile de nisip**», roman care a încercat să analizeze – sub pretextul unei anchete penale – problema raportului dintre cel care face istoria şi cel care o suportă şi care… poate ajunge până la parabola deposedării.

Este ştiut că un roman se scrie de la sfârşit spre început, adică finalul este esenţial. Multe romane au fost ratate pentru că finalul nu trimitea spre sens, semnificaţie, parabolă sau simbol şi nu invita lectorul să continue povestea. După ce doctorul Theodor Hristea – «eroul timpurilor noastre» care a condus ancheta – a cunoscut un eşec pe toate planurile: profesional, moral iar Cristina l-a părăsit, romanul părea că a ajuns la ultimul capitol. Întotdeauna am avut senzaţia că «nu numai» eu scriu un roman şi o intervenţie providenţială apare atunci când jocul imaginaţiei şi imaginarul pare închis. Am continuat să scriu fără să ştiu unde voi ajunge. «Oracolul» îl condamnase pe Theodor încă de la început şi eu nu luasem act decât odată cu ultima pagină a romanului. Raportul dintre dominat şi dominator, asuprit şi asupritor se schimbase şi cel aparent învins – Puştiul – fusese până la urmă învingător, dar cu preţul libertăţi lui.

«*Cum şi cine*» scrie un roman? Ştefan Albini este naratorul şi în acelaşi timp personaj, adică scriitorul care încearcă să înscrie şi să scrie povestea pe tăbliţele de lut ale cărţii care se desfăşoară sub ochii lui şi ai personajelor. Ideea «*păpuşilor ruseşti*», a «romanului în roman», am reluat-o şi în «**Al doilea mesager**», «**Ian Înţeleptul**» şi chiar în «**Dimineaţa unui miracol**». Eu, autorul, scribul, scriptorul… voiam să aflu cum şi unde se ascunde misterul povestirii din «O mie şi una de nopţi», dar şi al creaţiei care poate… imită «marea creaţie».

Locotenentul Popa de la Miliţia din Constanţa, după ce a aflat că am publicat un roman având ca personaj un ofiţer cu numele lui şi având ca pretext întâmplarea petrecută la Hanul Piraţilor, a venit la Bucureşti, mi-a cerut o întâlnire şi mi-a solicitat o favoare. În timpul serviciului fusese într-un bar, bătuse un marinar norvegian şi fusese dat afară din Miliţie. Îmi cerea să-i dau o referinţă favorabilă – ca personaj de roman – pentru a fi reîncadrat în Miliţie. Realitatea inspiră opera de artă şi, la rândul ei, arta poate provoca realitatea într-o alchimie care îşi păstrează misterul. Evident, l-am refuzat. Personajul îşi jucase rolul doar în roman.

În 1979, romanul «**Zile de nisip**» a primit Premiul pentru proză acordat de Uniunea Scriitorilor.

Pentru că scriitura mea este prioritar vizuală, am încercat să realizez – urmărind capitolele din carte – un scenariu. Să nu uităm că Flaubert, când scria «**Madame Bovary**», îşi intitulase caietul: «*Scenariu*», vorbea despre «*surimpression*» şi desfăşurarea epică a romanului avea structura unui decupaj regizoral.

Prin ’79 am scris un scenariu de film inspirat din roman, cu titlul «**Faleze de nisip**» şi care a fost realizat într-un stil original de regizorul Dan Piţa. După ce scenariul a trecut pentru aprobare prin mai multe «furci caudine» ale Comisiei Consiliului Culturii şi a fost vizionat şi revizionat de Dumitru Popescu Dumnezeu, Ştefănescu etc… a fost prezentat pe ecrane. Nu a rămas decât trei zile, a fost retras din ordinul lui Ceauşescu şi închis la Arhivele Cinematografiei de la Jilava. Atunci şi filmele puteau fi condamnate şi arestate… În 1983, la «*Consfătuirea de lucru pe probleme organizatorice şi politico-educative*» de la Mangalia, Ceauşescu a ţinut un discurs furibund împotriva filmului acuzând «*scenaristul şi regizorul nu cunosc tineretul patriei noastre*» şi este de preferat «*să înfrumuseţăm un erou, e bine*

ca el să devină model, ca tineretul să ştie că aşa trebuie să fie». Consecinţele imediate: directorul Casei de filme şi câţiva redactori au fost destituiţi şi toate scenariile şi filmele în curs de realizare au fost cenzurate. După 1990, filmul a fost scos din închisoare şi proiectat pe ecrane… A primit Premiul de la Manila şi este considerat un film de referinţă care se difuzează deseori la televiziune.

În 1987, am plecat din România şi am rămas în exil în Franţa. În 1989, romanul «**Zile de nisip**» («**Crime de sable**») fost publicat de Editura Albin Michel de la Paris şi a fost bine primit de critici care au scris în ziare şi reviste.

Într-un proverb arab se spune că dacă ai răbdare poţi să vezi trecând prin faţa casei tale coşciugul duşmanului tău. Am avut răbdare… multă răbdare şi perseverenţă – din 1978 şi până în 2004, adică 27 de ani – şi în vara anului 2004 am fost invitat la Mangalia pentru un colocviu care s-a desfăşurat chiar în clădirea în care Ceauşescu ţinuse discursul şi acuzase filmul «**Faleze de nisip**». Nu credeam că o să trăiesc o asemenea zi, dar arta poate să provoace şi să modeleze realitatea şi astfel mă găseam în acelaşi loc – «damnat atunci» şi «binecuvântat acum» – pentru că puteam să le vorbesc spectatorilor despre faţa ascunsă a apocalipsei şi a demonismului pe care le-am trăit în urmă cu câţiva ani.

S-a scris despre parabola romanului şi caracterul premonitoriu care anunţa evenimentele din decembrie ’89. Istoricii, sociologii şi filosofii nu au prevăzut prăbuşirea imperiului comunist. Se dovedeşte încă o dată că arta poate să atingă domenii care nu intră în raţiunea şi logica istorică. Intenţia ascunsă a romanului este de a transforma iraţionalul în raţional, imprevizibilul în previzibil, fizicul în metafizic…

În cazul în care autorul se află în toate personajele şi joacă toate rolurile din roman, poate eu am jucat «şi» rolul Puştiului care a suportat

istoria, s-a revoltat şi a învins. Nu cumva Bujor Nedelcovici este Vasile Mihăilescu (Puştiul) şi acum trăim împreună victoria noastră? Chiar dacă ştim că nu există nici o victorie care să reziste Timpului şi nici un roman «*au-dessus du temps*»…

Dacă previziunea artistică s-a dovedit valabilă pentru evenimentele de până în ’89, pentru tot ce a urmat după 1990, «profetul a fost mincinos».

Realitatea nu a mai imitat arta.

Doctorul Theodor Hristea – reprezentantul puterii absolute – n-a murit şi se află printre noi. Un strigoi cinic, arogant şi cu buzunarele pline cu bani. Tâmplarul (Puştiul) Vasile Mihăilescu a rămas mai departe în închisoare.

Poate după mai mulţi ani… zeci de ani, Puştiul va fi eliberat din temniţă , iar Theodor Hristea se va întoarce din nou în mormânt. Triumful minciunii din epoca strigoilor şi a asasinilor va lua sfârşit. Dar atunci autorul acestui roman va fi fost plecat de mult timp dintre noi.

Paris
Vineri, 20 mai, 2005, ora 17.30

EXTRASE DIN PRESA FRANCEZĂ

«Stăpânind bine tehnica suspansului, romancierul (harul său este pe măsura ambiţiei) ne propune o ficţiune care se situează pe mai multe niveluri: o metaforă care pune în discuţie realitatea puterii, o meditaţie asupra procesului de naştere a operei literare şi, în sfârşit, o intrigă poliţistă cu răsturnări surprinzătoare. (…) Acest teatru de umbre pe nisip îi impune lui Ştefan, demiurgul romancier, concluzia sa violentă şi fatală. Sperăm că aceasta nu prefigurează singura ieşire posibilă pentru nefericita România.»

Crime de sable
(*Zile de nisip*)
„Le Monde”, 15.12.1989

«Se moare la Mamaia la fel de bine ca şi la Veneţia. Parabola este clară: o elită care este departe de realitate nu poate condamna poporul a cărui crimă este doar aceea de a exista. Ultimele evenimente plasează cartea într-o stranie lumină premonitorie. Căci celălalt tămăduitor, care fusese ucis în grabă, avea, el însuşi, să dezlănţuie violenţa ucigaşă.»

Crime de sable
(*Zile de nisip*)
„L’Express”, 05.01.1990

«Am păgubi cititorul dacă i-am releva finalul acestui «dans al morţii». Bujor Nedelcovici a realizat aici un lucru care seamănă aproape cu o parabolă a deposedării. *Crime de sable* pune în evidenţă o dublă logică: aceea a unui roman mai întâi, în lumina lui albă (descripţiile şi atmosfera sunt făcute cu o adevărată artă), şi aceea a parabolei. Romanul nu are altă intenţie decât de a dezvolta o logică, parabola vizează o exemplaritate: aceste două logici coexistă în

romanul lui Nedelcovici fără a se contamina. În acest sens, *Crime de sable* este o carte reuşită.»

Crime de sable
(*Zile de nisip*)
„Esprit" dec. 1989

«Ne putem mulţumi cu un singur mesaj al acestui frumos roman scris de Nedelcovici: legile şi ideologia impuse arbitrar oamenilor nu pot crea convingeri care să confere sentimentul etern al Adevărului.»

Crime de sable
(*Zile de nisip*)
„Telerama" 08.11.1989

«Un mare roman cu o intrigă poliţistă asupra unei realităţi politice şi a creaţiei artistice într-o ţară totalitară. Un bărbat şi o femeie aparţinând burgheziei roşii, acompaniaţi de un romancier în căutarea personajelor şi un tâmplar inocent simbolizând poporul oprimat. Două lumi se înfruntă.»

Crime de sable
(*Zile de nisip*)
„Pelerin magazine" 12.01.1990

«Sentimentul dominant este că un regim totalitar naşte o irealitate ce se opune realităţii imediate impuse de Theodor Hristea. Rezistenţa faptelor, opacitatea cauzelor, toate refuză să se supună unei voinţe absurde. Ştefan, «fotograful» care este condus de un «daimon», transformă «nisipurile mişcătoare» în «tăbliţele de lut» prin care romanul se desfăşoară până la sfârşitul tragic şi imprevizibil.»

Crime de sable

(*Zile de nisip*)
„La Nouvelle Alternative", martie, 1990

EXTRASE DIN PRESA ROMÂNESCĂ

«Finalul e teribil: atras ca un magnet de Puşti, intuind obscur că destinele lor s-au legat definitiv, Theo îl caută, îl găseşte (fusese tocmai eliberat din închisoare) şi, într-un fel, îl provoacă din nou. Nefericitul tânăr îl omoară pe Theo şi se predă. Cercul s-a închis. Enigma rămâne intactă. În cutele acestei tragice parabole stă la pândă, neclintit, destinul. El este Vânătorul. Voinţele cele mai puternice sunt îndoite de coerenţa lui supraumană. Cobra şi Porumbelul sălbatic pier. Scrisă cu vervă spirituală, inteligent, «Zile de nisip» este cel mai bun roman de până acum al autorului.»

Zile de nisip
Nicolae Manolescu
„România literară”, 14.02. 1980

«Doctorul Hristea se comportă ca un fanatic al adevărului şi al dreptăţii, romanul lui Bujor Nedelcovici consemnând cu precizie şi remarcabilă putere analitică procesul de descompunere a straturilor convenţionale ale persoanei şi distrugerea germenului vital sub presiunea fatalităţii. Ca şi cum nefericitul anchetator şi-ar fi construit singur şi cu mare zel zidul de care capul său să se poată sfărâma. Transparenţa psihologică şi concentrarea epică pun acum mai bine ca oricând în lumină nobleţea tematică specifică lui Bujor Nedelcovici, romancier atât de consecvent cu talentul său şi cu idealurile în slujba cărora şi-l exercită.»

Zile de nisip
Ion Negoiţescu
„Scriitori contemporani” 1994

«Bujor Nedelcovici are talentul de a individualiza, literar vorbind, o temă morală frecventă în literatura din ultimul deceniu. «Zile de

nisip» este un roman bun, bine scris, într-un limbaj analitic fluent. Bujor Nedelcovici împinge lucrurile spre parabolă, dar trebui spus că, având instinct de romancier, nu insistă şi nu complică parabola. El rămâne în planul realului (viaţa morală a indivizilor) şi asta este bine pentru că aici este spaţiul în care se revelează caracterele şi se prefigurează, în fond, condiţia omului.»

Zile de nisip
Eugen Simion
„România literară”, 1980

«Roman poliţist, roman-parabolă, roman în roman, roman al setei de putere, roman camusian în care soarele şi marea sunt capcanele privilegiate întinse de destin? «Zile de nisip» de Bujor Nedelcovici îndreptăţeşte fiecare din aceste situări, neputând fi limitat la nici una din ele (...) Setea de putere a lui Theo dobândeşte alte semnificaţii şi poate într-adevăr să se confunde cu un pârjol ce mistuie şi transformă existenţele. După asemenea revelaţii asupra lui însuşi şi a mediului înconjurător, Theo poate să meargă spre propria sa moarte. Disproporţia între faptul divers şi consecinţele sale exorbitante se şterg după dialogul datorită căruia raportul de cauză la efect devine clar. Pe această plajă nu vin să se spargă valurile, ci şerpuiesc cobrele puterii.»

Est-etice/Unde scurte IV
Monica Lovinescu
„Editura Humanitas”, 1994

«Proza lui Bujor Nedelcovici are o tensiune rece, care se transmite cititorului cu o forţă de impresionare ieşită din comun. (...) Dar cea mai revelatoare şi zguduitoare mi se pare a fi relaţia ce se instalează pe nesimţite, devenind obsesivă, tragică, între Theodor şi Puşti. Un raport călău-victimă e urmărit aici pe toată gama sa psihică tulbure, echivocă, strivitoare, smulgând scriitorului cele mai bune pagini. (...) Toată această cădere

spre moarte înscrie în proza românească de analiză un moment admirabil. Cum, de altfel, Bujor Nedelcovici calculează cu precizie efectele «suspense»-lui şi le gradează cu impasibilă tehnică spre catastrofă. Fraza nervoasă, bine timbrată, neutră creează uneori o presiune de coşmar în care cititorul se simte realmente târât, implicat. De la prezenţa de neuitat a Puştiului (poate cea mai tulburătoare din cuprinsul romanului, fiind deloc sofisticată) şi până la silueta orientală a Amirei – amestec de Iser şi Tonitza – galeria umană reconstituie o secţiune a lumii noastre de azi, pe care o «descoperim», nu fără oarecare spaimă, făcând din romanul lui Bujor Nedelcovici o lectură de zile mari.»

Zile de nisip
Mircea Zaciu
„Steaua”, 1980

«Din acest punct de vedere, al capacităţii de a semnifica, mecanismul romanului funcţionează fără greş. Senzaţia de arhitectură a ideilor este pregnantă şi conferă romanului o notă aparte.»

Zile de nisip
Alex Ştefănescu

Pentru tot ce mă leagă de Vladimir,
Victoria şi Grigore

CARTEA ÎNTÂI

Această lume exterioară, care poate întotdeauna să te salveze de orice, ei se prefăceau că n-o văd, încăpăţânaţi cum erau să mângâie himerele lor prea reale…

CAMUS

1

27 august

Când maşina a intrat în sat, frunzele copacilor păreau stropite cu apă fierbinte, casele respirau bolnave sub cupola încinsă a soarelui şi se ascundeau în pământ, căutând puţină umbră. Maşina s-a oprit în faţa unei curţi acoperite cu viţă-de-vie. Gazda, doamna Vali, o femeie voinică şi cu pielea rumenă – seamănă cu o hangiţă sau cu o dresoare de câini – le-a deschis poarta şi a început să vorbească cu vocea ei de soprană, trezindu-i pe toţi din casă. Profesorul Candiano i-a salutat din pridvor cu obişnuita lui politeţe gravă, ce ascunde o permanentă ironie; expresia unui magician sau alchimist căruia îi lipsesc doar retortele şi formula creatoare de miracole. Actriţa Papahagi a ieşit din odaie îmbrăcată cu un capot mini care îi dezvăluie pulpele pline, trecute de mult de prima tinereţe. O sărută pe Cristina ţuguindu-şi buzele: – Vai dragă! Esti din ce în ce mai frumoasă! Şi ce tricou nostim ai! Soţii Şelaru stau amândoi în prag, el ţine în braţe, ca într-un marsupiu, un copil, din care se zăreşte doar capul. – Robert! Are numai opt luni! Am venit totuşi la mare… nu puteam lipsi, s-ar fi descompletat echipa! Virgil Pantazi, student la Arte plastice, deschide fereastra fostei bucătării de vară, unde îl «izolează» doamna Vali – cântă în fiecare seară dintr-un fluier ciobănesc – le urează bun sosit şi… – Mâine mergem la pescuit! Am o lansetă mortală!… Lângă umărul lui apare capul Ioanei, cu obrajii roşii şi părul ciufulit; îi priveşte pe rând cu un aer mirat, ca şi cum atunci ar fi fost trezită din somn de alaiul unei trupe gălăgioase de actori care i-ar fi întâmpinat pe cei trei protagonişti întârziaţi.

Au intrat pe rând în camerele lor, au lăsat să cadă perdelele de tifon, mici cortine împotriva ţânţarilor. Cristina şi Theodor n-au avut răbdare să-şi scoată lucrurile din geamantan, şi-au luat costumele de baie şi s-au pregătit de plecare. – Ştefane! Mergi cu noi să facem o baie?! i-au strigat ei din uşă. – Nu. Rămân acasă, vreau să mă odihnesc.

Au înaintat de-a lungul uliţei prăfuite, au coborât o potecă, au traversat şoseaua pe lângă «Hanul Piraţilor», deasupra căruia flutura un fanion negru cu cap de mort, şi după ce au străbătut pădurea de măslini sălbatici, au ajuns pe plajă. Marea, valurile, nisipul, soarele în amurg, pescăruşii care fulgerau liniştea şi cerul cu ţipetele şi zborul lor. Băieţii de la «Salvamar» trăgeau bărcile la mal, strigătele lor rostite în cor păreau că se împotrivesc apusului, scoteau soarele din apă, îl urcau pe cer precum un zmeu înălţat de braţele vânjoase ale celor şase tineri.

Cristina a intrat prima în mare, Theodor a urmat-o; au înotat spre larg, uneori s-au căutat cu priviri temătoare, alteori au uitat unul de celălalt, până când au auzit la orizont soarele murind, zmeul izbindu-se de apă; s-au întors spre mal orbiţi de lumina ce agoniza în privirile lor. Ţărmul le-a ieşit în cale, o promisiune spre care erau împinşi de valurile binevoitoare; nu aveau de unde şti că ar fi fost mai bine să rămână în larg, să se transforme în peşti sau pescăruşi, cât mai departe de «spectacol», sau el era cel care îi atrăgea inconştient, «pământul făgăduinţei şi al nefericirii noastre».

Ştefan este acasă, stă lungit în pat, încearcă să se obişnuiască cu pereţii albi de chilie ai încăperii, cu fotografiile înşirate în rama de lemn a oglinzii – bunici peste copii şi militari cocoţaţi în capul miresele anchilozate de o crampă renală tocmai în clipa în care s-a declanşat aparatul –, iar perna să-i imprimute mirosul şi astfel odaia să devină a lui

pentru tot timpul cât va rămâne aici, alături de Cristina şi Theodor, pe care îi urmăreşte cu privirea pe ţărmul mării, îi aude vorbind… «lucrează» în felul lui, fără să facă nimic, «scrie» încă din clipa în care a sosit în sat, sau mai înainte, sau îşi aminteşte concediul de acum patru ani, când nu s-a petrecut nimic, aşa cum se poate întâmpla şi acum, totul stă să se oprească aici… oricum, îşi pregăteşte tăbliţele de lut pe care realitatea să-şi scrie cântul, balada, parabola, *story*-ul, sau anti-*story*-ul, sau antiparabola, sau antibalada; tăbliţele de lut scoase din focul fanteziei, cum ar zice autorul, vor fi lăsate pe pragul celor doi care îşi vor imprima formele tălpilor, iar el le va descifra «sensul» şi cândva le va tălmăci pe un papirus care mai târziu va arde într-o bibliotecă din Alexandria… până atunci Ştefan stă lungit în pat, A «lucrează» în locul lui. Duhul e destoinic, dar nu atât de ascultător, s-a schimbat mult, nu-i îndeplineşte poruncile chiar dacă a stat doisprezece ani într-un pin şi gemetele lui făceau să urle lupii din pădure; e un duh capricios şi nesupus, încurcă treburile, e leneş, nu aleargă spre mare, nu stârneşte furtuna, crede că toţi stau pe tânjală, sunt hoţi şi târfe, e încruntat, iar uneori strigă în gura mare. «Iadul e gol, iar diavolii s-au strâns aici!»

*

Cristina şi Theodor s-au dus la Mamaia. Au mâncat o *pizza,* au intrat prin câteva restaurante, apoi s-au oprit într-un local mic şi retras; au cerut o sticlă cu vin, dar s-au plictisit repede. Au plecat la Eforie. Pe drum au ascultat muzică la radioul din maşină. Cristina a vorbit şi a râs. S-au oprit lângă «Belona», au traversat plaja cu pantofii în mână şi s-au îndreptat spre dig. Simţeau nisipul rece sub tălpi, briza aducea un miros de apă sărată şi alge crude aţâţătoare; de undeva se auzea o melodie ritmată, iar în depărtare clipea un far. –

Carte poştală! constată Theodor. Nocturnă pe litoral. Doi lei şi cincizeci de bani! Cristina nu-i răspunde. Ţărmul parcă s-a retras pentru a-i lăsa singuri. Valurile se sparg în bolovanii uriaşi ai digului; creste albe, subţiri, ademenitoare, mai departe o masă compactă, întunecată şi ameninţătoare. Theodor ar fi tentat să constate: «Un animal care doarme şi sforăie: bolnav de polipi». Renunţă, chiar dacă e mereu ispitit să-şi reprime orice stare aflată dincolo de luciditate. Pe faţa Cristinei veselia de până atunci pierise.

«… nopţi de-a rândul am făcut baie în mare, plaja era ticsită de oameni, mulţi intrau în apă fără costume, toţi trăiam un miracol, nu aparţineam acestui pământ, ne aflam pe altă planetă: apa şi trupurile noastre aveau calităţi neobişnuite, eram luminoşi, fosforescenţi, datorită unor alge aduse întâmplător de curenţii marini… ne scufundam în mare, ne uitam unul la altul, stăteam afară doar cât să luăm o gură de aer, apoi ne întâlneam iarăşi sub apă pentru a ne privi… trăiam ziua cu gândul că va veni noaptea, ne trezeam la amiază, apoi ne duceam pe plajă… într-o seară am intrat în mare şi nu ne-am zărit, eram opaci, străini, trişti şi dezamăgiţi, parcă cineva ne-ar fi răpit un dar care ne-ar fi aparţinut, devenisem deodată muţi după ce vorbisem o viaţă întreagă, eram iarăşi singuri… unii protestau, alţii sperau că noaptea viitoare curenţii vor aduce din nou… nu s-a mai repetat, nu ne-am mai dus seara la ţărm, plaja a rămas pustie…»

Se întorc pe faleză. Maşina înaintează încet pe şosea, farurile taie noaptea în fâşii, oboseala îşi face apariţia, muzica şi marea au rămas în urma lor. Cristinei îi e frig. Theodor o înveleşte cu o pătură. – Te-a căutat un reporter de la un ziar? îl întreabă ea, vrând să alunge tăcerea stingheritoare dintre ei. – Cine ţi-a spus? – Fabiana. Era foarte mândră de tine. Te mai iubeşte? Nu-i răspunde, îşi caută pipa, n-o găseşte, aprinde o ţigară. – Ce a

vrut să afle? – Pe unde am fost… ce am făcut… – S-a referit şi la articolul apărut? – De unde ştii?! – Am bănuit. Nu vrei să-mi povesteşti? – N-am nimic de ascuns. Mi-a cerut amănunte în legătură cu Minculescu. – Ce amănunte? insistă Cristina. – Dacă s-a confirmat diagnosticul. Dacă a fost necesară intervenţia. Dacă l-am dat afară din cabinet pe fiul său. – Ce i-ai răspuns?

*

– Intervenţia a fost necesară… a avut o polipoză precanceroasă! – Atât?!

Tace. Cristina îşi aranjează pătura în jurul picioarelor, se retrage de lângă el; priveşte un timp afară, maşina trece printr-un sat, ochii unui câine sclipesc în beznă, cele două lumini îi rămân o vreme întipărite în minte.

– Mi-a povestit că fiul lui Minculescu a avut un aer impertinent şi l-ai «invitat» afară din cabinet. Eu ştiu ce-nseamnă asta! – Ce vrei să insinuezi?! – Ai uitat de câte ori m-ai «invitat» afară din casa ta? – Cristina! Te rog! Nu începe iarăşi cu reproşurile! N-am timp şi nici răbdare să suport toanele pacienţilor isterici! Strânge volanul în pumni, subiectul a început să-l agaseze. Un necunoscut îi face semn să oprească, mormăie o înjurătură printre dinţi şi îşi vede mai departe de drum. Cristina tace un timp, apoi spune cu glas încet, parcă ar recita un text: – Minculescu era un bătrân distins, tăcut şi rezervat, cum rar am întâlnit. Aşa mi-a spus, Theo. După ce a murit te-am simţit nervos câteva zile… Nu pentru că decedase… – Crezi că moartea lui m-a lăsat rece?! – Moartea unui pacient nu te mai impresionează! E firesc, într-un fel… Meseria! Minculescu suferea însă de polipoză… teza de doctorat susţinută în faţa unor distinşi savanţi din Paris! – Parcă te-ai fi înţeles cu reporterul ăla să mă sâcâiţi cu aceeaşi poveste! – Nu ţi-ai admis un eşec tocmai în domeniul în care te simţeai mai tare! N-ai suportat ca tânărul să te

întrebe… Ai urlat la el şi l-ai azvârlit afară pe uşă! Asta-i realitatea! – Şi ce-ai fi vrut să fac? – Să le spui adevărul şi băiatului şi reporterului! – Nu te recunosc! De când ţii predici despre adevăr şi cinste?!

Se apropie de Constanţa. Farul măsoară ţărmul cu panglica lui de lumină, ochii sticloşi ai câinelui îi reapar în privirile Cristinei.

– De ce nu răspunzi?! – Nu vreau să ne certăm din prima seară! Nu vreau să începem aşa concediul! îl aştept de prea mult timp! Am nevoie de puţină odihnă! – De ce n-ai protestat când am intervenit pentru a fi transferată de la Slobozia în Bucureşti?! – Te-am rugat! A fost o seară plăcută. De ce mă provoci mereu? De ce îmi pui nervii la încercare? De ce nu poţi trăi fără să te lupţi cu mine? – Nu suport drapelul moral pe care îl arborezi! Altul să fie virtuos, tu să-ţi îngădui orice! Ţi-a convenit să fii transferată? Răspunde! – Da… Explicaţia este însă alta… Nu ţi-am spus-o, dar dacă vrei să afli…

Se opreşte, îşi aprinde o ţigară, tace o vreme şi fumează, parcă nu are putere să vorbească, apoi spune cu glas încet, obosit: – Am cunoscut un arhitect care făcea naveta. Nu era insistent, ştia că mă poate întâlni în fiecare dimineaţă la ora şase fără un sfert, când pleca trenul spre Slobozia. – De ce nu mi-ai spus nimic? – Lasă-mă să-ţi povestesc, o să-mi reproşezi că sunt ascunsă şi mint! şi în vocea ei se simte o furie stăpânită cu greu. Ne adunam toţi în vagonul cinci, cel care sosea primul ocupa locuri şi pentru ceilalţi. Fiecare povestea ce a făcut, unde a fost… ne împrumutam bani, mâncam unul de la altul. Eram o familie, doi dintre ei s-au logodit. – Simţeam că nu mai rezist! Tu vrei să trăieşti singur, eu doresc să am un cămin, un copil… sunt o femeie mediocră, fără marile idealuri pe care le ai tu! – Eşti ironică? – Nu, deloc! am acceptat să fiu transferată pentru că nu pot să mă despart de tine… Să nu crezi că vreau să

mă scuz sau să pretind că îmi convenea să mă trezesc în fiecare zi la patru şi jumătate şi să merg o oră şi trei sferturi cu trenul. Vreau doar să mă înţelegi. – Fiecare îşi justifică laşităţile în felul lui, mormăie Theodor. – Cu o singură deosebire! Eu le recunosc, tu le conteşti…

*

Până la Mamaia-Sat n-au mai vorbit. Când au ajuns în dreptul casei, au văzut fereastra lui Ştefan luminată; trecând prin dreptul geamului, l-au zărit aplecat peste masă, citea sau poate scria, nu şi-au dat seama, stătea cu spatele; n-au vrut să-l deranjeze, s-au îndreptat spre camera lor. Valeriu cânta din fluier, era acompaniat de un glas tânguitor de fată, din când în când se auzea refrenul: *j'ai perdu ma mère.*

S-au pregătit de culcare. În cameră a rămas aprins un bec de lanternă montat de fiul gazdei, electrician, într-un bibelou care imita o portocală, au botezat-o «portocala mecanică»; în celelalte veri au făcut dragoste la lumina ei, în seara aceasta n-au remarcat-o. Stau amândoi lungiţi în pat, cu ochii deschişi, perdeaua de tifon din dreptul uşii se leagănă mişcată de adierea vântului care aduce până la ei vuietul mării; un greier ţârâie sub scară, o pasăre de noapte ţipă în depărtare.

– De ce eşti atât de nemulţumită de mine, Cristina? – Hai să ne culcăm, e târziu, sunt obosită, vreau să mă odihnesc. Te rog! încearcă şi tu să dormi, de ce să ne certăm iarăşi până în zori?! Tace. Îşi caută pipa, o aprinde scăpărând nervos câteva chibrituri, apoi începe să fumeze. Cristina se întoarce cu faţa spre perete. Afară greierul ţârâie obsedant. – Ce ai să-mi reproşezi, Cristina? insistă el. Ce nu-ţi place?! – Nu-mi place cum trăieşti! – Adică? – Vrei să afli? – Da. Se răsuceşte spre el, îşi aşează perna, se ridică puţin şi se sprijină cu spatele de covorul prins de zid; pare incitată de provocarea lui.

– Eşti deputat şi membru în toate comitetele şi comisiile posibile! Ştii de ce? ai înţeles mai repede decât alţii că fără o platformă politică nu vei realiza nimic din tot ce ţi-ai propus! Şi tu ai planuri mari! Ehei! Chiar foarte mari! – Sunt un incapabil care are nevoie de o proptea politică pentru a parveni social şi profesional? Asta-i părerea ta?! – Nu! Tocmai de aceea nu te înţeleg! Eşti un foarte bun chirurg şi ai… da, ai vocaţie politică. Nu m-am aşteptat, trebuie să recunosc. De obicei, un bun profesionist este aplecat spre sine şi studiu, tu însă ai calităţi de lider… Dar în tot ce faci eşti mai întâi preocupat de tine şi apoi de ceilalţi, care ar trebui să fie, după părerea mea, adevăratul scop al unui om politic. Ştiu! Este o idee învechită, dar nu văd o altă explicaţie… Nu poţi să-i înlocuieşti pe unii oameni de o culoare cu alţi oameni de altă culoare, trebuie să-i reprezinţi pe cei mulţi!

– Sunt un om obişnuit şi mă gândesc la ei mai mult decât la mine! – Tu nu te consideri un om obişnuit! Trăieşti cu credinţa unei personalităţi care îngăduie totul pentru a avea totul! Eşti obsedat de ideea de putere! Te-ai întrebat de ce? Nu vorbeşti decât despre asta! Citeşti cu interes cărţile marilor dictatori, discuţi mereu cu Ştefan despre mecanismul şi structurile societăţilor totalitare, susţii că numai o dictatură poate ridica un popor şi râzi de ideea mea bleagă de femeie, cum pretinzi tu. Când personalitatea individului este anulată şi uneori chiar distrusă în folosul aparent al unei colectivităţi anonime, apar forme care ajung până la monstruozitate. Înainte erau alte scopuri: unii strângeau bani, pământ, alţii învăţau, studiau, călătoreau. Acum toate idealurile s-au concentrat într-unul singur: cariera politică. Un drum ocolit care duce tot la: bani, putere, călătorii, etcetera… Şi poate tu eşti un mic tiran care trăieşte într-o permanentă şi vorace nevoie de afirmare politică. Acum eşti delegatul ţării la Geneva. Nu-ţi este suficient. Te vezi şi mai sus! – Şi ce este rău în

asta, Cristina? – Orgolii nemăsurate pentru obţinerea nu numai a puterii, este o primă perioadă pe care tu ai depăşit-o… pentru manifestarea în exterior a unui eu tiranizat de istorie! Cele mai intime colţuri au fost invadate de… Tu nu-ţi pui întrebarea: Cine sunt? Tu spui: Dacă sunt, trebuie să mă afirm *cu orice* preţ! Poate greşesc, o să vorbesc cu Ştefan, el te cunoaşte mai bine… Cred însă că adevărata putere se află în mâinile tale care ştiu să mânuiască bine un bisturiu… – Nu-i rău ce ai spus! Tu vrei să fiu un chirurg anonim… un chirurg de duzină într-un spital anonim. – Tocmai aici greşeşti. Azi nu se mai poate concepe o viaţă închisă într-un laborator sau într-o sală de operaţie! O meserie depinde de multe alte meserii… medicul nu mai este un apostol desprins dintr-o icoană veche, el trăieşte cu picioarele pe pământ, este condiţionat, manevrat, computerizat… este obligat să alfe cât este de «ţinut», care îi este hamul şi să facă totul pentru a rămâne liber. – Cum?! sare revoltată Cristina. Manevrându-le conştiinţele şi ţinându-i în ham pe ceilalţi?! Ori ei, ori noi! Cred că nu e nevoie să-ţi amintesc ideea ce te conduce: «Nu câştigi binele decât folosind uneori mijloace care pentru mediocri par rele!» Dar cine este îndreptăţit, Theo, să judece ce este bine şi ce este rău pentru cei de lângă tine?! Cine îşi ia această răspundere?! – Stai! Opreşte-te! Mă preocupă ce este adevărat şi ce este fals! Ideea! Dar admit că nici aspectul moral nu trebuie neglijat, şi atunci tot eu fac distincţia dintre aşa-zisul «bine sau rău». – Aha! Da. Am uitat! Iartă-mă! Calităţi excepţionale! Geniale! Aşa a scris doamna Rovan, învăţătoarea din provincie, pe diploma ta de absolvire a şcolii! În fiecare an îi trimiţi felicitări de sărbători, din străinătate îi expediezi ilustrate. Nu poţi s-o uiţi! Eşti obsedat de calităţile tale încă necunoscute şi neapreciate la justa lor valoare… Dar uneori dai greş! Auzi, Theo? Dai greş, iar Minculescu a murit pentru că a

fost prost operat! Asta-i realitatea! – Nu-i adevărat! îmi cunosc bine meseria şi în special… nu urla! De ce vrei să mă jigneşti? – Dacă spunându-ţi adevărul în faţă înseamnă că te jignesc, nu e vina mea! Ţi-ai pierdut dexteritatea. Ţi-au tremurat mâinile după un an de zile cât ai fost conţopist la minister! Poate ai ezitat o fracţiune de secundă, a fost destul… Apoi i-ai dat un picior în fund băiatului ăluia atunci când te-a întrebat de ce a murit taică-su! Cred că l-ai urât ca pe un duşman, te obliga să-ţi recunoşti prima înfrângere. Prima fisură! Ia aminte! Eşti încă puternic, recunosc, dar… – Ai în tine ceva de căţea. Îţi place să muşti din liniştea şi încrederea mea! Uită-te! Ţi s-au albit nările de furie şi răutate! – Ce-ai vrea să-ţi spun? Vai, iubitule! Tu eşti cel mai bun medic! Eşti genial! Asta ai vrea să auzi de la mine? «Fără menajamente! Fără dulcegării! Aşa trebuie să fie o parteneră!» Sunt cuvintele tale! – Îmi spui toate astea nu din dorinţa de a mă înţelege, ci de a mă umili! Ţine seama! Şi eu voi fi la fel de necruţător cu tine. – Te ascult! – Nu. Acum e rândul tău. Nu vreu să pierd plăcerea de a auzi tot ce gândeşti despre mine. Cred că ai notat pe hârtie. Nu-i aşa? – Nu. Ştefan ar face-o mai bine. Nu m-ar mira dacă într-o zi va scrie o carte despre tine. Deschide uşa! Nu mai pot respira din cauza fumului şi încetează o dată cu pipa! Te-am rugat de atâtea ori!

*

Se ridică din pat şi înlătură perdeaua de tifon din dreptul uşii. Rămâne în prag. Valeriu a încetat să mai cânte. Lumina din camera lui Ştefan străbate curtea şi urcă pe crengile cireşului din dreptul lui, de parcă ar încerca să pătrundă în odaie. Ascultă liniştea nopţii, ridică ochii spre cer, stelele tremură bezmetice, are senzaţia că pământul se răstoarnă peste el… Se sprijină de canatul uşii. Îşi revine. Un ecou surd îl urmăreşte până în clipa în care se

lungeşte în pat. Camera, lucrurile se aşază încet la locul lor. Îşi aruncă privirea spre Cristina: părul în dezordine, fruntea năduşită, nările arcuite, buzele albe: efortul de a nu izbucni, de a nu urla.

– Ascultă-mă, începe el să vorbească cu glas blând, vrând s-o liniştească. Tu mă cunoşti destul de bine… De când suntem împreună, eu n-am aflat nimic despre tine… sau aproape nimic. Nu ştiu nici cel puţin cu ce se ocupă tatăl tău, ce face mama ta. În sfârşit, nu vorbim despre ei… Pentru tot ce am realizat până acum am muncit ca un ocnaş. – Ştiu ce vrei să spui! Scuza omului care a muncit cinstit şi onest. – Dă-mi voie, eu te-am ascultat, acum… – Bine, continuă! – În facultate m-am întreţinut aproape singur. După ce am terminat, am făcut trei ani stagiu, trei ani de chin, mizerie, frig şi nopţi nedormite… Trăiam cu o soră, când mă culcam cu ea, o rugam să se spele. Puţea! Auzi? N-am sărutat-o niciodată. Ştii ce-nseamnă asta pentru un bărbat? Când mi-ai spus să deschid uşa, mi-am amintit… La Drajna, o comună de lângă Vălenii-de-Munte, l-am cunoscut pe primarul Pleşoianu! Un tip scund, nu prea voinic, dar iute şi energic. Îl poreclisem Mink, îmi dăduse Ştefan să citesc cărţile lui Faulkner. Când a văzut cât eram de timid şi neajutorat, s-a ridicat de la birou, a ieşit cu mine pe culoar şi a încuiat uşa… S-a uitat în ochii mei şi a spus: «Să zicem aşa, don doctor, că io, primaru, sunt acolo, în birou, şi dumneata aici şi vrei să intri la mine. Musai! Auzi? Musai!» «Dar e închisă!» i-am amintit eu. «Păi tocmai asta-i treaba! Deschide-o! Cum, necum, trebuie să intri la mine că-i moarte de om!» «E încuiată cu cheia!» am protestat eu. «Sparge-o, don doctor!» a urlat el. M-am uitat uimit, nu înţelegeam ce vrea. A început să izbească cu umărul în uşă, până când broasca a sărit din cuie. S-au adunat toţi din primărie, credeau că a înnebunit! Din ziua aceea am ştiut ce am de făcut… – Doamna Rovan *ţi-a dat ideea,* primarul

te-a învăţat *cum* s-o realizezi. Drumul era deschis! – Poate ai dreptate, dar te rog să mă asculţi mai departe… M-am prezentat la concurs, am reuşit pe primul loc. Am venit în Bucureşti, asistentul profesorului Capoianu. – Pe care l-ai săpat până şi-a luat câmpii, apoi şi-a înaintat demisia. – Nu-i adevărat! Nu denatura lucrurile! Am muncit alături de el doi ani şi jumătate. Îmi dădea cazurile cele mai grele, făcea totul pentru a mă compromite. Era o canalie! I-am spus-o în faţă. – Dar şi în spate, la partid. – Ce era să fac? Să mă resemnez şi el să mă calce în picioare? Am folosit aceeaşi armă. – Hai! Las-o baltă! Spuneai că ai muncit. Recunosc. – De ce nu vrei să vorbim ca doi prieteni? – Iartă-mă! Sunt teribil de obosită, spune mai departe, te ascult… – Vreau să fac ceva cu mine şi cu viaţa mea! Nu accept să fiu pe locul doi. – Orgolii naive şi desuete! îţi cunosc destul de bine teoriile despre «tipul de excepţie». – Te grăbeşti! De ce nu încerci să mă înţelegi? Mă elimini de la început, foloseşti unităţi de măsură prea mici… Ţi-am arătat brevetele, cupele şi diplomele… de la cinci ani am fost mereu pe locul întâi: în provincie la cros şi oină, când am venit în Bucureşti la schi, înot, tenis… Am fost şeful promoţiei la facultate, mereu pe primul loc! Nu pentru că sunt mai dotat sau am mai multă putere sau curaj decât ceilalţi. – Atunci?! De ce taci? Spune! – Mi-e teamă! – Ţie?! Frică?! Mă faci să râd. – Eram sigur că vei reacţiona aşa. Da. Mi-e frică să rămân în urma cuiva, asta înseamnă să fii în urma tuturor, să accepţi ideea că alergi inutil… Cu vremea te întrebi: «De ce fac asta? Dar asta? Ce rost au toate? De ce operez un cancer pulmonar, doar pentru un «confort al morţii», să nu se chinuiască?» Şi cu timpul nu mai găseşti nimic care să merite efortul de a trăi, începe să te preocupe moartea aşa cum… Eu ori sunt primul, ori mă prăbuşesc! Mă înţelegi? Încearcă puţin să intuieşti ce se ascunde dincolo de cuvinte.

Succesul, chiar aparent, este cea mai teribilă narcoză! Eu am nevoie de succes! – Poate de narcoză? – De amândouă. – Crezi că e bine?! – Găseşte-mi tu alt mod de a supravieţui – Eşti doctor! – Care poate fi batjocorit de oricine într-un articol de ziar. – Dăruieşti totuşi viaţă! – Iluzie cu care am trăit ani de zile! Nu mi-e destul. Amân doar moartea, şi nu întotdeauna… de cele mai multe ori mi-o ia înainte. Când văd un bolnav, îmi spun în gând: Doar şase luni, maximum opt! – Nu te bucuri când faci cadou cuiva opt luni de viaţă? Ai amuţit? – Ce să-ţi răspund? Vei spune iarăşi că sunt cinic şi amoral… Nu ştii ce-nseamnă cele opt luni! Sunt cazuri în care medicul ar trebui să grăbească moartea, nu s-o amâne. Din clipa în care intră în cabinetul meu, sunt morţi de frică, apoi nu trăiesc decât cu obsesia sfârşitului, chiar cei mai inconştienţi… agonie lucidă, mulţi înnebunesc! – Dar merită să lupţi! – Asta şi fac! E adevărat, uneori sparg uşile, dar cum să intri undeva dacă nu calci peste prag?! Cum să treci dacă nu înlături obstacolul? – Şi tu îi înlături pe cei care îţi stau în cale şi treci peste ei! Nu-i aşa? – N-ai dreptate. Îi consider… nici cel puţin duşmani, ci parteneri într-o cursă. De multe ori câştig, dar alerg cinstit, folosesc aceleaşi mijloace! În fond… tot ce fac e şi pentru tine, Cristina! – Nu faci nimic pentru mine! Sunt o simplă amantă cu care te culci de două ori pe săptămână iarna, dacă nu pleci la schi, şi de trei ori pe săptămână vara, în zilele în care nu te duci la tenis. Atâta tot! – Acum eşti rea! – Nu! Sunt lucidă. Când vin la tine, am senzaţia că mă prostituez… nu m-ar mira să-mi dai la sfârşit o sută de lei, sau trei, oricum sunt curvă de lux! Nu ţi-am cerut să te însori cu mine… am vrut doar un copil, să am ceva al meu. Să am pentru cine şi pentru ce trăi, aşa cum tu ai nevoie de «narcoza succesului». Ştiu! Asta e menirea unei femei mediocre, aşa cum sunt eu. N-ai fost de acord. Îţi aminteşti ce mi-ai spus ultima dată? Dacă aş avea

o portocală, aş mânca-o eu, nu i-aş da-o copilului! Nu ştiu dacă o să mă crezi… dar te înţeleg chiar dacă nu te admit. Când ai un scop foarte înalt… şi tu ţi-ai propus o viaţă mai puţin obişnuită, nu ai timp, răbdare, înţelegere, milă şi iubire… Iei de la toţi şi nu dai nimic! Nu iubeşti pe nimeni! Nu vrei să ai nici cel puţin un câine, ţi-e teamă să nu te complici. Sigur, când iubeşti, trebuie să cedezi… Cu mine te-ai obişnuit, dar îţi spun… sunt la capătul puterilor, nu mai rezist mult timp…

Stau lungiţi în pat, nemişcaţi, obosiţi, însinguraţi. Lumina din camera lui Ştefan argintește crengile cireşului din faţa uşii. Ţânţarii şi fluturii de noapte au năvălit în odaie; pereţii, mobila, cearşafurile, toate sunt acoperite de gâze; roiesc în valuri succesive cu zgomot de avioane care se izbesc în timpanele lor. Un zumzet obsedant face liniştea apăsătoare, o ameninţare de nesuportat. Amândoi stau înlemniţi, parcă trăiesc plăcerea de a fi devoraţi de milioanele de ţânţari care li se aştern pe faţă şi mâini.

– Ai adormit, Cristina? – Nu. Mă gândeam… Ai vrut să fii medic primar, te-ai zbătut… când ai văzut că vei reuşi, nu te-ai prezentat la examen, ai lăsat totul baltă. Cred că ţi s-a propus un post de director în minister… e adevărat? – Da. – Ai refuzat? – Da. – Câştigi bani cu uşurinţă, dar îi cheltuieşti la fel de repede cum te cheltuieşti şi pe tine…

– De ce ai tăcut, Cristina? – Spuneam că… vrei să fii mereu primul. Eşti obsedat din copilărie de această idee. După ce ai câştigat o cursă, pleci. Te angajezi în alta… O suferinţă în care m-ai implicat şi pe mine. – O suferinţă? – Da. Te preocupă doar obstacolul. – Uneori sunt totuşi fericit. – Cât timp te afli în competiţie, nu ştii să te bucuri după ce ai învins! – Poate ai dreptate… nu-mi dau seama. – La aproape patruzeci de ani eşti un simplu medic… ai o maşină şi un apartament aproape nemobilat. Eu, însă, îţi repet, vreau să am ceva al

meu! Mă înţelegi? – O să ai. Te asigur… aşteaptă, ai răbdare. – Cât? Te aştept de patru ani. – Nu ştiu… Spuneai că mă preocupă obstacolul? – Da. Ce vei face în ziua în care obstacolul îţi va rezista sau în spatele lui nu vei găsi nimic?! În ziua în care vei ajunge pe locul doi?! N-ai învăţat să pierzi! – Tu vei fi acel obstacol? – Nu. Pe mine m-ai anulat, se poate ivi… – De altcineva nu-mi este frică…

2

29 august, dimineaţa

Theodor stă lungit pe nisip, se uită pe sub borul pălăriei de pai spre întinderea albastră a mării, ochii nu găsesc nimic de care să se agaţe, cuprind totul, apoi rămân suspendaţi în gol. Ziua de azi seamănă cu cea de ieri, nu-şi aminteşte nimic. O monotonie blajină şi o lene binevoitoare în care s-a cufundat treptat, poate tocmai această desfăşurare lineară a zilelor conferă timpului un farmec special pe care nu l-a gustat decât rareori. Nu aşteaptă nimic, nu aşteaptă pe nimeni, amurgul are culoarea răsăritului.

Ştefan stă la soare cu ochii închişi, cineva, ascuns în el, a început să-i vorbească; îi aminteşte ce a văzut înainte de a se lungi pe cearşaf: în dreapta, la câteva sute de metri, nu, la câteva zeci de metri, era o femeie cu un copil care se juca cu un zmeu în apropiere de zidurile în ruină ale cazematei rămase din timpul războiului; în stânga, un bărbat şi o femeie făceau plajă; în spate: ciulini, scaieţi, trestii uscate, pădurea de măslini-sălbatici şi dunele de nisip – un deşert în miniatură. «Prozaic! Trebuie să şterg totul!» Deschide ochii şi se sprijină în cot. Briza leneşă îi mângâie faţa, lumina albă a soarelui ridicat în zenit deformează totul, doar câţiva pescăruşi se mai încumetă să străbată cerul, strigătele lor mor în depărtare, în timp ce valurile se târăsc bolnave spre ţărm. «Stupid! Orice scriere devine de-scriere, de-scripţie, dez-amăgire!…» Nu ştie ce va urma, ştie doar că a făcut primul pas pe un drum necunoscut; nu întrevede cum se va numi la sfârşit: poveste, cântec, baladă, legendă sau parabolă… Nu este un *clairvoyant* şi cu atât mai bine pentru toţi, poate e şansa lor, sau drama lor, dacă ar presimţi cum se

va sfârşi s-ar opri aici, n-ar provoca destinul, ar trage învăţăminte din legena Vânătorului… O cobră a văzut într-un copac un porumbel sălbatic. S-a urcat pe tulpină, s-a furişat pe o creangă şi i-a apărut în faţă. Pasărea a ţipat disperată, dar n-a zburat, nu putea să se desprindă din privirile hipnotice ale cobrei. Vânătorul a auzit strigătul deznădăjduit al porumbelului. A ridicat arma şi a ucis cobra. Când s-a apropiat de pasăre, a văzut că era moartă. Pierise de frică! Cine va juca în această poveste rolul Vânătorului? Dar al Cobrei? Dar al Porumbelului sălbatic?

Va izbuti oare Ştefan să condenseze timpul sub forma unor destine pe scena de nisip a mării?

Cristina îi întinde un pahar cu cafea adusă de acasă într-un termos. Mintea i se limpezeşte, se consolează la gândul că zăpuşeala îi «topise» imaginaţia.

Theodor le propune să facă o baie, începe să umfle barca pneumatică. Ştefan îl ajută, după ce totul e pregătit, se duc la mare; încearcă să se urce în barcă, valurile îi răstoarnă, râd, cad şi o iau de la început; în cele din urmă izbutesc să împingă barca spre larg. Theodor vâsleşte, ceilalţi doi stau tolăniţi la soare. Nu vorbesc, pleoapele închise devin transparente. Cristina ia apă în căuşul palmei şi îşi răcoreşte faţa. Ştefan nu mai rezistă, plonjează în apă şi începe să înoate spre mal. Cristina îl imită, după ce constată că Ştefan s-a îndepărtat, îşi scoate costumul de baie şi îl aruncă în barcă; îi place să înoate «liber», cum spune ea. Theodor vâsleşte în urma ei, îi vede trupul conturat prin apa transparentă, îi urmăreşte mişcările de *brass,* parcă de fiecare dată deschide braţele pentru a îmbrăţişa pe cineva care se îndepărtează mereu; dispare treptat din priviri. Aude un strigăt. E glasul ei! O caută, îi zăreşte braţul îndreptat spre plajă. Îi arată ceva? Nu înţelege nimic. Încearcă să se apropie. – Theo! Ştefan! strigă Cristina. E cineva la lucrurile noastre! Se uită într-acolo. Un tânăr, cu pantaloni

albaştri, dezbrăcat până la brâu, s-a oprit lângă cearşafurile lor. Se apleacă, ia o sacoşă, o deschide, o apucă şi pe cealaltă, face câţiva paşi iuţi şi dispare alergând spre pădurea de măslini-sălbatici. Au impresia că este o glumă, un prieten le-a făcut o farsă, aşteaptă ca scena să se deruleze invers, ca într-un film mut care a fost proiectat prea repede şi nu au avut timp să sesizeze toate amănuntele… la urmă, prietenul va apărea râzând din pădure şi va pune cele două sacoşe în locul de unde le-a luat. Cristina cere ajutor. Theodor începe să vâslească în goană spre ţărm. Imaginea i se repetă la nesfârşit în priviri. Nu reuşeşte să înţeleagă nimic. Ştefan e primul care ajunge pe plajă, stă în loc şi se uită spre cearşafuri. Theodor sare din barcă, aleargă prin apă şi, trecând în goană pe lângă el, îi strigă: – De ce stai?! De ce râzi în loc să fugi după el?! Îl lasă în urmă, încearcă să afle în ce direcţie s-a îndreptat; furie, neputinţă, indignare; nu ştie ce a pierdut sau dacă a pierdut ceva; zidurile înalte se prăbuşesc cu zgomot în el. Aleargă! Trece peste mărăcini, îşi zgârie faţa, braţele, îşi înţeapă tălpile, nu se opreşte, trebuie să-l prindă, n-a avut timp să dispară atât de repede; se opreşte, se uită într-o parte şi alta; goneşte mai departe, îl simte tot timpul în apropiere, e mereu la câţiva paşi depărtare de el; trebuie să-l prindă, nimic altceva decât să pună mâna pe el, să-i vadă faţa, să se uite în ochii lui… speră să găsească o urmă, un indiciu cât de mic, o siluetă ce se topeşte în spatele unui boschet. Nimic! Nici un semn! Nici o urmă! Nici un sunet! Fuge! Dune de nisip, poteci părăsite prin pădurea de măslini, poteci înfundate… o goană nebună după un străin care l-a prădat. Ce i-a luat? N-a aflat încă! Se opreşte în faţa unei cabane: năvoade întinse la uscat, un câine care latră leneş. Pescăria! «Înseamnă că am ajuns la pescărie, unde a dispărut în cele câteva minute pe care le-a avut din clipa în care l-am văzut şi până când am ajuns la mal?! Unde a dispărut?!»

Tălpile i se afundă în nisipul încins, îşi aude respiraţia gâfâită, parcă tânărul necunoscut s-ar afla în spatele lui şi ar goni cu el în cârcă, un animal care fuge după alt animal, «urmăritul şi urmăritorul» într-unul singur, «cel prădat şi prădătorul»; un străin l-a înhăţat de ceafă şi l-a obligat să intre într-un joc stupid, să mute nişte piese pe tabla de nisip a unei plaje…

Ştefan aleargă, râde şi aleargă mai mult pentru a-i face plăcere lui Theodor, totul i se pare atât de ridicol, încât nu poate să nu izbucnească în râs de fiecare dată când revede scena… «Îl aşteptam! Da. Aveam nevoie de al «treilea personaj». Dacă l-aş întâlni, i-aş spune doar atât: Fugi cât mai departe! Te va prinde! Nici nu ştii cât l-ai înfuriat. Hai! De ce stai? Şterge-o cât mai iute! Mă prefac că nu te-am întâlnit! Dar întâi m-aş uita atent la el, aş vrea să ştiu cum arată.» Pare un exerciţiu pus la cale de un magician, dar azi puţini mai cred în magie, iniţiere şi rit, poate fi mai degrabă un joc, «hoţii şi vardiştii», iar Ştefan a fost ales din greşeală în tabăra vardiştilor, fără să fie convins că hoţul e hoţ, sau că hoţul trebuie prins. Se opreşte obosit, se uită în dreapta şi în stânga, râde, totul i se pare atât de anapoda încât nu se poate abţine; pleacă, ajunge la marginea pădurii…

Theodor goneşte pe un drum îngust care se înfundă într-o groapă cu gunoi, o ocoleşte şi aleargă mai departe, dacă s-ar opri, ar fi nevoit să înţeleagă că efortul lui este inutil şi ar trebui să renunţe. Tălpile îi ies din ce în ce mai greu din nisip, genunchii i se ridică, dar aleargă pe loc, nu înaintează, schiţează doar gesturile celui care ar fugi; e la capătul puterilor. Se loveşte de ceva sau cineva se loveşte de el; îşi apleacă privirea, nu vede nimic, ochii îi sunt acoperiţi de ceaţă, are senzaţia că a orbit; pupilele se reglează încet, ca lentilele unui aparat îndreptat spre cineva… un copil pe nisip, lângă el un zmeu roşu, faţa şi fruntea roşii, pete de sânge împroşcate cu putere

pe un cearşaf alb; nu înţelege nimic, imaginile se suprapun, nu ştie unde se află.

– Theo! E leşinat! Nu vezi că nu respiră?! Ridică privirea, e Cristina; o recunoaşte, alături e Ştefan, care îi spune lui, doctorului Hristea, că trebuie să-i facă respiraţie artificială. Se supune docil, prinde braţul copilului şi treptat devine ceea ce este; pieptul copilului intră în ritm normal, paloarea obrajilor dispare, îl ia în braţe şi îl duce la mare, îi spală rana de la tâmplă, vrea să ştie cât este de profundă, dacă osul e fisurat.

– L-ai văzut? – Pe cine? – Cel care te-a lovit! – Nu ştiu… înălţam zmeul. Unde-i zmeul meu? – E acolo, n-ai grijă, nu l-ai pierdut. Spune-mi ce s-a întâmplat! insistă Theodor. Concentrează-te puţin! – Am auzit pe cineva alergând, apoi nu mai ştiu. Copilul se ridică, o femeie îl ajută. – Te-a lovit? continuă Theodor. S-a izbit întâmplător de tine sau ai alunecat de pe zidul cazematei… zidul de colo? – Nu ştiu! – Încearcă totuşi! – Eu mă jucam cu zmeul şi am auzit pe cineva alergând, apoi nu mai ştiu ce a fost… Femeia plânge şi îi şterge sângele care a început să se usuce pe faţă. Lumea adunată în jur comentează cu voce tare. Se fac supoziţii, au apărut câteva variante şi martori oculari. Cineva e de părere să ducă copilul la punctul sanitar de pe plajă, femeia îl ia de mână şi se îndreaptă într-acolo. Theodor o caută pe Cristina; merg tăcuţi pe malul mării. Ştefan e în urma lor. Zăresc în depărtare barca pneumatică, pare un animal bolnav scos la ţărm.

În clipa în care Ştefan a văzut copilul lovit, gluma a dispărut; nu vrea să facă nici o legătură între cel care le-a furat hainele şi copil; îşi aminteşte că îl văzuse înainte lângă zidurile cazematei, poate s-a căţărat pe ele vrând să înalţe zmeul, a alunecat şi a căzut… poate a rămas leşinat încă de atunci, şi apariţia «hoţului» a fost o şansă pentru el, a fost descoperit de către

Theodor… sau într-adevăr «hoţul» l-a izbit fără voie… presupuneri, simple presupuneri…

Stau toţi trei în picioare şi se uită la lucrurile care au mai rămas pe cearşaf: un prosop, o carte şi un pachet de ţigări. Theodor are impresia că nu s-a întâmplat nimic, accidentul copilului a şters tot ce s-a petrecut înainte, scena văzută din barcă îi apare din nou în faţă, orice iluzie e inutilă, realitatea îl trezeşte cu violenţă. – Ce ne-a luat? o întreabă el pe Cristina. – Tot, răspunde ea fără să se mişte, paralizată. – Şi cheile de la maşină? – Da. – Nu mai avem nici un ban?! Nu-i răspunde. – Eu am acasă aparatul de fotografiat, spune prosteşte Ştefan. – Ce mai era în sacoşă? – Hai… lasă, ajută-mă să strâng ce a rămas… – Spune! Te rog! – Cruciuliţa, inelul… nu te mai gândi! – Aparatele de filmat şi fotografiat? – Da… Continuă să se uite în jos, parcă ar aştepta să apară de undeva *nu* obiectele, ci explicaţia a tot ce s-a întâmplat. Cristina se mişcă prima, strânge barca pneumatică şi cearşaful, un neastâmpăr nervos o face să nu poată sta locului. Cineva le spune că ar fi bine să anunţe miliţia de la Mamaia, altul e de părere să se adreseze miliţianului de la camping, «pentru o constatare la faţa locului»… Theodor întoarce privirea, nu ştie când s-au strâns în jurul lor. Nu ia nici o hotărâre. – Ar putea să vă fure şi maşina! constată unul din cei adunaţi… V-a urmărit tot timpul, de când aţi intrat în apă… Nu-l mai aude, din acel moment totul e posibil, nu-l mai surprinde nimic, îl dor cumplit tâmplele şi ceafa; se duce la mare şi se spală cu apă pe faţă şi cap. Un tânăr în costum de baie se apropie de el şi se prezintă: – Sunt elev Mărgărit Ion! Theodor îşi şterge apa de pe faţă şi îl priveşte atent: poziţia ostăşească, gleznele lipite, bărbia ridicată, tonul sigur, toate îi dau de gândit; faptul că este doar în costum de baie îl face să creadă că este o nouă farsă. – Ce fel de elev eşti dumneata? – Elevul şcolii de miliţie! Supraveghez plaja! Ce s-a întâmplat? Cristina se

apropie de el şi îi relatează pe scrut cele întâmplate. – Aici nu e sectorul meu! decretează Mărgărit. – Al cui e? intervine Ştefan amuzat. – Vedeţi pancarta? Până acolo se află sectorul sub pază. Aici sunt nudiştii! Theodor nu are putere să protesteze, i se pare inultil, a spus «aici sunt nudiştii» ca şi cum ar fi constatat că «aici sunt lei» sau «aici e pământul nimănui», în afara oricărei legi! Mărgărit îşi pregăteşte carnetul şi îl întreabă: numele, prenumele, adresa, profesia? Theodor răspunde mecanic, se gândeşte în altă parte. Elevul notează sârguincios în carnetul cu scoarţe roşii. – Doamna cine este? – Cristina Vaida. – Locuiţi împreună? – Da. în Mamaia-Sat. – Dar nu aveţi acelaşi nume! Sunteţi căsătoriţi? – Ce importanţă are?! – Sunt obligat să completez un formular. – Deci… nu sunteţi căsătoriţi! Concubini? – Nu-mi place cuvântul, tovarăşe elev al şcolii de miliţie! – Este un termen juridic! – Te rog să-l păstrezi pentru dumneata, în faţa mea să nu-l mai rosteşti! – Tovarăşul? – Ştefan Albini, Bucureşti, strada Frumoasă nr. 50. – Ocupaţia? – Fotograf! – Unde vă este aparatul? – Acasă. – Păi atunci… ce fel de fotograf sunteţi? – Eu am un alt sistem, tovarăşe elev… culeg imagini, portrete, cuvinte, apoi le prelucrez acasă cu un aparat special. – Aha! E clar! Deci… ce lucruri s-au furat şi ce valoare aveau? – Aş prefera să mergem la miliţie, intervine Theodor. Vreau să depun acolo o reclamaţie. – Vă însoţesc! Mă duc să mă îmbrac… stau aşa pentru a nu fi remarcat de infractori, explică el cu glas şoptit. Vă rog să mă aşteptaţi. Tânărul pleacă cu paşi grăbiţi. Theodor caută ceva… – Ne-a luat şi pantalonii?! – Da. – Şi pe-ai tăi, Ştefane? Apleacă din cap, zâmbeşte, apoi izbucneşte în râs. Cristina îl imită, Theodor rânjeşte.

Merg pe malul mării, se îndreaptă spre plaja din faţa campingului. O femeie se apropie de ei. Ştefan o recunoaşte, stătea în stânga lor. – Ştiţi cine sunt? o întreabă ea pe Cristina. – Nu… – V-am ajutat să

ieşiţi din mare. – A! Da! Vă rog să mă iertaţi, eram atât de agitată…

– Când v-am auzit cerând ajutor, am crezut că vă înecaţi. Eu am observat pe cineva în dreptul lucrurilor, dar… Dacă aţi fi strigat «hoţii»… Atenţia îmi era îndreptată spre mare. – Totul a depins de un cuvânt, constată cu amărăciune Theodor. – Dacă unul dintre dumneavoastră l-ar fi rostit… – Nu vă supăraţi, o roagă Theodor, aş vrea să vă lăsăm barca, ne ducem la miliţie. – Cu plăcere, stăm pe plajă până deseară. Şi nouă ne-au furat lucrurile anul trecut, am rămas dezbrăcaţi şi fără nici un ban. Soţul meu – îl prezintă ea pe cel care s-a apropiat – a fost campion de înot, îi place să treacă dincolo de geamandură, era în larg când aţi strigat… – Lasă, dragă, o întrerupe bărbatul, dacă aveţi nevoie de martori, puteţi conta pe soţia mea. Ea a văzut totul! Hoţii ăştia ar trebui împuşcaţi, domne, nu alta! La noi, în Lugoj, nu s-a pomenit aşa ceva!

Mărgărit apare lângă ei, e schimbat în uniforma de miliţian. Îşi iau rămas bun de la soţii Nistor şi pleacă. Traversează în tăcere plaja şi se îndreaptă spre camping. Theodor şi Ştefan rămân mai în urmă. – De ce i-ai spus că eşti fotograf? – Dacă i-aş fi mărturisit adevărul, ori s-ar fi crispat, ori mi-ar fi cerut să scriu despre el. Fiecare pretinde că viaţa lui e demnă de un articol în ziar… chiar de un roman. E mai bine aşa. – Poate ai dreptate… Mărgărit se opreşte la un cort, discută cu o femeie, se întoarce şi îşi continuă drumul alături de ei. – Doamna… când a ieşit din apă, era fără costum de baie? întreabă el cu glas stins, puţin jenat. Theodor îşi aminteşte că făcea baie dezbrăcată, iar costumul era în barcă. Scena i se pare amuzantă: striga ajutor, dar când a ieşit din apă era goală. Umorul apare când te aştepţi mai puţin. – Ce importanţă are acest amănunt? răspunde Theodor. – Orice detaliu poate fi esenţial! – Credeţi că acest detaliu o să vă conducă la găsirea hoţului?! – Persoana de

la cort m-a chemat să-mi spună, iertaţi-mă, că doamna a ieşit dezbrăcată din apă, a luat sacoşele şi le-a ascuns în pădurea de măslini. – Poveştile au şi început! constată amuzat Theodor, schimbând o privire cu Ştefan. Ia aminte! Imaginaţia lucrează! Cristina a furat lucrurile, şi Theodor râde nervos. – Eu v-am spus doar ce am auzit, se apără Mărgărit. – Începutul anchetei e promiţător, tovarăşe…

Traversează şoseaua şi se opresc în staţia de autobuz. Nu vorbesc. Clipele trec anevoie. Soarele îi izbeşte din plin. În jur, nici un copac. Aerul tremură încins deasupra asfaltului. Autobuzul apare într-un târziu. Urcă. Ajunge în dreptul casieriţei. – Aveţi ceva mărunţiş pentru bilete? îl întreagă în şoaptă Mărgărit pe Theodor. – Ne-a luat şi pantalonii! încearcă el să glumească. – Sunt cu mine! îi spune Mărgărit casieriţei cu o voce sigură, autoritară. Cei din apropiere le aruncă priviri priezişe; se face un cerc în jurul lor, sunt urmăriţi cu sfidarea adresată celor «certaţi cu legea». Cristina se strânge lângă Theodor. Fără haine, fără acte, dezbrăcaţi de personalitatea exterioară – singura recunoscută de ceilalţi – au senzaţia că au fost împinşi cu forţa într-o altă categorie de oameni şi sunt obligaţi să accepte «vinovăţia de a fi fost prădaţi». Theodor încearcă să se stăpânească, să le reziste privirilor, să nu ţipe la ei; trăieşte din nou impresia unei farse puse la cale de un nebun. Ştefan le cercetează expresiile: curiozitate, ură, dispreţ, indiferenţă. Se bucură la gândul că *A* munceşte fără odihnă pentru el, strânge imagini, impresii, cuvinte, şoapte, bănuieli, sunete, culori şi în special mirosuri… sudoarea grupului care urăşte individul, sudoarea mulţimii oarbe.

«E două fără un sfert», îşi spune Theodor văzând un ceas la mâna cuiva, prinsă de bară. – Ne-a luat şi ceasurile? o întreabă el în şoaptă pe Cristina. Răspunsul nu mai vine, e subânţeles. Ştefan simte în clipa aceea că tânărul necunoscut

de pe plajă le-a furat şi altceva decât banii şi ceasurile.

3

29 august, după-amiaza

Sediul miliţiei se află într-o fostă casă particulară, una din primele vile construite în Mamaia; o scară în spirală urcă spre o terasă pavată cu marmură roz, acum loc de aşteptare pentru cei chemaţi aici; în dreapta, un turn bizar cu foişor şi acoperiş ţuguiat, de unde se poate scruta marea; clădirea pare un castel în miniatură, hilar şi desuet. În faţa porţii, pe stradă şi trotuar, mai multe maşini şi motociclete aşteaptă cu sirenele pregătite pentru drum. Pe culoarele casei un du-te-vino fără sfârşit: bărbaţi în uniforme şi civili îşi întretaie paşii cu turiştii străini, cei care îşi caută maşinile furate sau copiii pierduţi.

Sunt introduşi într-o încăpere spaţioasă, fostul salon al vilei tranformat acum în birou de anchetă; câteva uşi, ferestre largi care se deschid spre terasă şi un glasvand cu geamuri mate, în spatele cărora s-a amenajat o cameră de arest, boxele de la subsol fiind pline de deţinuţi.

Se aşază pe o bancă, lângă ei, un tânăr cu blugi şi un tricou pe care e imprimat chipul Angelei Davis. Tânărul se uită curios la ei, nu înţelege de ce sunt doar în costume de baie. Cristina îi simte privirile pe picioare, se apropie de Theodor. Mărgărit a rămas lângă uşă. La un birou, un bărbat în civil scrie ceva, în faţa lui, pe un scaun, o tânără – pantaloni strânşi pe pulpe, o bluză mult decoltată – scoate încet lucrurile din poşetă. E linişte. Din încăperile învecinate se aud voci. Afară, o maşină pleacă în grabă cu sirena deschisă.

Anchetatorul ridică privirea şi se uită la obiectele înşirate pe masă. – Toate ustensilele unei profesioniste, constată el cu glas ironic. În fond.. e şi asta o profesie de când lumea: farduri, lenjerie

intimă, şi multe alte dichisuri. – Nu-i aşa Cătălina Gaşpar?! Nu-i răspunde. Îşi aranjează părul cu un gest smucit al capului, priveşte undeva, dincolo de anchetator, nu pare îngrijorată şi nici speriată, ca şi cum s-ar baza pe ceva ştiut numai de ea. – Unde ai lucrat ultima dată? – Barul «Continental». Sunt balerină. – Până la ce dată? – Întâi iulie. – Te-au dat afară? – A expirat contractul… – Şi de atunci ce ai făcut pe litoral? – Am făcut plajă! – Lasă ironiile! Ce ai mâncat? – Am avut economii… – Ce căutai la restaurant cu un străin? – M-a invitat să bem o cafea. – Ţi-a plătit consumaţia? – M-a invitat el, cum să-mi plătesc?… – Ştii ce-nseamnă asta? – Nu. – Prostituţie! – M-ai văzut când m-am culcat cu el pentru cafeaua oferită?! – Nu ne tutuim, Cătălina Gaşpar! Fii mai atentă cum vorbeşti! Glas sec, dur. Cu o seară înainte ai fost văzută coborând din hotelul «Victoria». Poţi să negi?! – Şi? N-am voie? – Nu cu un străin şi nu pentru o pereche de ciorapi! – Dar dacă era unul de-al nostru… unul ca tine sau un director aveam voie? – Ţi-am atras atenţia că nu ne tragem de şireturi! – Bine. *O.K.!* Aş vrea să vă întreb ceva, tovarăşe ofiţer de miliţie. Cine v-a dat dreptul să mă luaţi de la masă… parcă aş fi fost nevasta dumitale sau proprietatea statului?! – Încetează ! Nu te face că nu înţelegi. – Înţeleg… chiar mai mult decât vă imaginaţi, dar află de la mine că nu sunt proprietatea nimănui şi fac ce vreau cu mine şi cu viaţa mea! Ştii ce-nseamnă, tovarăşe anchetator, că vrei să cânţi şi dansezi… sau să urli cu toată gura şi să nu te audă nimeni?! Tace. Caută ceva printre hârtiile dosarului. – Am douăzeci şi patru de ani şi m-am săturat de toţi şi de toate! Mi-e o silă! Greaţă! – Semnează declaraţia, am încetat să te mai ascult! – Te rog să-mi acorzi puţină atenţie. Ştiu ce mă aşteaptă! Ştiu că voi fi închisă, şi după o judecată de doi bani voi ajunge în puşcărie, şi de aceea te rog… vă rog să mă ascultaţi! Vă cer această favoare pentru toate zilele

şi nopţile în care mă voi gândi la dumneata îmbrăcată în zeghea aspră… Nu-i răspunde. Nu se ridică de la masă. Tânăra tace, se uită în jos, parcă ar fi uitat ce voia să spună. – Am minţit! spune ea cu glas tare. – Ce ai minţit? o întreabă iute anchetatorul. – Contractul meu de muncă era valabil până la terminarea sezonului… până la treizeci septembrie. – De ce te-au dat afară? Parcă nu l-ar fi auzit, rămâne un timp nemişcată, apoi ridică privirea spre el perfect liniştită. – În fiecare seară, după terminarea programului, venea în cabina mea tovarăşul director Tatu. Cred că-l cunoaşteţi. Marele Tatu din Constanţa! Mă invita să bem *undeva* o sticlă de şampanie «Cordon Rouge». N-am vrut să mă culc cu burtosul şi nespălatul ăla! Rezultatul? Contractul meu a expirat înainte de termen. Motivul? Schimbarea programului şi reducerea personalului în vederea economiilor. Perfect legal! Economii! Unde să reclami? Cine să te asculte?! Unde să ţipi? Dacă aş fi acceptat propunerea tovarăşului director Tatu, azi m-aţi fi salutat ca pe o distinsă doamnă. Asta numiţi dumneavoastră morală? – L-ai preferat pe străinul ăla… pentru că eşti morală?! îi replică scurt ofiţerul. – Da! Atunci când l-am ales, am fost liberă şi pentru mine asta reprezintă mai mult decât orice! Şi acum să vă mai spun ceva, tovarăşe anchetator, credeţi că aş fi riscat eu să fiu prinsă mai ales acum, după faimosul decret, când aţi împânzit toate restaurantele şi localurile?! Ia spuneţi-mi? Mă săturasem! Aproape că vă aşteptam, tovarăşe anchetator! Vă aşteptam! – Ai ieşit ca şarpele la drumul mare?! – Cam aşa ceva… – Atunci de ce nu recunoşti că ai greşit? Aş putea să formulez altfel concluziile… Se lasă pe speteaza scaunului, îl priveşte lung în ochi şi tace. – Vreau să treceţi ceva în declaraţia mea, apoi semnez. Promit! glas blând, detaşat. – Ce? – Deschideţi dosarul! Faceţi-mi acest hatâr, sunteţi un bărbat amabil, nu semănaţi cu ceilalţi… poate

în alte împrejurări m-aş fi îndrăgostit de dumneavoastră… m-aţi ascultat şi nu m-aţi înjurat când v-am luat aşa, peste picior. – Bine, îţi fac plăcerea asta. – Acum scrieţi: Eu, Cătălina Gaşpar, în vârstă de douăzeci şi patru de ani, domiciliată în Timişoara, strada Cazărmii 3, absolventă a Liceului de balet, declar prin prezenta că m-am culcat cu Giorgio. Am primit o sticlă de colonie… bărbătească, vedeţi, este *pour homme*, «Paco Rabanne»… şi încă ceva, o scrisoare în care spunea că vrea să rămână cu mine, nici cel puţin că ar dori să mă ia de nevastă, cum fac alţii. Şi pentru rândurile alea aş fi în stare să mă întâlnesc din nou cu el chiar dacă m-aţi aştepta la uşă şi aş ajunge din nou aici! Dă-mi! Pardon! Daţi-mi, vă rog, s-o iscălesc. Nu mai citesc restul, am încredere. – Recunoaşterea fpatei, spune ofiţerul puţin stingherit, te va ajuta la gradarea pedepsei… dar legea va trebui aplicată. – Nu mă aşteptam la altceva. E mai simplu. Legea şi iarăşi legea! Nu e nevoie să gândeşti! Legea pentru proşti, restul pe lângă ea, tiptil-tiptil, să nu ne vadă cineva! Şi dacă eu nu sunt de acord cu legea voastră?! Dacă eu vreau să gândesc? Ce o să păţesc?… Anchetatorul se ridică de la masă, îi face semn să-l urmeze, se îndreaptă spre uşa glasvandului, bate de câteva ori, o predă gardianului şi iese din încăpere.

E linişte. Cristina îi spune ceva în şoaptă lui Theodor. Tânărul de lângă ea îşi caută o poziţie mai comodă, scena la care a asistat nu-i dă prea multe speranţe. – E locotenentul Popa, ţine să-i informeze Mărgărit cu un aer de mândrie. A fost detaşat de la Deva; se opreşte brusc, parcă ar vrea să-şi pună mâna la gură, şi-a dat seama că nu trebuia să vorbească. Glasurile în odaia învecinată se aud mai tare. Se deschide o uşă laterală, un bărbat voinic, nu prea înalt, traversează încăperea cu paşi mari, apăsaţi, e urmat de două femei blonde. – Ce faci, Mărgărit? îl întreabă căpitanul Rolea în trecere. – Am venit cu tovarăşii, răspunde

el lipindu-şi călcâiele şi arătând spre cei trei de pe bancă. Cineva le-a furat lucrurile de pe plajă… – Erau în sectorul tău? – Nu, să trăiţi! Erau la nudişti, spre pescărie! – Să fie sănătoşi! Au riscat pe propria lor răspundere! – Dacă îmi permiteţi, intervine Theodor apropiindu-se de el. Sunt medicul Theodor Hristea… – Mă interesează *ce* s-a întâmplat, nu cine sunteţi! i-o retează el scurt. Le vedeţi? şi arată spre cele două femei care vorbesc aferate între ele. Le-au furat paşapoartele, valuta şi cheile de la maşină. Totul! – Şi eu am rămas doar în chiloţi! îi replică enervat Theodor. – De ce ai făcut baie într-un loc interzis? – N-am ştiut că plaja de acolo se află în afara legii! – E în afara postului nostru de supraveghere! Nu putem cuprinde totul! Popa! se adresează el locotententului care tocmai intra în cameră. Vezi ce faci cu dânşii! Eu mă duc la «Perla» şi pleacă fără să se mai uite la ei, urmat de cele două femei.

Rămâne încremenit, nu e obişnuit să fie tratat în felul acesta. Cristina îi simte nervozitatea, încearcă să-l potolească, el n-o aude. – Luaţi loc, îl invită locotenentul. Nu vă necăjiţi! Nu e dracu atât de negru! Dacă punem mâna pe el, nu mai contează de unde a furat… Vă rog să-mi povestiţi ce s-a întâmplat. Theodor îi intuieşte bunăvoinţa, începe să-i istorisească pe larg cele petrecute. Locotenentul scrie atent, rosteşte mai întâi frazele cu glas tare, încearcă să fie cât mai concis şi să nu denatureze faptele. Îl roagă să semneze declaraţia, apoi o invită pe Cristina şi la urmă pe Ştefan, care îi remarcă scrisul frumos, caligrafia ordonată. – Obiecte şi bani în valoare de aproape cincisprezece mii! constată el mirat. Numai aparatele de fotografiat şi filmat costau opt mii de lei! Hm! Bună pradă! N-am ce zice! Aveţi o cheie de rezervă la maşină? – Nu. Asta mă îngrijorează cel mai mult!… – Domnule căpitan! intervine Cristina. – Nu sunt căpitan, îi replică el zâmbind. – Nu mă pricep la grade, pentru mine toţi ofiţerii

sunt căpitani. Vă rog să ne daţi o mână de ajutor. Nu avem nici un ban… fără maşină nu putem pleca la Bucureşti. Poate cunoaşteţi pe cineva la un atelier care ne-ar putea ajuta… Nu-i răspunde, strânge hârtiile de pe masă şi le pune într-un dulap metalic. Se îndreaptă spre uşă, în clipa aceea îl zăreşte pe tânărul care aştepta pe bancă. – Pentru ce ai fost adus aici? – Nu ştiu… daţi-mi voie să vă explic, tovarăşe locotenent. Alergam să prind troleibuzul pentru Constanţa, e adevărat, o luasem la fugă prin iarbă şi m-am împiedicat de un furtun pentru udat florile. Ghinion! Fir-ar al dracului! Cineva a strigat: Prindeţi hoţul! Şi iată-mă aici. Vă jur că sunt nevinovat… – Cu cine ai venit? – Un tovarăş în civil. – Cum arăta? – Unul înalt şi cam ţigănos, cu mustaţă pe oală. – Mărgărit! Spune-i lui Ulici că am terminat şi poate veni să-şi vadă clientul! Tu să te duci la post… Ţine sub observaţie locul de unde au fost furate lucrurile, dacă le-a ascuns în nisip poate va veni la noapte să le dezgroape… în cazul în care se iveşte ceva, să mă anunţi la hotel. Ştii numărul de telefon? – Da! Să trăiţi!

Coboară scările. Locotenentul îi invită în maşină, oamenii de pe stradă se uită la ei, sunt convinşi că au fost arestaţi. După câteva minute se opresc în faţa unui atelier mecanic. Locotenentul coboară din maşină, se întoarce urmat de un bărbat în salopetă, ţinând în mână o trusă de scule. – Unde ai parcat maşina? întreabă Popa trăgând portiera. – În faţa «Hanului Piraţilor», îi răspunde Theodor. Ştefan zâmbeşte, ar fi tentat să facă o glumă la adresa «piraţilor», simte că nu e momentul potrivit, situaţia nu e prea amuzantă, cu toate că pentru el «povestea abia a început»…

Căldura a mai scăzut din intensitate, oamenii se întoc de la plajă, pe lac au apărut pânzele albe ale bărcilor care aşteaptă vântul de seară. Cristina stă ghemuită în colţul ei, îşi dă seama că întreg concediul este ratat, ar vrea să plece cât mai repede

la Bucureşti, chiar în această seară; nu poate uita scena petrecută pe plajă, nu-şi poate ierta imprudenţa de a lăsa lucrurile la întâmplare pe nisip. După o jumătate de oră, motorul maşinii e pus în funcţiune. Theodor caută prin torpedou un pachet de «Kent» pentru a-l oferi mecanicului. Găseşte doar câteva ţigări scuturate; îi cheamă deoparte pe Cristina şi Ştefan, speră să aibă o sugestie. Popa îi simte stingherii, se apropie de ei, scoate portofelul şi le întinde două sute de lei. – Pentru mecanic şi benzina necesară până la Bucureşti. Theodor nu ştie dacă să accepte sau nu, schimbă priviri cu Ştefan, nu are altă soluţie. – Mâine îi expediez telegrafic din Bucureşti, îl asigură Theodor zâmbindu-i, apoi îl invită în maşină pentru a-l conduce până la Mamaia. Locotenentul îi spune şoferului să-l ducă pe mecanic la atelier, apoi să se întoarcă la sediu. – Mâine nu cred că aţi mai fi găsit maşina, remarcă după un timp Popa. Hoţul ştie că cei care fac plajă prin apropiere… lasă maşinile aici. Noaptea parcajul nu e păzit, ar fi încercat cheile până când ar fi găsit maşina… Theodor tace, orice cuvânt i se pare inutil, trăieşte brusc o stare de oboseală şi indispoziţie, înţelege că vacanţa a luat sfârşit în mod lamentabil: amestec bizar de furie, umilinţă şi nevoie de a se răzbuna… Ştefan schimbă câteva cuvinte cu locotenentul, până acum l-a tratat ca pe un ofiţer oarecare de miliţie, îşi dă seama că a început să-l preocupe… întâi acţionează şi apoi vorbeşte; are un fel imprevizibil de a se purta fără a-ţi da impresia că face totul din calcul; isteţ, «impulsiv stăpânit», ţine să facă impresie bună. – Aţi mâncat ceva la prânz? îi întreabă Popa. – Ne-a furat sacoşa cu mâncare, spune Cristina mai relaxată, încercând să-şi îmbrace pantalonii de plajă găsiţi în maşină. Luasem caşcaval, şuncă şi roşii. Aveam de gând să stăm toată ziua la soare. – Sunteţi invitatul nostru, intervine Ştefan. Acum avem bani, nu-i aşa, Theo? încearcă el să

«încălzească» puţin discuţia. – Da, da! Sigur! Facem cinste! Locotenentul nu răspunde, parcă nu i-ar fi auzit, priveşte atent înainte, caută ceva, apoi spune: – Opriţi la «Albatros», prima la dreapta… E un restaurant bun. Ştefan e mulţumit că a acceptat invitaţia, când va ajunge acasă îl va ruga pe profesorul Candiano să-i împrumute ceva bani.

Stau pe terasa restaurantului. Cristina e mai destinsă, Theodor a îmbrăcat pantalonii de tenis pe care îi avea în portbagaj, doar Ştefan a rămas în costum de baie. – Sunteţi din Deva? îl întreabă Ştefan. – De unde aţi aflat? surprins, amuzat. – Avem şi noi poliţiştii noştri! apoi îi relatează pe scurt mărturisirea lui Mărgărit; îşi aminteşte discuţia avută pe plajă, faptul că îi place să folosească termeni juridici, în special cuvântul «concubini». Toţi râd. Theodor bea puţină apă din pahar, îşi aprinde o ţigară. – E la început şi încă foarte tânăr, spune Popa. Uniforma îţi dă un plus de încredere şi autoritate. – Aţi renunţat la uniformă pentru că nu mai aveţi nevoie de acel plus de autoritate? îl întreabă Ştefan. La vârsta lui şi eu eram la fel… Chelnerul se apropie de masa lor, îl cunoaşte pe locotenent; ia comanda şi dispare în grabă. E cald. Pe terasă sunt ocupate doar câteva mese, pare un restaurant mai puţin frecventat. Plaja e biciuită de vântul care spulberă nisipul, câţiva temerari s-au ascuns în oazele dintre tufişuri, s-au înfăşurat în cearşafuri albe ca nişte beduini prinşi de o furtună de nisip. Bărcile de la «Club Méditeranée» sunt trase la mal şi pregătite pentru a ieşi în larg.

– De cât timp lucraţi în această meserie? îl întreabă Ştefan, încercând să salveze conversaţia ce lâncezeşte; Theodor s-a «retras», lăsându-l pe el să îndeplinească sarcina de amfitrion. – Câţiva ani… nu prea mult. Am făcut o şcoală de pilotaj, a trebuit să renunţ din motive de sănătate… – Aţi mai fost pe litoral? – Sunt detaşat în fiecare an. – Aici e alt ritm decât la Deva? intervine Cristina,

vrând să-i dea o mână de ajutor lui Ştefan. – La început mi-a plăcut, mai ales că am copilărit la Bocşa, un orăşel de lângă Reşiţa. – Deci bănăţean? Nu aveţi accent! – Am plecat de mic de-acasă. Am făcut şcoala în Bucureşti, apoi m-am întors. Accentul s-a cam dus… în Bocşa mai sunt fete care au părul împletit în cozi… Vă daţi seama ce a fost în mintea mea când am văzut aici fetele purtând fuste mini?! Măiculiţă mamă! Acum m-am obişnuit! – Meseria este însă aceeaşi, constată Ştefan. – Nu chiar… aici vin ca albinele din toată ţara, dau o spargere, fură o maşină sau lucruri de pe plajă şi dispar… Prinde-l dacă poţi! La Deva e altfel. Înainte de a pleca am anchetat o crimă… – De ce nu ne povestiţi? îl provoacă Ştefan. – Aveţi calităţi de anchetator, tovarăşe Albini! în loc să vă pun eu întrebări, să aflu cine sunteţi, dumneavoastră mă anchetaţi pe mine! Bravooo! Noi suntem consideraţi ori incoruptibili, ori imbecili… Iată! Ne-a adus friptura! Domnului Hristea i-a pierit glasul de foame!

Toţi mănâncă în tăcere. Ştefan îşi îndreaptă privirea spre mare, aude un glas. *A* pregăteşte cărţile vechi: Poemele lui *Ghilgameş, Vedele* şi *Cartea morţilor.* Spera să afle de acolo… – Vă amintiţi cuvintele Cătălinei Gaşpar, domnule locotenent? întreabă Cristina. «– Dacă vreau să gândesc?» le reproduce Popa. – Mă bucur că le-aţi reţinut! – Sunteţi de partea ei, doamnă? – Sunt femeie şi o înţeleg mai bine… De când eram copil ţineam cu cei care pierdeau la jocurile noastre, sau erau prinşi de *ulii*. Întotdeauna făceam parte din grupul *porumbeilor.* Cătălina *nu* e o prostituată, domnule locotenent! Încearcă să fie liberă şi nu ştie cum! Ar fi bine s-o ajutaţi… în puşcărie se va pierde definitiv. În fond… şi-a recunoscut fapta, e pe jumătate iertată. – A recunoscut din dorinţa de a mă înfrunta, doamnă Vaida, nu pentru că ar fi regretat… E o diferenţă! – Domnul locotenent face parte din grupul «uliilor», remarcă Ştefan, vrând să

destindă puţin dialogul. Sau poate e un vânător? Cine ştie? – Nu voi renunţa să prind «porumbelul» care v-a furat hainele! marşează el abil. Trece totul în contul meu, se adresează ospătarului care îi prezintă nota de plată. – Aţi fost invitatul nostru! protestează Theodor. Aşa ne-am înţeles! – Am dreptul să iau prânzul aici, domnule doctor. Unde a mâncat o persoană… pot mânca şi patru! – Trebuie să ne revanşăm! – Când veţi veni la Deva. – Sau dumneavoastră la Bucureşti, intervine Cristina. – Aveţi adresa noastră? îl întreabă Theodor. Sunteţi bine venit oricând. Unde să vă trimitem banii?

– Hotel «Delta», camera 222. Sunt aici până la treizeci octombrie. Vă anunţ imediat ce «Porumbelul» va cădea în laţ ! Vă doresc drum bun!

4

29 august, seara

Vestea s-a răspândit cu iuţeală prin sat. Sezoniştii au discutat intrigaţi şi alarmaţi – majoritatea erau actori, pictori, arhitecţi, medici, scriitori, parteneri de bridge sau canastă –, unii au vrut să pară impresionaţi de paguba suferită de cei trei, alţii i-au compătimit cu glas tare, în realitate fiecare şi-a spus: «Bine că am scăpat eu! Mâine voi lua pe plajă doar un prosop!». Sătenii au ridicat din umeri, şi-au văzut mai departe de treburile lor, nu auzeau pentru prima dată despre asemenea furturi.

Chiriaşii doamnei Vali s-au adunat la masa de sub viţa de vie şi au comentat cu aprindere, s-au emis câteva ipoteze. Doamna Papagahi era de părere că hoţul i-a pândit din tufişurile de pe plajă, şi când a văzut că au intrat în apă, a luat sacoşele şi a fugit. Şelaru pretindea că hoţul a trecut întâmplător pe plajă, a văzut sacoşele fără stăpân, le-a luat şi a şters-o. Profesorul Candiano îi contrazicea pe fiecare în parte, doar Valeriu şi Ioana îi ascultau în tăcere. Soţii Nistor, care au adus acasă barca pneumatică, le-au împărtăşit noi amănunte, în special despre copilul rănit. După plecarea lor, au rămas dezorientaţi, nu puteau să-şi explice unde a dispărut hoţul atât de repede şi cine a lovit copilul?! Chiar şi profesorul Candiano părea derutat. Discuţiile au continuat până când maşina lui Theodor s-a oprit în faţa curţii.

– Luaţi cu noi o gură de votcă! i-a invitat profesorul. S-au aşezat la masă lângă ceilalţi. Valeriu a adus trei pahare. Doamna Vali a apărut în prag. Theodor le relatează pe scurt, încă febril, cele petrecute pe plajă şi la miliţie. La urmă, profesorul Candiano, vrând să-i consoleze, începe să le

povestească o întâmplare petrecută prin ‘50. – Mă duceam la baia publică, fosta «Melţer», pentru masaj şi aburi. La vestiar era o tânără… doamnele să mă ierte, avea cei mai mari sâni din lume. Am colindat pământul în lung şi lat, am ajuns şi în Peru, dar aşa n-am văzut decât la baia «Melţer»! Într-o seară, după ce mi-am terminat tabietul, m-am dus la vestiar şi i-am cerut hainele; îmi pironeam ochii în bluza decoltată a fetei. Mi le-a dat şi am intrat în cabină… atunci mi-am amintit că am uitat în baie prosopul şi buretele. M-am dus iute să le iau, când m-am întors în cabină, ia hainele de unde nu-s! Mă uit în stânga, în dreapta, scotocesc prin celelalte cabine… Nimic! O întreb pe tânăra ţâţoasă! Ridică din umeri. Eram doar în chiloţi şi halat. Ce să fac? I-am dat telefon nevestimii. Râdeam… Ea era nervoasă. Mi-a adus alte haine şi am plecat spre casă. O vecină ne-a ieşit în cale şi ne-a spus că am fost căutat de patru bărbaţi care au coborât dintr-o maşină. Atunci era… ştiţi… Am înţeles că voiau să mă aresteze. Mi-am făcut geamantanul şi am fugit. A urmat o poveste care a durat câţiva ani… în seara aceea am pierdut hainele, dar am câştigat libertatea! După aceea am înţeles că tânăra «luptătoare» mi-a făcut serviciul de a nu ajunge la timp acasă. Dragii mei, orice ghinion este o şansă… depinde cum priveşti lucrurile. Poate prin ce aţi pierdut aţi câştigat ceva mai de preţ… Da-da! Sau e primul pas spre adevărata nenorocire? Cine ştie? – Dacă aveţi nevoie de bani, intervine doamna Papahagi, vă pot împrumuta. Ne întâlnim la Bucureşti… – Şi noi avem la C.E.C., spun în cor soţii Şelaru. Ne cunoaştem de atâţia ani! Ar fi păcat să vă întrerupeţi concediul! Valeriu îi invită la o serată urmată de dans care va avea loc la un vecin. – Vor veni câţiva colegi cu un «mag» şi chitări! Votcă, prin contribuţie benevolă! Pe voi însă vă iertăm, sunteţi lefteri! Toţi râd, apoi cei trei le urează noapte bună şi se retrag în camerele lor.

Cristina se lungeşte în pat, Theodor se trânteşte pe un scaun. Sunt istoviţi. Nu vorbesc. Clipele trec anevoie. Camera e luminată de o veioză. E cald. Zăpuşeală. Theodor destupă o sticlă cu *whisky,* apoi i-o întinde Cristinei, apoi bea şi el, de parcă ar fi apă. De afară se aud glasuri, profesorul Candiano le vorbeşte despre… Un fluture se roteşte în dreptul beculuі, se loveşte cu încăpăţânare de globul veiozei; umbre lungi, greoaie, diforme se întind pe pereţi; senzaţie de coşmar cu ochii deschişi. Şi încă nici un cuvânt. Imagini disparate aleargă prin ei: plaja, pomii, colţul unei cabane, chipul copilului, pete de sânge, un tânăr care întoarce capul spre ei, un strigăt, alt strigăt, şi la urmă cercuri mari, albe, pe un ecran alb: zidul din faţa lor… E cald! Prea cald! Răcoarea nopţii întârzie undeva; nu pot deschide geamul sau uşa, ţânţarii ar năvăli peste ei. Zidurile se strâng.

– La ce oră plecăm mâine, Theo? vocea puţin răguşită, ca şi cum ar fi strigat până acum. – După ce ne trezim, îi răspunde el într-un târziu; stă nemişcat pe scaun, cu capul sprijinit în mână. Fumează. Parcă între ei a apărut o înţelegere tacită: să nu vorbim nimic despre cele întâmplate, sau poate nu e decât momentul de epuizare, neputinţă şi gol în faţa unui fapt care le-a dat totul peste cap. Valeriu şi Ioana, rămaşi singuri, au început să cânte: ea la chitară, el din fluier. Deodată, cântecul încetează brusc, parcă rupt de cineva. Curtea se prăbuşeşte în tăcere. Gazda stinge lumina. Noaptea pune stăpânire pe casă şi grădină. Marea se aude în depărtare, se ridică deasupra malurilor, înaintează pe ţărm spre ei…

*

Se trezeşte în plină noapte. Îl aude vorbind cu Ştefan în camera învecinată. Îl strigă. Theodor apare în prag, urmat de Ştefan, îmbrăcat în pijama.
– A venit din dreapta, nu-i aşa? o întreabă Theodor.

– Cine? – Hoţul! Ea mormăie ceva la întâmplare, ameţită de somn. – Cât e ceasul? – Trei şi jumătate, îi răspunde Ştefan, apoi întoarce capul spre Theodor, care continuă să vorbească. – S-a aplecat spre sacoşă, părul i-a alunecat puţin pe frunte… s-a uitat în geanta galbenă, acolo erau aparatele, a văzut că e o pradă straşnică. Era calm, lucid, nici cel puţin grăbit, cu toate că o auzise pe Cristina ţipând… Parcă ar fi zis «Până o să ieşiţi voi, proştilor, din apă, eu am dispărut!» A ridicat fruntea, s-a uitat spre noi, şi-a dat seama că a fost descoperit, dar nu şi-a abandonat intenţia. Tu continuai să ceri ajutor, Cristina, nu-i aşa? Aprobă din cap, simte cum în ea se declanşează un resort care s-ar fi oprit doar pentru câteva ore, mecanismul e pus din nou în funcţiune, reface aceeaşi scenă; abia acum înţelege că Theodor l-a trezit din somn pe Ştefan pentru că nu-şi găsea liniştea, simţea nevoia să discute cu cineva. – Nu s-a speriat! continuă Theodor. Nu i-a fost teamă că poate fi zărit de cineva de pe plajă! Formidabil! Cât curaj! Câtă sfidare! A luat şi cealaltă sacoşă şi a şters-o! Nu-mi poate ieşi din cap! N-am dormit nici o clipă! – Bine, Theo, încearcă să-l potolească Cristina, pentru asta trebuie să ne trezeşti la trei şi jumătate?! Vrei să ne înnebuneşti şi pe noi?! N-o aude. – Cât crezi că a trecut până ai ajuns tu, Ştefane, la mal? – Să zic… trei-patru minute, răspunde el. – Unde a dispărut atât de repede?!

Theodor stă nemişcat în picioare, lângă perete, priveşte o ţintă undeva; chipul crispat, tăietura feţei ascuţită, slabă, dură, ochii severi, părul scurt, des; ceea ce îl izbeşte pe Ştefan, în lumina neprielnică a veiozei, este paloarea frunţii şi a obrajilor împietriţi, ca o piatră foarte uzată şi spălată îndelung de ploi.

– Nu trebuia să lăsăm lucrurile nesupravegheate, continuă Theodor. Le puteam da soţilor Nistor. Nu ne-am gândit… Chiar tu ai remarcat, Cristina, câţiva indivizi dubioşi care au trecut pe lângă noi!

– Credeam că sunt nişte libidinoşi care vor să-i vadă pe cei care făceau nudism. Dar tu de ce n-ai ţipat, Theo? întreabă ea aprinzându-şi o ţigară, simţind că somnul i-a pierit şi noaptea e ratată. – Nu ştiu… Amuţisem. Speram că va fugi, că va renunţa după ce a fost descoperit… Contam pe o reacţie firească… pe un instinct de apărare. Mi-a contrazis toate presupunerile! bea din sticlă, apoi i-o întinde şi lui Ştefan. Când l-am văzut că dispare în spatele dunelor, am început să trag nebuneşte din rame, aveam senzaţia că se vor rupe, îmi venea să urlu că nu izbuteam să ajung mai repede la mal… Şi tu, Ştefane, de ce stăteai ca un mameluc pe mal şi râdeai?! – Mi-am dat seama că e prea târziu, am simţit ridicolul situaţiei… rămăsesem în fundul gol. Am alergat mai mult pentru plăcerea ta! – Şi eu ţipam disperată cerând ajutor, spune Cristina, captată de discuţia lor. Aveam senzaţia că mă înec, dădeam prosteşte din mâini, parcă uitasem să înot, înghiţisem apă şi continuam să urlu! – Dacă ai fi strigat «hoţii», i-ai fi atras atenţia doamnei Nistor. I-ai făcut fără să vrei un serviciu hoţului. – Şi când ai ieşit din apă, erai fără costum de baie? – Nu râde! Încetează! Ce v-a apucat pe amândoi?! Terminaţi cu râsul! Am ieşit din apă în pielea goală, iar tu ai trecut cu barca pe lângă mine şi ai luat-o la goană pe mal…

Izbucnesc toţi trei într-un râs nervos, din care se opresc anevoie. Theodor vede din nou cabana şi năvoadele întinse la soare, le dă târcoale, scotoceşte prin toate cotloanele, încearcă să-şi amintească un amănunt cât de mărunt care să-l pună pe urmele hoţului. – Crezi că hoţul a lovit copilul? întreabă Cristina stingând ţigara. – Cine altul? I-a dat un brânci şi l-a azvârlit cu capul în zidurile cazematei. – Ce s-o fi întâmplat cu el? – L-au dus la spital, cred că e bine… – Hai, Theo, să plecăm mâine la Bran! Trecem p-acasă, luăm bani şi deseară suntem la moş Ghiţă, acolo unde am fost acum doi ani… Tu ce faci, Ştefane? – Aş vrea să

mai stau câteva zile, împrumut ceva bani de la profesor… – Dacă nu l-aş fi văzut, continuă Theodor cu aceeaşi obstinaţie, ne întorceam la mal, constatam că ne-a lăsat lefteri şi cu asta, basta! Dar aşa? Nu pot să-l uit! Nu-mi iese din minte! Îl văd mereu cu faţa întoarsă spre noi… îl ştiu foarte bine: părul blond, chipul prelung, slab la trup, fără cămaşă, pantaloni albaştri din doc… nu erau blugi străini, picioarele goale, statură mijlocie, mişcări iuţi, stăpân pe sine, un tip şiret… Am alergat prin mărăcini ca un caraghios! Simţeam că îmi vărs plămânii pe gură, dar nu admiteam că nu îl voi prinde! Nu-mi pasă de aparatul de filmat sau fotografiat! Le bag în mă-sa! Banii?! Mai puţin! Nu regret nimic din ce am pierdut! Mă înţelegeţi?! Ştefane! Cristina! Pentru voi e clar ce spun eu?! Gestul lui însă… Parcă mi-a zis: Idiotule! Prinde-mă dacă poţi! Şi eu am căzut în cursă!… Bea din sticlă, apoi îşi aprinde pipa, trage adânc de câteva ori şi aruncă fumul cu putere printre dinţi.

Cristina îi simte încordarea, lumina îi cade pe mână şi obraz, îl priveşte îndelung. – Nu cred că avea mai mult de douăzeci de ani! continuă Theodor cu înverşunare. Un puşti care şi-a bătut joc de mine! L-am văzut! urlă el bătând cu pumnul în masă. L-am văzut şi nu pot să-l iert! – Potoleşte-te! îi trezeşti pe toţi din casă! încearcă să-l liniştească Cristina. Nu ţi se pare că exagerezi? Oricine ar fi procedat la fel. Cum să nu alergi după cel care te-a prădat? Auzi vorbă! Dacă n-ai fi acţionat aşa, ţi-ai fi reproşat că n-ai încercat cel puţin să-l prinzi. – Dar Ştefan de ce n-a fugit decât după ce l-am silit eu? De ce a simţit inutilitatea acţiunii?! Degradarea celui care se lasă păcălit!

Nu vorbesc o vreme. Un câine latră fără contenire. – Am citit într-o carte, începe să vorbească Theodor mai potolit, cred că Ştefan îşi va aminti autorul… o poveste despre un tată şi un copil. În fiecare duminică se duceau amândoi în

centrul oraşului şi mâncau câte o friptură. Era singura lor «aventură», vedeau străzile şi oamenii. Într-o zi, ajungând în piaţa unde era adunată lumea, bărbatul a scos moneda din buzunar, dar i-a alunecat jos şi s-a rostogolit pe lângă rigola trotuarului. Copilul a vrut s-o ridice. Tatăl l-a prins iute de mână. A simţit privirile tuturor îndreptate spre el. După ce au ieşit din piaţă, copilul l-a întrebat de ce nu i-a îngăduit să ia banul, singurul pe care îl aveau. Tatăl i-a spus: «Nu există monedă pe lume care merită să te apleci după ea…» Nu există nimic pe lume care să merite să alergi ca un prost prin mărăcini!…

– Îi acorzi prea multă importanţă, îi spune Cristina. Ai transformat totul într-o dispută în care un necunoscut ţi-a devenit partener. De ce te gândeşti la el? De ce nu renunţi? – Nu pot! – Iar urli? – Mi-e imposibil să uit clipa în care a întors capul spre mine! Nu s-a speriat! M-a sfidat! Numai după ce a luat totul, a fugit. – Dar a fugit! – Nu pentru că i-a fost frică! – Hoţului îi este teamă, remarcă Ştefan, dar consideră că poate evita pericolul înainte de a fi prins. Mizează totul pe şansă şi pe curaj. – Curajul are totuşi o limită! îi replică Theodor. Până când eşti descoperit, atunci laşi prada… – Sau o iei şi fugi! îl întrerupe Ştefan. – De acord! Dar el, după ce a fost descoperit, a luat şi a doua sacoşă. Nu s-a speriat, şi-a continuat acţiunea… Asta mi se pare surprinzător pentru un simplu hoţ! – Este şi asta o profesiune, şi Puştiul poate este un specialist, spune Ştefan, cu o urmă de umor în glas; în clipa aceea îşi dă seama că «necunoscutul» a căpătat un nume, a devenit cu adevărat un partener, cum a remarcat Cristina. – Chiar dacă va fi prins peste câteva zile, nu vom recupera nimic, spune ea. O să vândă toate lucrurile! – Nu-mi pasă de boarfele alea! strigă Theodor. Nu înţelegi? – Nu ţipa! îi trezeşti pe toţi… – Să-i ia dracu! îl vreau pe Puştiul ăla blond care s-a uitat la mine! – Încetează! Eşti ridicol! Te

laşi antrenat într-o cursă stupidă, orgoliul tău nu suportă să fie înfruntat! A îndrăznit cineva să nu se lase prins şi călcat în picioare?! Auzi! Ce cutezanţă! Cât tupeu! Prostii! E patru dimineaţa şi tu discuţi despre un prăpădit care ţi-a furat boarfele. De ce vrei să ne certăm şi în noaptea asta?! Sau îţi place să-l ai pe Ştefan ca spectator? Aplaudă-l, Ştefane! Ura! Trăiască neîndurarea! Nu mai rezist, Theo!… Hai să dormim câteva ore. Mâine plecăm, vei fi obosit pe drum. Du-te şi tu, Ştefane, să te culci…

Întuneric spălăcit în ferestre. Cocoşii dimineţii.

… – Promite-mi, Theo, că mâine plecăm la Bran, se aude după un timp glasul Cristinei.

– Bine, îţi promit, vine cu greu răspunsul lui. Nu se ridică de pe scaun, rămâne mai departe cu privirea spre peretele alb din faţă, un ecran pe care dansează fantasmele lui…

*

Strânge lucrurile din cameră şi le aşază lângă uşă pentru a fi duse la maşină. Se mişcă iute, vrea să termine cât mai repede. Împachetează chiar şi barca penumatică, treabă pe care înainte nu reuşea s-o facă singură. Trece pe la doamna Vali, apoi îşi ia rămas bun de la toţi din curte. Intră în cameră, îl vede stând pe scaun: nu s-a bărbierit, nu s-a spălat, nu şi-a băut cafeaua. – De ce stai? De ce taci şi te uiţi aşa la mine? Hai să ducem lucrurile la maşină! – Cristina… Nu plec. – Ce vrei să spui?! – Nu plec… – Dar mi-ai promis! Nu vrei să ieşim din coşmarul ăsta?! – Nu pot… – Nu poţi sau nu vrei?! – Nu ştiu…. – Dacă rămânem, vom discuta mereu şi mereu acelaşi lucru! Nu are nici un rost să ne supunem singuri la acest chin! Nu rezolvăm nimic! Ne irosim doar concediul şi ne tocim nervii. – Cristina! Să admitem că nu s-a întâmplat nimic, avem casa plătită, împrumutăm ceva bani şi totul va fi *O.K.!* – Te rog mult! Hai să plecăm! Eu ştiu ce se va întâmpla. Presimt! – Linişteşte-te! De ce

să-i facem jocul Puştiului?! El ştie că am rămas lefteri şi vom pleca! Nu-i aşa? Uită tot ce s-a întâmplat. – Nu reuşesc! – Încearcă! Arată-mi că eşti stăpână pe nervii tăi. – Dar sunt cu nervii la pământ! Ştii prea bine… Şi eu sunt la fel, dar când vreau, mă stăpânesc… – Dar pentru ce?! Dacă cel puţin ar avea un sens? – Pentru că nu admit nimănui să mă oblige să plec, să fac altceva decât ce vreau!… Înţelegi? Acum înţelegi?!

Cristina se aşază pe pat, îşi lasă privirea în jos, tace, mâinile îi atârnă neputincioase pe lângă trup.– Şi ce vrei să facem? – Mergem pe plajă… ca în fiecare zi. – Unde? – Acolo! Ridică ochii spre el, nu poate crede. – În acelaşi loc?! îl întreabă ea consternată, cu glas abia auzit. – Da. Îl ştiu foarte bine… în spate sunt nişte trestii, apoi dunele unde am făcut fotografii! – Cel puţin dacă ne-am duce în altă parte… La Eforie sau la Mamaia! Poate aş uita mai uşor! – E mai bine acolo, ne-am obişnuit… şi acum patru ani tot în locul acela… înotăm în larg, facem plajă… – Nu sunt în stare, Theo! Poţi să înţelegi? – Încearcă! Te rog! Fă asta pentru mine! – Vom trăi tot timpul cu senzaţia că este lângă noi! Că în fiecare secundă va trebui să ţip, să chem pe cineva în ajutor! – Ai să vezi ce simplu va fi! Acum nu mai avem nimic de pierdut. Chiar dacă va veni altul, nu are ce să ne fure! Îţi dai seama? Suntem liberi! Stăm la soare, facem baie, înotăm… – Ştii ce cred eu… Vrei să mergem acolo pentru că nu admiţi ca un Puşti să te învingă… dar mai e şi un alt motiv! De ce nu mi-l spui, Theo?!

O ţine strâns de umeri, puţin aplecat spre ea, o priveşte în ochi şi tace.

5

30 august, dimineaţa

Theodor întinde cearşafurile pe nisip, pune câte o piatră în colţuri pentru a nu fi spulberate de vânt, bănuieşte că sunt pietrele folosite în acelaşi scop cu o zi înainte, nu le spune celorlalţi, e micul lui secret care îi provoacă o imensă bucurie, ca şi cum fiecare piatră ar reprezenta o piesă de şah aşezată pe o tablă imaginară şi acum ar continua o partidă începută ieri cu un partener necunoscut; are o singură datorie, să rămână în faţa tablei de joc, cu piesele pregătite, şi să-l aştepte. Atâta tot.

Soţii Nistor au fost surprinşi când i-au văzut apărând pe plajă, credeau că au plecat; s-au apropiat de ei, au vrut să afle «ce au făcut la miliţie» şi dacă sunt şanse ca hoţul să fie prins. Theodor le-a relatat pe scurt, apoi le-a mulţumit că le-au adus acasă barca pneumatică şi i-a invitat deseară la o cafea sub viţa-de-vie a doamnei Vali. Şi-au luat rămas bun şi s-au lungit pe nisip.

Ştefan ascultă cu ochii închişi strigătele pescăruşilor, uneori par disperate, alteori hohote de râs, «dojenite de respiraţia maternă a mării», cum ar zice *A,* care «lucrează» alături de el şi îl întreabă: «De ce crezi că ai început să determini evenimentele şi chiar să le anticipezi?» «Pentru următoarele motive: Unu: l-am „ales” pe Theodor şi l-am invitat aici. Doi: am dorit să se întâmple ceva, a apărut „porumbelul-sălbatic”. Trei: am rămas după ce ne-au fost furate lucrurile, poate Theodor n-a plecat şi din cauza mea.» «Să le luăm pe rând, dragul meu! L-ai invitat pe Theodor aici pentru că şi el a făcut acelaşi lucru acum patru ani, deci nu l-ai „împins” în această poveste şi n-ai determinat nimic. Ai vrut să se întâmple ceva pentru că doreai să scapi de „locul trei” pe care îl

ai alături de ei, să scapi de monotonia în care trăieşti, speri că se va ivi „marele subiect” al viitoarei tale cărţi; faptul că cineva a furat nişte lucruri constituie o simplă întâmplare care nu va avea nici o urmare şi „povestea” se va termina aici. Ai rămas la mare pentru că nu te aşteaptă nimic mai bun la Bucureşti. Ei?! Ce spui? De ce taci?…» «Poate ai dreptate, cred că am înnebunit, în capul meu se fac involuntar o serie de „combinaţii” care n-au nici o legătură cu realitatea, n-o pot sili „să-şi manifeste destinul”. *Satura romana,* libertatea convenţiilor, o compoziţie liber realizată din: pantomimă, dialog, muzică, joc de scenă; amestec vacanţa pe care o petrec cu doi prieteni cu parabola hindusă a Vânătorului şi legenda mesopotamiană a zeului Marduk!… Ai dreptate! Nu-mi pot determina viaţa şi cu atât mai puţin viaţa altuia! Nu pot anticipa nimic! *Rien ne va plus! Les jeux sont faits!* N-am vrut să plec de aici din simplă inerţie, chiar dacă aştept… Vreau să ştiu cine va juca rolul Vânătorului şi cine al Cobrei?… În capul meu totul e un talmeş-balmeş, dorm prost noaptea,visez că sunt schingiuit într-o cameră de tortură din Evul Mediu… sunt tras pe roată de nişte bărbaţi îmbrăcaţi în fracuri, cărora le strig în faţă: Mi-e scârbă de toţi! Chiar şi de cruzimea voastră! Numeni nu iubeşte pe nimeni! Totul e o minciună!… Alteori sunt monah, am vocaţie de ascet… mă iniţiez în tainele străvechi ale existenţei şi ale cosmosului, simt permanent misterul arhetipului… alteori sunt un mare om politic, ţin discursuri în faţa unei mulţimi care mă ascultă cu atenţie, spun tot ce n-am rostit în timpul zilei, sunt ovaţionat şi considerat un orator de un curaj remarcabil! Înainte de a mă trezi, sunt un fel de „răzbunător”, îi ucid pe toţi cei cu care am avut conflicte cu o zi înainte, scot o armă automată şi trag câteva rafale în ei culcându-i la pământ, apoi îi ajut să se ridice şi le atrag atenţia să se cuminţească, să se lase de porcării şi ticăloşii.

Când mă scol din pat, totul e amestecat în capul meu – deplină libertate a convenţiilor – imagini de vis se suprapun cu cele din realitate; atunci te aud pe tine, *A,* duh neascultător, cu care mă cert de atâţia ani şi care îmi spui: „Tu vrei să adaugi la Tablele de legi pe care Dumnezeu le-a lăsat lui Moise încă o tăbliţă de lut, scrisă de tine?! Îţi dai seama de îndrăzneala ta?! Tu nu ştii nici pe ce lume trăieşti! Dacă te afli pe ţărmul Mării Roşii, al Mării Egee sau al Mării Negre!”…»

E cald, teribil de cald. Theodor ţine pe faţă pălăria de pai, soarele se strecoară prin firele galbene, mii de puncte luminoase, mii de sori care încearcă să ajungă până la el pentru a-l pârjoli; cupola de pai a redus cerul la dimensiunile unei pălării; o împinge spre ceafă, respiră în voie…

…le vedeam picioarele şi ghetele prăfuite, sângele îmi năvălea în gură, m-am ridicat de la pământ şi am început să-i izbesc cu pumnii, nu se aşteptau, au luat-o la fugă, câţiva au aruncat cu pietre în mine, nu m-am ferit, erau ţintaşi proşti, îmi era suficient că i-am pus pe goană… m-am îndreptat spre casă, ţineam dinţii încleştaţi să nu plâng şi încercam să opresc sângele pe care îl simţeam în gură; acasă nu era nimeni, m-am spălat pe faţă şi mi-am clătit de mai multe ori gura, apa ieşia din ce în ce mai curată; am intrat în cameră şi m-am uitat în jur, căutam ceva şi nu ştiam ce caut; am văzut radioul, l-am scos din priză şi l-am aşezat pe duşumea… scala pe care erau înşirate posturile a fost prima transformată în ţăndări, a urmat butonul din dreapta, clapele, butonul din stânga, iar când am izbit difuzorul, am intrat cu gheata până la toc, lămpile şi firele au ieşit afară, apoi am sărit cu amândouă picioarele pe cutia de lemn lustruit care trosnea, parcă aş fi vrut să strivesc un păianjen… la urmă s-a făcut linişte în mine şi în cameră, auzeam totuşi pe cineva gâfâind în spatele meu, am întors privirea, era tata, asistase la toată scena, era alb la faţă, nu reuşea să scoată nici un

cuvânt. – De ce?! a izbutit el să articuleze. – Pentru că m-ai minţit! – Cu ce te-am minţit?! – Că eşti şef în atelierul ăla nenorocit. Te văd prin geam în fiecare zi! Te văd eu şi toţi cei care trec pe acolo! – Ai auzit asta de la mine?! – Nu. Dar m-ai lăsat să cred, tot aia e! Trebuia să-mi spui! Băieţii au râs de mine când le-am spus că eşti… M-am bătut cu ei, m-aş fi bătut cu toată şcoala! Ştiam că nu mă minţi!… A încercat să-mi explice, a reuşit să-mi spună doar atât: – Peste câteva luni plecăm de aici… Am primit o funcţie politică. Vei învăţa la un liceu din Bucureşti, apoi a tăcut, parcă ar fi murit acolo, în picioare, în faţa mea. Din ziua aceea nu l-am mai iubit, sau l-am iubit mai puţin, sigur sunt că de atunci n-am mai avut încredere în nimeni, şi de câte ori am dorit să cred în cineva, simţeam că sunt călcat în picioare, şi eu, la rândul meu, trebuia să ţopăi pe cutia de lemn din copilărie, ştiind că o parte din mine se afla amestecată printre firele şi lămpile care s-au spart atunci sub ghetele mele…

Tropote de cai răsună înfundat şi ameninţător pe nisipul plajei; zeci de cai, sute de cai albi şi negri se îndreaptă spre el, vrând să-l strivească sub copitele lor; îşi vede oasele zdrobite în trecerea lor nemiloasă – pietre albe ale unui drum dintr-un oraş pustiit de năvălirea cailor sălbatici. Se ridică. Cristina şi Ştefan sunt în picioare. Mai mulţi cai şi călăreţi trec într-o cavalcadă pe marginea mării; mici explozii în apă, jocuri de artificii în soare, jerbe luminoase. Pe fondul albastru al mării, caii şi călăreţii se deplasează mai încet, imaginea pare somnambulică, smulsă dintr-un vis.

Cristina ar vrea să intre în apă, îi e teamă să se îndepărteze, din când în când ridică privirea, cercetează cu atenţie tufele de mărăcini şi pădurea cu măslini-sălbatici, are permanent impresia că sunt pândiţi de un necunoscut pe care nu reuşeşte să-l zărească. Câteva fire de nisip alunecă pe cearşaf, le urmăreşte căderea înceată…

…am ieşit din facultate, mergeam pe malul Dâmboviţei, era o zi de toamnă, totul plutea în ceaţă şi eu parcă mă clătinam la fiecare pas, nu înţelegeam ce se petrece cu mine, colegii lui se uitau în urmă spre noi, unul din ei a spus cu glas tare: A luat-o s-o crească! Am vrut să plec, el a insistat să merg la Spitalul Brâncovenesc, avea ore, mi-a propus să-mi arate o sală de operaţie; nu reuşeam să hotărăsc nimic, aş fi vrut să fug şi în acelaşi timp să rămân pe loc, mă uitam la picioarele mele, îmi era frică să nu se fi întâmplat ceva, coapsele îmi zvâcneau la intervale lungi, parcă eram biciuită de cineva… am intrat într-o sală, era întuneric, nu găsea comutatorul, palmele noastre s-au întâlnit, m-a strâns în braţe şi a început să mă sărute, mâinile erau încordate, dar rezistenţa îmi slăbea, aproape că îmi făcea plăcere să renunţ la împotrivirea mea şi în acelaşi timp nu admiteam această abdicare… ne-am lungit, nu ştiu pe ce, putea fi orice, chiar şi cimentul de pe jos… am simţit mâna lui rece pe pulpe şi coapse, apoi mi-a cuprins… pleoapele deveniseră transparente, ochii deschişi, deasupra mea o lumină orbitoare, nu desluşeam nimic, apoi am zărit… în spatele unui geam, la o înălţime de câţiva metri, erau toţi colegii lui, asistaseră la această scenă încă de la început; feţele lor lipite de sticlă, deformate prin apăsare, hidoase, păreau desprinse dintr-un coşmar; nu aveam putere să mă mişc, paralizasem sub privirile lor; am încercat să-mi trag rochia peste picioare, am fost surprinsă că braţele mă ascultau; am coborât de pe masă, da, eram într-o sală de operaţii, atunci mi-am dat seama… i-am întâlnit privirea, părea surprins, am intuit însă că nu era străin de ceea ce se întâmplase, poate el pusese totul la cale pentru a le arăta cât de repede poate să cucerească o fată din anul întâi… nu ştiu ce s-a petrecut după aceea, m-am trezit noaptea pe străzi… de atunci, când Theo pune mâna pe mine, am senzaţia că e mâna băiatului aceluia, de fiecare

dată vreau să mă ridic şi să fug; nici cel puţin dorinţa unei explicaţii sau a unei pedepse, nimic, doar nevoia de a fugi, transformată cu timpul în nevoia de a înţelege dacă cel de lângă mine este Theo sau celălalt, sau poate nici n-a existat un altul, am vrut eu să cred că e cineva… nu mai ştiu, nu mai ştiu…

– Ce-i cu tine, Cristina? – Nimic… – Vrei să facem o baie? – Da. – Ştefane? Mergi cu noi în apă? – Dacă mai întârziaţi o clipă, mă găseaţi scrum! Se îndreaptă cu toţii spre mare. Fac efortul de a nu se uita în urmă, au lăsat pe nisip doar cearşafurile, un prosop şi pălăria de pai. Intră în apă, încep să înoate, înaintează unul lângă altul, într-o înţelegere tacită de a nu se uita pe ţărm; se suspectează reciproc, poate tocmai această interdicţie face şi mai tiranică nevoia de a şti ce se întâmplă pe plajă. Ca la o comandă, toţi întorc privirile spre mal. Zăresc doar petele colorate ale cearşafurilor, în dreapta, soţii Nistor, care abia se disting, în stânga, ruinele cazematei şi cherhanaua. Înoată mai departe, sunt parcă mai relaxaţi, apoi se întorc. De fiecare dată când scot capul din apă, ochii lor se îndreaptă spre acelaşi punct, parcă cineva ar fi decupat din realitate un patrulater din care nu-şi pot desprinde ochii. Ajung la mal. Alexandra Nistor le face semn cu mâna, ca şi cum le-ar fi intuit întoarcerea. Paul, soţul ei, o imită, vrând să le spună: Totul e în regulă! Se simt împrieteniţi cu cei doi pe care îi cunosc de atât de puţin; ieri au venit aici pentru a scăpa de înghesuiala şi zgomotul de la plaja comună, acum au nevoie de prezenţa cuiva, de un gest de camaraderie.

Se lungesc pe nisip, apa li se urcă pe trup, soarele îi striveşte sub un tăvălug încins, după o vreme nu mai rămân din ei decât mulajele a trei oameni aruncaţi din întâmplare pe o plajă fierbinte. Cineva se hrăneşte din neliniştea lor.

*

– Paul! – Da. – Ridică-te puţin! – De ce? – Vreau să-ţi arăt ceva… Uite-l pe băiatul care… – Ce băiat?! Cel care a furat ieri lucrurile. – Ăla?! – Da. – Eşti sigură? Nu faci vreo confuzie? – Nu. El e! Hai să le spunem şi lor!

Cristina l-a zărit prima, a tăcut, n-a putut crede, s-a mai uitat o dată atentă, nu avea nici o îndoială, i-a făcut semn lui Theodor, care s-a ridicat imediat în picioare. Ştefan a stat mai departe lungit pe nisip, îi auzea comentând, la început a crezut că visează, apoi a deschis ochii şi a aruncat o privire într-acolo. Într-adevăr, era cel care ieri… silueta, mersul, pantalonii albaştri, părul blond; îi era greu să admită o confuzie, şi totuşi… Ar fi vrut să-l salute, să-i facă un semn de prietenie sau să-l avertizeze că e în pericol. «Iată-l A apărut! Eram aproape sigur. Îl aşteptam.» Până în dreptul lor mai avea cam o sută de metri. Ştefan citeşte în privirea lui Theodor fiecare pas făcut de tânărul necunoscut.

– L-aţi văzut?! îi întreabă cu glas şoptit Alexandra, urmată de Paul. – N-am nici o îndoială! răspunde Theodor, mulţumit că are din partea ei o confirmare. Să-l lăsăm să se apropie de plaja comună… dacă încearcă să fugă, îi alertăm şi pe cei de acolo. Ştefan simte în glasul lui Theodor încordarea celui care a început să pună capcane. Stau toţi în cerc, strânşi unul lângă altul, lasă «vânatul» să intre în bătaia puştii, sunt pregătiţi să asmută câinii urii. – Noi avem avantajul de a-l şti, remarcă Theodor, l-am văzut din apă, el nu ne ştie, altfel ar fi fugit de mult. Acum se află în dreptul lor. Îl urmăresc cu coada ochiului, tăcuţi, gata să-i sară în spate. – Voi mergeţi pe lângă pădure – le spune Theodor Cristinei şi Alexandrei –, noi trei ne ducem după el, trebuie să-l înconjurăm, să-i barăm orice cale pe unde ar încerca să fugă! Ştefan ezită, se vede în situaţia penibilă a alerga după un tânăr care până la urmă ar putea dovedi că e nevinovat; poate Theodor se lasă antrenat din nou

într-o cursă pe care o va regreta; ştie că nu-l poate convinge, nu are argumente şi nici timp. Jocul a început de ieri, azi doar continuă1 Nimic nu-l mai poate opri! Cele două tabere se despart. Theodor, Ştefan şi Paul merg pe urmele lui, nu atât de departe pentru a nu-l mai putea prinde, dar nici atât de aproape pentru a-i da vreun motiv de bănuială. Theodor îl cercetează atent, nu are nici o îndoială, este cel care le-a furat ieri lucrurile. Aruncă o privire spre Ştefan şi Paul, controlează dacă «năvodul» e bine întins. Neliniştea creşte în el cu fiecare pas, devine furie şi ură, îşi aminteşte goana de ieri prin mărăcini. N-a prins niciodată un om, chiar hoţ fiind. Să-l apuc de braţ! Să nu-mi descleştez mâna de pe el… Ne-a observat, şi-a observat, şi-a dat seama că-l urmărim, ori fuge, ori vrea să ne dea impresia că nu are nici un motiv de teamă. Cred că va alege a doua soluţie, nu e prost deloc….

Tânărul se opreşte, îşi scoate papucii de plajă din picioare, îi pune pe nisip şi aşază tricoul peste ei; se duce în apă, îşi spală mâinile, ca şi cum ar spune: Acum puteţi să mă luaţi! Gestul lui e primit de Theodor ca o sfidare. Tânărul îşi îmbracă tricoul, îşi scutură papucii, îi încalţă, îşi trece mâna prin păr şi pleacă mai departe pe malul mării. Theodor se apropie de el, îi mai despart doar câţiva metri; ştie că nu poate conta pe nimeni, Paul n-ar alerga să-l prindă, iar Ştefan ar izbucni în râs. E numai la doi paşi în urma lui, îi vede braţul stâng bandajat. Ar trebui să-l apuc de mâna aceea, are mai puţină forţă şi, orice s-ar întâmpla… să nu-mi scape. Chiar dacă mă loveşte, să nu-mi desprind degetele de pe braţul lui!… Calcă în rând cu el, toţi muşchii încordaţi, pare un animal care se pregăteşte să se arunce în ceafa altui animal. Tânărul nu se opreşte, nu-l întreabă de ce îl urmăreşte, nu fuge; toate presupunerile lui sunt date peste cap de cel care merge mai departe calm şi nepăsător, parcă absent la tot ce îl înconjoară.

Theodor întinde mâna şi îl apucă de braţul bandajat, îi simte pielea rece, străină, îşi vede degetele înfinte adânc în carnea bronzată. Imaginea i se desfăşoară încet în priviri, chinuitor de încet, parcă filmată cu ralantiul. Tânărul întoarce capul, nu pare surprins, ca şi cum s-ar fi aşteptat; ochii lor se întâlnesc, se privesc o fracţiune de secundă. Theodor simte că îl urăşte cum n-a urât niciodată până acum. Ştefan, Paul, Alexandra şi Cristina sunt în jurul lor.

– Ce cauţi pe plajă?! bâiguie la întâmplare Theodor. Tace. – Ai fost şi ieri? Apleacă puţin capul. – De ce? – Să cumpăr scovergi de la mama Anica. – Ai răspunsul pregătit! Ne-ai furat lucrurile şi ai fugit cu ele! Mergi cu noi la miliţie!

Lumea de pe plajă se apropie de ei, cer amănunte, se comentează cu glas tare. Mărgărit apare din mulţime, e tot în costum de baie.

– Ăsta e hoţul, tovarăşe miliţian! sare Alexandra. – L-aţi prins?! întreabă el prosteşte. Cum te cheamă, bă? – Vasile… – Şi mai cum? – Vasile Mihăilescu. – De unde eşti? – De aici… – Cum, bă, de aici?! Din Constanţa sau din Mamaia-Sat?! – Din Constanţa – Aha! Zii aşa! Las', că vă ştiu eu! Tu ai furat lucrurile?… – N-am furat nimic! – Ai dracului ce sunteţi!… Cum pune mâna pe voi, îl luaţi pe nu în braţe! Mama voastră de pungaşi! Îl smuceşte de braţ şi îl duce în baraca celor de la «Salvamar». Mulţimea discută aprins în grupuri, câţiva bărbaţi vor «să-l pedepsească pe hoţ». Mărgărit iese din baracă îmbrăcat în uniformă şi îi invită pe cei adunaţi să-şi vadă de treburile lor. – Să mergem la tovar'şu' lo'tenent Popa, se adresează lui Theodor. – E nevoie şi de mine? întreabă Alexandra. – Veniţi şi dumneavoastră. Veţi fi martoră…

Traversează plaja, se îndreaptă spre poteca ce duce prin camping la şosea. Vasile caută ceva cu ochii, Mărgărit îi urmăreşte privirea, zăreşte o tânără care o ajută pe bătrâna Anica, vânzătoarea

de scovergi. Sunt urmăriţi de cei care n-au renunţat la ideea de «a-l pedepsi pe hoţ» şi de curioşii care ies din corturi. Ajung la maşină. Se urcă pe rând: Theodor şi Mărgărit în faţă. Cristina, tânărul, Ştefan şi Alexandra, cam înghesuiţi, pe bancheta din spate. Cristina priveşte pe geam, nu s-a obişnuit cu gândul că cel care stă lângă ea este hoţul pe care l-a fugărit ieri. Îşi lasă ochii în jos, îi vede pansamentul de la braţul stâng şi palma aşezată pe picior – degete groase, pielea aspră, muncită, unghii bombate, tăiate scurt în carne. Trăieşte din nou tot ceea ce s-a petrecut din clipa în care l-a văzut oprindu-se în dreptul lucrurilor şi până când l-a zărit dispărând în pădure. Senzaţia că mâna pe care o are sub priviri i se ridică spre gât pentru a-i smulge cruciuliţa pe care o poartă de când era copil… «Poate prin ce aţi pierdut aţi câştigat ceva mai de preţ sau poate e primul pas spre adevărata nenorocire», îşi aminteşte ea cuvintele profesorului Candiano. Nu-l dispreţuieşte, îi este pur şi simplu frică de el, o teamă care depăşeşte prudenţa firească în faţa unui răufăcător, o teamă instinctivă de cel care aduce nenoroc. Ar vrea să ajungă cât mai repede la miliţie, să fie sigură că nu le va putea provoca nici un rău.

Maşina înaintează pe şosea, lacul apare în depărtare. Simte cum îngrijorarea face loc speranţei că n-a avut timp să vândă lucrurile, sau dacă le-a ascuns în nisip, le vor găsi, şi prin ele îşi vor câştiga liniştea unor zile de vacanţă. Se uită la necunoscutul de lângă ea eliberată de orice sentiment; nu pare speriat sau îngrijorat, se supune docil voinţei lor sau unei hotărâri luate de cineva mai puternic decât ei, încă n-a sosit timpul să protesteze sau să se revolte. Tânărul îi simte privirea, întoarce capul spre ea. Cristina îl priveşte în faţă; vede pentru prima oară ochii unui hoţ, ochi neobişnuit de albaştri.

Ştefan stă de partea cealaltă a tânărului. Nu prevăzuse că se va afla atât de repede alături de cel pe care îl numise în gândurile lui «Porumbelul sălbatic» sau «Puştiul», dar niciodată «Hoţul». E totuşi nevoit să admită că i-a lăsat fără bani şi haine, acum umblă într-un trening împrumutat – realitatea a pulverizat ficţiunea alcătuită în mintea lui în orele de meditaţie, aşteptare şi lucru împreună cu *A.* Treptat, îndoiala şi îngăduinţa încep să apară. S-ar putea să nu fie cel care ne-a furat lucrurile, o simplă confuzie… oricum, este «al treilea personaj» şi pentru asta îi sunt recunoscător. Calmul de care a dat dovadă în clipa în care Theodor a pus mâna pe el mi-l face simpatic. Dacă este hoţ? Decât un inocent care va fi pedepsit, mai bine un hoţ! Îl aşteptam! Aveam nevoie de el în relaţia Cristina – Theodor. Ceilalţi: Popa, Rolea, Cătălina, Alexandra, sunt «secundarii». Atât deocamdată! Puştiul este protagonistul acestei «piese». A început actul doi!

Întoarce capul spre el: chipul prelung al unui adolescent cu părul blond, ochii albaştri evidenţiaţi de pielea bronzată; tăcut, calm, chiar absent, un fel de semeţie sălbatică pe care i-a simţit-o de când l-a văzut pe plajă. Avea un mers trufaş… iar noi, cinci oameni, dintre care unul în uniformă, l-am prins şi îl ducem la închisoare. Îl aruncăm în spatele gratiilor… Aş vrea să ştiu cine este. Indiferent dacă este hoţul adevărat sau numai presupus… De ce nu scap de acest balans permanent între ficţiune şi realitate? Un mijloc de a mă salva! Sau poate nu e un balans, ci doar realitatea cu dubla ei înfăţişare, până în clipa în care vor fuziona…

6

30 august, amiază

– L-am prins, tovar'şe lo'tenent! – Pe cine ai prins, Mărgărit?! – Hoţul! – Care hoţ, Mărgărit? N-am timp de pierdut cu tine! – Don doctor, hainele, plaja, nudiştii… Ştiţi 'mneavoastră! şi face semn cu capul în spate, parcă ar vrea să-i amintească cele petrecute cu o zi înainte. – Bravo, elev! Pe faţa lui se poate citi mândria unei acţiuni apreciate de superior; nu mai era Mărgărit, devenise «Elev». Cum l-ai mirosit? – Păi să vedeţi, tovar-şe lo'tenent… – Ţi-a scăpat, elev?! Hai! Spune sincer! Ţi-a fugit din mână?! – Nooo! Ferească… Să vedeţi, nu eu… – Adică ce nu tu? – Eu am colaborat doar la capturarea lui… – Atunci cine l-a prins, Mărgărit?! – Don doctor Hristea, spune el cu glas încet şi lasă privirea în jos, dezamăgit, devenind iarăşi Mărgărit. – De ce vorbeşti prostii?! Doctorul Hristea a plecat ieri la Bucureşti? – Nooo, e afară… cu hoţu'! – Spune-i să intre! Mă miram să faci şi tu o treabă ca lumea! Hai! Grăbeşte pasul!

Locotenentul Popa, îmbrăcat în uniformă, se ridică de la birou, aruncă o privire mirată spre cei pe care îi considera plecaţi, apoi se opreşte în faţa tânărului şi îl măsoară cu o privire iute, de specialist. Tânărul îi simte puterea, pare încolţit, întoarce încet ochii spre fereastra deschisă, parcă ar căuta un loc pe unde să fugă. – Te-ai întors, puişor? Hm! N-ai rezistat!? spune locotenentul cu satisfacţie. Cum te numeşti? – Vasile Mihăilescu; glas stins, puţin speriat. – Ai muşcat din momeală, Vasile! Ai căzut în propria ta cursă! Hm! Ce ţi-ai zis: Mă duc să dezgrop lucrurile din nisip, să vă arăt eu, proştilor, cum lucrează un băiat deştept! Nu-i aşa? Tace. – Când vorbesc cu tine, puişor, să

nu te uiţi în altă parte! glas sec, aspru; îl apucă de bărbie şi îi întoarce capul spre el cu o mişcare bruscă; ochii lor se întâlnesc abia acum, tânărul nu-şi pleacă privirea, nu-l înfruntă, se retrage în el, ochii albaştri devin orbi, se ascunde ca un animal în carapacea lui. – Sau te-ai întors pe plajă să vezi dacă ai curaj să treci prin acelaşi loc… să te plimbi pe ţărm ca orice om cinstit, cu mâinile la spate? Nu-i aşa? Curiozitate? Sfidare? Curaj? Joci tare, Vasile! îmi placi! De ce nu spui nimic?! Eu cu tine vorbesc! glas tare, ameninţare drapată de blândeţe, violenţă ascunsă în faldurile îngăduinţei şi ale înţelegerii «demonstrate» în faţa celor care îl ascultă, plăcerea de a vorbi şi a *le* vorbi. Tânărul nu răspunde, din clipa în care a pus mâna pe el, parcă nu mai reacţionează la cuvinte, ci doar la impulsuri directe, fizice, ca un animal la condiţia căruia a fost redus. – Vreau să-ţi aud părerea! Gura încleştată, buzele subţiri vârâte înăuntru, cu ochii în ochii lui, fără să vadă nimic. – Ce ţi-ai zis: Ăia pe care i-am lăsat lefteri au plecat, cine mai rămâne la mare fără o leţcaie?! Ai sperat că ieri nu te-a văzut nimeni pe plajă? Greşeală, dragă Vasile! Mare greşeală! De! Se mai întâmplă şi hoţilor cu experienţă! Ha-ha! şi pune amândouă palmele pe umerii lui şi îl aşază zâmbind pe un scaun, parcă ar zice: Acum eşti al meu! Tresare. – Ce?! Te-ai speriat?! Fii liniştit, puişor! Aici ne purtăm frumos cu oamenii cinstiţi… Dacă vei spune adevărul, vom fi prieteni! Mărgărit! – Da! Să trăiţi! – Ia-i datele personale, amprentele, fă-i «toaleta», şi locotenentul se apropie de ceilalţi, care stau deoparte. Credeam că aţi ajuns la Bucureşti! – Azi-dimineaţă ne-am hotărât să mai rămânem câteva zile, spune Theodor. – Aţi fost inspirat! Doamna? – Este Alexandra Nistor, o prezintă Theodor. – Martoră? – Da. – L-aţi văzut ieri? – Da… – Perfect! Patru declaraţii sunt suficiente pentru a-l trimite în judecată.

Un ofiţer intră în cameră, îl cheamă la căpitanul Rolea. Rămân singuri. Ştefan se aşază pe bancă. Cristina şi Alexandra îl imită. Theodor se duce la fereastră. Mărgărit îi ia datele, tânărul răspunde monosilabic. Un plutonier conduce un bărbat – care fusese la interogatoriu – la arestul din spatele glasvandului; deschide uşa şi îi face semn să intre. Tânărul urmăreşte atent scena, ca şi cum ar vrea să afle unde va fi închis. Întoarce privirea spre Ştefan, ochii lor se întâlnesc, parcă l-ar cunoaşte şi îl consideră răspunzător de situaţia în care se află, dar tace pentru a nu-l demasca; sentimente ambigue, pe care nu izbuteşte să le explice. Bine-bine! Eu ştiam că este «personajul» meu, dar el de unde a aflat? Nu! Mi se năzare! O închipuire de-a mea… N-am cunoscut niciodată pe cineva cu numele… Năluciri! Habar n-am cine este! – Hei! Ce te uiţi aşa la tovar'şu? strigă Mărgărit. Vrei să-ţi facă o poză şi să ţi-o trimită acasă?… Şi el a sesizat! Dacă ar fi vrut să mă înduplece, de ce n-a ales-o pe Cristina sau pe Alexandra? Femeile sunt mai impresionabile… Mărgărit îl smuceşte de mână, începe să-i ia amprentele; apasă fiecare deget pe o tuşieră, apoi îl aşterne pe hârtie.

Ştefan găseşte o revistă pe o măsuţă, o răsfoieşte la întâmplare, e stingherit, neliniştit, nu înţelege nimic din stările pe care le trăieşte şi orice efort e inutil; ar vrea să plece de aici cât mai repede; «se ascunde», aşa cum ar coborî într-un loc ştiut numai de el, un loc luminos, blând catifelat…

…Chipul unui copil lângă roata înaltă a unei trăsuri, buzele unei fete care mănâncă o portocală, degetele unui bărbat care mângâie un ghioc ce seamănă cu pântecul unei femei… cineva ridică o cupă de şampanie şi priveşte un roib care aleargă în cerc; un cântec ţigănesc la chitară, cu note de jale şi desfrâu; miroase a liliac, trandafir, mosc, cuişoare şi tămâie. *Tu-ţi laşi norocul să aţipească şi să moară. Clipeşti, dar eşti treaz…* deschide o uşă, coboară spre peluza întinsă a unui parc

englezesc, melodia ţigănească se stinge în depărtare… când pleacă de acasă, priveşte odaia cu ochii celui care va intra după moartea lui şi îşi va spune: ceaşca în care a băut ultimul ceai, pagina pe care o scria înainte de a se fi sfârşit… un copil aleargă spre el cu braţele deschise, este cel care a fost cândva copil şi cu care nu se va mai întâlni niciodată… Vânătorul de oameni! Cine este vânătorul de oameni?! *Ca peştii ce se vânează în mreaja rea şi ca păsările care se prind de laţ, aşa se prind fiii oamenilor în vreme rea, când cade peste ei fără veste…* Zeul Marduk a spus: «Vreau să fac o reţea de sânge, să întocmesc un schelet de oase şi să înalţ o fiinţă omenească al cărei nume să fie acela de Om. Unească-se deci marii zei, iar vinovatul să fie jertfit, ca să rămână în fiinţă ceilalţi!»… Primul om a fost androgin, a fost despicat în două, au apărut femeia şi bărbatul, suntem rezultatul unui incest, părinţii noştri au fost fraţi şi surori, iar *homo Neanderthal* a murit schizofrenic!… chitara, iarmarocul de cai, cântecul disperat al ţiganului beat şi mirosul de liliac, trandafir, cuişoare şi tămâie… *Ocărăşte-i, nu-i slăbi deloc, gândul este liber…* cineva gustă din cupa de şampanie, apoi aşterne pe buze o petală de trandafir şi o mestecă încet, întreg cosmosul e în gura lui.

– Poftiţi în biroul tovarăşului căpitan Rolea! îi invită Popa cu glas tare. Eşti gata, Mărgărit? – Nu încă… – Rămâi aici cu el. Te chem după ce termini. – Intraţi! Luaţi loc! le spune Rolea, ridicându-şi trupul voluminos din fotoliu. La dumneavoastră mă gândeam, don doctor! Ieri v-am bârfit! Theodor e surprins de schimbarea produsă, îl priveşte mirat, nu ştie ce să creadă. I-am povestit doctorului Beuran, şeful Spitalului militar, despre cazul dumneavoastră… Theodor Hristea! a sărit el. Îl ştiu! Zicea că sunteţi un chirurg cu renume internaţional, chemat şi prin străinătate. Soţia mea e internată… piatră la rinichi! De ce staţi în

picioare?! Se poooate? Vă rog! Doamnele în fotoliu! Ieri am fost cam… aţi văzut ce era pe capul meu! Ne-au înnebunit furturile de pe plajă şi prostituţia! Dever mare, străini mulţi, ce să facem? Asta-i piaţa! Astea-s datoriile, mai ales după noul decret! L-aţi prins? şi îşi loveşte palmele. Sunteţi un adevărat detectiv! Cooperaţi cu organele! Ne furaţi meseria! Popa! Ştii ce ai de făcut. Declaraţii, interogatorii, descinderi, confruntări… n-ar fi rău nici o identificare. Ia câţiva băieţi din arest. Eu am plecat, rămâi în biroul meu, aici e mai linişte. Ne vedem mai târziu, şi căpitanul Rolea, amabil, jovial, le strânge mâna pe rând şi, cu mişcări iuţi, în pofida robusteţii, dispare pe uşă.

Locotenentul Popa se aşază la birou şi se pregăteşte să-i ia declaraţia Alexandrei Nistor. Obişnuitele chestionări pe care locotenentul le formulează cu glas tare, apoi le trece pe hârtie. Ajung şi la momentul la care a apărut… – învinuitul, o ajută Popa. – da. S-a oprit în dreptul sacoşelor. – Din ce direcţie venea? – Dinspre cherhana. – Sunteţi sigură? – Da. – L-aţi zărit când a pus mâna pe sacoşe şi a dispărut în pădure? – Să vedeţi… Cristina era în mare, cerea ajutor. M-am îndreptat spre ea, când am întors capul şi m-am uitat… hoţul era lângă sacoşe, aplecat spre ele… credeam însă că este vreun cunoscut… După ce am ajutat-o pe Cristina să iasă la mal, am constatat că au fost furate sacoşele, nu putea fi decât cel pe care îl văzusem acolo cu câteva clipe înainte… alte întrebări, alte răspunsuri, la urmă o roagă să semneze declaraţia.

Locotenentul iese din birou. Rămân iarăşi singuri. Clipe lungi de aşteptare. Cristina vorbeşte în şoaptă cu Alexandra. Theodor schimbă câteva cuvinte cu Ştefan, apoi se duce la fereastră, îşi sprijină coatele de pervaz şi se uită afară. Un bărbat spală o maşină cu furtunul, jetul de apă proiectat cu putere face să vibreze tabla. Mai în spate, intrarea de serviciu a unui restaurant: o

rampă de descărcare, butoaie, lăzi şi două femei în halate albe care scot ceva dintr-o cutie. Imaginile dispar: nu-l preocupă nimic, ştie doar că l-a prins, ar putea fi mulţumit; trăieşte pentru prima dată senzaţia acută a unor sentimente despărţite de el, în afara lui, sentimente-gânduri care rămân neputincioase. Îl intrigă împotrivirea tăcută a Puştiului, calmul insolent, ar vrea să-i frângă rezistenţa încăpăţânată şi să-l aud spunând: Da! Recunosc! Am furat! Puştiul parcă ar fi declanşat un impuls în care s-a concentrat întreaga lui energie. Are dreptate Ştefan: Nu foamea şi nici sexul, agresiunea este instinctul care ne domină! Nu putem trăi fără ură! Dacă sunt conştient, e încă bine…

Locotenentul Popa deschide uşa şi îi invită în camera alăturată. Opt tineri stau înşiraţi unul lângă altul; aceeaşi vârstă, statură asemănătoare şi toţi cu părul blond, doi dintre ei au chiar pantaloni albaştri din doc. Un fotograf îşi pregăteşte aparatul, apasă din neatenţie pe declanşator, şi bliţul fulgeră pereţii. Toţi clipesc speriaţi. Cristina pare impresionată de «spectacolul» pregătit, se apropie de Theodor; din această clipă «povestea» lor nu le mai aparţine. Puştiul se află de o parte acuzat, ei de cealaltă parte, acuzatori. – Va trebui să-l identificaţi pe cel care a furat lucrurile, le spune locotenentul. Vă apropiaţi, ridicaţi mâna spre el, iar tovarăşu va face o fotografie în care veţi fi încadraţi împreună cu tânărul indicat. Fotografiile vor fi anexate la dosarul pe care îl vom înainta tribunalului. Rămâne aici doar unul dintre dumneavoastră, pe ceilalţi îi rog să aştepte dincolo…

Theodor îl arată imediat pe cel prins pe plajă, Alexandra la fel, când a venit rândul Cristinei, i-a privit atent şi a tăcut. – Nu sunteţi sigură? o întreabă binevoitor locotenentul. Vreţi să-i vedeţi din profil? Poate ar fi mai bine… Jumătate pas la dreapta! le ordonă Popa. Figuri aspre, dure,

expresii încruntate sau nepăsătoare. E puţin descumpănită; tinerii din faţa ei parcă şi-au împrumutat trăsăturile, prin acest transfer s-au depersonalizat, şi-au ascuns tocmai ceea ce îi deosebea pe unul de celălalt. – Acesta e! spune Cristina ridicând mâna. Avea părul mai lung, îi aluneca pe frunte… m-a dezorientat.

Ştefan a rămas intenţionat ultimul, nu suportă ideea de a acuza pe cineva, chiar dacă este un presupus hoţ. Cum să explice cuiva ce-i trece prin minte? Nu îndrăzneşte să-i spună nici chiar lui Theodor, ar afla că *A* lucrează pentru el, scrie un *story,* şi ei sunt… Nu! Este exclus! îşi imaginează un dialog cu locotenentul Popa:

Nu s-ar putea să mă recuz? Îl cunoaşteţi? Sunteţi rude? Prieteni? Nu. Atunci?! Nu ştiu cum să vă explic… E atât de greu? N-ar fi greu, dar n-aş vrea să mă înţelegeţi greşit… Poate ar fi necesar în prealabil şi alte probe care să-l acuze. N-aveţi nici o grijă, le vom procura… Sigur, pe rând, aşa se întocmeşte un dosar. Îmi este dificil să vă spun… Există o realitate… Mă urmăriţi? Da. Vă ascult. Contestaţi realitatea? Faptul că v-a furat lucrurile? N-o contest, dar realitatea mea interioară este mai puternică decât cea pe care am văzut-o cu ochii, nu s-au suprapus, nu a avut timpul necesar. Nu vă înţeleg, domnule Albini! Vă explic… Amprentele îl pot indica drept hoţ, dar pentru mine nu este important aspectul formal al aparenţelor, ci faptul că eu am *provocat* o întâmplare… Fiţi mai clar! Am să încerc. Mi-am zis aşa: Ce-ar fi dacă între noi trei ar apărea alt «personaj», care să pună în evidenţă… Hm! De ce v-aţi oprit. Continuaţi! Poate râdeţi de mine?! Nu. Îmi place cum vorbiţi! Ziceam… personajul să pună în evidenţă… să silească realitatea să scoată la suprafaţă partea necunoscută… Taina! Iar nu mai înţeleg! Da, recunosc, la urmă am cam scrântit-o. Într-un cuvânt, domnule locotenent: mă simt alături de el, cum ar fi un prieten sau o rudă, chiar dacă nu este

decât o plăsmuire a mea, confirmată de realitate. Asta înseamnă complicitate la furt! încearcă el să glumească. E vorba de o simpatie, domnule locotenent, o simpatie imaginară, care precede cunoaşterea, aşa cum te-ai îndrăgosti de o femeie pe care n-o cunoşti, şi când îţi este prezentată, observi că nu coincide cu imaginea pe care o aveai în visurile tale, dar o păstrezi pentru că îţi este necesară. Puştiul îmi este necesar! Am nevoie de el, chiar dacă este hoţ! Da, acum aţi fost mai clar, domnule Albini, într-un fel mai clar… Voi fi alături de dumneavoastră, domnule Popa, în cercetările pe care le veţi face. Şi eu sunt curios să aflu cine este acest tânăr. Dar acum n-aş vrea să-l acuz! Faceţi-mi acest hatâr şi nu mă judecaţi greşit. Am totuşi nevoie de un răspuns clar! Nu pot să-l dau, domnule locotenent Popa. Ştiţi ce reprezintă nevoia de a alege între «a trăi» şi «a povesti», simţind mereu cât de puţin timp mai am pentru a povesti, deoarece în fiecare zi îmi trece prin minte cum să mă sinucid? Ştiţi, domnule locotenent, ce importantă este pentru mine «dedublarea poetică», nu «dublul» lui Feodor Mihailovici? Prăpastia în care se prăbuşeşte cel care nu mai vede realitatea! Am nevoie însă de o sabie pentru a despărţi ficţiunea de realitate, realitatea înşelătoare de realitatea înşelătorilor, adevărul de minciună, dar pentru asta îmi este necesară o sabie sau o puşcă… iar eu ar trebui să fiu un vânător! Ehei! Ce n-aş face eu dacă aş avea o sabie?

– Ştefan! E rândul tău! îi spune Cristina. Te cheamă locotenentul…

Intră. Îi priveşte pe rând, se opreşte în dreptul fiecăruia, se întoarce, o ia de la capăt. Locotenentul se îndreaptă spre el, îi zâmbeşte cu încredere. Ştefan ezită. – E atât de greu?! îl întreabă Popa. – Îl ştiu pe cel adus acum o oră… – Vă rog să faceţi un pas şi să-l indicaţi cu mâna. Nelule! îl strigă el pe fotograf. – Staţi! Nu ştiu

dacă este acelaşi cu cel care ne-a furat hainele! Sunt două imagini: prima, cea de ieri, a hoţului adevărat, a doua, azi, a hoţului prezumtiv, care, fiind mai proaspătă, sunt îndemnat s-o suprapun peste cea de ieri, care s-a estompat… întrebări, răspunsuri, un dialog nesfârşit, apoi: – Aş vrea, domnule locotenent, să renunţaţi la declaraţia mea. – Îmi pare foarte rău, dar dacă insistaţi… Trei martori îmi sunt suficienţi! conchide locotenentul nemulţumit. Îi spune lui Mărgărit să-l ducă la arest, iar pe Mihăilescu la mine, adaugă el printre dinţi.

*

– Ce ai făcut ieri, 29 august? Te avertizez! Nu încerca să mă minţi sau să mă aiureşti! Nu te grăbi înainte de a vorbi! Stă nemişcat, fără să clipească, umerii puţin aduşi înainte, mâinile sprijinite pe genunchi, priveşte dincolo de umărul locotenentului. Ştie că va trebui să vorbească, amână, cuvintele parcă nu se vor rostite. Cristina şi Alexandra ies din birou. – Hai! Spune! îl îndeamnă locotenentul, mai degajat, prezenţa femeilor îi impunea «un protocol» care îi era străin, acum au rămas între bărbaţi, se simte mai bine. – Am lucrat în tura a patra, începe să vorbească Puştiul. – La ce oră ai ieşit din atelier? – La şapte. – Ce ai făcut? Povesteşte singur! Nu vreau să-ţi scot vorbele cu cleştele! – Am venit acasă, am mâncat… – Ai rămas acasă? – Nu. Am plecat… – La ce oră? Ai ceas? – N-am… era opt şi jumătate. – Cum ştii atât de precis dacă n-ai ceas?! Ştiu eu… – Bine. Şi? – M-am dus pe plajă. – Vorbeşte mai tare, nu aud ce spui! – Am spus că m-am dus pe plajă. – Unde? – Am coborât la Tabăra de corturi, am vrut să-mi cumpăr nişte şlapi… era lume multă la coadă şi am plecat. Am trecut pe la cherhana. – Ce-ai făcut acolo? I-am dus lui Câine-Câine nişte oase. – Ce oră era? – Aproape zece… – Continuă! – Am făcut o baie… am mers pe plajă până la *Hanul Piraţilor*.

– Pe lângă apă sau pe lângă dune? – Şi pe plajă şi printre dune. – De ce? – Când nisipul îmi ardea tălpile, mă duceam la apă. – Sau căutai nudiştii? Îţi place să-i vezi dezbrăcaţi? – Nu. E treaba lor. – Poate te uitai la lucrurile de pe plajă? – Da. Mă uitam… unul lăsase tranzistorul deschis, se dusese în mare. – Şi ai ajuns în dreptul unor sacoşe, ai pus mâna pe ele şi ai fugit în pădure? – N-am fugit nicăieri… M-am dus să cumpăr scovergi de la mama Anica. – Vasile dragă! Puişor! Uită-te la mine! Sunt eu omu cu care să te joci?! Nu mă lua cu scovergi şi minciunele! Dacă recunoşti că ai furat lucrurile, terminăm treaba repede, promit că îţi întocmesc un raport bun, să iei doar câteva luni… le faci la condiţional şi eşti fuguţa acasă! Tace. Mâinile sprijinite pe picioare, privirea fixă în jos. Locotenentul desface un pachet cu ţigări, îl serveşte mai întâi pe Theodor, apoi pe Ştefan. – Fumezi, Vasile? – Nu. – Bei? – Nu. – Bravo! Eşti un băiat de zahăr! Atunci de ce te-ai luat de furat? – N-am furat niciodată! glas sec, puţin răguşit. – Cum n-ai furat, mă? Te-au văzut atâţia oameni şi tu pretinzi că n-ai furat? Toţi sunt nebuni, numai tu eşti curat ca lacrima?! Vasile! Nu mă scoate din galoşi! Mă port frumos cu tine… dar pot schimba foaia!

Fumează în tăcere. Ventilatorul bâzâie pe colţul biroului. Fumul de ţigară pluteşte prin dreptul dungilor de lumină şi umbră lăsate de jaluzele, apoi este prins de ventilator şi înfăşurat ca un fuior de lână. De afară se aud strigăte, se descarcă un camion cu alimente aduse pentru restaurantul din apropiere. Locotenentul apasă pe butonul unei sonerii, apare o femeie de serviciu. – Mario! Adu-ne o gustare! Uite bani, ia şi trei… nu, patru sticle cu bere. Să fie rece! Spune-i că sunt pentru mine. Femeia iese din birou cu paşi iuţi. Popa se ridică din scaun, îşi şterge cu batista sudoarea de pe frunte. Nu-şi întoarce capul, se apleacă puţin înainte, parcă s-ar strânge, apărându-se de o

ameninţare de care nu va putea scăpa. Popa îi pune mâna pe gât. Tresare. – Te-ai speriat? Nu-ţi fac nimic rău, Vasile! Deci… erai pe plajă, ai ajuns întâmplător în dreptul sacoşelor, le-ai văzut fără stăpân, te-au tentat, un moment necugetat şi le-ai luat. Se poate întâmpla oricui. Şi eu am furat când eram elev… am luat dintr-o grădină câteva lăzi cu piersici. Am împărţit la toţi copiii din şcoală, am mâncat pe săturate. Taică-miu a rupt o lopată de mestecat săpun pe fundul meu şi i-a plătit omului piersicile. Câţi ani ai? – Nouăşpe… – Eşti încă un copil. Oricine poate înţelege gestul tău. Important e să nu minţi! Să spui: Da, domne, le-am luat. Le-am ascuns în nisip sau le-am vândut. Şi gata! Nimeni nu-ţi taie capul… Ei?! Ce zici?! – Nu le-am luat eu, vine într-un târziu răspunsul. – Bine, Vasile! O să regreţi! N-o să te bat, cu toate că cei care mint ar merita să fie bătuţi… Peste un timp o să ieşi singur la raport şi o să-mi spui: Tovarăşe locotenent! Nu mai vreau să stau închis! Recunosc că am furat!

Femeia de serviciu intră în birou cu o sacoşă în mână. Scoate pachetele şi sticlele cu bere; deschide un dulap, ia patru farfurii şi împarte totul egal. Theodor şi Ştefan încearcă să protesteze, apoi renunţă, evită o discuţie inutilă. Femeia destupă sticlele şi iese la fel de tăcută şi cu paşi iuţi. Locotenentul îi invită să mănânce. E linişte şi cald, ventilatorul bâzâie mai departe pe colţul biroului, fără a izbuti să răcorească aerul. – Ce faci, Vasile?! N-ai început? Aştepţi invitaţie specială? Se uită în ochii lui, nu ştie ce să creadă. – Hai! Nu mai sta! Deseară nu eşti în porţie, abia mâine vei primi gamela cu mâncare! Nu se mişcă, ştie din instinct că dacă primeşti ceva, trebuie să plăteşti, şi cum nu ştie *cum* şi în special *cui*, parcă ar încerca să afle de unde va veni pericolul; se uită spre Ştefan, l-a simţit de partea lui, a fost singurul care nu l-a arătat cu degetul în faţa fotografului; înţelege că nu este nici o primejdie, dar nu scapă de teamă decât

atunci când bea prima înghiţitură de bere. – Ei! Dragă Vasile, acum, cu forţe noi, să pornim din nou la muncă! Cum erai îmbrăcat ieri? – Tot aşa; nu mai îndrăzneşte să se atingă de sticla cu bere, în care a mai rămas jumătate, îşi ridică ochii spre locotenent şi înghite repede ce avea în gură, pregătit să se apere. – Cum tot aşa? – Adică… tricoul ăsta şi pantalonii.. aveam şlapii cei vechi legaţi cu sfoară, p-ăştia i-am cumpărat azi de la Tabăra de corturi, am dat treişapte de lei. – Lasă-i în mă-sa de şlapi! strigă Popa. Nu ei mă interesează! Dar ia stai aşa… De ce a zis doamna Vaida că ai părul mai scurt? Ia vino aici! şi îi face semn să-şi aplece capul. Da! Ţi-ai tăiat părul! Hm! Arată-le şi dânşilor! Şi-a tăiat o bucată bună! Se vede că n-a fost la frizer. – Da, azi l-am tăiat cu toporul… – Cum cu toporul, Vasile?! şi locotenentul zâmbeşte crispat. Îţi baţi joc de noi? Ţi-ai pus capul pe tăietor şi harş cu toporul?! – Da… – Păi ce ţi-a venit? Voiai să nu te mai recunoaştem? – Azi m-am întâlnit cu Mariana Hodoş şi Costel Vulpe, colegi de şcoală… lucrează amândoi ospătari la Tabăra de corturi. Mariana a zis că nu-mi stă bine cu bucla pe frunte, şi când am ajuns la cherhana, am tăiat-o… – Bravo, Vasile! Ai vrut să fii frumos! Ce-ai zice tu dacă eu ţi-aş vinde o minciună ca asta?! M-ai crede? Nu… Atunci de ce eu să te cred pe tine? – Pen’că ’mneavoastră sunteţi ’mneavoastră şi eu sunt eu… – Aha! Tu eşti un băiat deştept, iar eu un dobitoc pe care poţi să-l aiureşti! Nu-i aşa? – Eu nu mint. Ar fi foarte bine, Vasile… Ieri te-ai întâlnit cu cineva? – Nu. Eram singur. – Pe drum nu te-a văzut nimeni? – Nu… – La cherhana nu era nici un pescar? – Erau plecaţi în larg, la taliane… Doar mama Anica, adică fiica ei… am cumpărat de la ea o scoveargă. – Ascultă, Vasile! şi locotenentul înlătură cu o singură mişcare farfuriile de pe masă, se apleacă spre el, îl apucă de tricou, îl trage spre sine şi îi spune răspicat: Dacă o singură dată mai aminteşti de…

scovergile alea, ne supărăm rău de tot! Ai înţeles? Rău de tot! Îşi aprinde o ţigară cu mişcări febrile, face eforturi să se stăpânească în faţa celor doi. Tu, Vasile, n-ai încercat să-ţi faci un alibi, să improvizezi o poveste pentru ziua de ieri şi azi… să ai martori, aşa cum face un hoţ cu experienţă, un «şuţ» de meserie. Tu eşti ori un începător, ori un singuratic, lucrezi pe cont propriu, când îţi pică o pradă bună, apoi te retragi, stai la umbră un timp. N-o să fii niciodată turnat de vreun complice! Vrei ca totul să pară cât mai firesc. Orice alibi are fisura lui, o neconcordanţă cât de mică, şi te-am prins. Tu însă ai dus de mâncare câinelui şi ai întâlnit-o pe fiica mamei Anica. Cu cât un lucru e mai simplu, cu atât e mai greu să-i descoperi falsul. Nu-i aşa? Totul are la tine o nevinovăţie cuceritoare! Da. Am fost pe plajă, am făcut chiar şi o baie, până la patru, când am intrat în tură… Hm! Calcul aproape perfect! – Nu! – Ce nu! – Azi n-am făcut baie. Am rana asta la mână. – Ai văzut?! Te-ai gândit la cel mai mic amănunt, nimic nu-ţi scapă. Şi dacă eu te-aş întreba de ce ai venit pe plajă ştiind că nu poţi intra în apă din cauza rănii bandajate, mi-ai spune că ai dus mâncare câinelui şi ai vrut să cumperi ceva de la mama Anica. Iată, dragul meu Vasile, cum se închide cercul în care vrei tu să mă prinzi! Nu-i aşa? – Da, aşa e… am dus mâncare la Câine-Câine şi am vrut să cumpăr o sco…

Un pumn izbit cu putere în masă, paharele sar zgâlţâite lovindu-se între ele, iar sticla se răstoarnă, berea alunecă spre marginea biroului, apoi se prelinge pe parchet. E împietrit. E atâta linişte, încât se aud picăturile cum cad în spuma ce se întinde mereu. – Ar trebui să te pun să lingi pe jos! ţipă locotenentul. Ridică sticla! urlă el şi în aceeaşi clipă îl apucă de cap şi îl apasă cu atâta forţă, încât se încovoaie sub pumnul lui; alunecă între scaun şi birou, se ghemuieşte acolo speriat. – Linge! Linge când îţi spun! urlă el. Aude un zgomot, abia atunci îşi aminteşte de prezenţa lui

Theodor şi Ştefan; renunţă, se lasă în fotoliu, îşi şterge cu mâneca sudoarea de pe faţă, ia ţigara din scrumieră şi trage cu putere. Puştiul se ridică în picioare, nu are curajul să se aşeze pe scaun. – Stai jos! rosteşte Popa cu glas mai potolit. Ştefan e uimit de trecerea lui atât de bruscă: înainte i-a dat să mănânce, acum accesul de furie provocat de un motiv fără importanţă. Theodor nu pare impresionat de scena petrecută, îşi aprinde o ţigară şi îşi caută o poziţie mai comodă în fotoliu. – Ascultă-mă, Vasile! spune locotenentul. Faci pe tăntălăul cu mine, dar nu eşti prost deloc! Aşa e la început, crezi că mă poţi duce de nas, când o să vezi că nu mai ţine… o să recunoşti! Te asigur, Vasile! Să nu fie prea târziu! Mai gândeşte-te!

Locotenentul stinge ţigara în scrumieră cu gest nervos şi iese din birou. E cald şi zăpuşeală. Ventilatorul face să vibreze colţul unei hârtii de pe masă. De afară se aud voci, sirena unei maşini, apoi o linişte crispată cuprinde încăperea. Tânărul lasă privirea în jos, se uită spre locul unde s-a răspândit berea pe parchet. Îi e sete. Cumplit de sete. Stă mai departe nemişcat, umerii aduşi înainte, mâinile strânse pe genunchi. Theodor se plimbă prin cameră, apoi se aşază în spatele biroului. – Nu-mi face plăcere că te-am adus aici, i se adresează el. Mă crezi? Ridică fruntea, ochii lor se întâlnesc, stau pentru prima oară faţă în faţă, adversari direcţi. – Nu cred, spune el cu glas scrâşnit. – De ce? Ridică din umeri, întrebarea i se pare fără sens. – Dacă nu te-aş fi văzut, ar fi fost altceva, adaugă Theodor ca pentru sine. – Nu m-aţi văzut pe mine! glas sec, cuvintele rostite printre dinţi. – Atât de clară îmi este imaginea ta în minte, încât ţi-am remarcat şuviţa de păr care îţi alunecase când te-ai aplecat spre sacoşe… – Nu ştiu nici cel puţin cum arătau sacoşele… Faceţi o mare greşeală, domnule! – De ce negi?! Te-au văzut patru persoane! – Dânsul nu! şi arată spre Ştefan. – Ce vrei să spui?! – Când am stat înşiraţi

în faţa fotografului, dânsul nu m-a indicat cu mâna… Theodor se răsuceşte uimit spre Ştefan, aşteaptă să-i confirme. Ştefan apleacă din cap. Nu poate crede, încearcă să se stăpânească, să evite o discuţie în faţa lui. – Bine… admitem că te-au văzut doar trei persoane. Dar nu pot fi contrazişi! – Am fost pe plajă, domnule… dar n-am luat nimic! Eu nu fur!

Theodor îşi aprinde o ţigară, întoarce încă o dată privirea spre Ştefan, îi e greu să-l înţeleagă. Puştiul se apără, îşi spune el, dar Ştefan de ce n-a fost de partea noastră? Ar vrea să scape cât mai repede din povestea asta stupidă, să se ducă la Cristina şi să-i spună: A recunoscut! Mâine plecăm!

– Ascultă-mă! Hai să cădem la învoială. Opreşte banii, toţi câţi erau… dă-mi lucrurile şi cheia de la maşină. Îi spun locotenentului că am primit totul. Mergem acum unde le-ai ascuns şi într-o oră eşti acasă! Ce zici? Tace. N-ai încredere în mine? îmi retrag reclamaţia… i-o cer locotenentului şi o rup în faţa ta! Eu te-am adus aici, eu te eliberez! Mă înţelegi? Şi Theodor se apleacă spre el, încearcă să-i prindă privirea, «să vadă» ce gândeşte; feţele lor sunt la o distanţă de o palmă; una febrilă şi încordată, alta bănuitoare şi calmă. De ce taci? – Ce să vă spun? N-am ce să vă dau şi nici ce să opresc… Theodor se retrage şi se sprijină de rezămătoarea fotoliului, abia acum îşi dă seama că a luat locu1 anchetatorului. Se ridică, face câţiva paşi prin cameră, opreşte ventilatorul, a1 cărui bâzâit îl enervează. – De ce nu vrei să ne înţelegem? Locotenentul poate intra în orice clipă, te va duce la arest… Când te vei răzgândi, va fi prea târziu! Un singur cuvânt şi eşti liber. Nu răspunde. Îi e cald şi sete. Dacă n-ar fi văzut berea curgând pe parchet, nu s-ar mai gândi la ea; are buzele uscate şi limba parcă i s-a umflat în gură: îşi trece pa1ma peste buze şi se uită spre pata de pe parchet care a început să dispară, acum într-adevăr ar vrea s-o lingă de pe jos. – Uite! Îţi fac o altă

propunere, continuă Theodor. Opreşte banii, aparatul de filmat, de fotografiat, ceasurile, cruciuliţa de aur… Totul! Spune-mi doar că le-ai luat şi eşti liber! Mă asculţi?! – Da… – Ce zici? – Vreţi să recunosc că am furat? – Da. Atâta tot. – Poate ascultă cineva la uşă sau aveţi un microfon care înregistrează ce vorbesc… am văzut eu într-un film. – Nu, Vasile! sare Theodor amuzat de remarca lui şi în acelaşi timp surprins că i-a spus pe nume. Nu ascultă nimeni şi nu am nici un microfon! Te asigur! şi întoarce privirea spre Ştefan, luându-l parcă martor. – Dar de ce renunţaţi dumneavoastră la toate lucrurile alea?! Vă întreb şi eu, aşa… – Nu mă interesează! se aude răspunsul prompt a1 lui Theodor. – Atunci de ce m-aţi adus aici… dacă puteţi să vă lepădaţi atât de uşor de ele?! – Pentru că te-am văzut! Eram în barcă, te-ai uitat la noi şi ai luat sacoşele, cu toate că ne-ai auzit ţipând. Nu te pot ierta! – Nu m-am uitat la nimeni…. n-am auzit pe nimeni ţipând… – Stai! Nu te grăbi! Vreau să ştii că nu mi-a scăpat nici un amănunt, n-ai nici o posibilitate de salvare! Aş vrea să admit că ai dreptate… glas blând, îngăduitor. Nu pot să mă îndoiesc de ceea ce am văzut cu ochii mei! Este la fel cum mi-ai pretinde că nu te afli în faţa mea! Am dreptate? – Da… – Eşti tânăr. Ai nouăsprezece ani! De ce să porţi toată viaţa stigmatul celui care a fost condamnat? Nimeni nu va uita şi nu te va ierta. Niciodată! Orice ai face!… Nu răspunde. Stă înlemnit pe scaun, fără să clipească, cu ochii înfipţi în parchet, se odihneşte ascuns în el, ca într-o scorbură unde ar aţipi câteva clipe pentru a câştiga puteri noi şi a rezista celui care bate mereu afară în coaja lui, în liniştea lui.

– Dacă sunteţi convins, domnule, că eu sunt cel care a furat… să zicem aşa, doar să zicem… iar de lucruri puteţi să vă lepădaţi, de ce ţineţi morţiş să recunosc că am furat? Aveţi plăcerea să mă auziţi: Da, domnule doctor, am furat?! Theodor nu se

aştepta la întrebarea lui, rămâne o clipă pe gânduri. – Nu crezi că e firesc să-ţi pretind cel puţin atât? Ne-ai stricat vacanţa; mie şi celor cu care sunt. Ce vină avem noi?! – Eu, domnule, când merg pe o chestie, n-am nevoie de părerea nimănui, îmi văd mai departe de treabă, trag la rindea sau lucrez la banzig. Eu cred… că nu sunteţi sigur că eu sunt cel care v-a furat lucrurile. – N-ai dreptate, Vasile! Sunt convins că tu eşti acela! N-am nici o îndoială! – Dacă am înţeles eu bine – continuă Puştiul de parcă ar fi ieşit pentru prima oară din tăcerea lui – vreţi ca eu să mă îndoiesc de mine, să-mi pierd încrederea în mine şi în ce am făcut? Tocmai de ceea ce vă temeţi dumneavoastră, domnule doctor! –Îţi trebuie îndoială! răspunde Theodor, surprins de constatarea tânărului, de rapiditatea cu care a sesizat-o şi de faptul că i se adresează cu «domnule doctor», simţindu-se parcă egal cu el, pierzând din timiditatea de la început. Îţi învingi încăpăţânarea în care trăieşti! E firesc să te întrebi: «Am făcut bine sau rău?» – Ştiţi ce cred eu, domnule? Aţi vorbit frumos cu mine, aşa, ca doi prieteni… pentru că vreţi să mă trageţi de limbă şi apoi să-i spuneţi lu don locotenent: A recunoscut, prostu! Şi tata făcea la fel. Mă bătea din orice până mă lăsa lat pe jos… de urechea stângă sunt surd, după aia mă punea să-i cer iertare în genunchi, să mă târăsc după el şi să fiu supus. Striga mereu: Să fii supus în faţa mea! Tata era un tiran! Şi dumneavoastră sunteţi la fel! D-aia am plecat de acasă… până la urmă scap eu şi d-aici…

Locotenentul Popa intră în cameră. Schimbă o privire cu Theodor, apoi îi face semn tânărului să-l urmeze. Îl predă unui gardian, Ştefan îl vede cum dispare în arestul din spatele glasvandului. – A recunoscut? îl întreabă locotenentul pe Theodor. – A negat tot timpul! Are destul curaj! – După ce va dormi o noapte pe scaun, îşi va schimba părerea. Aici n-avem paturi! Miliţie de sezonişti! spune zâmbind Popa. Sediul e la Constanţa şi jos e plin.

Ne vedem mâine. Puteţi veni şi dumneavoastră – se adresează el lui Ştefan – chiar dacă n-aţi vrut să ne ajutaţi. Cine ştie? Dacă sunteţi tipograf… poate veţi scrie un articol despre noi! – Fotograf! îl corectează Ştefan şi zâmbeşte, îi simte ironia, parcă ar fi vrut să-i spună: Ştim noi că nu eşti un simplu fotograf! Lasă-lasă! Am luat toate datele! – Vă aştept la ora opt! Facem o descindere acasă şi la fabrică. Şi-a oprit el ceva, nu se poate să nu-l fi tentat vreun obiect. Nu ne scapă! Vă asigur! Îşi strâng mâna şi se despart pe scări.

7

30 august, ora 16

– Toţi am dorit atât de mult ca el să fie cel care ne-a furat lucrurile – spune Ştefan – şi tot prin el să ne explicăm cine a rănit copilul, încât asemănarea se poate transforma într-o gravă confuzie. Nu pot acuza un om când există un dubiu! Dacă celelalte probe îl vor indica drept făptaş, nu voi mai avea nici o îndoială, dar până atunci?… Theodor tace, îşi îndreaptă privirea spre plajă: umbra terasei, marea liniştită, melodia ritmată ce se aude în apropiere, mulţumirea că Puştiul a fost prins, toate îi dau un calm interior, «tonul» potrivit pentru a-i vorbi. Îşi înmoaie buzele în paharul cu bere rece, apoi întoarce ochii spre el şi îl priveşte îndelung, cu detaşare, parcă ar încerca să-i zărească adevăratul chip. Să nu te superi, dar… nu sunt surprins de poziţia ta. La început, recunosc, am simţit că ne-ai trădat. N-am vrut să încep o discuţie în faţa Puştiului, ar fi fost penibil, apoi am încercat să te înţeleg. Viaţa ta seamănă cu situaţia în care te afli acum… Spre deosebire de colegii noştri de liceu, tu erai cel mai dotat şi talentat, chiar dacă eu eram premiantul… De la tine am învăţat ce cărţi să citesc, cum să ascult muzica, cum să privesc un tablou… Ca reporter te-ai făcut imediat cunoscut prin interviurile pe care le luai, ca ziarist ai ştiut nu numai *ce*, dar şi *cum* să spui anumite lucruri. Nu-ţi era teamă că îţi pierzi postul. De ziua onomastică a lui Nicolae Lemetea ne-ai vorbit drespre «aventura interioară», singura ieşire de sub tirania realului. Într-un eseu publicat într-o revistă literară… era în colţul paginii, ai spus: «Să descoperim realitatea ascunsă în subconştientul indivizilor sau colectivităţii care să remodeleze şi să fortifice

realitatea vieţii moderne, să se opună absurdului şi determinismului; această nouă realitate o va înlocui pe cea aparentă, concretă, falsă»… Erai împotriva mistificării conştiente sau inconştiente, tu însuţi fiind contaminat de această maladie a lumii… Făceai studii pe tine însuţi pentru a-i cunoaşte pe ceilalţi. Ai vrut să scrii o carte cu această idee, dar ai renunţat… poate te-ai apucat din nou de lucru. Cele pe care le-ai publicat au făcut ca numele tău să apară prin toate gazetele. Îmi făcea plăcere să ştiu că eşti prietenul meu. Le spuneam cunoscuţilor pe care îi întâlneam: Aţi citi cartea lui Ştefan Albini? E formidabilă! S-o cumpăraţi!… apoi ai intrat în umbră, criticii te-au uitat. Ai început să pictezi, flori şi numai flori… acum eşti pasionat de fotografie… Eşti conştient de evoluţia ta, sau mai bine zis de involuţia pe care o trăieşti?! În majoritatea acţiunilor te-ai oprit la jumătate, ca şi azi… nu ţi-ai dat drumul, nu te-ai aruncat cu capul înainte… Din tot ce ai scris n-am citit o pagină care să mă facă să uit de mine, să mă cutremure, să-mi fie frică de tine! Înţelegi ce vreau să-ţi spun? Ai simţit vreodată, Ştefane, stând la masă, cu creionul în mână, ai simţit că eşti Dumnezeu? Nu cred! îţi trebuie puţină nebunie. Cel care te citeşte, sau îţi priveşte tablourile, să simtă de la prima pagină sau de la prima schiţă… că se află în faţa unui artist adevărat, cu o personalitate de neconfundat! Tot ce faci pare improvizat… n-ai spus lucrurilor pe nume, n-ai făcut nimic să dăinuie! Ce ai scris tu au scris şi alţii! Te-ai oprit unde s-au oprit şi ceilalţi! Ai fost în lift, dar în loc să pui degetul pe etajul nouă, ai apăsat pentru şase şi cu timpul n-ai ajuns decât la trei… Am încercat să te înţeleg: o mândrie exagerată, o moralitate anchilozată, un spirit critic dezvoltat, o intransigenţă prea rigidă pentru vremurile noastre atât de mobile şi imorale şi o singurătate aproape nefirească în care te-ai uscat… Ţi-ai astupat ferestrele şi ai rămas închis înăuntru.

Poate exagerez, dar numai în dorinţa de a fi mai clar. Ştiu că te-ai îndepărtat de mine înainte de întâmplarea… de moartea lui Morţun. Nu erai de acord cu modul meu de a trăi. Mi-ai spus… îţi aminteşti? Eram la Maria, în ziua în care te-ai certat cu ea, mi-ai spus că iau binele unde îl găsesc, indiferent de mijloacele pe care le folosesc… Poate am greşit, dar am apăsat pedala până la fund, n-am mers cu şaizeci, ci cu o sută şaizeci, chiar dacă riscam să mă dau peste cap… Îmi place tocmai ceea ce depăşeşte forţele mele… Asta ne deosebeşte, Ştefane! În viaţa ta particulară… iartă-mă, nu vreau să crezi că îţi ţin o predică, dar gestul tău de la miliţie mi se pare… Eşti un burlac cu tabieturi bătrânicioase, îţi faci mâncare, speli… citeşti, apoi te închizi în laborator, stingi lumina şi developezi fotografii. Mi-ai povestit despre Jean-Claude, sar de la una la alta… În timpul liceului a fost arestat, condamnat, a ieşit, a terminat lilceul, apoi din nou arestat, condamnat la moarte, graţiat, a terminat Facultatea de Medicină veterinară, s-a îmbolnăvit de o alergie provocată de părul de animal, iar la cutremur i-au murit toţi: mama, soţia şi copilul! Cine ar fi suportat un destin de condamnat? Acum s-a însurat cu o fată de douăzeci de ani şi are un copil! Hm!? Ce zici? Ai fi rezistat dacă ai fi fost în locul lui? El a împins întotdeauna viaţa, pe tine te-a împins viaţa acolo unde a vrut… te-ai lăsat manevrat, manipulat, programat şi computerizat. Trăieşti înconjurat de cărţi, discuri, tablouri şi fotografii… hârtii nenorocite care îţi dau iluzia vieţii! Ai patruzeci de ani, dar arăţi de cincizeci, eşti tăcut, nu mai ştii să râzi, să te bucuri. Eşti singur, Ştefane! Îţi dai seama?… De ce nu loveşti cu pumnul? Fii dezagreabil şi prost crescut, compune-ţi un personaj, ieşi în lume, dă-ţi importanţă, vorbeşte despre alţii, dar mai mult despre tine, e singurul mod de a fi respectat şi de a te ridica deasupra celorlalţi care te calcă în picioare şi râd

de tine! Ai putea să spui că dacă eu aş avea dreptate… totul ar fi de nesuportat! Da. Aşa e! Cu o singură condiţie, să te suporte ei pe tine, nu tu pe ei! Când te-am întrebat de ce n-ai rămas cu Maria, mi-ai mărturisit că n-aveai încredere în ea. Fiecare cuvânt – spuneai tu – ascundea un alt cuvânt, stăteai mereu la pândă, încercai să afli ce e minciună şi ce e adevăr. Mania sincerităţii şi fobia adevărurilor incomplete, ţi-am spus eu. Ai sărit la mine şi mi-ai interzis să folosesc citate din cărţile tale. Şi când te-am întrebat dacă tu ai recunoscut vreodată totul, mi-ai spus: Până la umilinţă! Vine o zi când trebuie să verşi din tine toată minciuna şi mizeria în care ai trăit, şi Maria n-a înţeles asta! Aşa ai zis! Dar tu n-ai înţeles că Maria era lumea toată! Ai putea să mă contrazici, să crezi că nu-mi dau seama de ambiguitatea în care trăim şi din care suntem făcuţi… Ştii ce vrei şi cum să ajungi la ceea ce vrei! Joci tare, Theo! Aşa ai zis. Acum ascultă-mă atent! Lumea se calcă în picioare, se jupoaie de viu unul pe altul, îţi umflă nevasta de lângă tine, te invită la o partuză cu fiicele prietenilor, trag sfori, pun câte o pilă pentru orice fleac, îţi fură hainele şi banii şi când ai întors capul, te lasă în curul gol şi ucide un copil pentru a scăpa de a fi prins, iar tu îmi vorbeşti de ambiguitate şi complexitate?! Rahat! Trezeşte-te, dacă nu e prea târziu!…

Theodor bea puţină bere. E febril, tăcerea lui Ştefan îl incită şi îl nemulţumeşte, se uită la el: privirea fixă, expresia imobilă, nu ştie dacă l-a ascultat, are nevoie de o confirmare că nu a adormit lângă el cu ochii deschişi. – Bea! De ce nu bei?! Ştefan ridică paharul, ochii lor se întâlnesc.

– Ţi-am amintit de Maria, continuă Theodor, deoarece eram de faţă în seara când te-ai despărţit de ea. Îmi e penibil să-ţi amintesc că te-a făcut albie de porci… nevoia femeii de a arunca cu lături înainte de a pleca, ţi-a spus totuşi un lucru care te-a durut cumplit: «N-ai să faci niciodată

ceva de ispravă! Eşti un mediocru!» Parcă ai fi murit în faţa ei. Ştiam că din clipa aceea sunteţi definitiv despărţiţi… îmi pare rău pentru tine că n-o să ai niciodată o familie, un copil. Vezi?! Vorbesc despre tine gândindu-mă la mine… într-un fel semănăm… E greu să mă judec singur… tocmai asta cred eu că e datoria unui adevărat prieten: să-ţi aşeze oglinda în faţă şi să-ţi spună: Ăsta eşti, amice!… Uite! Ne-a adus friptura şi Cristina încă n-a sosit…

…mi-au trebuit şase ani pentru a afla că cel în care credeam fără limită era necinstit cu mine, şi nu numai atât, încerca să mă convingă că nu m-a minţit, chiar şi atunci când a mărturisit: «Nu sunt sfânt! N-o să găseşti sfinţii de care ai nevoie!» N-a înţeles că n-am nevoie de sfinţi, ci doar de puţină sinceritate şi luciditate în faţa propriei noastre mizerii. Să nu ne minţim singuri! Atâta tot!… Nu mai depind de forme şi aparenţe? Nu te mai văd pentru că văd *altceva?* Eu sunt orb sau el? Clarviziune! *A* rosteşte mereu în mine acelaşi cuvânt: Clarviziune! Îl rosteşte până la demenţă…

– Să mai cerem o porţie de cartofi prăjiţi. Ospătar!… îţi spuneam la început… nu mă surprinde atitudinea ta în faţa Puştiului. Nu vrei să-l acuzi chiar dacă ţi-a furat totul şi poate a ucis un copil. Milă?! Înţelegere?! Nu. Ăsta eşti tu! Un gest care te caracterizează. Poate ai găsit o «altă realitate», ascunsă mie şi celorlalţi, aşa cum ai scris în articol?! Sau poate duci o viaţă paralelă, cea adevărată, şi noi ne mulţumim doar cu aparenţele?!… Uite că ne-a adus cartofii prăjiţi!…

8

Theodor opreşte maşina la marginea şoselei şi priveşte atent pădurea de măslini-sălbatici care se întinde de-a lungul plajei. Ştefan stă liniştit pe bancheta din spate şi se uită absent afară. Cristina ar vrea să fie acum la gară, să se urce în tren, parcă cineva străin i-ar fi spus la ce oră pleacă trenul şi tot el ar fi hotărât să ajungă pe peron cu cinci minute înainte de a fi prea târziu, o voinţă ce nu-i aparţine, dar coincide cu intenţiile ei; ideea i se pare absurdă, n-ar putea pleca tocmai acum, când Theodor… şi aici gândurile i se frâng de fiecare dată.

– Dacă Puştiul a apărut azi pe plajă, spune Theodor continuând să privească pădurea, a vrut să găsească locul unde a ascuns lucrurile… sau chiar să le dezgroape din nisip. Noaptea e mai riscant, sunt grăniceri. Şi Popa a remarcat acelaşi lucru! Ce-ar fi să mergem prin pădure? Poate găsim vreun obiect ce i-a căzut în timp ce alerga, sau poate dăm peste locul unde le-a ascuns, e suficient să vedem colţul galben al sacoşei… Ce ziceţi? Ce părere aveţi?

– Nu cred să avem vreo şansă, îi răspunde Cristina. Ar fi la fel cum am căuta un ac în carul…
– Eram pe urmele lui, o întrerupe Theodor, a râcâit puţin nisipul, le-a ascuns şi a fugit mai departe. Mă ajuţi, Ştefane? – Dacă vrei tu, şi coboară din maşină. Cristina ezită, apoi îi urmează cu un aer resemnat. Traversează câmpul acoperit cu trestie şi ajung lângă pădure. Se despart: Cristina va merge pe latura dinspre mare. Ştefan pe latura paralelă cu şoseaua, iar Theodor prin mijloc, întreaga suprafaţă a pădurii va fi astfel cercetată pas cu pas.

Poteci înguste, întortocheate, crengi subţiri, ascuţite, protejate de ţepi şi frunze alungite de un verde-palid; tulpini încolăcite care par liane, din

mijlocul cărora nu mai poţi ieşi decât făcând drumul înapoi; mărăcini şi ciulini care le zgârie picioarele şi ţepi care le agaţă tricoul şi din când în când un strigăt pentru a şti unul de altul, pentru a nu se rătăci; orbecăială prin desişul de frunze şi gânduri care ţes în faţa lor o reţea de netrecut.

Theodor caută cu atenţie orice urmă: se apleacă, se târăşte pe jos, scormoneşte cu mâinile prin nisip… cutii de conserve, pungi de plastic bătute de vânt, capace şi dopuri de sticlă; cioburi de geamuri, bucăţi colorate dintr-un mozaic, hârtii, multe hârtii şi ziare, scoici putrezite deasupra cărora roiesc muşte şi peste tot nisip şi iarăşi nisip….

A rămas singur.

E cald. Aerul e mai rar. Îl ustură buzele şi are gura uscată. Îi e sete. O strigă pe Cristina. Nu-i răspunde. Îl cheamă pe Ştefan. Nu aude nici un răspuns. Pleacă mai departe. O creangă îi biciuie faţa şi ochiul stâng, îşi şterge locul cu mâna, vede în palmă o dâră subţire de sânge. Înaintează cu paşi înceţi, să nu-i scape nici un loc necercetat. Îşi agaţă tricoul în ţepii unei crengi, încearcă să se desprindă, nu izbuteşte, mişcările dezordonate, nervoase, îl încâlcesc şi mai mult…

«….Îmi place fotografia! cum ai intitulat-o? «Cămaşa prinsă în lăstăriş», am făcut-o la mare acum trei ani; ce reprezintă? Imaginează-ţi ce vrei: un om prins într-un hăţiş fără putinţă de scăpare; da, nu-i rău…»

O strigă iarăşi pe Cristina. Aşteaptă. Nimic. Are senzaţia că s-a rătăcit… a plecat singur într-o călătorie, a alergat după o fantasmă pe care n-o poate prinde, nu de azi şi nici de ieri, încă de la început; o vede fugind înaintea lui, îi aude paşii prin nisip, respiraţia precipitată, dispare însă de fiecare dată. Briza înserării leagănă crengile, frunzele foşnesc în jur. Se opreşte. Ascultă cu atenţie. Se uită în jos, zăreşte ceva de culoare galbenă, se apleacă, scormoneşte prin nisip cu

mâinile, îşi înţeapă degetele, se târăşte în genunchi, adulmecă precum un animal o urmă ce se pierde mereu. Tot îl prind! Nu-mi scapă! L-am văzut! L-am văzut cu ochii mei!

Se ridică, ochiul stâng îi lăcrimează, aproape că nu mai vede. Încearcă s-o cheme pe Cristina, doar la urmă îşi dă seama că n-a scos nici un sunet. Pleacă mai departe, trece pe lângă zidurile cazematei, apoi prin dreptul cherhanalei; se aud voci, pescarii se pregătesc de cină… Trebuie să vin aici cu locotenentul Popa, să facem o percheziţie, gândeşte el; ocoleşte cherhanaua lătrat de un câine şi îşi continuă drumul. Pădurea se răreşte treptat, clădirile din Mamaia apar în faţa lui. Iese din hăţiş. Cristina şi Ştefan îl aşteaptă pe plajă. Se îndreaptă spre el, apoi se opresc, parcă n-ar avea curajul să se apropie. – Aţi găsit ceva? îi întreabă Theodor. Stau pe loc, nemişcaţi, fără să scoată nici un cuvânt. – De ce vă uitaţi aşa la mine?! Ce dracu aveţi? De ce nu vorbiţi? Obrajii, fruntea, gâtul, braţele, picioarele îi sunt zgâriate până la sânge; tricoul sfâşiat abia se mai ţine de el, iar ochiul stâng are pleoapa umflată şi vânătă. Cristina îl priveşte consternată, nu înţelege ce s-a petrecut cu el, apoi îl ia de mână şi îl duce la mare să îi spele rănile. El se supune fără să mai întrebe nimic.

*

«Ar trebui să te internezi, domnişoară Vaida! Peste o săptămână dau examenul de stat, domnule doctor. Vino când termini. Succes, domnişoară Vaida!» N-a uitat acest dialog, dar nu-şi aminteşte nimic despre prima zi când l-a cunoscut pe Theodor, încearcă cu ajutorul unor cuvinte să reconstituie o imagine, să refacă un început.

După o lună s-a internat în spital, doctorul Hristea era plecat în străinătate. Bolnavele din salon vorbeau tot timpul despre el, îl aşteptau, parcă în fiecare clipă ar fi urmat să deschidă uşa. Atunci a avut revelaţia raportului ce se naşte între

medic şi pacient, acel transfer de încredere şi curaj, pe care bolnavele îl primeau chiar şi în absenţa lui – ea, tânăra fată desprinsă de curând de sub tutela familiei, cu orgoliul absolventei, convinsă că nu are nevoie de nimeni. S-a străduit să nu se lase contaminată de psihoza colectivă ce stăpânea femeile din salon, şi-a propus să fie pentru ea doar «domnul doctor».

O bătrână de la ţară, mama Siţa, l-a numit într-o zi «vraci». Medic, a corectat-o o vecină de pat. Îţi mulţumesc matale, doamnă, a continuat ea cu mult respect, dar io ştiu ce-i ăla medic. Domnu Hristea când se uită la mine parcă mă descântă, d-aia am zis că-i vraci. Cealaltă, o activistă sindicală, a acuzat-o de obscurantism, s-au certat o vreme, apoi s-au potolit. Cristina a încercat să înţeleagă ce a determinat-o pe bătrână să gândească aşa despre el. Încrederea ei se întemeia pe puterea lui de a tămădui bolnavii, putere care se baza atât pe ştiinţă, cât şi pe un fel de vrăjitorie; fascinaţia produsă asupra bătrânei era însoţită de o oarecare teamă, aşa cum se întâmplă întotdeauna când nu-ţi explici un mister; prin «a descânta», ea îi atribuia atât calitatea de a vindeca, cât şi aceea de a prooroci ce îi era ursit bolnavului. Cristina ştia că mama Siţa nu s-a gândit la toate acestea, dar le-a pus pe seama ei deoarece nu voia să recunoască starea pe care o trăia de câte ori venea s-o consulte: o detaşare aproape nefirească faţă de boală şi viaţă; după ce pleca din salon, o cuprindea frica, îşi palpa înnebunită toţi ganglionii, îi auzea cuvintele, îi vedea ochii şi treptat îşi recăpăta încrederea şi seninătatea. În orele de insomnii îl numea «micul magician».

– De ce mi-ai povestit toate astea? – Nu ştiu… Mi-au apărut în minte în timp ce încercam să aflu ce ai cu Puştiul. – E atât de greu să înţelegi?! – Nu… Până la un punct, apoi… nu mai pricep nimic. Ieri ai refuzat să plecăm şi ai insistat să ne ducem pe plajă, în acelaşi loc. Îl aşteptai?

Răspunde! – Da… – De ce nu mi-ai spus? – Ai fi susţinut că e o prosite să aştepţi un hoţ! – Şi acum, după ce l-ai prins, crezi că vei găsi lucrurile? – Nu. Sunt puţine şanse. – Atunci?… De ce nu plecăm? – Vreau să recunoască! – Dar va fi trimis în puşcărie! Condamnat! Nu ţi-e destul? – Nu ştiu… nici eu nu înţeleg. Mă preocupă… – Mai mult decât crezi, Theo!

Linguriţa rotită în ceaşca cu ceai, farfuria lovită din neatenţie, mâna întinsă spre o felie de pâine; gesturi, sunete şi nici un cuvânt care să aducă puţină împăcare şi linişte. Şi când Cristina a spus: – Îţi cauţi mereu victima! Nu poţi trăi dacă nu asupreşti pe cineva, dacă nu-l striveşti pe cel de lângă tine! El a privit-o lung, apoi a gustat din ceaşca cu ceai şi nu i-a răspuns nimic pentru că i-a vorbit în şoaptă – era la margine, acolo unde ori urli ori taci – dacă un singur cuvânt ar fi fost rostit cu un ton mai ridicat, «ar fi sărit», dar aşa a ascultat-o în linişte, cu aerul celui care va medita mai târziu la cele auzite, acum fiind preocupat de durerea de la ochiul stâng, care îi fura toate gândurile.

Cristina strânge farfuriile, împachetează şunca şi caşcavalul şi le duce la bucătărie. Rămâne singur. Îşi aprinde pipa şi bea o gură din sticla de *whisky*. Afară, sub viţa-de-vie, doamna Papahagi, profesorul Candiano, soţii Şelaru au început partida de canastă. Ştefan chibiţează. Din camera lui Virgil se aud voci şi acorduri de chitară. Ar vrea să fie alături de un grup de tineri, să privească chipul frumos al unei fete şi să asculte muzică. Zâmbeşte. Se lungeşte în pat, îşi pune compresa pe ochi şi intră în beznă; are senzaţia că a orbit. Stă nemişcat o vreme şi ascultă zgomotele de afară, caută sticla, bâjbâie cu mâna pe lângă pat, n-o găseşte, renunţă, rămâne cu braţul atârnat în jos. Gândurile nu prind contur… îşi aminteşte de povestea celui care s-a dus în ţara chiorilor; la poarta cetăţii a spus că nu vede cu un ochi şi i-a

rugat să-l lase înăuntru, a stat acolo o vreme şi a plecat în ţara orbilor; la poarta cetăţii a spus că nu vede cu amândoi ochii – avea în mână un băţ cu care pipăia în jur – şi i-a rugat să-l lase înăuntru, apoi, după un timp, s-a întors în ţara lui, şi când a juns în apropiere, şi-a dat seama că nu mai vedea cetatea în care se născuse. Orbise cu adevărat.

Cristina intră în cameră. Începe să se dezbrace, îi aude hainele foşnind, îi simte parfumul trupului, i-ar putea descrie gesturile, paşii, sunetele, tot ce o înconjoară şi o defineşte. Stinge lumina, apoi se lungeşte lângă el în pat. – Te mai doare? – Puţin… Cristina! – Da. Spune-mi! – Nu cumva n-am nimic la ochiul stâng şi am doar impresia că m-am zgâriat? – Ce ţi-a venit?! – Hm! Nimic… am zis şi eu aşa. Tac amândoi o vreme. – De ce ţi-a spus Ştefan Theo Grenadă? îl întreabă ea după un timp. – Aşa eram poreclit… într-o zi am venit la liceu şi le-am spus că am găsit o grenadă. Era imediat după război, un coleg fusese mutilat. Stăteam cu braţul ridicat, erau speriaţi. L-au anunţat pe director, Ţăranu, aşa îi ziceam, a sosit imediat în spatele liceului, acolo erau terenurile de sport. Toţi profesorii au scos capul pe fereastră. Ţăranu mi-a spus să nu trag inelul, că va exploda. Eu strigam: Nu vă apropiaţi, c-o arunc! Făceam un pas, şi ei se retrăgeau. Asta începuse să mă amuze. Fetele erau ciorchine la ferestre. Mă aflam în atenţia tuturor. Un terorist care nu cerea nimic, doar faima unui act de curaj. Nu ştiam cum să ies din încurcătură. M-am retras spre gard. Acum, fiecare pas de-al meu în spate însemna un pas înainte pentru ei. Asta nu-mi plăcea. Când am vrut să mă caţăr pe gard… se vede treaba că am deschis pumnul şi au observat că n-am nici o grenadă. Au rămas înlemniţi, nu puteau admite că le-am jucat o asemenea farsă. Ţăranu a strigat: Puneţi mâna pe el! Am luat-o la goană, am izbutit să ajung teafăr acasă. A doua zi, directorul l-a anunţat pe tata că am fost eliminat o săptămână pentru «insultă adusă

corpului profesoral şi întregului liceu». Dacă tata n-ar fi fost pe vremea aceea ştab, cred că mă eliminau pe o lună. Acum, când mă întâlnesc cu vreun coleg, îmi spune: Ce mai faci, bă, Theo Grenadă?

Îşi ia compresa de pe faţă, caută sticla, bea un gât şi, înainte de a se întinde pe pat, o întreabă pe Cristina: – Uită-te atent! Chiar am ceva la ochiul stâng? – Da, dragă! De ce mă pisezi cu chestia asta? – Bine, atunci e bine… Şi cum îţi spuneam. Eu eram deoparte, singur, cu braţul ridicat, ei toţi de cealaltă parte… Mi-am dat seama că le este frică de mine, că-i pot stăpâni doar cu un singur gest, fără să scot nici un cuvânt… Pentru prima oară mi-am simţit puterea pe care o exercitam asupra altora. – Şi ţi-a plăcut, nu-i aşa? – Da. Recunosc… Chiar dacă ai pumnul gol, esenţial este să ai atâta încredere în tine încât să-i convingi pe ceilalţi că ţii în el o dinamită! Când am strigat: Nu vă apropiaţi! aveam în mână o grenadă adevărată…

Se opreşte, de afară se aud voci, Virgil a început să cânte din fluier, este acompaniat la chitară de Ioana; o atmosferă de lene binevoitoare, nepăsare şi odihnă. – Puştiul are vârsta mea de atunci, continuă Theodor preocupat de gândurile lui, poate mai mare cu câţiva ani. Acum el este cel care are în mână grenada! Ştie că ne stăpâneşte. Cred că-i place. – Şi accepţi? – Deocamdată n-am ce face… o să vină şi rândul meu!… În clipa în care l-am apucat de braţ… – Spune! De ce te-ai oprit? – Mi-am văzut degetele încleştate în carnea lui bronzată… îi simţeam pielea caldă, străină. Era hoţul pe care parcă îl căutam de ani de zile, de-o viaţă, credeam că în sfârşit l-am prins… Jocul continuă!

Doamna Papahagi protestează cu vehemenţă, vrea să schimbe partenerul, profesorul Candiano nu-i sesizează intenţiile şi de aceea pierde. Ştefan e declarat arbitru, discuţiile se sting treptat, liniştea

cuprinde iarăşi grădina, doar Virgil şi Ioana continuă să cânte o melodie tristă, par un cumplu de rapsozi nomazi care imploră zeii să coboare deasupra lor.

E cald. Nu pot dormi. Izbucnirile sporadice de afară îi ţin treji şi ei le aşteaptă cu nervii încordaţi. Theodor s-a întrebat de multe ori de ce nu se înţelege cu Cristina. Stau împreună sâmbăta şi duminica. După ce pleacă, din cuvinte răzleţe, tăceri, gesturi, priviri, atingeri, parfumuri, se compune în el, fără nici un efort, o imagine pe care a numit-o «stenogramă». Când o întâlneşte din nou, încearcă să verifice textul cu realitatea, cele două imagini nu se suprapun niciodată; nu are pretenţia de a o cunoaşte, dar o părere aproximativă i se pare totuşi necesară; chiar când fac dragoste, are senazaţia că nu e în mâinile lui, că strânge în braţe un trup de fum. Odată, Cristina i-a povestit că a întâlnit un cunoscut, a fost cu el la o cofetărie, apoi la cinema şi la urmă a zis: N-am fost nicăieri! Am stat toată ziua acasă. Am vrut să văd ce mutră faci… Când era copil, mama ei o trimitea să ducă ciorapii la remaiat, îi preda sub un alt nume, când trebuia să-i ridice, nu mai ştia ce nume a spus. Glumă? Ambiguitate? Acest joc de umbre ca într-un castel cu oglinzi, permanentă oscilaţie între real şi ireal, între ironie şi gravitate, îi aminteşte cuvintele lui Ştefan: «ieşirea din apocalipsul falsului». Şi acum, alături de ei, a apărut un necunoscut: Puştiul. Cristina este reversul lui: ea se află în interior, e goana dinăuntru, Puştiul se găseşte în afara lui, e goana din exterior, două linii contradictorii care încearcă să-i frângă încrederea şi fermitatea, îl aruncă într-o «nouă realitate», spre bucuria lui Ştefan.

– În urmă cu câţiva ani, tatăl tău a fost arestat, i se adresează Theodor. Când ţi-am cerut amănunte, mi-ai spus că nu e judecat şi nu ştii pentru ce este acuzat… cu toate că trecuse mai mult de un an de la arestarea lui. Ţi-am propus de câteva ori să

mergem la Onica, un judecător, prieten bun cu mine… Voiam să te ajut. M-ai refuzat în felul tău, fără să-mi spui nimic… Ulterior am aflat că a fost judecat şi eliberat după ce executase o pedeapsă de trei ani. De ce nu mi-ai spus adevărul, Cristina? Tace. Are impresia că a adormit, îi ascultă respiraţia. – Dormi? – Nu. Vrei să ştii? – Da. – Tu erai secretarul organizaţiei de bază a spitalului, deputat, membru în toate comitetele şi comisiile, trimis în străinătate… – Cu origine sănătoasă şi activitate politică! o întrerupe el. – Iar tata… era condamnat politic. Îmi era teamă. – De mine?! – Da… N-aş fi suportat nici cel puţin o aluzie la faptul că situaţia mea ţi-ar fi periclitat poziţia şi ascensiunea. – Dar nu eram căsătoriţi, aşa că… – Mai exact spus… am refuzat să mă căsătoresc cu tine, când mi-ai propus… când ţi s-a recomandat să te însori înainte de a pleca prima oară în străinătate. Să nu mai discutăm subiectul ăsta. Te rog!… – M-ai crezut atât de odios, încât… cum era să-ţi reproşez că tatăl tău… să nu înţeleg că eşti nevinovată… sau poate ai bănuit că te torn? – Nimic din tot ce ai spus! – Atunci?! – M-am apărat! – De cine?! – De copilul din tine, care a strigat: Nu vă apropiaţi! De cel care a ieşit azi desfigurat din pădurea de măslini!…

Nu vorbesc un timp. Cristina îşi aprinde o ţigară. Cei de afară s-au dus la culcare, e trecut de miezul nopţii.

– M-am întrebat de multe ori de ce suntem împreună? spune Cristina cu glas încet, obosit. La început am crezut că sunt legată sexual, apoi am înţeles că te iubesc şi vreau un copil. Am renunţat! M-am ascuns, am început să stau la pândă, eram curioasă să văd ce se va întâmpla cu noi, asistam la un spectacol cu două personaje. Nu ştiu cum să-ţi explic… Nu mai eram stăpână pe voinţa mea. Tu eşti «vraciul» de care vorbea bătrâna la spital, cel care vindecă şi înspăimântă. Nu pretind că sunt mai bună decât tine… amândoi suntem vinovaţi.

Aştept să văd cum o să te vindeci singur când o să ajungi la margine… oricum, trebuie să ajungi şi tu la o limită… – Asta îmi doreşti?! – N-am nimic împotriva ta, am zis că aştept… – Ne devorăm amândoi şi ne privim cu plăcere…

Se ridică din pat, ia o sticlă cu apă minerală şi bea însetată, o aşază pe masă, se întoarce, aprinde veioza, se lasă în genunchi, se sprijină cu coatele de pat şi se uită la el, îi cercetează rana de la ochi; lumini stranii de bucurie apar pe faţa ei, parcă ar fi descoperit o taină rămasă ascunsă până acum. Theodor îi simte veselia tăcută, nu răutăcioasă, puţin exaltată, şi pentru prima oară n-ar fi vrut s-o audă vorbind.

– Când mi-ai reproşat că nu ţi-am spus pentru ce a fost tata arestat, am simţit că doreşti să recunosc că am minţit, că am săvârşit o mare porcărie… Acum vrei ca Puştiul să se umilească în faţa ta, apoi – chiar să-l ierţi, dar înainte să-l vezi învins la picioarele tale.– Aş fi dorit să ai mai multă încredere în mine, să-mi spui sincer ce te preocupă… asta ne-ar fi apropiat, indiferent despre ce ar fi fost vorba. Ştiu că trebuie să plătesc, nu ştiu *cât* şi *cum?* De ce taci? Vorbeşte! De ce nu-mi spui ce gândeşti?… – Îţi place să scoţi din mine tot ce e mai urât, să te delectezi privindu-mă! Ai o mare voluptate, doctore, să scormoneşti puroiul şi mizeria din oameni!… Îşi înlătură părul de pe frunte cu o mişcare iute şi nervoasă a capului, parcă ar fi vrut să facă un salt peste un obstacol interior, să capete încrederea de a săvârşi ceva ce ar fi fost peste puterile şi rezistenţa ei. – Când ne certam, când te aşteptam seri întregi şi nu-mi dădeai nici un telefon, când am renunţat la gândul de a avea un copil… mă gândeam la el… cel care a fost înaintea ta; glas istovit, fără să-şi ia ochii din ochii lui, parcă şi-ar trage puterea din ei, uimită de sine şi de curajul ei. Treptat, a început să-mi apară în gânduri. Era un refugiu, locul meu de linişte în care îmi câştigam echilibrul… Se opreşte din nou,

stă nemişcată în genunchi, cu coatele sprijinite de pat. El n-o vede, parcă ar fi orbit pentru o fracţiune de secundă, întors în cetate după ce a colindat alte cetăţi şi bătuse la alte porţi. Nu l-am întâlnit, nu l-am chemat la telefon, nu m-am culcat cu el! Glas din ce în ce mai tare, aproape strigat. Te-am înşelat mai crunt, Theo, decât crezi! Nu cu trupul lui sau cu buzele lui sau cu răsulfarea lui… cu imaginea lui şi gândurile mele îndreptate spre el! Auzi? Când făceam dragoste cu tine, el era alături şi ne privea, spre bucuria mea… Acum eşti mulţumit, doctore? Eşti fericit când mă vezi bălăcindu-mă în noroiul scos din mine? Hm? De ce taci? Ai amuţit, doctore?! Tu ai vrut! Tu mi-ai cerut!

Theodor îi spune ceva, nu ştie dacă a rostit cu glas tare cuvintele sau le-a auzit numai în el; o vede foarte aproape, conturul feţei îi pare deformat, dilatat, schimonosit, de coşmar… se retrage puţin, apoi spune cu glas stins: – Semănăm foarte mult! Amândoi ucidem, fiecare în felul lui… Acum însă eşti mai adevărată, asta e mai de preţ pentru mine… Tot ce nu înţeleg mă nelinişteşte, tot ce îmi scapă printre degete mă îngrozeşte. Acum te pot ţine în braţe….

9

– Sorin Munteanu, copilul rănit pe plajă, a murit noaptea trecută, îi anunţă căpitanul Rolea. Am primit un telefon de la spital… de aceea v-am chemat atât de dimineaţă. Nu mai putem vorbi de un furt banal, ci de o crimă! Gesturi oprite la jumătate, ochi imobili, linişte grea, conştiinţa unui fapt care angajează definitiv. Mihăilescu Vasile, adus aici… dintr-un hoţ bănuit a devenit acum un presupus ucigaş. Faptul că aţi găsit copilul rănit – se uită la Theodor – imediat după ce au fost furate lucrurile mă îndreptăţeşte să bănuiesc că el l-a ucis… fără intenţie, bineînţeles. Nu exclud nici ipoteza unui accident, poate copilul a căzut de pe ruinele cazematei în timp ce se juca. V-am spus exact ce gândesc, deoarece… aţi avut în această anchetă un rol special, se uită din nou la Theodor. Aţi prins hoţul! Acum trebuie să aflăm dacă este ucigaş. Dar mai întâi să recapitulăm cele petrecute…

Căpitanul Rolea pare schimbat, azi e îmbrăcat în uniformă, expresia lui de bonom a dispărut; lasă ţigara pe marginea scrumierei, se ridică de la birou şi îl roagă pe Popa să-l ajute să monteze tabla şcolară. După ce totul e pregătit, se întoarce spre ei ţinând creta în mână. Se stabilesc poziţiile, punctele de reper intermediare, se calculează distanţele, timpul cât a trecut de când a fost văzut hoţul că a luat sacoşele şi până când au găsit copilul, se trasează drumul fiecăruia… cifre, calcule, cuvinte şi în curând tabla pare harta unui câmp de bătălie cu un duşman necunoscut. Fermitatea lui Theodor găseşte un bun partener în Alexandra, ezitările Cristinei se întâlnesc cu tăcerile lui Ştefan, care, după un timp, nu mai aude nimic, priveşte doar tabla, un ecran pe care se desfăşoară un film străin… Spectacolul nu-i mai

aparţine, chiar dacă el a fost iniţiatorul, a ales doar personajele, n-a prevăzut că va muri un copil… sau poate misiunea autorului s-a sfârşit în ziua când s-a dus la Theodor şi i-a propus să meargă la mare?! Ar vrea ca totul să se fi oprit în clipa în care Puştiul a apărut pe plajă, copilul să se joace mai departe cu zmeul… Ar minţi însă dacă ar pretinde că nu e curios să vadă cum se va desfăşura mai departe povestea, balada, parabola… mai ales acum, de când rolul lui de autor a încetat şi a devenit un simplu personaj, un figurant manevrat, tras de sfori, în acest joc de-a baba oarba în care nu mai poate interveni cu nimic… senzaţia de neputinţă, de ceva pierdut care i-a aparţinut, el, care avea impresia că stăpâneşte spectacolul, ştie rolul şi esenţa parabolei, poate interveni şi modifica realitatea… parcă cineva ar fi dat foc teatrului, a lăsat recuzita pe o plajă pustie, a rupt textul piesei, parabola a fost uitată, iar un glas i se adresează: «nu vă jucaţi cu „micile creaţii”, fie chiar imaginare! Veţi arde de vii! Nu vă jucaţi cu zeii! Cer victime! Accepţi să fii răstignit pentru un roman? Dacă nu… lasă-te păgubaş! Hai! Luaţi-vă jucăriile, păpuşile, măştile, mânuitorii de sfori, şi plecaţi! N-aţi auzit?! Înţelegerea nu se reduce la un simplu exerciţiu de logică! Arta nu înseamnă o schemă umplută cu paie şi păpuşi! Când veţi şti bine lecţia, să vă întoarceţi împreună cu personajele voastre. Până atunci, hai! Plecaţi!»

– Vă asumaţi o mare răspundere! aude el iarăşi vocea lui Rolea. Trimiteţi în puşcărie un tânăr de nouăşpe ani pentru furt şi crimă! Dacă vom dovedi că el este hoţul, vom dovedi implicit că este şi ucigaşul copilului… excluzând ipoteza accidentului, care va fi lămurită după necropsie şi examenul criminalistic. Vă întreb din nou… şi vă rog să vă gândiţi bine: Mihăilescu Vasile este hoţul pe care l-aţi văzut pe plajă?

Theodor apleacă fruntea în semn aprobativ, Alexandra rosteşte un «da» fără nici un dubiu,

Cristina ezită, Ştefan tace. – Poate vreţi să-l mai vedeţi o dată? îi întreabă Rolea, apoi îi spune locotenentului să-l aducă. Nu vorbesc. Se aude doar zumzetul ventilatorului. Rolea răsfoieşte dosarul, citeşte declaraţiile lui Mihăilescu, trage din ţigară. Se deschide uşa. Palid, câteva fire blonde în barbă, tricoul mototolit, murdar, bandajul de la braţ înnegrit; nu speriat, ci doar obosit, indiferenţa lui orgolioasă transformată într-o aşteptare resemnată. Rolea îi face semn să se aşeze pe scaunul din faţa lui. Umerii aduşi înainte, istoviţi, mâinile strânse pe genunchi, pregătit să fugă sau să se arunce asupra celui care îl va ataca. Toţi îl privesc: un obiect adus în faţa lor pentru a fi măsurat, analizat, comparat, acceptat sau respins. Rolea ia sticla cu apă minerală, toarnă într-un pahar, bea, apoi îşi scoate haina şi o pune pe rezemătoarea scaunului; expresie gravă, muşchii feţei împietriţi, gura strânsă.

– Mihăilescu Vasile! rosteşte el cu glas puternic. Eşti acuzat de furt şi crimă! Copilul care a fost găsit rănit pe plajă a murit noaptea trecută. Vasile ridică fruntea, îi caută ochii, încearcă să afle dacă nu glumeşte sau e cumva o capcană; îl priveşte îndelung, fără să clipească, înlemnit, doar braţul drept îi alunecă încet de pe genunchi şi rămâne atârnat în jos. Rolea nu-i cere nici o explicaţie, lasă cuvintele să-şi producă efectul dorit. Acum ar trebui – gândeşte Puştiul – să-i spun: Care copil şi de ce a murit? Sau să-i spun: Eu l-am ucis. Da. Aşa să-i spun: Eu l-am ucis! Eu am fost ăla! Şi chiar să… chiar să mă ridic de pe scaun şi să arăt cu mâna pe fereastră, adică locul unde am făcut treaba de care a vorbit… – N-ai avut nici un interes să omori un copil, continuă Rolea, o greşeală începută din clipa când ai furat! Ce ai de zis?

– N-am îmbrâncit pe nimeni!

– Măi, Vasile! şi căpitanul îşi şterge cu batista sudoarea de pe frunte. Măi, băiatule! Ţi-am văzut

buzele tremurând… n-ai putut rosti cuvântul «ucis». Te-ai speriat şi ai zis: «îmbrâncit»… Exact ce am presupus noi. Întreabă-i! Au fost martori! şi arată spre cei din jurul lui. Ţi-a stat în cale sau… ţi-a tăiat drumul, şi tu, în goană, l-ai îmbrâncit. Acum, o s-o ţii morţiş că nu-i adevărat! Eşti un caz plictisitor. Mă-nţelegi? Nu aveam nici noi… era să zic plăcerea de a ancheta pe cineva lipsit de imaginaţie. Ştii ce deosebeşte un infractor de altul? Capacitatea de a improviza! Tu nu faci nimic pentru a ieşi din încurcătură. Tu nu te aperi… asta mă surprinde! şi se ridică de pe scaun, ocoleşte biroul, îi trece mâna pe umăr cu un gest patern şi se aşază într-un fotoliu în rând cu ceilalţi, cu aerul celui care ar vrea să stea la taclale cu un prieten. Noi vrem să te băgăm la apă, Vasile! Ai auzit?! Asta e meseria noastră. Te acuzăm: furt şi crimă… Câţiva ani de puşcărie şi tinereţea distrusă! Tu ar trebui să spui: Nu-i adevărat, tovarăşe căpitan! Am fost colo sau dincolo! M-au văzut cutare şi cutare! Să protestezi, să ţipi, chiar să te revolţi… dacă eşti nevinovat. Tu însă taci! Înţelegi, măi băiatule? Sau să zici: Da, tovarăşe căpitan! Am luat lucrurile şi am îmbrâncit copilul! Şi atunci… îţi promit în faţa tuturor, vei primi o pedeapsă minimă pentru comportament bun în timpul anchetei…

Telefonul sună strident pe colţul biroului. Rolea se ridică din fotoliu, face câţiva paşi şi ia receptorul cu un gest nervos.

Acum ar trebui să-i spun, da, aşa ar fi necesar, adică să zic: Eu am furat şi tot eu l-am îmbrâncit pe copil, dacă-i vorba p-aşa adică să fac ce ar face oricine ar fi în locul meu…

Rolea pune receptorul în furcă, îşi scoate batista şi îşi şterge faţa şi ceafa transpirate. – Ei?! Ce zici, Vasile? şi se întoarce spre el. Nu vrei să ieşi din încăpăţânarea şi muţenia ta? De ce să recurgem la metode învechite? Până la urmă tot vei recunoaşte!

– Da. Eu l-am îmbrâncit pe copilul ăla, don căpitan!

Nemişcat, cu batista în mână, expresia complet schimbată, ochii lui mici au dispărut ascunşi în pometii cărnoşi.

– Ai furat lucrurile?

– Nu.

– Ai ucis copilul?

– Da, eu l-am…

Linişte perfectă, parcă nici ventilatorul nu se mai aude. Rolea întinde mâna spre pachetul de ţigări, caută chibriturile, nu le găseşte, rămâne cu ţigara neaprinsă în gură. Pe faţa lui apare un zâmbet şiret. Ştefan se uită la el, nu ştie ce să înţeleagă. – Uite! Acum îmi placi, Vasile! Zău îmi placi! şi râde înfundat, săltându-şi pieptul gras şi burta proeminentă acoperite de cămaşa transpirată la gât şi subsuori; se aşază la birou, îşi sprijină capul în mâini şi se apleacă spre el. Nu eşti prost deloc! Eşti chiar mai deştept decât credeam. Accepţi să fii acuzat de o infracţiune mai gravă, pentru a scăpa de una mai uşoară, şi implicit să fii exonerat de amândouă. Bravo! Un instinct perfect! Dar nu se poate, Vasile! Îmi pare foarte rău! Cel care a furat a şi ucis! Copilul a murit după ce au fost furate lucrurile… crima nu are o altă explicaţie. Tu ce ţi-ai zis: Nu aveţi probe să dovediţi că am ucis copilul, eram doar eu cu el, din clipa în care am dispărut în pădure nu m-a văzut nimeni. Hm! Îţi fac o favoare! Popa! Rupe ultima filă… de unde a zis că… De ce ai recunoscut, Vasile?

– Vreau să plec! glas gâtuit, repezit. Nu pot sta aici… eu în fiecare zi mă duceam la plajă, înotam în mare. Nu pot rămâne închis!…

– Bine. Du-l, Popa! Nu mai rezistă mult, spune Rolea după ce uşa se închide în urma lor; îi măsoară cu privirea, vrea să afle ce gândesc, demonstraţia a fost făcută mai mult pentru ei. În curând va recunoaşte totul. Într-adevăr…. unul ca el nu poate sta închis. Moare ca piţigoiul cu gheara în gât dacă nu e liber. Să revenim de unde am

plecat… Rămăsesem la doamna Vaida. El este cel care v-a furat lucrurile? – Da, aşa cred, se aude într-un târziu răspunsul. – Dumneavoastră, tovarăşe Albini, v-aţi schimbat părerea? Este sau nu este cel care…

*

Când bătrâna a auzit că sunt de la miliţie, şi-a dus mâinile la cap şi a început să se vaite, scâncind uşor. Theodor şi Ştefan au rămas deoparte. Rolea îi cere bătrânei să-i arate camera lui Vasile. Sunt conduşi înăuntru, se opresc în «săliţă». O tânără apare din odaia învecinată, rămâne în prag uimită de prezenţa celor patru bărbaţi. Bătrâna se aşază pe un scaun, se uită înfricoşată şi tăcută la ei, basmaua îi alunecă mereu pe cap datorită unui tremur uşor. – Asta-i camera lui? întreabă Rolea. Bătrâna face un gest cu mâna în semn afirmativ. – Acolo cine locuieşte? – în odaia de la drum stă Maria, şi bătrâna arată cu capul spre tânăra din prag, dincolo e odaia mică. Popa începe să controleze prin dulap, pe sub pat, pe poliţe. Ştefan se uită în dulapul rămas cu uşa deschisă: un costum de haine, o scurtă îmblănită, câteva cămăşi şi o pereche de pantofi. Totul poate fi pus într-un geamantan, îşi spune Ştefan. Nu-l leagă nimic. Cearşaful de pat e înlocuit cu o pătură, faţa de pernă, de un alb îndoielnic; nu-l îngrijeşte nimeni; odaia unui om care stă puţin acasă, a unui musafir într-o încăpere «de trecere». Tânăra se uită la Ştefan, parcă ar încerca să-i afle gândurile. – Azi-noapte unde a fost, măicuţă? întreabă Rolea. – Acas', a dormit, unde să fie?! – Dar ieri? şi Rolea îi face un semn lui Popa să percheziţioneze şi celelalte camere. – Ieri? încearcă bătrâna să-şi amintească. Ieri a fos' la lucru… da' ce-a făcut de-l căutaţi? – Când a plecat Vasile de la părinţi? – De câteva luni… de la Crăciun. Erau despărţiţi… taică-su îl bătea din te miri ce. Voia să scape de el, îşi găsise altă muiere. Dar e băiat bun, maică, dă şi

el în casă cât poate, la fieşte chenzină. – Bea? Are prieteni, gaşcă? – N-a venit niciodată beat acasă! N-are prieteni, n-are pe nimeni. E singur mai tot timpul. – Ce face după ce se întoarce de la lucru? şi ochii lui Rolea scotocesc toate ungherele, apoi trage un sertar, ridică un ziar, se uită într-o glastră cu flori de plastic. – Se duce la unchi-su Vania, e pescar, face baie, stă la soare, aduce peşte. De… e şi el un biet copil! – Aha! îi place să stea la soare? – Da! Tare mult îi place marea. – Ai o cheie pentru valiza de lemn? – Nu. Poate e la el… – O să luăm noi valiza, măicuţă… – Bine. Dacă sunteţi de la miliţie, cum aţi zis… Popa se apropie de Rolea şi îi spune ceva în şoaptă. – Te-ai uitat şi în camera fetei? Apleacă din cap. – Bine. Măicuţă! Vasile e la noi. La început ai minţit, ieri n-a dormit acasă. Bătrâna duce mâinile la tâmple, scânceşte încet ca un animal lovit; în cutele zbârcite ale obrajilor se adună lacrimi, lasă braţele în jos, lipsite de vlagă, parcă din clipa aceea s-ar supune unei voinţe străine, mai puternică decât înţelegerea ei. Ştefan o priveşte îndelung.

Ies din casă. Bătrâna îi urmează cu paşi mici, neputincioşi, strângându-şi mereu basmaua sub bărbie. Tânăra vine în urma lor. Înainte de a ajunge la poartă, Rolea se opreşte. – Măicuţă! Vrei să-l ajuţi pe Vasile? – Îmi dau şi viaţa pentru el! Mă-sa a fost o nebună, Maria, cealantă fiică – arată cu capul spre tânără – şi ea… lucrează la o frizerie. La el ţin cel mai mult, poate pen’ că n-am avut parte de un băiat. Domnilor! Tovarăşi! Nu ştiu să vă zic… învăţaţi-mă ce să fac? încotro să mă duc să-l scap! – Stai! Linişteşte-te! Spune-mi! a adus acasă ceva lucruri găsite pe plajă? – Ce-s alea? – O cruciuliţă, un aparat de fotografiat?… – Te văd om cu inimă, îţi spun matale tot, nu-ţi ascund nici o fărâmă! Ieri, adică nu, alaltăieri, da, a plecat la mare… – Pe la ce oră? – Să fi fost până-n nouă. A lucrat în tură de noapte. A venit acasă, a mâncat şi a plecat la mare… Când s-a întors, n-am văzut nici

un lucru străin. Uite! Mă jur pe ce am mai sfânt şi fac cruce! Ieri, la fel, a zis că se duce să-şi cumpere nişte şlapi, cei vechi erau rupţi, l-am îndemnat să treacă şi pe la unchi-su Vania, să-i dea niscaiva peşte. – S-a dus la plajă? întreabă Rolea. – Da. La plajă… dacă asta-i cu vinovăţie… – Nu, măicuţă, nu pentru asta e vinovat el…

*

Alboiu a fost primul care s-a oferit să forţeze încuietoarea. Câteva manevre, şi uşa dulapului metalic din vestiarul atelierului a fost dată de perete. O salopetă, o pereche de tenişi uzaţi, câteva sticle de pepsi-cola, o oglindă, un săpun aşezat pe un capac de borcan, o carte de geografie şi un ghem de sfoară; peste tot fotografii: bărci cu pânze, bărci cu motor şi printre ele câteva fete în costume de baie sau dezbrăcate. Ştefan priveşte cu interes, e surprins de fotografiile care tapetează dulapul. – Cred că pentru tine, Ştefane – i se adresează în şoaptă Theodor, surprinzându– i privirea – Puştiul a devenit mult mai interesant decât recuperarea lucrurilor sau recunoaşterea faptei. Hm? Ai putea scrie o carte din «povestea» asta! Ştefan zâmbeşte, nu-i răspunde, parcă ar fi aflat printr-un miracol o taină ştiută numai de el. – Cum se poartă Mihăilescu în timpul lucrului? îl întreabă Rolea pe meşterul Savu. – Bine… Mihăilescu e un băiat priceput, muncitor, la locul lui… – Cum la locul lui, meştere?! sare Alboiu. Ai uitat că era să mă omoare? – Ce vrea să spună? – Ei! S-au luat şi ei la harţă! Ca băieţii, iuţi la mânie! – Aia a fost harţă?! continuă revoltat Alboiu, ştiind că e un prilej bun pentru o revanşă. Să vă explic eu, tovar’şe căpitan! M-a băgat cu capul în rumeguş, cu mâna dreaptă mă ţinea de gât, aşa cum vă arăt, cu stânga de beregată şi cu piciorul mă apăsa în spinare… nu puteam face nici o mişcare! Şi Alboiu încearcă să le arate din nou poziţia. M-a sufocat în rumeguş! Gata! Am rămas

acolo în nesimţire! Ce mai! Dacă nu săreau băieţii să mă scoată din mâinile lui, mă omora!… Ştefan remarcă o fată ce-i pândeşte la colţul culoarului, parcă ar vrea să le spună ceva, dar nu are curaj să se apropie. – Nu-i chiar aşa! intervine meşterul Savu. L-a vârât cu capul în rumeguş, dar nu… adică n-a vrut să-i facă nici un rău, doar să-l sperie. Alboiu îi aruncase cu clei încins pe mână. Nu era să-i mulţumească pentru o rană! – Cum, meştere?! Mi-am pierdut cunoştinţa! – Alboiule! Ia du-te tu în atelier şi vezi-ţi de treabă! i-o retează meşterul. De gură eşti bun ca nimeni altul! Hai! Ce mai stai?! Alboiu se îndepărtează dând din mâini, mormăie nemulţumit şi înjură. Trece pe lângă tânăra ce stă în colţul culoarului şi intră în atelier. Fata parcă nu l-a auzit, rămâne mai departe acolo, îşi ţine colţul basmalei în gură şi se uită la ei. Rolea simte că Alboiu a exagerat, iar meşterul încearcă să-l apere pe Mihăilescu. – Spune-mi, te rog, tovarăşe Savu, întreabă Rolea în timp ce răsfoieşte cartea de geografie găsită în dulap, Vasile se ocupa de afaceri, vindea ceva… vreun *bisnis?* – Nu l-am văzut niciodată. Ăsta, Alboiu, mai vinde ţigări şi ciungă, adică d-aia de mestecat, le aduce din port… Vasile nu se ocupa! Acu, drept să vă spun, tovarăşe căpitan… îl cunosc destul de puţin. E punctual la lucru, nu munceşte de mântuială, dar… e tăcut, nu râde ca ăştia, nu face garagaţă, cum zic ei. În pauză mănâncă singur, apoi pleacă acasă. E cam… nu ştiu cum să vă spun, nu-i place colectivul… e retras şi singuratic… Se pare că a suferit mult, nuş' ce să zic… – Ce face în orele libere? Învaţă? şi Rolea arată spre cartea pe care o ţine în mână. – Înainte construia bărci cu pânze, micromodele, zicea el, le punea pe lac şi se uita cum pluteau. Acum voia să-şi facă o iolă cu pânze… rămânea după program şi meşterea câte ceva. Când l-am întrebat: Ce faci cu iola, Vasile, ai renunţat s-o mai construieşti? El a zis: Strâng bani pentru materiale… n-am renunţat,

nea Savule! – Aha! Avea nevoie de bani! constată Rolea.

– Da, aşa zicea…

Ies cu toţii din atelier, meşterul Savu îi conduce prin curtea şantierului. Câţiva tineri s-au strâns în jurul maşinii lui Theodor, o privesc cu interes, unul dintre ei îi încearcă suspensia apăsând pe o aripă. Meşterul ţipă la ei şi îi înjură. Rolea îşi aprinde o ţigară, tace o vreme, preocupat de un gând. – Cât l-a ţinut Mihăilescu cu capul în rumeguş? Savu nu răspunde, scoate metrul de lemn din buzunarul salopetei, îl deschide, se uită la el, parcă ar vrea cu ajutorul lui să măsoare timpul de atunci; ridică bărbia, strânge buzele, plescăie din limbă, apoi spune printre dinţi: – De! Să fi fost câteva secunde, dacă era mai mult, rămânea acolo; glas încet, puţin ironic. E mai uşor să măsori! şi arată spre metrul din mână. Vasile şi-a smuls cleiul de pe mână cu carne cu tot! Alboiu făcea garagaţă… dădea vina pe ucenica noastră. Uitaţi-o! Ne-a urmărit tot timpul. Ştie că vorbim despre el. – Au intervenit băieţii? îl întrerupe Rolea fără să renunţe la gândul lui. Dacă au văzut că nu mai mişcă sub genunchi… a trebuit să-l scoată băieţii de acolo! – Io crez că lu’ Vasile i se urcase sângele la cap! Avea şi de ce… după ce-i împroşcase cleiul încins pe mână! – Depăşise limita de apărare! spune ca pentru sine Rolea. Răzbunarea lui, firească într-un sens, era mult mai mare decât răul produs. Altfel, pentru o palmă trebuie să ne strângem de gât! – Vedeţi dumneavoastră, tovar’şe căpitan, poate aveţi dreptate după ordinea stabilită de legi, dar după ordinea ailaltă, a inimii… Vasile a sărit la bătaie numai când Alboiu l-a provocat… şi tot el face bărci cu pânze, le pune pe lac şi se uită la ele. Cum vine asta?! – Am cunoscut, meştere dragă, un individ care, după ce a comis o crimă, s-a dus acasă şi i-a dat copilului să sugă cu biberonul. Cum vine asta?! – Ştiţi ce zic io, tovar’şe căpitan! Binele să-l plăteşti imediat şi cu preţ bun, dacă se

poate mai mult, dar niciodată mai puţin… răul să-l plăteşti însutit şi chiar înmiit! – Nu până într-acolo încât să-ţi pierzi măsura! îi replică Rolea Să ţi se urce sângele la cap şi să uiţi că cel de sub genunchi nu mai respiră!…

Îşi iau rămas bun, se urcă în maşină, înainte de a pleca, Rolea îi spune: – Dacă afli că a vândut ceva… o cruciuliţă de aur, un aparat de fotografiat, te rog să mă anunţi, meştere. Îi faci un serviciu, văd că ţii la Vasile! – Vă anunţ imediat, tovar'şe căpitan Rolea! Cum să nu!…

*

Doi miliţieni, însoţiţi de câini lupi, au cercetat toată dimineaţa pădurea de măslini-sălbatici. Zvonul s-a răspândit repede pe plajă şi în sat. Unii au însoţit câinii, sperând că vor afla amănunte, alţii s-au strâns şi au comentat făcând diverse presupuneri. Copiii nu mai aveau voie să intre în pădure, să se joace în apropiere de cazemată, «fostul ascunziş al criminalului», cum afirmau unii. Cei din sat au început să fie îngrijoraţi, şi-au amintit de ucigaşul care în urmă cu câţiva ani speriase câteva comune vecine, omorâse două fete pe care le lăsase dezbrăcate pe marginea şoselei după ce le batjocorise. Femeile au ieşit la poartă, voiau să afle «de unde erau femeia şi copilul care muriseră?» Când au aflat că erau sezonişti, s-au mai liniştit. Lumea satului fusese totuşi tulburată. Erau deja două victime, mâine puteau fi trei…

*

– M-ai văzut gras şi ce-ai zis: E pofticios! Nu rezistă la o ciorbă de peşte! şi Rolea râde puternic, ştergându-şi faţa transpirată. – O jumătate de oră, nu durează mai mult! îl îmbie Vania. Până atunci golim câteva păhăruţe cu tărie, şi Vania dispare iute în cabană şi se întoarce cu o sticlă în mână; umple paharele pe rând şi le aşază în faţa fiecăruia cu gesturi atente, respectuoase, uitându-se cu priviri şirete pe sub sprâncere. – Din oraş? întreabă

Rolea, arătând băutura. Nooo! – Mi-o fac singur! Serviţi încă unul şi încercaţi să-mi dibuiţi secretul de fabricaţie… Ifrime! Curăţă peştele ăla mai repede! Şi tu, Anghele! înteţeşte focul! Domnii *se grăbeşte!* Rolea gustă din rachiu, priveşte în zare lichidul străveziu, pune paharul pe masă şi îşi îndreaptă privirea spre Vania. – Aş vrea să-ţi facem o percheziţie, unchiule Vania… Bătrânul nu pare surprins, se aştepta. Doar n-au venit de pomană aici, a gândit el.– N-am mandat de percheziţie semnat de procuror, îl încearcă Rolea. – Ei! Parcă de un petic de hârtie ne împiedicăm noi? Hm! Dacă vrei matale, don căpitan, trimiţi pe cineva să-l aducă, şi tot îmi faci… – Ai auzit ce s-a întâmplat p-aici, unchiule Vania? – Da… Vorbeşte toată lumea. Acu’ trei ani a fost găsită o fată înjunghiată în pădure şi alta la şosea! Crezi c-am uitat, don căpitan?! – E bănuit nepotul dumitale! îi spune el drept răspuns. – Vasile? – Da. A fost văzut furând lucruri de pe plajă! Dânşii sunt păgubaşii, arată cu capul spre Theodor şi Ştefan. Copilul era la câteva sute de metri depărtare… lovit la cap. A murit la spital… Vania rămâne pe gânduri, răstoarnă pe gât paharul cu rachiu smucind capul pe spate, apoi se şterge la gură cu mâna, gest apăsat, furios, mocnit. – Nuş’ ce să mai zic de băiatu ăsta?! Parcă-i jurat! Ai lui l-au alungat d-acas’, a venit la bunică-sa. Acu a dat alt necaz peste el… mare blăstămăţie! Când venea p-aici şi îi dădeam peşte sau mânca o ciorbă cu noi, îi ziceam: Băi, Vasile! Tu mă vezi când te uiţi la mine?!

Rolea le face semn celor doi miliţieni – care, însoţiţi de câini, stăteau pe nisip, la umbra unui tufiş – să înceapă percheziţia în magazie şi şopron. Mâncarea e gata. Pescarii se aşază la masa de sub umbrar. Vania taie pâinea în felii groase şi împarte ardeiul iute; mai întâi mănâncă peştele, apoi ciorba; fiecare întinde lingura în castronul aşezat în mijlocul mesei. Nu se vorbeşte, fiecare îşi vede de «peştele lui», doar Vania mănâncă în silă.

Ştefan i-a surprins privirea îndreptată spre el, apoi spre Theodor. I-a simţit ura ascunsă într-un rânjet de bunăvoinţă.

Pescăruşii plutesc în cercuri mici deasupra bărcilor trase la mal, caută peştii care au rămas prinşi în ochiurile năvoadelor. Ţipetele lor sparg liniştea încinsă de soare. Câinii latră în jurul cabanei. Un miliţian se apropie de Rolea şi îi spune ceva în şoaptă la ureche. – Să nu mă scoli de pomană de la ciorba asta… că nu ştiu ce-ţi fac! îl ameninţă în glumă. Vin doar dacă eşti convins că pentru ce ai găsit vei fi avansat cu un grad! spune el râzând.

În spatele cabanei – sub un şopron, unde sunt depozitate lăzi pentru peşte, scânduri, năvoade, lopeţi rupte şi lemne de foc – câinii trag cu dinţii de o sacoşă pe care o scot la suprafaţă din nisp. Theodor şi Ştefan o recunosc imediat, este sacoşa în care aveau mâncarea. Rolea şi Popa se apleacă şi o examinează cu atenţie: pachetele nu sunt desfăcute, nu a dispărut nimic, alimentele sunt alterate. – Nu era flămând! spune ironic Rolea. Unde eşti, unchiule Vania? şi se ridică greoi, roşu la faţă din cauza efortului. Toţi pescarii stau adunaţi în jurul lor; figuri colţuroase, aspre, bătute de vânt şi soare, ostili în tăcerea lor. Bătrânul Vania se desprinde dintre ei, face un pas şi se uită la sacoşa lăsată pe nisip. – Nu era străin de locul ăsta! continuă Rolea! Ştia bine şopronul. Era unul de-al casei! A făcut aici o haltă, apoi a dispărut cu cealaltă sacoşă în mână. Ştii ce era în ea? Bani şi obiecte în valoare de douăsprezece mii de lei! Suma anunţată produce un efect deosebit în rândul bărbaţilor care stau strânşi unul lângă altul. – Poate a aruncat-o careva… să scape de ea, încearcă să se apere bătrânul. – Nu, unchiule Vania! Sacoşa era vârâtă în nisip şi peste ea puse câteva scânduri!… Alaltăieri l-ai văzut pe Vasile? – Nu… am martori! şi arată cu capul spre şirul de pescari din spatele lui. – Pe la ce oră v-aţi întors din larg? – Cam tot

aşa… – Vasile când trecea pe aici? – Când voia… îi dădeam câte o scrumbie pentru bunică-sa… – Hai să terminăm ciorba! îi îndeamnă Rolea cu o expresie complet schimbată. Nu vreau să se răcească!

După ce s-au aşezat la masă, Rolea i-a căutat privirea lui Ştefan şi a zâmbit, parcă ar fi vrut să-i spună: Nu mai avem mult şi vei fi de partea noastră!

Câinii smuceau în lesă, scânceau, lătrau şi scurmau nisipul cu labele; animalele puternice, frumoase căutau mai departe prada.

*

Pe Dora Munteanu au găsit-o în faţa sălii de autopsie. Stătea pe o bancă, cu ochii îndreptaţi înainte, fără să vadă nimic. Theodor şi Ştefan au rămas deoparte. Rolea s-a apropiat de ea, puţin stânjenit. Femeia ţine privirea îndreptată spre uşă, chiar dacă ştie că nu mai are nici o nădejde. Deodată, întoarce capul, parcă doar acum au ajuns la ea cuvintele pe care i le-a adresat Rolea. Figură fără expresie, ochi fără pupile, fără lacrimi, uscaţi, arşi pe dinăuntru; chip alb, fuge şi revine cu rapiditate, apoi cade într-o absenţă prelungită, ca din nou să-l vadă lângă ea. – Nici nu l-am anunţat pe taică-su! spune ea cu glas stins. Nu ştiu ce să-i spun?! Tace brusc, apoi continuă: Se juca la cazemată, avea un zmeu… – Cât timp îl vedeaţi, ştiaţi că totul e în regulă, o ajută Rolea. – Cum aţi bănuit?! – Şi eu am un băiat, când aud zgomote în camera lui, sau ţipete în faţa blocului, ştiu că totul e în ordine. Liniştea mă îngrijorează. Zmeul era un semnal înălţat pentru dumneavoastră! Femeia încearcă să surâdă, obrajii şi buzele se străduiesc în zadar, în ochi i se aprind lumini vii, apoi se sting imediat.

– Vă amintiţi cumva cât era ceasul? – Unsprezece şi ceva… la douăsprezece plecam de pe plajă. Soarele era prea puternic pentru Sorin…

Nu l-am anunţat pe taică-su! Nu ştiu ce să-i spun?! Rolea îşi aprinde o ţigară, îi simte efortul de a sta de vorbă cu el, dar nu renunţă. – În celelalte zile, Sorin s-a lovit cumva în timp ce se juca pe ruinele cazematei? – Cu o zi înainte s-a zgâriat la picior. L-am rugat de mai multe ori să renunţe… să nu se mai ducă… Mă îngrozeam de câte ori îl vedeam acolo. Era tare încăpăţânat… – Doamnă Munteanu, presupuneţi că a căzut din neatenţie sau… a fost împins de cineva? – Nu ştiu ce să cred! M-am întrebat de un milion de ori! Ar fi fost posibil să alunece… nu este exclus, dar… lovitura a fost mult prea violentă. A leşinat. Un doctor i-a făcut respiraţie artificială. A! Da! Domnul de colo! – La spital, Sorin v-a spus ceva? S-a referit la vreun individ care ar fi apărut din pădure? – L-am întrebat de câteva ori. Mi-a răspuns încâlcit, vorbea mai mult despre zmeul lui… Noaptea avea coşmaruri, ţipa speriat… A doua zi n-a mai vorbit. Se uita la mine, simţeam că mă înţelege, dar nu mai putea… Spuneţi-mi! Aţi avut vreodată senzaţia că sunteţi alt om? Nu mai ştiu dacă eu sunt eu şi tot ce se petrece cu mine este adevărat…

*

– Traumatism al occipitalului provocat de un corp contondent, citeşte Rolea. Nu mă chinui, Victore! Spune-mi clar! Lovire sau cădere? – Dacă aş fi ştiut, bănuieşti că aş fi ţinut secret? – Trebuie să înclini către ceva! Nu se poate! Eşti vulpoi bătrân în meseria ta! Fugi de răspundere?! Hai-hai! Ciripeşte un cuvânt. Doar un cuvinţel şi îmi e destul! – Sunt prea multe variante, nu-mi dau seama, crede-mă. – Ce înţelegi prin corp contondent: Bâtă, topor, rangă? continuă să-l ancheteze Rolea. – Un obiect cu margini neregulate… o piatră sau o cărămidă… rana avea o formă dinţată. – Nu vrei să mă ajuţi! Nu vrei! Laşi totul pe umerii mei! – Poţi să duci, eşti gras! Uite ce burtă ai făcut! Vino sâmbătă să jucăm popice…

fără bere! Să capeţi şi tu alură de poliţist! Nu vezi cum arăţi?! şi doctorul zâmbeşte, îl ia de braţ şi îl conduce până la uşă.

*

– E nebun, don căpitan! E nebun, ascultaţi-mă pe mine! Cerea o scovergă, o plătea, se ducea la câţiva paşi, se aşeza pe nisip şi îşi holba ochii la fii-mea! – Ieri a venit pe-aici, mamă Anica? – Luaţi! Sunt proaspete, acu le-am adus! Vine în fiecare zi! Nu ţin socoteală pe răboj, don căpitan. – Eşti turcoaică? – Nu, bărbată-miu, Nazim, e turc, eu sunt de lângă Bârlad. Luaţi şi dumneavoastră, domnule! Aaaa! Nu sunteţi cumva domnu cu… necazu cela? Să ştiţi de la mine că Nebunu e hoţu! E în stare! Luaţi şi dumneavoastră! Poate îmi faceţi o pozâ… văd că aveţi aparat. Aaaa! Să vă dau una mai rumenită! – Dar autorizaţie de vânzare ai, mamă Anica? – Pai cum?! Pentru baclavale şi sugiuc! Poate îmi faceţi o poză dintr-o parte, cu coşul în mână. Uite-o şi pe fiică-mea, Amira! Să vă spună ea mai exact cum o pândeşte Nebunu!

Paşi legănaţi pe nisip, rochia mulată pe trupul înalt, pieptul împins înainte, bărbia ridicată; se opreşte, îi priveşte pe rând; aer provocator, dar neafişat, siguranţa femeii tinere care se ştie frumoasă. – Amira! Domnii sunt de la miliţie! Dânsu e don căpitan Rolea! întreabă de Nebun. – Vine aici un tânăr blond care cumpără?… Apleacă din cap în semn de răspuns, îşi înlătură părul lung de pe obraji, îşi descoperă chipul rotund, ochii migdalaţi, pielea cafenie, stranie împerechere dintre un asiatic rătăcit pe pământul Dobrogei şi o femeie cu pielea albă din Moldova. – Ieri?! Alaltăieri? A fost p-aici? o întreabă Rolea. – Nu l-am văzut de două zile; glas puţin nazal, uşor aţâţător. S-a întâmplat ceva cu el? îngrijorare disimulată cu grijă în nepăsare. – Ultima dată pe la ce oră l-ai văzut? ocoleşte răspunsul Rolea. –

Până-n douăşpe… – Veniţi mâine, don căpitan! intervine bătrâna. Poate aflu ceva de la turcii lu' bărbată-miu! Ştiţi cum sunt ei! Vă aduc baclava şi sugiuc! Lu don Mărgărit îi dau în fiecare zi câte patru bucăţi, duce şi acasă. Se linge toată familia pe degete de bune ce-s! Rolea n-o aude. – Să-i spuneţi că-l aştept! rosteşte stins Amira. – Cui să-i spun? întreabă şiret Rolea, fără să-i scape frumuseţea ei sălbatică. – Nu ştiu cum îl cheamă. Mama îi zice Nebunu! N-am vorbit niciodată cu el… dar să-i spuneţi că-l aştept! şi leagănă puţin capul, iar vântul îi spulberă părul.

*

Se uită îndelung la valiza aşezată pe birou. Nu poate crede că au luat-o de acasă, îi este mai uşor să admită că el se află aici decât că valiza se găseşte în faţa lui şi până la urmă va fi deschisă. Când tatăl i-a citit o scrisoare primită de la un coleg, s-a dus în spatele casei şi a spart lemne vreo două ore; de câte ori ridica toporul, avea senzaţia că opreşte mâna celui care a rupt plicul. După ce a obosit, a intrat în casă, s-a dus în colţul lui şi s-a aşezat pe pat. – Măi Vasile! Cine te-a învăţat pe tine că taică-tu n-are voie să-ţi citească o scrisoare?! Ai maniere de boier! Nu aflase de la nimeni şi nici nu ştia ce înseamnă «maniere», ştia doar atât: Era plicul meu, scris pe numele meu.

Se uită la valiza de lemn de pe birou, ar vrea să aibă un topor s-o sfărâme în bucăţi, numai să nu fie obligat s-o deschidă. A acceptat să fie adus aici, să fie închis, să doarmă pe un scaun sau lungit pe jos, să fie acuzat de furt şi crimă, dar să-l oblige să deschidă valiza, i se pare mult prea mult. Rolea stă la birou, în fotoliul comod cu spetează înaltă. Pare dispus să aştepte. Un miliţian intră în cameră, aduce câteva chei prinse într-un breloc găsit asupra inculpatului. Nu se potrivesc la valiză. Iese fără să scoată nici un cuvânt. Clipele trec anevoie, în linişte. Theodor şi Ştefan simt că răbdarea

căpitanului va ajunge în curând la capăt. Se înserează. Razele soarelui pătrund prin ferestre şi se opresc pe tabla neagră; schiţa făcută cu creta sugerează o constelaţie.

Theodor fumează; se uită la tânărul care stă în picioare, nu are nici un resentiment, nu îl priveşte ca pe un adversar, mai degrabă ca pe «un partener». Ştefan citeşte pe chipul tânărului indignarea, a înţeles că au fost acasă, i-au cotrobăit prin lucruri, bunica şi Maria au aflat că e arestat; înainte părea resemnat, acum e hotărât să nu cedeze. El singur deoparte, toţi de cealaltă parte, nu va rezista, şi totuşi… el i-a pus în mişcare, de trei zile se află în centrul atenţiei, fără să vorbească, fără să se apere, o disproporţie între efortul lor şi încremenirea lui, pe care Theodor şi Rolea o primesc ca pe o sfidare.

Căpitanul se ridică de la birou, nu-l mai aştepată. Scoate dintr-un fişet o trusă de scule, alege o daltă şi un ciocan. Puştiul tresare, parcă s-ar fi trezit din somn. După două lovituri, închizătoarea sare cu uşurinţă. Scoate pe rând obiectele din valiză: un radio portativ, câteva pile de ceasornicărie, un caiet, trei cuţite pentru rindea, un mic atlas geografic, un plic cu trei sute de lei, lame de bărbierit, fotografii din timpul şcolii, poze decupate din reviste, cu bărci, şi multe alte mărunţişuri. La urmă smulge ziarul aşezat pe fundul valizei. Nimic din ceea ce căutau.

O femeie de serviciu intră în birou cu o frapieră în care se leagănă o sticlă cu apă minerală. – Am luat gheaţă de la restaurant, don căpitan, spune ea cu satisfacţie. – Ieşi! rosteşte el printre dinţi. Femeia se uită la el mirată, pleacă repede, temându-se să nu izbucnească. Rolea face câţiva paşi prin cameră, se aşază apoi la birou şi îşi aprinde o ţigară. Deodată, pe faţa lui apare un zâmbet crispat.

– Acum, Vasile tată, să-ţi spun eu ce-ai făcut în ziua de douăzeci şi nouă august! Ai plecat de acasă

pe la ora nouă, ai coborât la Tabăra de corturi, ai trecut pe la cherhana… ai mers pe plajă până la mama Anica, ai cumpărat o scovergă… Să nu uit! Amira a zis că te aşteaptă. O fată teribil de frumoasă. N-ai gusturi rele! şi zâmbetul-ameninţare apare din nou pe chipul lui. Până aici totul e clar! Fooooarte bine! Ei! Din acest moment ai început să minţi… Pe la unsprezece ai fost văzut în dreptul sacoşelor, le-ai luat şi ai început să fugi prin pădure. Copilul ţi-a tăiat drumul, l-ai îmbrâncit cu capul în zidul cazematei sau l-ai lovit cu o piatră. Apoi te-ai dus la cherhana. Era un loc pe care îl cunoşteai foarte bine. Ai ascuns sacoşa cu mâncare sub şopron, ai acoperit-o cu nisip şi scânduri şi ai fugit mai departe! Nu-i aşa? Hai! De ce ai amuţit?! Am găsit-o! Mare imprudenţă, Vasile! Cine mai ştia locul acela? Hai! Spune! Hoţul era un om al casei, dacă ar fi fost un străin, câinele nu l-ar fi lăsat să se apropie. Îi aduceai în fiecare zi mâncare. Câine-Câine! Parcă aşa l-ai botezat?… Ai putea să dai vina pe pescari. Nu ţine! Erau în larg, n-a lipsit nimeni, am controlat… Deci! A rămas o ultimă întrebare. – Ce ai făcut, Vasile dragă, până când ai intrat în tură… ca un bun muncitor ce eşti?

Tace. Stă în picioare şi se uită la lucrurile înşirate pe birou. Rolea bea un pahar cu apă, îi place, e rece, se joacă cu degetele în frapiera cu gheaţă.

– Pentru noi, băiete, totul e limpede precum apa… Dovedit cu martori, pas cu pas, oră cu oră… plus un corp delict. Să nu faci iarăşi prostia să spui că n-ai furat sau n-ai lovit copilul. Ei? Ce zici?

Stă nemişcat, fără să scoată nici un cuvânt, parcă nu i s-ar fi adresat. Deodată începe să pună lucrurile în valiză, ia câte un obiect şi îl aşază înăuntru cu un calm nemăsurat. Toţi se uită la el surprinşi, nu înţeleg ce urmăreşte, aşteaptă o explicaţie. El îşi vede mai departe de treabă, la urmă închide capacul valizei, potriveşte

închizătoarea stricată, scoate o cheie mică, ascunsă într-un buzunar din betelia pantalonilor, şi o aşază pe valiză. Ridică privirea spre Rolea şi împinge puţin valiza spre el, parcă ar vrea să-i spună că o poate lua, a renunţat la ultimul obiect care îi aparţinea, dar acum, când a vrut el.

Rolea îl izbeşte cu putere în faţă. Se clatină.

10

În fiecare dimineaţă Cristina se duce la plajă, stă la soare, citeşte o carte, face baie şi se întoarce acasă la asfinţit, urcând poteca spre sat. S-a obişnuit să fie singură. O evită şi pe Alexandra, pentru a nu discuta acelaşi subiect. Nu e tristă şi nici revoltată, nu se mai gândeşte la această vacanţă ratată, trăieşte într-o prelungită absenţă, încearcă să umple golul din ea şi de afară prin câteva lecturi, soare, plajă: senzaţii exterioare – abandonarea înţelesurilor.

A fost nevoită să acuze un om, să suporte povara unui asemenea gând pe care nu-l poate uita. A ezitat la identificare, dar când căpitanul Rolea a spus: Pentru furt va lua câteva luni de puşcărie, pentru crimă câţiva ani! s-a întrebat: Oare nu mă înşel? Nu cumva am adus aici un nevinovat?! Theodor i-a reproşat «inconsecvenţa şi labilitatea sufletească», ea nu i-a răspuns, a vrut să evite o nouă discuţie, a ieşit în curte, s-a aşezat la masa de sub viţa-de-vie şi i-a urmărit pe cei care jucau canastă. Acum, după opt zile de aşteptare, preferă un prezent indecis, cu acel abur exterior care conferă obiectelor şi persoanelor aureola uitării, parfum şi culoare. Refuză hotărâri definitive – chiar despărţirea de Theodor – nu pentru că n-ar avea curajul de a suporta consecinţele unei decizii, dar a înţeles că «definitivul» nu rezistă decât până a doua zi. A câştigat această înţelepciune de la părinţii ei, care – trecuţi prin toate avatarurile timpului – i-au transmis orgoliul aristocratic de a-şi reprima entuziasmele facile, suferinţele aparente şi hotărârile pripite. Când cineva din familia lor voia să glumească, spunea: Mâine e ultima zi! Pentru toţi era clar că nimeni nu ştie care va fi ultima zi. Relativitatea în care trăiau nu provenea dintr-o neputinţă sau oboseală spirituală, ci din

înţelegerea exactă şi profundă a faptelor, a oamenilor şi mai ales a evenimentelor, care parcă defilau majestuoase prin faţa lor. Cel puţin cu atât să ne deosebim de cei care vor pieri! Să încercăm să aflăm nu *când,* ci *cum* vom pieri! spunea tatăl ei, avocatul Vaida. Poate tot de la el, Cristina a învăţat ironia, dar, spre deosebire de bătrânul avocat, nu are decât rareori puterea de a se detaşa, gustă însă paradoxul, ea însăşi fiind contradictorie, şi consideră sentimentalismul cea mai gravă umilinţă, de care vrea să scape ori de câte ori este cuprinsă de «melodrama pentru Theodor». Are «distincţia» unei minţi ambigue, a contrastului de a fi, de a seduce şi de autoseducţie şi poate de aceea preferă scriitorii francezi – spre deosebire de cei ruşi – pe care i-a învăţat la facultate şi acum îi predă la şcoală: sunt lucizi, rafinaţi şi zeflemitori. Proust, când suferă, zâmbeşte şi spune: «Albertine a plecat!»

Din puţinele relatări ale lui Theodor, a aflat că Puştiul refuză orice dialog; la toate interogatoriile nu scoate nici un cuvânt. Nu şi-a schimbat pansamentul de la mână, rana s-a infectat, n-a cerut să fie dus la spital. Dacă Theodor nu i-ar fi văzut braţul congestionat şi articulaţiile umflate, ar fi făcut o cangrenă. După ce Theodor i-a dezinfectat rana şi i-a pus un pansament nou, s-a uitat în ochii lui, a tăcut şi a lăsat privirea în jos, ascunzându-se în muţenia lui încăpăţânată.

Cristina ştie că Theodor are obtuzitatea celui care vrea să-şi atingă scopul, indiferent de mijloacele folosite. Acum, obtuzitatea lui s-a transformat în patimă, iar patima în fanatismul orb al celui care, fără nici o şansă, s-a dus la locul unde i s-au furat lucrurile sperând că hoţul va apărea. Cu toate că ştie cât de gravă este răspunderea pe care şi-o asumă, nu ezită să-l acuze de furt şi crimă, mai mult, vrea ca Puştiul să-şi recunoască vinovăţia; are deplină încredere în convingerile lui, a făcut chiar prozeliţi: Alexandra,

Rolea şi Popa; nu se întreabă niciodată dacă se înşală, chiar şi atunci când greşeşte îşi acordă «dreptul de a greşi».

De când Puştiul a intrat în «greva tăcerii» Theodor e mai puţin înverşunat, are tocmai detaşarea pe care Cristina i-a reproşat-o la început, detaşare şi luciditate care îl ajută să-şi atingă mai bine scopul urmărit. Este oare o simplă ambiţie ce provine dintr-un orgoliu «contrazis» de rezistenţa unui băieţaş?! Un exerciţiu al puterii?! Un joc în care se amuză? Pare un chirurg care studiază pe viu un caz deosebit. Are răbdarea, tenacitatea şi chiar zâmbetul satisfăcut al celui care experimentează o idee şi în fiecare zi scoate din cuşcă un cobai pe care îl supune unor probe, fiind convins că va reacţiona conform impulsurilor aplicate. «Şoricelul blond» stă liniştit sub lupa unui doctor îmbrăcat în halat alb care se foloseşte de «pensetă şi bisturiu», puse la dispoziţie de un laborant în uniformă, cu ajutorul cărora face o incizie, îi taie o ureche sau îi desprinde un picior. Tăcerea «cobaiului blond» a fost prevăzută de medicul vrăjitor, ştie că e un mijloc de apărare; după ce termină «operaţia», îl închide din nou în cuşcă; îl aude cum chiţăie de frică în spatele gratiilor…

Odihnit, bine bărbierit, Theodor Hristea pleacă în fiecare dimineaţă la miliţie, aşa cum la Bucureşti se ducea la spital; aceeaşi punctualitate şi corectitudine. Este cunoscut şi respectat de toţi cei cu care se întâlneşte pe culoare sau birouri; ofiţerii îi cer scurte consultaţii, reţete de parafă, şi nimeni nu se întreabă de ce vine însoţit de fotograful Albini, cum e cunoscut aici Ştefan. În biroul căpitanului Rolea intră când vrea, cu locotenentul Popa s-a dus de câteva ori la restaurant, l-a rugat să-i povestească despre crima anchetată înainte de a pleca de la Deva. Ştiţi, prietenul meu, Ştefan, ciupe muza! Poate va scrie

o carte despre dumneata! Au râs toţi trei, cel mai mult s-a amuzat Ştefan.

După-amiaza, Theodor face schi nautic – sub privirea admirativă a lui Ştefan – apoi joacă bowling, pocher mecanic, iar seara merg la restaurant împreună cu Cristina. Aparent, viaţa lor nu s-a schimbat prea mult. Dansează şi râd, chiar dacă Theodor citeşte în ochii Cristinei dorinţa de a pleca cât mai repede acasă. Amândoi evită discuţiile despre Puştiul, fiecare se retrage pe poziţia lui de rezistenţă. Theodor e firesc fără efort, Cristina izbuteşte numai rareori, atunci este ironică, îl sfătuieşte să renunţe la meseria de medic, să-şi schimbe cartea de vizită şi să devină detectiv particular. Toţi râd. Dincolo de falsa lor bună dispoziţie se simte încordarea. Cristina profită de această împrejurare pentru a-l cunoaşte mai bine, îl supune unei «chirurgii psihice», la rândul lui, Theodor o practică asupra ei şi în special asupra Puştiului. În spatele tuturor acestor «manevre» se ascunde ceva, sensul le scapă…

Rezerva şi tăcerea lui Ştefan au avut darul la început de a destinde relaţiile dintre Cristina şi Theodor. După ce Ştefan a refuzat la identificare să declare că Mihăilescu este cel care le-a furat lucrurile, atitudinea lui a contrariat-o, poate pentru că n-a avut curajul de a fi de partea lui, un fel de gelozie pentru francheţea de care a dat dovadă. În fiecare dimineaţă Ştefan pleacă împreună cu Theodor; nu-l contrazice şi nu caută să-l convingă de absurditatea ambiţiei lui. Parcă ar asista la un spectacol jucat de Theodor, Cristina, Puştiul şi cei doi poliţişti. De câteva ori l-a surprins privindu-i printre gene, ca şi cum ar fi vrut să vadă mai bine ce se petrece «pe scenă». Slăbănogul ăsta înalt, tăcut şi «imparţial», şi-a zis Cristina, a început să mă calce pe nervi. Parcă a pus totul la cale şi acum se amuză pe seama noastră. Ar fi în stare! Se ţine mereu de coada lui Theodor. Nu intervine în discuţii, ai crede că se gândeşte în altă parte şi

deodată, hodoronc-tronc, spune un cuvânt, pune o întrebare, încurcă şi mai mult iţele, şi aşa înnodate. Într-o seară am intrat în camera lui. Era la masă, scria ceva… I-am dus un ceai şi două sandviciuri cu şuncă. Face foamea, nu-şi cumpără nimic de mâncare, d-aia e aşa slab, banii împrumutaţi de la profesorul Candiano i-a terminat de mult! L-am rugat să încerce să-l convingă pe Theodor să renunţe… Nu cred că voi izbuti, Cristina! mi-a spus el. S-a angajat prea mult în acest joc! Vrea să-l ducă până la sfârşit! Şi a zâmbit în felul lui, parcă ar fi ştiut de pe acum în ce fel se va termina. Tu ai o mare autoritate asupra lui! E ridicol tot ce face! În loc să mergem împreună la plajă… se duce la miliţie! Să lase dracului totul! Rahat! Asta e! Şi lucrurile furate, şi orgoliul lui! Un mare rahat, şi tu îi ţii oala!… Eram furioasă. Ştefan a ridicat din umeri, apoi a pus palmele pe hârtiile de pe masă, parcă se temea să nu văd ce scrisese…

Theodor l-a considerat pe Puştiul un «partener într-o dispută», acum însă, prin tăcerea lui prelungită, a devenit un adversar… Sau cine ştie? O viitoare victimă! Nu este nevoie ca victima să ţipe pentru a-i aţâţa instinctul de dominaţie şi violenţă, este suficient să se cufunde în tăcerea lui. Nu cumva Puştiul este victima necesară pentru ca Theodor să-şi exerseze voinţa şi puterea? Sau amândoi sunt manevraţi de cineva? Cristina nu ştie ce să-şi răspundă. Pune cartea pe cearşaf, se ridică, se scutură de nisip şi se îndreaptă spre mare. Înoată cu mişcări lente, apa alunecă pe trupul ei, gândurile rămân în urmă ca nişte meduze plutitoare. În sacrificiu ca şi în aşteptare există o voluptate pe care nu şi-o refuză.

11

Theodor intră în birou. Aude un scâncet surd, dar nu vede pe nimeni. Schimbă o privire nedumerită cu Ştefan. Jos, pe parchet, lângă zid un trup ghemuit, cu mâinile strânse între genunchi. Pe masă, un baston de cauciuc, în scrumieră, o ţigară fumegând. Stă pe loc, nu ştie ce să facă. Se duce spre el. Puştiul îl priveşte îndelung. Întinde mâna şi încearcă să-l ridice. Mâna i se pare străină, nu-l mai ascultă, ca şi cum el l-ar fi aruncat într-o groapă şi tot el ar încerca să-l scoată de acolo, simte între ei o legătură stranie şi puternică: cel din groapă şi cel de la marginea ei, unul şi acelaşi: parcă întreg creierul i s-ar fi răspândit în corp şi fiecare părticică din el ar fi devenit inteligenţă şi ochi prin care se simte şi se vede pe sine şi pe celălalt, amândoi străini şi în acelaşi timp unul singur.

– Hai! Ridică-te! se aude el rostind cu glas tare.

Puştiul se sprijină de zid, acum e în picioare, îşi îndreaptă spatele, trupul i se destinde, îşi descleştează palmele, le duce la gură, le linge ca un animal rănit care îşi acoperă rana cu salivă. Theodor îi vede ochii, citeşte în ei spaima. Ştefan ia sticla cu apă din frapieră şi-i toarnă câteva picături pe degetele umflate, parcă le aude sfârâind ca un fier roşu scos din foc. Durerea i se mai potoleşte, îşi şterge mâinile pe tricou, apoi le vâră subsuori. Respiră greu, ca după un efort; maxilarele încleştate, buzele încordate, pe frunte broboane de sudoare. Încolţit. Speriat. Ochii nu se pot opri într-un loc, hăituiţi, au pierdut fixitatea în care nu se putea citi decât încăpăţânarea. Acum pare învins.

Ştefan se uită la picăturile de apă scurse pe parchet, îi e greu să admită ce s-a petrecut, se simte vinovat că Puştiul se află aici, cu palmele

biciuite, el însuşi prizonierul «aceleiaşi poveşti» care nu mai depinde de el, cum poate n-a depins niciodată şi numai a crezut… parcă a picat în propria cursă şi cineva râde în apropiere, râde cu mare plăcere.

– Te mai doare rana de la mână? îl întreabă Theodor. Puştiul leagănă capul în sens negativ. Mâine să-ţi schimb din nou pansamentul, au trecut două zile! Tace. Theodor îi vede ochii îndreptaţi spre sticla cu apă; i-o întinde. Puştiul o apucă anevoie, mâinile îi tremură, palmele îl ustură, bea însetat, cu înghiţituri mari, temător ca cineva să nu-i ia sticla de la gură înainte de a se fi săturat, apoi îşi udă iarăşi palmele şi le vâră sub subsuori. Ridică fruntea spre el. Ochii lor se întâlnesc.

– Ce-aveţi cu mine, don doctor?! glas mârâit, răguşit, în care se simte durerea şi revolta, pentru prima oară revolta. Întrebarea e îndrăzneaţă, mai ales acum, când părea învins. – Ce ai avut tu cu noi?! – N-am cu nimeni nimic! vine iute replica lui. Vreau doar să fiu lăsat în pace… să-mi văd de treburile mele! – Tu eşti vinovat că ai ajuns aici! glas îngăduitor, blând. De zece zile te lupţi cu noi! – Nu mă lupt cu nimeni! şi pentru prima oară dispus să vorbească, să iasă din carapacea lui, ajuns poate la capătul puterilor şi al răbdării. Sunteţi prieten cu toţi ofiţerii… cum să mă lupt cu dumneavoastră?! voce răspicată, fiecare cuvânt subliniat cu o mişcare uşoară a capului. Cum să mă lupt cu statul?! – Eu nu sunt statul, Vasile! puţin amuzat. – Ba sunteţi, dacă puteţi să mă ţineţi închis! Nu-i nevoie să purtaţi uniformă, ca don căpitan Rolea! Ştiu eu! Nu sunt de la ţară! – Deosebirea dintre mine şi tine nu e atât de mare pe cât crezi! spuse Theodor, vrând parcă să potolească un copil enervat. – Atunci de ce i-aţi pus p-ăştia să mă aresteze?! Să mă bată?! – Nu i-am pus eu, Vasile! Pot eu să-i poruncesc unui căpitan? Hm?! Sunt un simplu cetăţean, ca şi tine! – Nu-i adevărat! Ştiu eu! Cred că aveţi o funcţie

politică… mare ştab! Şi dacă nu sunteţi ştab, cu atât mai rău, asta ar însemna că oricând poţi fi luat de pe stradă şi băgat la zdup! Eu sunt un tâmplar oarecare, angajat la Şantierul naval… pe când dumneavoastră… Asta-i deosebirea dintre noi, don doctor! – Ne putem totuşi înţelege foarte uşor, Vasile! continuă Theodor cu aceeaşi intenţie de a-i capta bunăvoinţa; nu-l contrazice, îl lasă să vorbească, ştie că o discuţie presupune un început de conciliere, tăcerea este un refuz total, nu i-a scăpat amănuntul unei îndrăzneli pe care a remarcat-o chiar prin acel: «don doctor». – Cum să ne înţelegem?! cuvinte mormăite, repezite printre dinţi, furioase. – Să-mi spui doar atât: Eu le-am luat. Deseară eşti acasă şi dormi în patul tău! – Atunci de ce ziceţi că suntem egali, dacă trebuie să fac ce-mi porunciţi?! Mama mă-sii de viaţă, cine a mai născocit-o! Şi dacă n-am luat eu lucrurile?!… – Ei! Ne învârtim în jurul cozii! Te-am văzut cu ochii mei, de câte ori să-ţi spun?! îşi scutură ţigara în scrumieră cu un gest plictisit, parcă ar vrea să treacă peste acest amănunt care nu mai poate fi pus la îndoială. Tace, clipeşte des, broboane de sudoare îi apar pe frunte şi gât, tricoul i s-a lipit de trup, suflă din când în când în palmele încă roşii şi umflate, caută pentru prima oară o scăpare. – Să vă spun ceva… Eram într-o zi la portul mic, portul pentru bărci. Îl ştiţi? Cel de lângă plajă! Ieşisem de la lucru, stăteam pe dig şi mâncam un măr. Văd pe mare, la câteva sute de metri, un cuter cu pânze, îl ştiam, era al unuia de la vamă. Berbecariu îi zice lui. L-am aşteptat să intre în port până noaptea târziu… n-avea unde să se ducă. Mi-am zis că m-am înşelat, că a fost doar o părere, şi am plecat acasă… Povestea i se pare bine aleasă pentru ce-a vrut să demonstreze, îl interesează mai mult că a istorisit-o, că dialogul dintre ei continuă. – Da! E posibil să mă înşel, dar… e mai greu să-ţi imaginezi că nu te-au durut palmele! Nu-i aşa? Ce zici? – Asta-i altceva… – Nu! Este exact ce-am

simţit eu când ţi-ai întors capul spre noi şi ţi-ai continuat intenţia după ce ne-ai auzit ţipând. Sfidare! Parcă m-ai fi lovit cu palma peste obraji! Ceva asemănător cu ce ai suportat tu acum… Vezi că ne putem înţelege?

Theodor îi face semn să se aşeze. Nu se mişcă, e neîncrezător în intenţiile lui, apoi ia loc pe marginea scaunului, cu palmele strânse între genunchi – încă îl mai ustură – şi ochii îndreptaţi spre el. – Dacă ai fi un fricos sau un laş, continuă Theodor, nu ţi-aş cere să-ţi recunoşti vinovăţia, mi-ar fi indiferent. Dar când te-am prins pe plajă, ai rămas stăpân pe tine, n-ai încercat să fugi sau să te aperi. Acum… după ce ţi-au înroşit palmele, m-ai întrebat: Ce aveţi cu mine, don doctor?! Ehei! Nu eşti un puşti care face pe el de frică! Eşti un tip tare, Vasile! Recunosc! Dar trebuie să te supui. – De ce? întreabă el, parcă ar fi prins mai mult curaj. Pentru că sunteţi statul, iar eu sunt un nenorocit de tâmplar?! Eu n-am voie să mă apăr? Să mă lupt cu puterea? Şi dacă nu accept, don doctor?! Dacă strig în gura mare: Oameni buni! N-am furat şi n-am ucis pe nimeni! Sunt închis pe nedrept de zece zile! Ei?! Ce ziceţi, don doctor? – Nu e bine, Vasile! Nu e bine ce faci! şi leagănă fals îngrijorat din cap. Ai avea acest drept dacă ai putea dovedi că eşti nevinovat. Accept ce zici tu: eu sunt statul, iar tu, Vasile Mihăilescu, un individ oarecare. Asta înseamnă că am realizat un raport… un raport aproape simbolic! Cel care domină şi cel dominat! zâmbeşte îndreptându-şi privirea spre Ştefan, care stă în fotoliu, ascultă şi fumează. Un individ în luptă cu puterea! şi Theodor se opreşte, parcă surprins şi el de concluzia la care a ajuns, apoi tace un timp, trage puternic din ţigară. Se ridică de pe scaun, se îndreaptă spre fereastră şi priveşte plaja şi marea; se răsuceşte şi se sprijină cu umărul de canatul geamului. – Ştiu că viaţa are o doză de fantastic şi mister, cum pretinde Ştefan, şi întoarce ochii spre el. Nu contest acest «necunoscut»,

Vasile dragă! Nu scăpăm de el nici o clipă, dar tocmai de aceea îl resping şi încerc să nu mă las dominat. Eu nu recunosc fantasticul de care vorbeşte uneori prietenul meu. N-am zis că îl neg! Înţelegi? Vreau să-mi spui adevărul pentru că nu accept ca viaţa mea să depindă de altceva decât de voinţa mea… Am datoria să fac tot ce-mi stă în putinţă, chiar dacă uneori nu izbutesc…

Puştiul se aşază mai bine pe scaun, n-a uitat că în urmă cu câteva minute a fost bătut din cauza lui, îi place să-l asculte, chiar dacă nu îi este totul clar, parcă ar sta de vorbă cu un prieten mai mare pe un dig şi aşteaptă un cuter cu pânze.

– Nu interesul de a recupera lucrurile mă îndeamnă să aflu ce s-a petrecut atunci, dragă Vasile, ci nevoia de a şti până unde ajunge iluzia în care trăim! Pentru unii… orice nu înţeleg constituie o taină, o enigmă, cum spune Ştefan. Pentru mine este doar ceea ce *încă* nu s-a descoperit de către ştiinţă sau nu s-a înţeles. Am fost mai limpede?

Puştiul clatină din cap în semn negativ.

– Bine… s-o luăm altfel. O ştii pe Cristina, doamna pe care ai văzut-o cu mine?

– Da.

– Ea crede că viaţa mea se reduce la: spital, bolnavi, sport, gesturi, acţiuni, sunete. Sunt lipsit de sensibilitate şi de aceea nu simt fantasticul! Mă urmăreşti, Ştefane? Vorbesc mai mult pentru tine! Adică… eu sunt o «mică brută», cum spune ea, seara când mă culc, adorm imediat şi nu visez… Oamenii care nu visează sunt proşti. Până aici am fost limpede, Vasile?

– Da…

– Ea are într-un fel dreptate, aşa sunt, sau mai bine zis *aşa vreau* să fiu şi *trebuie* să fiu pentru că îmi impune viaţa şi e singurul mod de a trăi şi învinge! Mă asculţi, Ştefane? Am făcut totul pentru a câştiga şi de mai multe ori am ieşit primul tocmai pentru că am încercat imposibilul şi am

respins limitele impuse de ceilalţi, bunul-simţ, pretenţia falsă de obiectivitate şi sinceritate. Îţi este mai clar?

– Oarecum…

– Bine! Continuăm! Dacă eu sunt statul, cum ai zis tu… sunt nevoit să aleg între bine şi rău, între minciună şi adevăr. Fără nuanţe! Ce să aleg? Ce am văzut cu ochii mei. Fireşte! Altfel aş pieri eu şi puterea mea! Dacă ar fi cum pretinde Ştefan, ar însemna că… plutim tot timpul într-o «incertitudine sensibilă»! Am reţinut bine, Ştefane? El aşteaptă un cal alb care va apărea pe plajă, îi aude tropotul, nechezatul, îl simte în depărtare cum se apropie în fiecare zi. Ştefan e singurul care vede… Eu însă te-am văzut pe tine, «tânărul blond», şi nu e acelaşi lucru… Sau poate?! Cine ştie? Dracu să mă ia. Totul se complică atunci când vrei să fii mai limpede…

– Eu vă înţeleg… adică vreau să vă înţeleg, don doctor. Dar la mine de ce nu vă gândiţi? Nu m-am dus la lucru de zece zile! Meşterul Savu m-a dat afară din cauza absenţelor! N-am pe nimeni! De unde să fac rost de bani să trăiesc? Şi dacă rămâne aşa cum vreţi dumneavoastră, înseamnă că ăştia mă vor trimite la puşcărie, şi acolo ce fac? Dar când o să ies?!

– Nu mă gândesc la tine… n-am voie să mă gândesc la tine, Vasile Mihăilescu! Auzi? se aşază pe scaun şi îşi aprinde o ţigară. Să nu aştepţi aşa ceva! Nimeni nu se gândeşte la nimeni… decât la el însuşi! Nimănui nu-i este milă de tine! Idiotule! Învaţă să fii rău! Dacă mi-aş pune o singură întrebare, ar trebui să abandonez, să-ţi spun: Pleacă! Eşti liber! Şi eu n-am voie să renunţ! Tu nu vei avea *din ce* să trăieşti… eu n-aş avea *de ce* să trăiesc dacă nu aş crede nici cel puţin în ceea ce am văzut! Când nu ai încredere în tine, eşti mort…! Ce să aleg? Pe cine să aleg?! Asta e regula jocului, Puştiule! Nu putem schimba locurile! Ţi-

am spus de la început! Unul din noi trebuie să piardă!

– Adică… eu să fiu cel care să pierd? Nu-i aşa?!

– Da…

– Ce să fac?

– Să recunoşti! Nu pentru tot ce ţi-am spus eu acum… dar n-aş vrea să te mai usture palmele! şi întoarce privirea spre bastonul de cauciuc de pe masă. El te va convinge, nu cuvintele mele, astea sunt doar aşa… «ideologia», iar bastonul, «mijlocul de constrângere», cum ar zice Ştefan care e un bun teoretician!

– Şi deseară sunt acasă?

– Da. Îţi promit!

– Dar… dacă aţi vorbit frumos cu mine şi mi-aţi povestit despre dumneavoastră doar să mă amăgiţi? şi îl priveşte direct în faţă. Poate tot ce mi-aţi spus a fost aşa… să mă încercaţi, să mă înşelaţi, să recunosc că am furat…

– Ai cuvântul meu de onoare! Ştefan e martor şi chezăşie! Şi Puştiul întoarce ochii spre Ştefan, care îi confirmă aplecând capul.

Tace. Duce palmele la gură, suflă în ele, parcă ar vrea să-şi amintească durerea suferită cu puţin timp înainte, să câştige timp, şi deodată începe să plângă, ochii i se umplu de lacrimi, plânge în hohote, ca un copil, cu sughiţuri. Nervii i-au cedat.

– Eu… eu le-am luat, se aude vocea lui printre poticnelile plânsului.

– Ce-ai făcut cu ele?

– Le-am îngropat în nisip…

– Unde?

– În apropiere de cherhana.

– Ai putea să ne duci acolo?

Nu răspunde imediat, o ultimă încercare de apărare; se frământă pe scaun, ar vrea să se ridice, să fugă, apoi rămâne nemişcat, neputincios, cu ochii aiurea.

– Da, gângăveşte el şi apleacă încet capul.

Theodor respiră adânc, obosit, striveşte încet ţigara în scrumieră, fără nici o urmă de triumf pe faţă, se lasă în scaun şi rămâne o vreme nemişcat.

Ştefan e cel mai uimit dintre ei.

12

Străzi înguste care coboară spre mare, străzi invadate de turişti pestriţ îmbrăcaţi, marinari în uniforme şi localnici în haine de sărbătoare. Toţi se mişcă încet sub un soare istovit care alunecă spre asfinţit poleind cupola unei moschei. În jurul lor cuvinte englezeşti şi turceşti împerecheate cu argoul unui oraş de pe ţărmul mării.

Ajung în Piaţa Ovidiu. Theodor cumpără covrigi calzi legaţi pe sfoară. Îşi aminteşte că în copilărie mânca în fiecare zi, când se ducea la şcoală, un covrig cu sare cumpărat de la simigeria din colţul străzii; trecutul a rămas undeva în urma lui, foarte departe, nu-l scoate la suprafaţă decât rareori şi numai atunci când are nevoie, pentru el este mai important «azi» şi «acum». Se plimbă fără nici o grijă, se simte bine, şi poate să-şi arunce picioarele în voie, gest care o enervează de fiecare dată pe Cristina.

Îi propune lui Ştefan să bea o sticlă de bere pe terasa restaurantului din faţa statuii lui Ovidiu. Nu reuşesc să găsească o masă liberă. Coboară agale pe strada ce trece pe lângă moschee şi se îndreaptă spre faleză. Ştefan îi simte buna dispoziţie provocată de reuşita lui. N-a comentat nimic în maşină, nici acum, se rezervă «unei bucurii de zile mari» pe care nu vrea s-o irosească în câteva cuvinte. «Triumf» este unul din cuvintele preferate ale lui Theodor.

Un fotograf ambulant îi invită să le facă o poză, Theodor îl ia de gât pe Ştefan, îi plăteşte fotografului un aconto, îi oferă un covrig şi îl întreabă când vor fi gata, fiind convins că niciodată nu se vor duce să ridice fotografia. Îmbrăcat cu un tricou alb strâns pe trup, pantofi de tenis, aer degajat, Theodor pare un bărbat încă tânăr, care poate zâmbi celor două fete care trec pe

lângă el. Ajung pe faleză, se îndreaptă spre Cazinou, caută o masă liberă, dar nu găsesc, cer voie unui bărbat să se aşeze la masa lui. Îi spune ospătarului să le aducă două sticle de bere rece: – Nu avem! aud ei invariabilul răspuns. Comandă două pahare cu *whisky*, cu gheaţă separată – este doar o zi de sărbătoare – apoi îşi rotesc privirea spre întinderea albastră a mării. Theodor numără cu voce tare vapoarele care aştepată în rada portului. – Unsprezece! decretează el! – Doişpe! îl contrazice străinul. Îmi daţi voie, Ion Tocitu, inginer zootehnist la Zimnicea. Le-am numărat de câteva ori. E unu mai mic în spatele celui alb! Colo! şi arată cu mâna. Îl vedeţi? – Nu. – În stânga, între ăla cu fum pe coş şi cel alb cu macarale! – Aha! Da. Amândoi ridică paharele în semn de înţelegere în privinţa numărului vapoarelor. Theodor îi pune o serie de întrebări mitralieră: dacă mulsul vacilor e mecanizat în totalitate? dacă se practică masajul ugerului înainte de muls? dacă industrializarea fermei este în întregime realizată? dacă sistemul vacilor libere este mai rentabil decât al vacilor legate? etc. – Inginer zootehnist? îl întreabă Ion Tocitu. – Nu. Medic oncolog! – Atunci de unde… adică… văd că vă pricepeţi? – Hm! Auzi! Mă preocupă, tovar'şe inginer, chiar dacă sunt medic! În faţa omenirii stau două probleme esenţiale: petrolul şi carnea. Atunci când se va rezolva cea de a doua – îi explică Theodor – noi, carnivorii, vom câştiga un an din viaţă, timpul pe care îl pierdem stând la rând pentru obţinerea albuminelor necesare. Poate aşa vei înţelege ce importantă e munca dumitale, tovar'şe inginer! Termină *whisky*-ul, îi urează mult succes în lupta pentru sporirea producţiei de lapte şi carne, îi strânge mâna şi pleacă. Inginerul taie friptura din farfurie cu un gest grav, mestecă încet bucata de carne, azi a înţeles încă o dată cât preţuieşte munca lui.

Theodor şi Ştefan se îndreaptă spre port. Merg de-a lungul digului, de o parte vapoarele înşirate sub macaralele uriaşe, de cealaltă parte pescarii care îşi aruncă lansetele în mare. Să nu fie mai prejos, Theodor azvârle o bucată de covrig pe care un pescăruş o culege iute din valuri. Ajung la capătul digului. Se aşază pe ciment şi se sprijină cu spatele de un stâlp de care se prind parâmele vapoarelor. Rupe doi covrigi din legătura pe care o ţine agăţată de degetul mic, îi dă unul lui Ştefan şi încep să mănânce în tăcere. Urmăresc manevrele de acostare ale unui trauler condus de un mic remorcher. Pentru Theodor gândurile sugerate de imaginea portului nu sunt însoţite de «o stare», nu se întoarce dintr-o călătorie imaginară. Pentru el un port înseamnă Hamburg, Marsilia, sau Liverpool, vizitate de câteva ori; «un voiaj» reprezintă o cabină, puntea, restaurantul, barul, tangajul sau o şuetă cu o doamnă bătrână nemulţumită că n-a găsit un loc în avion. O dată a cunoscut o tânără olandeză, pleca de la Napoli la Marsilia, a avut senzaţia că s-a îndrăgostit de ea, ar fi vrut să-şi piardă capul. Înainte de a debarca, a căutat-o pe vas, peste tot, n-a găsit-o, a fost tentat să creadă că a stat de vorbă o seară întreagă cu o nălucă, după aceea a uitat-o. Acum, chipul ei se suprapune cu baloturile de bumbac descărcate din vaporul ancorat în faţa lor.

Mai rupe un covrig şi citeşte cu gura plină numele vapoarelor, încearcă să le ghicească naţionalitatea după steagurile care flutură în briza înserării, ajunge cu privirea în dreptul ţărmului: plaja, stâncile, clădirile oraşului. – Eram cu Doina şi Giorgio, începe Theodor să vorbească. Mă asculţi, Ştefane? Ei au rămas pe faleză, eu am coborât pe plaja acoperită cu pietre, eram la Juan-les-Pins. Mi-am dat jos cămaşa, cu toate că era sfârşitul lui martie, şi am început să mă spăl cu apă pe faţă şi piept. Sărutam apa de bucurie. Doina şi Giorgio se uitau la mine, râdeau de fericirea mea.

Fie binecuvântat numele lor! O femeie, care lua o mică taxă pentru scaunele de pe faleză, s-a apropiat de ei. Giorgio i-a spus că plăteşte şi pentru prietenul lor care vede pentru prima oară Mediterana. Femeia a fost atât de surprinsă, încât a zis: Poate n-a venit până acum deoarece a fost un *meşant?!* Au râs amândoi. Aveam treizeci de ani când am trecut întâia oară graniţa. M-ai ascultat? – Foarte atent, Theo! Eu am patruzeci şi n-am fost decât până la Oradea!…

O muzică orientală se aude de pe un vapor, sunete lascive se împletesc cu strigătele pescăruşilor şi vocea răguşită a unui bătrân vânzător de «loz în plic». Theodor cumpără unul, nu-l desface, nu vrea să ştie dacă a câştigat, îl pune cu un gest strengăresc în buzunarul de la cămaşă şi îi întinde vânzătorului un covrig. În clipa aceasta, când Ştefan se aştepta mai puţin, Theodor îi spune:

– N-ai crezut că Puştiul va recunoaşte, nu-i aşa? Erai convins de nevinovăţia lui? Taci ca întotdeuna, Mutule! şi Theodor aruncă o bucăţică de covrig unui pescăruş, care s-a aşezat planând pe o piatră din faţa lor. Refuzul tău a întărit ezitarea Cristinei… chiar eu am fost tentat să-i spun lui Rolea să-i dea drumul! glas încet, calm, ironic, cu un început de duritate. Poate acum înţelegi cât de falsă e concepţia de care te laşi condus! Psihologia ambiguă şi maladivă a intelectualului ratat! Aşa am fost tentat să-ţi strig în maşină după ce am ieşit de la miliţie. În faţa minciunii, hoţiei şi crimei, tu aşezi un ecran prin care încerci să priveşti sau să te laşi iluzionat. Nu mă aştept să mă contrazici! Să te aperi! Eşti aşa cum te ştiu! Stai şi mustăceşti în barbă! Cine ştie ce zici în mintea ta: Ăsta e un tâmpit care nu înţelege nimic! Şi în cărţile tale anemice… iartă-mă, dar trebuie să-ţi spun, şi acolo apar tot felul de indivizi bolnavi, anormali şi nerealizaţi, care se îndoiesc de tot ce văd şi aud. În fotografiile pe care le faci acum… «intenţionat greşite», cu imagini suprapuse, porumbeii se

odihnesc în barba unui preot lipovean sau un câmp de floarea-soarelui acoperă suprafaţa unui clopot. Ştefane! Fiecare gest ne reprezintă… chiar şi atunci când e vorba de un tânăr care ne-a furat lucrurile! Tu vezi taina, enigma, misterul… eu văd ce trăieşte, ce mişcă şi respiră, mizeria, minciuna şi porcăria! Viaţa de fiecare zi e mai puţin încărcată de «aparenţe» cum pretinzi tu, pe care eu nu le-aş deosebi de esenţe! Admit că exagerez… poate asta vrei să spui! Dar când un găinar ne fură hainele de pe plajă, nu pot să văd altceva decât că am rămas în curul gol! Ăsta e adevărul, domnule scriitor! Un cur pe care tu încerci să-l drapezi cu… legende, parabole sau himere! Îţi repet! Nu sunt un idiot care îi pretinde lui Dumnezeu să i se arate! Vreau să te fac să înţelegi că îndoiala nu mai e de mult semnul înţelepciunii, ci contrariul ei… şi această permanentă nevoie de a scormoni şi a vedea altceva decât există în realitate este adevărata cauză a neizbânzii tale de până acum în tot ce ai făcut! Să nu te superi! îmi eşti prieten, îţi spun în faţă ce gândesc despre tine, indiferent dacă îţi convine sau nu… Şi acum, când l-ai auzit spunând: am luat lucrurile şi le-am ascuns în nisip, îţi este greu să admiţi că el a rostit aceste cuvinte! Ştii de ce? Vrei să vezi viaţa aşa cum doreşti tu, poate cum ar trebui să fie, nu cum este ea în realitate. A fost necesar să se folosească un baston de cauciuc pentru a i se descleşta gura celui care tăcuse zece zile! Aşa poţi să ajungi la taină, dragul meu prieten! Cu bastonul în mână! Nu aşteptând, ca tine! E posibil să mă înşel… dar asta nu schimbă datele problemei! Tot ce ne înconjoară are mai puţin fantastic decât crezi şi mai multă minciună şi ticăloşie! Am strâns puţin pumnul şi ai văzut cum a mustit printre degete puroiul, putoare şi perversiune! Plângea şi spunea: Am furat!…

Se opreşte, îşi îndreaptă spatele amorţit de pilonul de piatră de care se sprijină, îşi aprinde o ţigară şi îi întinde şi lui Ştefan una. Se înserează,

petele de ulei scânteiază pe apă, câţiva pescăruşi se aleargă ţipând:

– Noi toţi aşteptăm, la coadă, să cumpărăm un bilet pentru ultimul vapor… pentru moarte! Depinde ce faci în timpul cât aştepţi să-ţi vină rândul. Tu priveşti mereu dincolo, încerci să auzi şi să afli ce ar putea fi acolo unde o să ajungem… eu cred că e mult mai palpitant spectacolul din portul de plecare decât cel de sosire şi de aceea încerc să mă bucur puţin până voi avea biletul în mână. Tu stai cu spatele la tot ce se petrece în jurul tău, şi când îţi întorci privirea eşti încă obsedat de imaginile pe care le-ai avut, şi atunci… amesteci sensurile! Ştefane! Mi-au trecut prin faţă zeci de oameni morţi, m-am uitat atent la ei, credeam că voi afla ceva… figurile lor nu sunt relaxate şi nici fericite, cum se pretinde, sunt chipurile vidului, ale celor care «n-au văzut nimic», n-au coborât şi nu s-au înălţat… Mi-ai spus cândva că ai vrea să vezi într-o zi trei corăbii cu pânze albe care să-ţi aducă vestea cea mare pe care o aştepţi de-o viaţă… Cine ştie?! Poate «tânărul blond» este cel pe care îl aştepţi, poate are aceeaşi semnificaţie pe care ar trebui să o aibă cele trei corăbii cu pânze albe… Hai! Mai mâncăm un covrig şi mergem! S-a înnoptat…

*

Se întoarce spre el, zâmbeşte nedumerită, crede că e o glumă. – Ai spus că mâine plecăm? Am auzit eu bine? – Da… – Ai abandonat cursa, Theo?! şi în glasul ei se simte un început de bucurie şi în acelaşi timp de teamă. – Nu! răspunde el sec. – Atunci?! De ce taci? – A recunoscut! – Ce? – Că a furat şi a ascuns lucrurile în nisip… Mâinile ei încep să se mişte parcă singure, aranjează ceva pe masă; se obişnuise cu situaţia provizorie în care se afla, se obişnuise cu gândul că Puştiul e nevinovat şi rezistă în faţa lui Theodor, acum totul e dat peste cap. Nu-i cere amănunte, nu

vrea să ştie mai mult, deodată ridică privirea spre el, îl priveşte în ochi şi rosteşte cu glas încet: – Voiam să pierzi, Theo! – Ştiam… – De când? – Încă din prima zi… când ai ezitat la identificare. Mi-ar fi plăcut să vezi mutra lui Rolea şi Popa când au auzit, continuă el fără să insiste asupra «trădării» ei. Mâine mergem pe plajă să ne arate locul unde le-a ascuns… La prânz plecăm la Bucureşti. – De ce nu v-aţi dus azi? – Rolea şi Popa au fost chemaţi de urgenţă… o spargere la un *shop*. I-am propus lui Rolea să mă duc eu cu Puştiul. La început a tăcut, apoi a zis că nu are voie să predea arestatul unui «detecitv particular». I-am sugerat să-i pună cătuşele şi să-l însoţească un gardian. – Ai fi mers cu el pe plajă, cu cătuşele la mâini? – Le-ar fi ţinut la spate, ca la plimbare. Te-ai îndrăgostit de el, Cristina?

Întoarce privirea, nu-i primeşte provocarea, se aşază pe scaun. Theodor îşi pregăteşte pipa, îndeasă tutunul cu gesturi încete, studiate, un ritual care îi provoacă de fiecare dată o bucurie tainică; o aprinde, trage câteva fumuri, apoi i-o întinde Cristinei, îi place s-o vadă fumând pipă, ca şi cum i-ar ceda o parte din puterea lui bărbătească şi ea ar primi-o ca pe un gest simbolic. Îl refuză blând, oprindu-i mâna. Ar avea chef să facă dragoste. Ea îl simte. De afară se aud voci. Profesorul Candiano îl cheamă. Theodor se ridică, privind-o în continuare; vâră mâna în buzunar, descoperă lozul cumpărat pe dig. Îl despătureşte cu gesturi încete. – Hei! Doctore! Cristina! Aveţi oaspeţi! răsună glasul profesorului. Nu-l aude, desface lozul, filează încet marginile, pe faţă nu i se poate citi nimic. – Theodor! Cristina! Ce faceţi? Dormiţi? Ajunge în dreptul chenarului, se opreşte o clipă, continuă cu o răbdare diavolească, zăreşte primul «cârlig» al literei de la început, apoi desface brusc hârtia. I-o întinde Cristinei. Înainte de a ieşi din cameră, mai citeşte încă o dată cuvântul care îi provoacă atâta bucurie.

Doi medici – prieteni şi colegi de spital – au sosit în vizită. Auzind în sat de cele petrecute – vestea circulă în câteva variante – au venit să afle amănunte din «sursă directă». La masa din curte, profesorul Candiano bea o cafea şi face pasienţe. Doamna Vali aprinde becul de sub viţa-de-vie. Theodor e în centrul atenţiei, povesteşte cu detaşare, chiar cu o oarecare ironie, «publicul» e bun, iar el e un actor de zile mari. În clipa în care a început să descrie scena în care Puştiul şi-a recunoscut fapta, profesorul l-a privit pe sub sprâncenele lui groase şi a strâns cărţile de joc, parcă nu l-ar mai fi interesat nimic.

*

O pană de electricitate a lăsat tot satul în beznă. Becul de sub viţa-de-vie s-a stins. La masă au rămas doar Theodor şi profesorul Candiano, ceilalţi au plecat. Cristina s-a dus să se culce. Ştefan n-a ieşit din camera lui. Un câine latră în vecini, un huhurez îşi strigă plictiseala, vântul despleteşte frunzele copacilor: sunetele nopţii, ascultate cu atenţie de profesor, sunt asemuite cu o muzică în care flautul şi clavecinul caligrafiază semnele pământului adormit cu faţa spre cer.

Întunericul înlătură distanţele dintre ei, atenuează diferenţele de vârstă şi mentalitate, alungă barierele interioare, şi deodată, înaintea oricărui cuvânt, amândoi au senzaţia unei împrieteniri subite, ca şi cum bătrânul ar fi ştiut tot timpul ce face şi acum ar fi aşteptat ca ceilalţi să plece, să rămână singuri, să stea de vorbă.

– Ştii, doctore, noi te cam bârfim… spune bătrânul din întuneric; nu i se disting decât gulerul alb al cămăşii şi sticlele ochelarilor care prind reflexe din lumina cerului înstelat. De când cu tărăşenia… vorbim deseori despre tine. Papahagi şi Soţii Siamezi, cum le zic eu Şelarilor, nu sunt de acord cu tine, îi ţin parte Cristinei şi în special lui Ştefan. Eu însă te apăr de fiecare dată, şi de aici…

război! Îţi spun asta pentru că într-un fel te cunosc. Ştii de ce? – Nu, răspunde curios Theodor. – Semănăm din anumite puncte de vedere. Şi eu am avut voluptatea de a afla *cât* rezistă prostia şi răutatea! M-a costat douăzeci de ani din viaţă! Ai să râzi! Nu regret! Din contră, aş fi regretat dacă n-aş fi făcut-o. Mai târziu am simţit echivocul din mine. Theodor gustă puţină votcă din pahar, îi place bătrânul, e inteligent, ironic şi se destăinuieşte pentru a iscodi. – Ceilalţi au considerat că ceea ce ai făcut tu e absurd, pentru că ei nu fac nimic, trăiesc aici ca şi la Bucureşti, într-o «prelungită vacanţă», chiar dacă se duc în fiecare zi la serviciu sau la plajă. Lipsiţi de vlagă, fără nebunie, parcă ar avea între picioare un cartof degerat! Tu nu te-ai resemnat! Ai ceva al tău, o mare energie, încredere şi în special nevoia de a câştiga. Ţi-ai sacrificat vacanţa şi liniştea ştiind că important e doar faptul de a nu fi învins, chiar dacă toţi te consideră nebun în ambiţia ta! Să nu ne audă! Şi profesorul duce degetul la gură, se uită spre ferestrele întunecate. Ziceam că… ai voluptatea, doctore, de a pipăi lucrurile şi evenimentele… le asculţi cu urechea aşa cum ai consulta un bolnav şi l-ai ciocăni pe la încheieturi. Eşti un lider! Un lider diurn! Ştefan e şi el un lider, dar nocturn! şi bătrânul râde mulţumit că a găsit ideea şi cuvintele de care avea nevoie. Theodor simte că nu îl flatează întâmplător, abia acum va apărea adevărata explicaţie. – Ei! Aici e aici, doctore! Până acum totul a fost clar, de aici încolo… Aţi fost patru persoane şi fiecare a văzut altceva, cu toate că eraţi martorii aceleiaşi întâmplări, care se consuma în faţa voastră. Păi cum vine chestia asta? Vă găseaţi în locuri diferite, deci, în fiecare secundă imaginea era alta pentru fiecare dintre voi. N-am să-ţi spun că din punct de vedere ştiinţific… Mă urmăreşti? Spaţiul şi timpul sunt o convenţie. Dar… dacă aş avea o lanternă pe care aş învârti-o, ţi s-ar părea că descrie un cerc

luminos. Inerţia retinei transformă falsul într-o realitate! Trebuie, dragă doctore, să facem distincţia între ceea ce *credem că există* şi ceea ce *există cu adevărat!* Singurul lucru palpabil este «intervalul dintre evenimente», nu evenimentele în sinea lor; un conglomerat de spaţiu şi timp care rămâne invariabil oriunde te-ai afla. Ai înţeles, doctore? – Nu… – De ce râzi? – Dimineaţă am stat de vorbă cu Puştiul, am încercat să-i explic ceva, nu înţelegea, acum, eu sunt cel care nu pricep nimic. Continuaţi! Îmi place să vă ascult!

Profesorul ia ceaşca cu cafea, constată că e goală, o duce totuşi la gură, ia puţin zaţ, îl trece peste buze, apoi îl mestecă încet, vrea să aibă cel puţin iluzia unei cafele. E nemulţumit, fornăie pe nas, se sprijină de masă şi se apleacă spre Theodor, încearcă să-l vadă mai bine prin întuneric, nu crede că n-a înţeles nimic, acceptă totuşi convenţia.

– O să plec de la un exemplu! Dacă priveşti o stea cu o lunetă, imaginea ei nu se formează exact în direcţia liniei vizuale. În timp ce razele luminoase ale stelei străbat distanţa, luneta s-a deplasat puţin, antrenată de mişcarea de rotaţie a pământului, s-a produs o mică deviaţie numită «aberaţie». În calculele pe care le-ai făcut, n-ai ţinut cont de o posibilă aberaţie! Îţi spun acum, doctore, pentru că ai învins. N-aş fi vrut să te descurajez. Ai avut noroc! – Ceva totuşi vă nemulţumeşte, domn profesor! întreabă Theodor. – E adevărat, mormăie bătrânul. – Un efort prea mare pentru o cauză minoră? – Nici vorbă! sare profesorul. Ador cauzele gratuite! Tocmai de aceea îmi placi! Am văzut în tinereţe un film în care un tip a făcut prinsoare cu un prieten că va parcurge cu maşina distanţa dintre San Francisco şi Denver în cincisprezece ore. Pleacă într-o goană dementă, poliţia începe să-l urmărească, patru state intră în alertă, nu ştiu ce-i cu besmeticul ăla! Ajunge la timp, câştigă pariul, apoi acceptă surâzând să se izbească de maşinile poliţiştilor care îi barau

drumul ca un zid. Şi lui şi ţie vă lipseşte ceva! – Spuneţi?! – Un volant! zice el sec, ştiind că îl va pune iar pe gânduri, discuţia oscilând între glumă şi gravitate. – Ce mai e şi volantul ăsta? întreabă nedumerit Theodor, spre satisfacţia bătrânului. – O roată mare pe care o găseai înainte la maşinile cu aburi! şi profesorul râde încet, să nu-i trezească pe cei care dorm, chiţăie subţire ca un şoarece, se îneacă, tuşeşte şi râde mai departe. Volantul nu face nimic, zice el. Se învârteşte în gol! Ia două pahare de pe masă şi le aşază unul lângă altul. Când maşina suferă o zguduitură – mişcă mâna dreaptă – sau o acceleraţie, sau o oprire bruscă, volantul intervine şi corectează funcţionarea – mişcă mâna stângă. Acum ai înţeles? – Hm! într-un fel… răspunde Theodor vrând să-l capteze şi mai mult în această demonstraţie; aşteaptă concluziile, dar preferă argumentele, acceptă rolul elevului obtuz pentru plăcerea profesorului de a căuta exemple din cele mai diverse domenii; amândoi au simţit jocul şi de aceea nu-l abandonează.

– Să găsesc altceva… şi bătrânul rămâne o clipă pe gânduri. Da! bate scurt din palme bucuros. Praxitele! Marele sculptor! Ai auzit de el? Ei bine, se pare că a fost sfâşiat de o panteră ce-i slujea drept model. Realitatea, această fiară sălbatică, s-a repezit asupra lui şi l-a sfâşiat. Tu, doctore, ştii că tainele pot fi smulse doar prin curaj şi chiar violenţă! Nu ştii însă cât de violente pot fi tainele! Aici e aici! Apare riscul! Pantera-realitate poate să te halească! În calculele tale ar fi fost necesar să ţii cont de un procent de «aberaţie», de o posibilă eroare… Îţi este necesar un «volant», dragul meu, care să preia energia, altfel realitatea te va ucide ca o «panteră»… Să le aduni pe toate, dragă doctore, ascultă ce-ţi spune un bătrân, să le aduni ca pe doagele uscate ale unui butoi, să le aduni în cercurile de fier ale minţii şi numai după aceea vei fi sigur că apa nu va curge prin ele! Hm! Sfaturi

prosteşti de om ieşit la pensie! Nu ţine cont de ele… le-am spus nu cu gândul că te vei gândi la ele sau le vei urma… nu mai am această naivitate, le-am spus aşa, să ne amuzăm puţin. Când am gustat din ceaşcă ştiam că e goală, ştiam că zaţul nu e cafea, ci numai iluzia ei. Cam asta e deosebirea dintre tine şi Ştefan!… – Acum totul e clar, domn profesor! spune zâmbind Theodor. – Claritatea, dragul meu, pleacă din nevoia unei posesiuni spirituale tot atât de puternice precum aceea pe care o simţim când vedem o femei frumoasă! Nu putem trăi împăcaţi dacă nu înţelegem, dacă nu pătrundem dincolo de aparenţe… şi pentru asta suntem în stare să ne irosim douăzeci de ani din viaţă, uneori toată viaţa… sau să alergăm o vară întreagă după un tânăr blond! Atunci credeam că totul e serios şi grav, acum simt doar gluma… altfel nu putem trăi. Poate nu ţi-aş fi vorbit, doctore, dacă n-am fi rămas întâmplător amândoi… E o noapte plăcută şi mâine pleci. Mai e votcă în sticlă? Dă-mi şi mie puţină! Noroc! Mi-ar face plăcere să te mai văd la Bucureşti. Am o terasă mare… vino să mai stăm într-o noapte la taclale şi să privim cerul…

13

Maşina iese din şoseaua asfaltată, intră pe un drum părăsit, traversează câmpul şi pădurea de măslini-sălbatici, ocoleşte dunele de nisip şi ajunge pe plajă. Opreşte nu departe de ruinele cazematei. Coboară pe rând: locotenentul Popa, Theodor, Ştefan, Puştiul şi un plutonier în uniformă, urmat de un câine lup.

Cristina – plecată de azi-dimineaţă pe plajă – îi zăreşte imediat; se îndreaptă spre ei împreună cu Alexandra. Locotenentul le întâmpină, îl prezintă pe Baltazar, câinele poliţist. Cristina îl mângâie şi se joacă cu el, parcă ar dori să amâne cât mai mult tot ce va urma; a vrut să rămână acasă, n-a izbutit, a vrut să plece de pe plajă, şi-a strâns lucrurile, dar s-a întors, de azi-dimineaţă este într-o permanentă nelinişte. Deodată, întâlneşte ochii Puştiului: slab, palid, privirea ascunsă în orbitele adânci şi cu cearcăne negre. Locotenentul îşi freacă palmele ţărăneşte şi spune: – Ei! Vasilică dragă, arată-ne drumul! Te urmăm!

Tresare, parcă s-ar fi trezit atunci dintr-un vis, se uită într-o parte şi alta, încearcă să se orienteze strângând pleoapele orbit de lumina puternică a soarelui. Se îndreaptă spre camping. Toţi merg în urma lui, câinele stă tot timpul lângă el, abia acum îşi dă seama Cristina de ce nu are cătuşe la mâini. Grupurile răzleţe de pe plajă nu le-au remarcat apariţia. Ocolesc ruinele cazematei – Ştefan recunoaşte locul unde au găsit copilul rănit – continuă să înainteze pe lângă pădure. Sunt destul de aproape de locul unde – în urmă cu aproape două săptămâni – le-au fost furate lucrurile. Pentru Theodor este o confirmare că «sunt pe o pistă bună». Puştiul se opreşte. Toţi rămân lângă el, aşteaptă în tăcere. Câinele e tentat să alerge după o pasăre care a ţâşnit în zbor de lângă ei; o comandă

scurtă a plutonierului îl readuce lângă piciorul lui. Iarbă, trestie, mohor şi ciulini; fire ofilite de soare şi biciuite de vânt. Plauri pe o apă de nisip.

Se uită în jos, culcă iarba cu talpa piciorului, cercetează cu atenţie, mai face câţiva paşi şi loveşte în nisip cu tocul pantofului. Toţi stau în jurul lui, îi urmăresc fiecare mişcare. Rupe câteva trestii uscate, se lasă în genunchi şi începe să scormonească cu mâinile prin nisip. Theodor şi Popa schimbă priviri de satisfacţie. Grămada de nisip creşte lângă el, se deplasează puţin mai la dreapta şi continuă să sape cu degetele. Pare un copil care ar construi castele de nisip şi tot el le-ar dărâma. Se opreşte după o vreme, transpirat, murdar pe mâini şi pe faţă: se şterge cu braţul îndoit; rămâne în genunchi, nemişcat, şi priveşte în jur unde a ascuns sacoşa cu lucruri. Se ridică. Îşi scutură palmele de nisip, pare dezorientat.

– Măi, Vasile! spune locotenentul vrând să-l ajute. Tu nu ţi-ai luat un reper: un tufiş sau o dună de nisip?! Pe unde erai? – P-aici… p-aici pe undeva… – Iarbă şi trestie e peste tot! continuă Popa. N-o să le sapi pe toate la rădăcină. Cum dracu vrei tu să găseşti acul… în carul cu nisip?! Adu-ţi aminte! Uite! Tufişul ăla e mai înalt, poate acolo le-ai ascuns? Rămâne pe gânduri, duce mâna la cap, gest reflex de a-şi aranja părul acum tăiat, apoi se îndreaptă cu paşi nesiguri într-acolo. Câinele o ia înainte, adulmecă locul. Plutonierul rămâne în urmă, îşi scoate chipiul, trece cu batista pe marginea interioară şi o şterge de sudoare. Doi copii se apropie de ei, vor să se joace cu câinele, plutonierul îi alungă, face un gest cu chipiul de parcă ar vrea să sperie două găini gălăgioase. Copiii se opresc, râd, se uită la câine, apoi pleacă resemnaţi.

Amiază călduroasă la început de septembrie. Nisipul încins dogoreşte aerul, o pânză tremurătoare pluteşte deasupra plajei şi sticleşte în apa încremenită a mării.

Caută cu mâinile printre firele de ciulini şi trestie, se târâie în genunchi dintr-un loc în altul. Theodor nu acceptă ideea că nu va găsi sacoşa: «poate a uitat, era în goană», primele semne de îndoială au apărut totuşi. Câinele, care a râcâit şi el cu labele, se opreşte, se uită la ei, parcă ar vrea să-i anunţe că s-au înşelat. – Vasile! spune locotenentul cu un început de enervare în glas. N-am chef să stau toată ziua în căldura asta pentru tine! Vrei să ne mărturiseşti unde ai ascuns sacoşa? Da sau ba?!… – Vreau… – Atunci de ce te joci cu noi?! – Nu mai ştiu… nu mai ştiu unde am ascuns-o… Face câţiva paşi, înlătură iarba cu piciorul, caută cu privirea în jos. – Vasile! spune locotenentul, care şi-a pierdut răbdarea. Uite ce părere am! Poate nu vrei s-o dezgropi în faţa mea. Te simţi mai în largul tău cu don doctor! Foarte bine! Mă duc până la cherhana, la unchi-tu Vania. Dacă până mă-ntorc n-ai găsit nimic… ştii ce te aşteaptă! şi îi face semn plutonierului să rămână lângă el; se răsuceşte în loc şi pleacă pe marginea mării.

Theodor a simţit neîncrederea locotenentului, parcă i-ar fi spus: Vă mai dau un răgaz de zece minute! Vrea să-l contrazică, superioritatea pe care i-a intuit-o în glas îl face să fie de partea Puştiului. – Hai! încearcă să-ţi aminteşti, îl îndeamnă Theodor. Să nu mă dezamăgeşti! Eu cred în tine! S-o luăm încet… Noi eram acolo! şi arată cu mâna. Te-ai îndreptat spre cazemată. Cât ai alergat? Puştiul ridică din umeri, pare speriat de ameninţarea locotenentului. – Cred că ai făcut vreo douăzeci de paşi… apoi ai dispărut. Să mergem în direcţia aceea. Ocolesc dunele şi se opresc în dreptul unui tufiş înalt, format din mărăcini şi măslini sălbatici. Înlătură crengile, se apleacă şi încep amândoi să sape cu mâinile în nisip.

Cristina înţelege că Theodor nu şi-a pierdut speranţa, încearcă să-şi imagineze ce s-ar întâmpla dacă după două săptămâni de aşteptare şi încordare n-ar ajunge la un rezultat. Caută motive pentru a-şi

linişti îngrijorarea, o bucurie străină, răutăcioasă, îşi face totuşi apariţia în depărtare: posibilitatea ca Theodor să fie învins de către Puştiul?! Respinge gândul, cu toate că îi dă ocol, cochetează cu el. Theodor e mult prea puternic şi inteligent să nu fi simţit că e înşelat. De ce ar fi făcut-o Puştiul? Să câştige o zi? Nu văd nici un sens?

Plutonierul îşi desface un nasture de la gât, tunica e transpirată pe spate şi la subsuori. Îi porunceşte câinelui să stea «culcat», apoi se îndreaptă spre un boschet şi se aşază la umbră. Îşi aprinde o ţigară cu un aer plictisit şi sfidător la adresa «civililor care vor să facă pe poliţiştii!».

– Am rămas singuri! îi şopteşte Theodor stând alături de el în genunchi, căutând în nisip. Chiar dacă ai luat ceva din sacoşă… îţi repet, n-are importanţă. Voi declara că am găsit toate lucrurile! N-am nici o pretenţie şi le cer să-ţi dea drumul imediat! Eşti convins de ceea ce îţi spun? – Da, răspunde el. – Atunci de ce te uiţi aşa? Ţi-e frică de mine? – Nu, şi îşi lasă privirea în jos, îşi vede mai departe de treabă. – Fii atent! continuă Theodor cu glas încet, abia auzit. Trebuie să le dovedim că n-ai minţit, că tu ai luat sacoşa, dar n-ai lovit copilul… important e să nu fii acuzat de crimă! şi Theodor abia acum îşi dă seama cât este legat de tânărul de lângă el, ca şi cum «amândoi» ar fi obligaţi să demonstreze cuiva că sunt nevinovaţi şi de aceea scormonesc prin nisip, îşi înţeapă degetele în scoicile sparte, se rănesc în crengile ascuţite. Theodor ar fi în stare să sape cu braţele la rădăcina fiecărui tufiş numai să le poată dovedi lor, şi în special lui Ştefan, că nu s-a înşelat, că «l-a văzut»! Da! Asta vreau să le spun: L-am văzut! El era atunci pe plajă! El era şi nu altul! O să vă dovedesc în curând, voi găsi sacoşa, era galbenă, o ştiu perfect, era galbenă… era galbenă…

– Aţi găsit ceva? îi întreabă plutonierul de la umbră. Se întoarce tovar'şu locotenent, îi anunţă el

cu un glas zeflemitor. – Ai auzit? îi spune în şoaptă Theodor. E ultima ta şansă! Mai sunt câteva minute! Unde le-ai ascuns?! – P-aici… p-aici pe undeva…

Cristina simte încordarea pe care o trăieşte Theodor, de reuşita lui depinde parcă ceva ce îi aparţine şi ei, ca şi cum au uitat ce urmăresc şi ce sens are această aventură în care Theodor aleargă primul, iar ceilalţi după el. Ar vrea ca Theodor să câştige, oscilaţiile ei contradictorii au acum o singură faţetă, e de partea lui, se teme la gândul că efortul de atâtea zile s-ar dovedi inutil şi ar fi nevoiţi să recunoască şi el şi ea, toţi cei care au fost alături în această vreme, că n-au aflat nimic, chiar dacă Ştefan a încercat să le explice într-o seară, când s-au plimbat pe faleză, că este puţin probabil să afle vreodată dacă «tânărul blond» este adevăratul hoţ.

– Veniţi cu mine! spune Cristina, în dorinţa de a participa cu ceva la strădania lor. Este un punct de reper! Se îndreaptă cu toţii acolo, urmaţi de câine. Plutonierul nu se ridică de la urmbră, se uită la ceas, scuipă plictisit în nisip. Sunt înlăturate trestiile, se caută iarăşi prin nisip, este cercetat fiecare loc, scormonit, pipăit. Nimic! Nu găsesc nimic! Theodor e primul care se opreşte. Rămân nemişcaţi. Se răsucesc spre el şi îl privesc îndelung. Nu izbuteşte să rostească cuvântul pe care l-a respins cu ură până acum; ceva se sparge în apropierea lui, un geam se face ţăndări; aude paşii locotenentului Popa care parcă trece peste cioburi strivindu-le; zgomote scrâşnite îi lovesc timpanele.

– De ce m-ai minţit?! îl întreabă Theodor cu glas stins. De ce m-ai înşelat?! îl apucă de tricou şi îl trage puţin spre el, vrând parcă să-i vadă mai bine ochii. Puştiul tace. Îşi lasă privirea în jos, ar vrea să se ascundă, să fugă, să scape din mâna lui. – Hai! Spune! Acum trebuie să vorbeşti! Cred că eşti convins! Simte că nu poate evita răspunsul. –

Mi-aţi spus că dacă recunosc… mă lăsaţi să plec acasă… se aude într-un târziu glasul lui.

Îşi descleştează încet pumnul. Cristina se uită la Theodor, îi urmăreşte cu atenţie gesturile, expresia, încearcă să intuiască cum va reacţiona; se sperie la gândul că nu va reuşi să se stăpânească şi va izbucni; e gata să intervină, nu ştie cum, e hotărâtă să facă orice pentru a-l ajuta, mai ales după ce i-a auzit glasul şi a înţeles că trece printr-o adevărată criză.

Stă mai departe încremenit în acelaşi loc, cu privirea dincolo de ei, parcă ar aştepta pe cineva să hotărască ce să facă, cum să procedeze. Tăcerea şi înlemnirea lui sunt un semn că a trecut de primul impuls. Face câţiva paşi într-o parte, fără nici o ţintă, se împiedică de un snop de trestie, pare năucit, se îndreaptă cu paşi greoi spre mare.

Intră în apă, nu-şi scoate pantofii, nu se dezbracă. Se spală pe faţă, încearcă să-şi alunge durerea din ceafă şi zgomotele scrâşnite din timpane. Respiră cu greutate, parcă atunci s-ar fi oprit din goană, chiar dacă în el mai aleargă cineva gâfâind bezmetic, gata să se împiedice la orice obstacol şi să cadă. Ridică privirea, nu departe de el, în mare, îl vede pe «tânărul blond», stă nemişcat, în picioare, deasupra apei, părul îi străluceşte puternic în soare… e de o frumuseţe neobişnuită, orbitoare… îşi vâră capul în apă, îl ridică, îşi apasă ochii, nu mai zăreşte nimic, se simte mai bine, picăturile i se usucă pe faţă, cioburile nu-i mai răsună în timpane. Se întoarce la mal. Locotenentul stă de vorbă cu Cristina şi Ştefan. Alexandra se plimbă singură. Puştiul a rămas în acelaşi loc, îşi scutură palmele de nisip, parcă ar vrea să afle ce are de făcut, încotro se va îndrepta acum…

*

– Ăştia sunt clienţii noştri, don doctor! strigă locotenentul plimbându-se prin cameră cu mâinile

în buzunare. L-aţi luat cu binişorul… cu vorba bună! La ce rezultat aţi ajuns? Uitaţi-vă la el! şi îl arată cu mâna întinsă. Numic nu l-a impresionat! O singură soluţie: înjurătura şi bâta. Nimic altceva! V-am lăsat să vă convingeţi… Ştiam că vom ajunge aici! Dacă îmi făceai mie figura asta, Vasilică tată, te pupa mă-ta rece! se opreşte în dreptul lui şi îl mângâie pe obraz. Nu, doamnă! Nu-i fac nici un rău! se adresează el Cristinei, simţindu-i teama că îl va lovi. Ştiu că-l simpatizaţi… în special tovarăşul Albini! şi îndreaptă privirea spre el. Acum poate v-aţi convins ce aluat bun e băiatul nostru?! Pentru mine, cazul Mihăilescu Vasile este de mult timp rezolvat! şi bate cu palma în dosarul de pe birou. Declaraţiile a patru martori… nu, trei martori, revine el ironic, fotografiile de la identificare şi recunoaşterea de ieri pe care azi a retractat-o… dar care este tot o probă pentru acuzare. Mi-e destul! Chiar prea mult! Singur ţi-ai hotărât, Vasilică dragă, condamnarea pentru furt şi omucidere din culpă! De! Ai refuzat ultima şansă pe care ţi-am dat-o! încăpăţânat, mincinos şi înrăit! Asta eşti, dragul meu! Vorbeşti cu zidul ăsta sau cu tine, e acelaşi lucru! şi locotenentul izbeşte cu pumnul în peretele care răsună înfundat.

Cristina tresare, se teme că îl va lovi, poate conta doar pe Ştefan; îi caută privirea, îl găseşte pe scaunul de lângă fereastră; tăcut, calm, fumează şi urmăreşte fiecare gest al celor adunaţi acolo. Se deschide uşa, un miliţian îl invită pe locotenent «la şefu». Rămân singuri. Theodor n-a scos nici un cuvânt de când au plecat de pe plajă. A condus maşina cu multă atenţie, parcă i-ar fi fost teamă să nu facă vreun accident; dacă locotenentul nu l-ar fi invitat să bea «un pahar cu apă rece», n-ar fi urcat în birou. A regretat că nu s-a dus ieri pe plajă, imediat după ce a recunoscut, a avut timp să reflecteze, să se lase influenţat de cei din arest şi azi a revenit asupra declaraţiei. Pare preocupat de

altceva, sau pur şi simplu e absent, obosit, ca şi cum ar fi plecat de lângă ei în clipa în care a auzit zgomotul geamului spart.

O albină zboară deasupra unei ceşti de cafea. Zumzetul ei enervant se aude distinct în cameră. Accentuează liniştea apăsătoare. Tăcerea încordată dintre ei nu prevesteşte nimic bun. Cristina se uită la Ştefan, parcă ar fi vrut să-i spună: Hai să mergem! De ce să mai rămânem aici? Ştefan se ridică. Cristina îl imită. Îl apucă de mână pe Theodor, care îşi întoarce privirea spre ea, înţelege că trebuie să iasă de acolo. Trece prin dreptul biroului, răsuceşte ceaşca cu un gest atât de iute încât prinde albina înăuntru. Zumzetul ei se aude un timp, toţi îl ascultă atenţi, apoi încetează. Cristina îl trage de mână, vrea să plece cât mai repede. Ajung în dreptul uşii. Theodor se opreşte, întoarce capul, ca şi cum ar fi uitat ceva, se uită spre tânărul care stă în picioare rezemat de zid. Se întoarce. Face câţiva paşi, ajunge în dreptul lui, parcă ar vrea să-l vadă pentru ultima dată. În clipa aceea începe să-l izbească cu pumnii în faţă, în piept. Cristina rămâne împietrită în prag. Ştefan încearcă să-l oprească, îl apucă de mâini, se aşază între ei, ţipă, îi cere să înceteze. Nu-l aude şi nu-l vede. Theodor loveşte la întâmplare, ca un orb. În cele din urmă, Ştefan izbuteşte să-i imobilizeze braţele. Puştiul s-a ghemuit jos, lângă zid, şi şi-a acoperit capul. Cristina e consternată. Ştefan o trage de mână după el, picioarele i se împleticesc pe scări…

14

E noapte. Plaja e pustie. Stă singur şi fumează. Din când în când întoarce privirea, cercetează pădurea, ascultă foşnetul frunzelor, ţipetele huhurezilor, încearcă să afle dacă se apropie cineva.

A venit aici în fiecare zi, îşi alegea un loc de unde să aibă perspectiva pădurii şi a ţărmului; rămânea până seara târziu. Au fost nopţi când s-a plimbat pe ţărm, a intrat în pădure, a ajuns la şosea, apoi s-a întors pe plajă şi, în schimbul unei ţigări, a ascultat poveştile grănicerilor despre cei care au încercat să fugă cu o barcă sau a ascultat cântecele tinerilor de la Tabăra de corturi. În nopţile în care a plouat a stat în maşină, rezemat în scaunul comod, a fumat tot timpul, iar dacă apărea vreo umbră suspectă, aprindea farurile. În lungile ore de aşteptare a repetat până la epuizare unul şi acelaşi lucru: El a fost! Nu m-am înşelat!

Ştefan l-a însoţit de câteva ori, s-au dus la restaurant, au băut câte o bere. Sezoniştii trăiau senzaţia unei prietenii sporite, ca şi cum ar fi rămas «numai cei de-ai casei». Un grup de nordici, obişnuiţi cu marea rece şi dimineţile răcoroase, veneau deseori pe plajă şi la restaurant, îl invitau pe responsabil şi beau cu ei o sticlă de bere. Într-o zi, stând la o masă, Theodor a deschis un plic, era o scrisoare primită de la directorul spitalului, doctorul Lemetea; voia să afle ce s-a întâmplat cu el, vacanţa se terminase, Fabiana îi făcuse două cereri de concediu fără plată, toţi aşteptau o explicaţie. Când Ştefan l-a întrebat: – O veste neplăcută? El i-a răspuns: – Hm! Nimic important, a mototolit hârtia şi a aruncat-o la coş.

*

– De ce vrei să mai rămâi? a vrut să afle Cristina. Nu i-a răspuns imediat, orice cuvânt i se pare de prisos. – Nu trebuia să-i dau un răgaz de o noapte, a spus el după o vreme. Dacă a mărturisit că le-a ascuns pe plajă… înseamnă că a avut un complice care va veni să le dezgroape. Sunt convins că va apărea… trebuie să-l aştept! Cristina a simţit în glasul lui un ton de evidenţă, ca şi cum ar fi fost obligat să nu abandoneze tocmai acum. N-a încercat să-l convingă să plece cu ea, orice efort i se părea inutil şi cu atât mai absurdă obsesia lui din care nu se mai putea elibera. Şi-a făcut bagajele fără grabă, cu gesturi încete, cu înţelegerea deplină, chiar senină, nu numai a ceea ce trăia, dar vedea de pe acum viitorul pe care îl amâna totuşi, se temea, aştepta să se întâmple ceva, ea să se răzgândească sau el s-o roage să mai stea câteva zile. Nu s-a petrecut nimic din ce a presupus. Theodor s-a dus, ca în fiecare zi, la plajă. Ea a rămas singură. S-a uitat prin cameră, parcă ar fi încercat să-şi amintească ceva şi n-ar fi ştiut ce, îl mai vedea încă la masă fumându-şi pipa, îi vedea ochii îndreptaţi spre ea, ochi goi, fără să înţeleagă nimic din ceea ce o preocupa, apoi a ieşit din cameră. Ştefan a însoţit-o până la staţia de autobuz. Au mers amândoi în tăcere prin praful uliţei. Încă mai spera să-l vadă apărând înaintea ei. Au coborât poteca şi au ajuns la şosea. Autobuzul s-a oprit după puţin timp în faţa lor. Şi-au luat rămas bun, ar fi vrut să-i spună ceva pentru Theodor, dar n-a găsit nici un cuvânt potrivit, i-a zâmbit şi l-a sărutat pe obraz. S-a urcat în autobuzul care era aproape gol, a rămas în spate, i-a făcut semn cu mâna,dar ea îl vedea pe Theodor, imaginile se amestecau, îl zărea din nou la masă fumându-şi pipa, privind-o cu ochii absenţi, cu acea putere de a se desprinde de tot ce îl înconjoară, trăind cu gândurile şi preocupările lui. La o cotitură a şoselei imaginile i s-au şters din priviri. A zâmbit fără să vrea. Obstacolul, nu

primejdia ca în poveştile clasice de dragoste, şi-a spus ea. Nu lupta contra duşmanilor, ci «căutarea hoţului». Satul şi colina au dispărut. Şi-a sprijinit fruntea de geamul autobuzului, abia acum simte că «a plecat»…. s-a despărţit de Theodor, evită cuvântul definitiv, tocmai pentru că de data asta poate fi definitiv…

*

Se opresc la marginea pădurii, nu departe de ţărmul mării, două ţigănci bătrâne stau la umbră şi fumează; rochiile lor colorate, rotite în jur, par nişte cozi uriaşe de păun care strălucesc în lumina asfinţitului. În faţa lor, în mare, trei ţigănci tinere se bălăcesc în apă. Ştefan îşi pregăteşte aparatul de fotografiat, mâinile lui se mişcă cu îndemânarea specialistului care, în sfârşit, a găsit «subiectul». Fetele râd, ţipă, aleargă, se stropesc cu apă; n-au costume de baie, au doar nişte cămăşi scurte, mult decoltate, mulate pe trupurile lor tinere; par trei sălbăticiuni cu piele brună, lucioasă şi dinţi albi, strălucitori şi albi. Una dintre ele are vreo douăzeci de ani: ochii mari şi negri, buzele cărnoase şi răsfrânte, sânii puternici, şoldurile împlinite, picioarele lungi şi gleznele subţiri până la transparenţă. Aparatul ţăcăne de la distanţă, toate trei întorc iute privirle, rămân nemişcate: gâtul întins, nările arcuite, speriate de cei doi bărbaţi care au apărut lângă ele. Se ascund repede în apă, valurile le acoperă ca o pânză transparentă, au lăsat afară doar zâmbetul lor şi ochii scânteietori. Ştefan se apropie de ele, Theodor rămâne deoparte. Fetele chicotesc, râd, se joacă legănate sub spuma albă a valurilor care se sparg în jur; cămăşile par nişte colerete în jurul gâtului care le pun în evidenţă goliciunea ascunsă în apă. – Faceţi-ne o poză, domnule! spune cea mare. Vă plătim, domnule! şi îşi sprijină cotul de nisip, îşi duce mâna la bărbie şi degetul arătător pe colţul buzelor; valurile o leagănă uşor, conferă scenei un

aer somnolent, accentuat de liniştea din jur. Aparatul ţăcăne mereu, uneori nu-l mai duce la ochi, vizează din mână, ca un bun trăgător care nu mai are nevoie să ridice arma la ochi pentru a nimeri vânatul. Abia acum le-a observat salbele de aur şi mărgelele colorate. Un val le acoperă în întregime, parcă ar vrea să le ia în adâncuri, să-şi ascundă comoara, apoi se retrage brusc, parcă cinvea ar fi smuls o cuvertură albastră şi ar fi dezvelit trei trupuri tinere lungite într-un pat uriaş de nisip. Ţipete, râsete! Ies din mare, braţele şi picioparele lor zvâcnesc lucind în soare. Încearcă să se ascundă undeva, nu găsesc, cămăşile ude le acoperă cu greutate pulpele rotunde; aleargă în jurul lui Ştefan, vrând să se ferească de «ochiul» aparatului… aleargă în cerc ţinându-se de mână; un dans însoţit de chiote scurte, aţâţătoare şi senzuale… Ştefan stă la mijloc încercuit de ochii lor negri, buzele umede şi braţele acoperite cu picături de apă… sunt excitate de ţăcănitul aparatului care nu mai încetează; jocul lor insinuant devine agresiv, parcă ar vrea să-i ia aparatul din mână, să-l facă să înceteze sau să-l dezbrace pe cel care a îndrăznit să le fotografieze; joc serios şi glume temătoare şi îndrăzneţe, o sarabandă nebună, însoţite mereu de ţipete scurte, cuvinte şoptite, deocheate, amestecate cu expresii ţigăneşti, chicoteli, îmbrânceli, când copilăreşti, când lascive, goliciunea lor fiind accentuată de cămăşile transparente, ude, mulate pe coapse… – Domnule! Domnule! Şi ea vrea o poză! Şi ea vrea! Vă plătim! Nu! Salbele nu le dăm! Sunt prinse în păr şi mărgelele la gât! Dacă ne ceri altceva, îţi dăm! ah! Am căzut lângă matale! Te-am stropit! Am cămaşa udă! Da-mi place! Hai, tu, că şi ţie îţi place! Să fugim! Acum tăbărâm pe iel! Noi am vrea domnule, da’ mămuca coloşa! şi arată spre cele două ţigănci bătrâne de la marginea pădurii. Noi am vrea! Ne-ar place cu matale… Hai! Mai fă-ne o poză!

Câteva minute scurte, cu sunete nazale, barbare, rostite de una din bătrâne, pun stavilă jocului, vraja dispare, zâmbetele alunecă de pe obrajii fetelor odată cu picăturile de apă, braţele cad moi pe lângă trupurile oprite din plutirea lor de vis. Toţi se întorc la viaţă. Ştefan se îndreaptă spre cele două ţigănci bătrâne, le face o fotografie în semn de recunoştinţă şi bună înţelegere. Feţele lor brăzdate de riduri adânci – cu pielea de culoarea pământului ars – rămân impasibile.

Theodor a stat deoparte, s-a uitat absent la această scenă, simţind că Ştefan a provocat-o mai mult pentru el, să-l distreze. Dacă până azi Theodor avusese tot timpul iniţiativa, fusese «vioara întâi», acum parcă i-a cedat lui Ştefan o parte din putere, se lasă condus de el pentru că nu-l întreabă nimic, nu-l judecă, nu-l îndeamnă să rămână sau să plece. Rolurile au fost într-un fel schimbate, amândoi ştiu însă că nici unul nu poate juca cu adevărat rolul celuilalt.

Merg pe ţărmul mării. Pescarii se întorc din larg, aduc bărcile la mal. Mahuna e lăsată la urmă, pare un caşalot rănit, împins pe uscat. Pescăruşii zboară deasupra lor, Ştefan grăbeşte pasul. Urmăreşte zborul pescăruşilor care se ridică în văzduh, fac o voltă largă, apoi coboară vertiginos, îşi caută hrana, se bat între ei, îşi fură peştele din cioc sau îl urmăresc pe cel care a avut noroc să găsească o scrumbie. Sunt rapaci şi iuţi.

– Hei! Nu-i voie să fotografiaţi! se aude un glas puternic de bărbat. Ştefan e surprins de tonul brutal, se uită spre cel care se apropie de ei cu paşi mari, apăsaţi, greoi în cizmele de cauciuc. Vania se opreşte în faţa lor. Ştefan duce aparatul la ochi, dar înainte de a apuca să apese pe declanşator, o mână uriaşă îi întunecă imaginea. – N-ai auzit ce ţi-am spus?! strigă el. – Dar bărcile? întreabă calm Ştefan. – Nici bărcile! tună el. – Am înţeles că nu vrei să-ţi fac o poză… eşti nebărbierit şi ai cizmele astea în picioare. Dar de ce nu-mi dai voie să

fotografiez bărcile? Sunt cumva obiective militare?! glas binevoitor, uşor ironic. – Voi l-aţi băgat la pârnaie pe nepotă-miu Vasile! – Bine, dar… încearcă să protesteze Ştefan. – Din cauza voastră, îl întrerupe Vania, mi-au făcut atunci percheziţie, iar pe el – arată cu capul spre Theodor – îl văd noaptea pe plajă, ne pândeşte ca pe nişte bandiţi! şi bărbatul acela înalt, voinic pus pe ceartă, ridică braţul şi îl lasă brusc în jos, vrând parcă să strivească ceva ştiut numai de el.

Theodor a tăcut tot timpul, i-a simţit ura, o ură directă, primitivă. Nu-l sperie, din contra, îl provoacă; încordarea în care a trăit în ultima vreme parcă se vrea eliberată, are o poftă nebună să-l lovească cu pumnii în faţă, chiar dacă e convins că ar fi învins. – E adevărat tot ce ai spus, unchiule Vania! intervine Theodor. Nu te contrazic! Dar ce vină are prietenul meu care vrea să fotografieze bărcile?! – Să nu vă mai văd p-aici! urlă el răguşit de furie. Aţi înţeles, bă?! Hai! Plecaţi! strigă el orb de mânie, roşu la faţă, dând din mâini ca un apucat. Io sunt stăpân aici! Şi bărcile şi cabana şi plaja sunt ale mele! Aţi auzit?! Muncesc pentru ele de diminieaţa până noaptea! Dacă nu vă convine, duceţi-vă la miliţie să mă reclamaţi! Aşa cum l-aţi reclamat pe nepotă-miu! Mama voastră de turnători nenorociţi! trage o vâslă dintr-o barcă şi rămâne cu ea în mână, gata să-i lovească. Ştefan se uită la el, ar fi inutil să-i spună ceva, înţelege că violenţa lui e fără limită, în orice clipă ar putea să-i izbească cu vâsla, pe ei sau pe oricine ar vedea înaintea ochilor. Vania urăşte acum lumea întreagă. Ştefan pune aparatul în tocul de piele, semn că a renunţat şi vor pleca; face câţiva paşi laterali. Theodor a rămas nemişcat în faţa lui Vania. Nu i-a auzit glasul lui Ştefan care i-a spus: – Hai să mergem, Theo! şi nici nu l-a văzut îndepărtându-se. Stă mai departe înlemnit în acelaşi loc, stă acolo nu numai pentru a înfrunta un om care îl ameninţă, dar pentru că nu poate renunţa la gândul

care l-a obsedat până acum, se împotriveşte la tot ce i s-a opus în ultima vreme. Nu vrea să ştie că cel din faţa lui are o vâslă în mână. – Cară-te de aici! urlă Vania strigând cuvintele printre dinţii încleştaţi. – N-auzi, mă?! aversiune gâtuită de nervi, dar şi pentru că nu suportă înfruntarea tăcută a lui Theodor, curajul lui îl provoacă, nevoia unei răzbunări nu mai poate fi stăvilită.

Ridică vâsla. Theodor vede o aripă de pescăruş care flutură prin dreptul ochilor. – Ce faci, mai omule! strigă Ştefan. Eşti nebun?! Vrei să-l omori?! Să intri în puşcărie?! Era să-i crăpi capul! şi încearcă să-i smulgă vâsla din mână, cuprins de un curaj disperat.

Vania parcă s-ar fi trezit din somn. Se lasă îmbrâncit de bărbatul acela înalt şi slab, cu aparatul atârnat de gât ca o zgardă prea mare, se lasă împins fără să se lupte cu el. Aruncă lopata în nisip, înjură şi scuipă, îşi trage şapca pe ochi şi înjură scârbos. Se îndreaptă spre cabană împleticindu-se, parcă beat, sub privirile celorlalţi pescari atraşi de ţipetele lor.

*

Merg spre casă pe marginea mării. Nu vorbesc. Ştefan e obosit şi abătut, izbucnirea lui Vania l-a tulburat, brutalitatea îi provoacă întotdeauna un sentiment de incertitudine generală, ca şi cum s-ar surpa ceva în el sau sub picioarele lui. Ar trebui să admire curajul lui Theodor, a fost însă mai mult «o absenţă» în preajma pericolului. Dacă în timpul când le-a fotografiat pe ţigănci a stat *deoparte,* în disputa cu Vania *plecase* din el. Până azi Theodor a fost cel care a lovit primul, acum aşteaptă să fie lovit. Este şi acesta un mod de a câştiga pierzând…

15

A citit absent telegrama, a aruncat-o la coş, parcă nu i-ar fi fost adresată, după câteva zile a primit o altă telegramă, era «invitat să se prezinte de urgenţă la spital». Abia acum s-a hotărât să plece, l-a rugat însă pe Ştefan să mai rămână un timp: «Poate se iveşte ceva nou şi vor avea nevoie de noi», i-a explicat el, semn că nu şi-a abandonat intenţiile.

Din casa doameni Vali au plecat mai întâi soţii Şelaru, apoi Virgil Pantazi şi Ioana, doamna Papahagi şi la urmă Theodor Hristea. Au rămas doar profesorul Candiano şi Ştefan, care i-au condus pe fiecare până la autobuz şi au stabilit să se întâlnească anul viitor, în aceeaşi perioadă! le atrage atenţia bătrânul. Negreşit! Să nu uitaţi! Echipa completă! Am arvunit casa de pe acum!

Seara, Ştefan bea un ceai cu profesorul, stau de vorbă la masa de sub viţa-de-vie, comentează emisiunile de televizor, «care sunt din ce în ce mai nesărate», apoi se duce fiecare în camera lui. Ştefan se lungeşte în pat şi începe să «lucreze», ascultă cum *A* ciopleşte cuvintele în piatră, fiecare literă iese la suprafaţă din bolovanii de calcar, uneori are impresia că straturi de piatră – albastre, galbene sau violete – sunt date în lături ca faldurile unei perdele care au ascuns până acum un text secret… *A* urmăreşte atent cele mai îndepărtate rostiri, vede dincolo de ziduri găurite de întrebări sau consolidate de adevăruri, pipăie cu degetele tremurătoare tăbliţe de lut mincinoase, pământuri alunecoase, flori de carton sau zâmbete de ceară, se întoarce în grabă în ascunzătoarea din spatele ochiului. Acolo îşi are culcuşul. În globul de lumină! Când cineva încearcă să-l ademenească, se retrage în dreptul pupilei şi râde mulţumit că n-a fost descoperit. Noaptea iese din ascunzătoare,

începe să scrie pe tăbliţele de lut, «micile creaţii», cum le spune el, chiar dacă îşi răneşte mâinile sau îşi striveşte degetele. Uneori e de părere că «parabola» ar putea să înceapă cu viaţa unui tâmplar care se numeşte… nu se poate ca un personaj să poarte numele Vasile Mihăilescu! Ar fi mai bine Slavomir sau Vladimir sau Vlad. Da! Vlad e un nume potrivit pentru un erou: Vlad Tâmplarul pleca în fiecare zi la lucru, apoi se ducea la mare, făcea plajă şi baie, şi într-o dimineaţă… năpasta cade pe el: fură lucrurile unor oameni şi ucide fără voie un copil. «Parabola» ar continua cu relatarea celor petrecute în zilele următoare. Se opreşte, profesorul a început să asculte muzică. Aţipeşte. Se trezeşte când e din nou linişte. Îl aude iarăşi pe *A* cum trudeşte scriind cuvinte pe tăbliţele de lut: dialoguri, scene în mişcare, strigăte, bocete, monologuri, toate se perindă prin el, trec prin faţa ochilor; dacă cineva ar intra în cameră, ar crede că doarme, şi uneori chiar doarme, cu toate că *A* îşi vede de treabă fără contenire; în seara aceasta îi spune că ar fi bine ca «povestirea» să înceapă cu o «scenă de judecată». Puştiul, adică Vlad, e adus la tribunal, judecătorul îl acuză de furt şi crimă, urmează dezbaterile şi tot restul «istoriei». Aici iar se încurcă, nu ştie dacă «legenda» ar putea să se bazeze pe reconstituirea celor trei zile petrecute de către cele trei personaje…

Când vrea să uite, sau să-l facă pe *A* să tacă, ia o carte şi începe să citească, curând însă are impresia că citeşte propria lui carte scrisă de altul, este modul cel mai plăcut de a «lucra», aşa cum spunea Feodor Mihailovici: cărţile cele mai bune le-am scris în minte. Se întreabă de ce nu se apucă să treacă textul «din tăbliţele de lut», pe hârtie? Are totul pregătit: personaje, acţiune, mister, chiar şi poliţişti! Ce mai vrea? Nu este numai neîncrederea sădită de Theodor în ziua în care i-a spus: Tot ce ai scris e fără vlagă, seamănă cu tine! Dar îşi dă

seama că deasupra celor întâmplate, reale sau imaginare, se află ceva imposibil de explicat pe care îl simte mereu în el şi în jur, şi aici se opreşte, parcă îi e teamă să-şi înceapă «creaţia», nu ştie cine este Theodor dincolo de identitatea lui fizică şi spirituală. Cine este Puştiul, şi Cristina? Când le voi afla umbra, semnul, «semnificatul», numai atunci voi scrie «Parabola celor trei personaje» sau «Parabola Vânătorului, a Cobrei şi a Porumbelului sălbatic». O, Doamne! Dacă nu l-aş mai auzi noaptea pe *A* scriind în mine fără istovire! Loveşte mereu în craniul şi în liniştea mea! Dacă mi-ar lăsa câteva clipe de odihnă!

Dimineaţa se duce la plajă, face o baie, stă puţin la soare, apoi pleacă la căpitanul Rolea. Este amabil, dar nu-l primeşte ca pe «don doctor». Vorbeşte cu el câteva minute cu prudenţă faţă de cei care au prostul obicei de a ţine un aparat de fotografiat în mână. Chiar dacă n-o fi el fotoreporter sau gazetar, cum i-a spus Popa, dar îl îndeamnă dracu' să trimită o poză la vreun ziar şi n-ar vrea să-i scoată vorbe rele. În fond, ei fotografiază ceea ce văd… nu toate fotografiile sunt trucate! Nu-i aşa? Dă un telefon gardianului şi îi spune să-l aducă pe arestatul Mihăilescu Vasile.
– Ştiu, tovarăşe Albini, nu vă interesează faptele, ca pe don doctor. Vă preocupă… cum să zic, sufletul omului! Da-da! E cu totul altceva! Sigur! Vă înţeleg. Aşa sunt artiştii! râde, îşi şterge obrajii şi ceafa cu batista lui mare ca un cearşaf, închide uşa şi, înainte de a răsuci cheia în broască îi spune: Să nu zboare păsărica atunci când o s-o fotografiaţi! Dacă vreţi să plecaţi, daţi un telefon gardianului, las cheia la el! şi închide uşa cu un zâmbet răsfrânt pe obrajii cărnoşi.

Rămân singuri. Ştefan scoate din sacoşa de plajă: sandviciuri, fructe, ţigări şi bere, toate ascunse cu grijă în prosoape şi deasupra aparatul de fotografiat. La început Puştiul l-a privit cu suspiciune, a refuzat să mănânce, apoi a început să

se obişnuiască cu Ştefan, a fost singurul care nu l-a acuzat, încă de la început; simte că poate să-i vorbească pentru că nu urmăreşte nimic deoarece nu-i promite nimic. Într-o zi, Ştefan i-a propus să-i ducă un mesaj bunicii sale sau Amirei. El a stat puţin pe gânduri, cu aceeaşi permanentă prudenţă, a încercat să afle ce se ascunde în spatele acestei bune intenţii, apoi l-a rugat să-i ceară bunicii nişte schimburi. Când bătrâna şi Maria au auzit că vine din partea lui Vasile, l-au invitat sub nucul din curte, l-au servit cu un pahar cu apă rece, iar Maria s-a aşezat lângă el şi au stat de vorbă până seara târziu. Ştefan a luat pachetul şi a plecat, pe drum a încercat să refacă – din «fragmentele» povestite de cele două femei – ce a făcut Puştiul în ziua de douăzeci şi nouă august. Sigur, au rămas «locuri albe», a trebuit să-şi imagineze un dialog, o tăcere, şi pentru că a ajuns la cel care i-a azvârlit pe mână clei încins, s-a dus la atelier şi a stat de vorbă cu Alboiu. Guraliv, duşmănos, i-a istorisit cu detalii tot ce s-a petrecut în ziua când Vasile l-a vârât cu capul în rumeguş. – E un criminal, tovarăşe! Aşa să spuneţi acolo unde lucraţi! Cum să mă aşez? Aşa e bine? Mai faceţi-mi o poză şi lângă maşină! Poate-mi trimiteţi şi mie una? Eu nu zic că nu eram vinovat! Făceam mereu mişto de el, pen' că e tăcut şi ciufut… iar aia, adică Fata, îi ţinea parte, dar şi el, adică Vasile, a fost prea din cale afară să mă gâtuie în rumeguş! Era să mor, tovarăşe! Zău! Nu mint! Sunt martori băieţii din atelier! Gata! Să trăiţi! Vă mulţumesc! Să ştiţi că aştept o poză!

Seara, după ce a băut un ceai cu profesorul Candiano, s-a dus în cameră, nu s-a apucat de lucru cum era de aşteptat, s-a lungit în pat. I-a auzit din nou: Puştiul, bunica, Maria, Alboiu… fraze, cuvinte, voci, iar voci, culori, siluete, miros de lemn şi talaş… Nu putea să adoarmă. S-a ridicat din pat şi, în drum spre comutatorul de pe zid, şi-a spus: Când trec printr-o odaie întunecată, închid ochii, îmi este mai uşor să mă orientez în bezna

din mine decât în cea din afara mea. A luat o carte şi a început să citească, uneori se oprea, îşi nota un cuvânt sau o frază pe ultima pagină a cărţii, când n-a mai avut loc, a luat o coală de hârtie şi a început să scrie ţinând foaia sprijinită de carte. După câteva nopţi nedormite şi-a dat seama că dacă ar aduna toate «notiţele» ar putea reconstitui ce a făcut Puştiul în ziua de douăzeci şi nouă august…

CARTEA A DOUA

16

29 august, dimineaţa

Se aşază pe banca de lemn de sub nuc şi îşi sprijină coatele de masa acoperită cu muşama; urmăreşte desenul colorat, nu se gândeşte la nimic, aude doar albinele care zboară prin răsadurile cu flori, pare un fierăstrău care zumzăie în depărtare. O gărgăriţă se caţără pe un fir de iarbă şi i se urcă pe picior, n-are putere s-o alunge. Cineva bate un cui în gardul vecin.

Bătrâna apare din bucătăria de vară, aduce o farfurie cu mâncare şi o cană cu apă rece. Simte în nări mirosul de peşte prăjit, mereu peşte prăjit, dar mai întâi apă, multă apă. Nu-i e foame. E prea cald ca cineva să aibă stomacul gol. Îşi trece mâna peste frunte, sub degete urme de praf, sprâncenele şi părul sunt din rumeguş. S-a spălat după ce a terminat lucrul, praful iese mereu din el, ca şi cum i-ar fi intrat în piele şi transpiraţia îl scoate mereu la suprafaţă. Prima bucată de pâine îi trosneşte în dinţi, parcă ar avea gura plină cu talaş.

Bătrâna se duce la bucătărie, ia tigaia cu cartofi prăjiţi de pe foc, o răstoarnă într-o farfurie, se întoarce şi se aşază în faţa lui. El mănâncă încet, absent, nu ridică ochii spre bătrâna, de când a venit, n-a scos nici un cuvânt. – Ieri a trecut taică-tu p-aici, începe să vorbească bătrâna. A zis că de ce nu te-ntorci acas'? şi îi pune în mână o felie de pâine. Că a trecut, iote, a trecut, acuşa a trecut opt luni de când ai plecat d-acas' şi de ce nu te-ntorci?! Era iarnă, înainte de Crăciun!… Tace. Bea un pahar cu apă. Degetele mari, groase, sunt brăzdate de tăieturi şi urme de aşchii care i-au străpuns carnea; pe sub unghii, un fir subţire, alb; praf de lemn. El însuşi – în tăcerea lui – pare din lemn. – Ce-o vrea băiatu, i-am zis eu. Ştiu cât ai pătimit la

el după ce a alungat-o pe maică-ta şi s-a încurcat cu aia… Dacă a văzut p-aşa, a dat să plece şi a zis: Cel puţin dacă s-ar duce la maică-sa, e mai înstărită decât mine şi are de unde să-i dea o mâncare… fură ăla de la cantină! Mama lui de borfaş! A plecat trântind poarta, şi bătrâna îşi îndreaptă privirea într-acolo, parcă ar aştepta un răspuns sau o explicaţie. Tu ce ai de gând să faci, Vasile? La mine poţi şade cât vrei… numa să-ţi fie bine, în săliţă…

Mănâncă atent peştele, alege cu grijă oasele şi le pune pe marginea farfuriei; bătrâna îl urmăreşte, preocupată să nu se înece cu vreun os. După ce termină, înlătură farfuria, îşi şterge degetele, duce mâna la buzunarul din spate, scoate portofelul, îl deschide, numără patru hârtii de câte o sută – din cei şapte sute cincizeci şi şase primiţi azi – şi îi pune în dreptul bătrânei, drept răspuns la întrebarea ei. Bătrâna se uită nedumerită la bani. – Pentru mâncare şi cameră, bunico! spune el. – Ei! Ce cameră! Acolo, în săliţă? Aia nu-i cameră! Şi eu îţi sunt bunică, nu o străină… împinge banii mai aproape de mâna ei, aşa cum făcuse ea cu felia de pâine. – Numai trei sute, cade la învoială bătrâna cu un aer stingherit pentru că e nevoită totuşi să-i primească. Îţi trebuie şi ţie atâtea… n-ai nimic de îmbrăcat! D-ale gurii mai găsim noi, ne mai dă unchi-tu Vania niscaiva peşte, iar zarzavaturi iau din grădină… Nu mai ascultă vocea cântată şi tărăgănată a bătrânei, se uită la banii rămaşi în portofel… Trei sute cincizeci şi şase, îşi zice el. Să-mi iau nişte şlapi, ăştia s-au rupt, i-am legat cu sfoară… să am pentru autobuz şi pentru scovergi. Bătrâna ia banii cu un gest în care se simte regretul, dar şi plăcerea de a-i avea, apoi se ridică şi începe să strângă masa.

Rămâne singur. Frunzele nucului stau nemişcate, acoperite de praf. Miroase a scrum şi gunoi ars. Asfaltul de pe stradă, încins de soare, dogoreşte aerul şi-l face să tremure printre şipcile

gardului. Privirea i se împleticeşte. Acoperişul de tablă al casei trosneşte ca o tingire uitată pe foc. Sunt primele clipe de destindere după o noapte de muncă, în atelierul de tâmplărie. Aude mereu o voce care îi strigă: «Vasile, fă aia! Vasile, fă asta!» Banzigul îi urlă în urechi…

Uşa de la verandă se deschide alene, apare Maria, s-a trezit din somn; calcă legănat pe papucii cu toc şi încearcă să-şi strângă părul ciufulit, o roagă pe bătrână să-i aducă repede cafeaua, să nu întârzie la serviciu. – Aaa! Ce faci, Pusilică?! spune ea văzându-l la masa de sub nuc. Ce zici de căldura asta? Mor, nu alta! Dă-mi un pahar cu apă! Ce mulţi bani ai! Eşti cineva! se apropie de el, îşi încolăceşte braţele pe după gâtul lui şi îl sărută insinuant pe obraz. Faci cinste? Mergem la discotecă? Îţi prezint o colegă trăsnet! Lasă! Ştiu că eşti un sărăntoc… ţi-am adus ceva, şi scoate din buzunarul capotului – care îi descoperă pulpele goale – un pachet de Kent. Dacă nu-l fumezi, vinde-l cu douăjcinci de lei. L-am primit de la o clientă… bărba-su lucrează în port…

Nu se uită la pachetul de ţigări, indiferenţa lui o intrigă; ia o piersică din farfuria de pe masă şi muşcă puternic, dinţii sparg sonor ţesutul dur al fructului care îi lasă pe buze câteva picături ce strălucesc în lumină. îi prinde privirea, ochii lui albaştri îi dau senzaţia că alunecă în gol şi adoarme, nu poate afla nimic, pe când el ştie totul despre ea, parcă ar privi un orb care vede şi de a cărei cercetare nu poate scăpa; aruncă piersica pe masă, rostogolirea ei sună distinct în liniştea de sub nuc, apoi se ridică cu o mişcare iute şi se îndreaptă spre duşul din curte: patru pereţi din rogojină şi deasupra un bazin cu apă încălzită la soare. Se dezbracă cu gesturi leneşe, se ştie urmărită, îşi agaţă capotul pe uşa rămasă jumătate deschisă, picăturile de apă îi alunecă pe trupul dezgolit

– Ia spune-mi, Pusilică!? începe ea să vorbească de acolo, glasul fiindu-i puţin acoperit de zgomotul duşului. Tu nu simţi nevoia să te răcoreşti puţin? De ce nu vii lângă mine să faci un duş? Ţi-e frică? Eu cred că pielea ta miroase a lemn uscat! Ha-ha! Aş vrea să te miros… Ce apă, bună, Doamne! E cea mai plăcută mângâiere!

Razele soarelui pătrund prin rogojină, lumina sparge picăturile de apă pe sânii şi coapsele ei. Se uită la ea cu acelaşi aer nepăsător, doar sângele aleargă mai iute prin el. Îi e sete. O sete care îi usucă tot trupul. Ia piersica lăsată pe masă, simte în nări parfum de fruct bine copt, muşcă din locul în care a muşcat ea, buzele lui întâlnesc buzele ei, mustul îi inundă plăcut gura, o sfărâmă în el şi astfel parcă se linişteşte, scapă de ea.

– Hai mai repede, Mario! strigă bătrâna aducând cafeaua la masă. Termină cu bălăceala! O să întârzii la serviciu! – Sunt gata! îi răspunde ea ieşind de sub duş, îmbrăcându-şi capotul în grabă. Se aşază în faţa lui. El mai rămâne acolo un timp, apoi se ridică şi se duce în casă. Intră în săliţă, îşi scoate salopeta şi îşi pune pantalonii albaştri şi tricoul alb. – Pleci?! îl întreabă bunica văzându-l în prag. – Mă duc la plajă. – În fiecare zi spui acelaşi lucru, îi reproşează bătrâna. Mai bine te-ai odihni puţin… ai fost în tura de noapte! Eşti tare slab, maică! Să nu cazi bolnav la pat! – Unde o roieşti tu, Pusilică?! intervine râzând Maria. Eşti mâţă blândă, mai bine zis cotoiaş tăcut, care zgârie mai dihai decât cei care se duc noaptea la nuntă! Poate ai şi tu vreun *bisnis* sau o fată… de, acum eşti flăcău bun de însurat. Dar de ce nu ne spui şi nouă, rudele tale apropiate?! Îţi sunt verişoară! Hm? Ia să-ţi aud guriţa?! Dacă nu ne-am fi înrudit, îţi suceam eu capul, Pusilică! Tace. El în pragul casei, în soare, cele două femei ascunse sub umbra pistruiată de sub nuc. Cercul de lumină parcă îl apără de întrebările lor. – Treci pe la unchi-tu Vania! zice bătrâna, vrând parcă să-i ia apărarea.

Vezi dacă nu-ţi dă niscaiva peşte! Poate găseşte vreo două scrumbii sau nişte… orice, să avem de-o ciorbă. Apleacă puţin capul, semn că aşa va face, se roteşte în loc, deschide poarta şi pleacă.

Se opreşte în colţul străzii, să aştepte autobuzul. Coboară la capătul liniei, la Tabăra de corturi. Vrea să-şi cumpere şlapi, renunţă, e prea multă lume la rând. Ocoleşte tabăra, traversează pădurea şi ajunge pe plajă. Se opreşte. Îşi scoate şlapii legaţi cu sfoară şi se îndreaptă spre mare. Nisipul e fierbinte sub tălpi, se apropie de apă şi rămâne nemişcat. Priveşte întinderea albastră, trage în piept aerul sărat, gleznele îi sunt scăldate de valuri, parcă toată noaptea cât a muncit în atelier, în zgomotul şi praful de acolo, nu ar fi trăit decât pentru această clipă şi acum începe să existe. Nu-şi pune nici o întrebare, nu se gândeşte la nimic, nu vrea să-şi explice nimic, vine aici în fiecare zi, atâta tot, altfel n-ar putea trăi. Face un pas şi vâră mâna în apă, e caldă, îşi spune el, aşa cum şi-a spus şi ieri şi acum două zile. Îi e destul.

Merge de-a lungul plajei, se îndreaptă spre Mamaia-Sat. Se uită în treacăt la cei care stau întinşi la soare, aici sunt mai puţini, în grupuri răzleţe, nu atât de înghesuiţi ca în faţa hotelurilor. Ajunge în dreptul cherhanalei. Doar mahuna a rămas la mal, celelalte bărci sunt plecate la talian, le vede în larg. Trunchiul negru al mahunei i se pare un animal uriaş care se odihneşte înainte de a se scufunda în adâncurile mării. Ocoleşte năvoadele întinse la uscat. Câine-Câine se gudură la picioarele lui. Îi dă să mănânce oasele aduse de acasă. Ia cheia ascunsă în tocul uşii şi intră în baracă. Se dezbracă, rămâne în costum de baie. Iese, dezleagă câinele, se joacă cu el, îl mângâie, îl urmăreşte cu privirea cum aleargă fericit în jurul lui. Se duce la mare, intră în apă; câinele îl urmează un timp, apoi se întoarce. El înoată mai depate, spre larg, se întinde pe apă, vâră capul şi trage puternic braţele, ridică fruntea, respiră adânc

şi în ochi îi apare soarele ce i se pare o gură imensă de câine, roşie, deschisă în faţa lui, la numai câţiva paşi, dar care se depărtează la fiecare mişcare a braţelor. Se trezeşte într-un târziu, întoarce capul, malul a rămas departe în urma lui, e mai mic, a căpătat alte proporţii; deschide mâinile şi cuprinde ţărmul între palme. Se întoarce fără efort, valurile îl poartă agale, uscatul îi iese în cale. Nu are nici un gând, trăieşte numai din senzaţii şi imagini. Se lungeşte pe nisip, picăturile de apă i se usucă pe trup. Adoarme. Nu ştie cât a trecut, se simte refăcut. Se duce în baracă, îmbracă pantalonii, ia tricoul, închide uşa, pune cheia la loc şi pleacă.

Înaintează printre dune, se amuză văzându-i pe nudiştii care se sperie la trecerea lui, unii îşi trag repede câte un prosop pe trup, alţii rămân nemişcaţi la soare. O muzică ritmată îi atrage atenţia, zăreşte pe cearşaf un tranzistor; se opreşte în dreptul lui, proprietarii aparatului sunt în apă, cu spatele spre el. Măsoară distanţa ce-i desparte sau ascultă muzică? Pleacă, ocoleşte ruinele cazematei; tălpile îl ard în nisipul încins, se opreşte lângă un lăstăriş, urinează, trupuri de femei îi dansează în priviri.

Ajunge la campingul din Mamaia-Sat. Caută ceva cu privirea, înţelege că n-a venit, trece pe lângă baraca celor de la «Salvamar», se aşază pe nisip la umbra unui măslin, îşi sprijină coatele de genunchi şi îşi îndreaptă privirea spre largul mării; ochii lui taie un pătrat; bărcile de la talian ajung la marginea chenarului, apoi rămân doar nisipul, valurile şi cerul. Nu se gândeşte la nimic. Aşteaptă. Întoarce capul. Amira ţine în mână un coş, e urmată de mama Anica. Cele două femei se opresc nu departe de el; câţiva copii primesc în schimbul unui leu o scovergă fierbinte, acoperită cu zahăr. Se ridică, n-o pierde din priviri, se apropie cu paşi rari, mai puţini încrezători ca până acum. Ea îl zăreşte imediat, ştia că va veni şi azi. Când îl simte

lângă ea – fără să-l privească – se apleacă spre coş; ochii lui urmăresc atent această mişcare: braţul întins, umărul dezgolit, sânii gata să-i iasă din decolteul larg al rochiei, gâtul, lobul urechii şi conturul rotund al obrazului acoperit pe jumătate de părul despletit. Totul se tulbură în privirile lui, respiră anevoie. Se trezeşte în clipa în care ţine în mână scoverga, nu ştie când s-a ridicat şi i-a întins-o. Muşcă, e caldă, e dulce şi caldă, teribil de caldă. Îi lasă o monedă de un leu în palmă, îi atinge mâna, ochii lor abia acum se întâlnesc, se desprind imediat, parcă fulgeraţi. Se îndepărtează, se aşază pe nisip, mănâncă încet şi se uită la ea.

Pleacă. Nu întoarce capul în urmă, merge prin apă până la genunchi, pantalonii i se lipesc de picioare, îşi răcoreşte trupul. Înaintează printre dune, ajunge în dreptul unei sacoşe galbene, cineva strigă din apă…

17

30 august, noaptea

Se trezeşte brusc, începe să tuşească, scuipă praf de lemn, tuşeşte până la epuizare; se ridică din pat şi aleargă în curte, trage în plămâni aerul curat al nopţii, se linişteşte treptat, se duce în bucătăria de vară şi bea o cană cu apă, încearcă să scape de coşmar: visase că cineva îl ţinea cu capul în rumeguş şi se sufoca. Se îndreaptă spre spălător, îşi scoate maioul şi se spală; îşi zăreşte chipul într-o oglindă prinsă de un stâlp: faţa – o pată albă – ochii mari – două noduri într-o scândură geluită – deasupra cerul şi stelele care nu s-au stins. Se întoarce în casă, intră în săliţă; mirosul de pământ şi mucegai îl loveşte ca un zid. Se uită la ceas, e prea devreme să plece la lucru; se lungeşte în pat. Îşi plimbă privirea în jur: un dulap vechi, aplecat într-o parte, deasupra valiza de lemn – singurul obiect pe care l-a luat de acasă – în colţ nişte boarfe ale bunicii acoperite cu ziare şi cutii de carton de la magazinul din colţ, pe jos un covor ţesut din resturi de cârpă acoperă duşumelele, iar pereţii sunt văruiţi cu albăstreală de rufe. Începe să se îmbrace în grabă, vrea să scape cât mai repede de această încăpere în care trăieşte cu ochii deschişi un coşmar; aici nu poate respira, cineva îl ţine mereu cu gura în rumeguş…

*

Merge pe stradă. În faţa lui un bărbat cu un pas ţanţoş, îmbrăcat cu un costum elegant şi cravată roşie; se întoarce de la o nuntă. îl ajunge din urmă, rămâne în dreptul lui, când «cravata» vrea să-l depăşească, măreşte şi el pasul, înaintează o vreme unul lângă altul. «Cravata» începe să fie agasată şi speriată de tânărul necunoscut care se ţine de el; se uită în jur, strada e pustie la această oră, îi simte

agresiunea, încearcă să scape: – Cred că mă confunzi, tinere! Altfel ai trece înainte! Nu-i răspunde, mai merge un timp lângă el, ca şi cum i-ar plăcea teama pe care i-o provoacă, apoi îl depăşeşte şi se aruncă pe scara troleibuzului care tocmai pleca din staţie. Se uită pe geam la «cravata» rămasă pe trotuar. E o joacă a lui, parcă ar fi vrut să-i spună: Şi eu exist, domnule! Nu numai dumneata! Alteori ar vrea să strige pe stradă: Oameni buni! Aflaţi că şi eu trăiesc pe acest pământ! Întâmplarea de azi îi aminteşte de seara în care, fiind la o chermeză, un prieten a făcut o prinsoare cu el. – Dacă ai curaj să te urci pe scenă, să opreşti orchestra şi să le spui ceva… câştigi zece sticle cu bere! Ei?! Ce zici? – N-aş face-o pentru bere! – Atunci? – Aşa, să-ţi arăt că pot. – Bine, cum vrei… – Şi ce să le spun? – Ce vrei tu! Tatăl nostru. – Nu-l ştiu. – O poezie? – Nu ştiu nici o poezie. – Căţeluş cu părul creţ? – Asta-i o prostie. – Atunci cântă, ţipă, înjură… – Cum să-njur în faţa oamenilor?! – Spune-le ce vrei! – Bine, aşa o să fac… A băut o sticlă de bere şi încă una, s-a urcat pe scenă, a ridicat braţul, orchestra s-a oprit, a luat microfonul şi a început să vorbească cu glas tare: «Mă numesc Vasile Mihăilescu, am nouăsprezece ani, stau cu casa pe Strada Toamnei, sunt tâmplar la şantierul naval, lucrez în ture, e obositor… n-am înţeles de ce nişte tâmplari trebuie să muncească şi noaptea? Am vrut să ştiţi de mine că exist… pen' că am făcut o prinsoare cu un prieten cum că n-am curaj să stau de vorbă cu voi…» apoi a tăcut, spre uimirea celor din sală, care se uitau la el. A mai rămas câteva clipe pe scenă, îi era ciudă, teribil de ciudă că are atât de puţin de spuse *despe el.* Înţelegea, pentru prima oară, că trebuie să facă ceva *cu el,* dar nu ştia ce…

*

În vestiar e gălăgie. Băieţii îşi îmbracă hainele de lucru. Unul comentează cu glas tare înfrângerea

echipei favorite de fotbal, altul deschide un tranzistor. – Da' tu, Vasile, ce faci? îl întreabă Alboiu. Care-i viaţa ta? Ai fost ieri la meci? – Nu, mormăie el şi îşi trage pantalonii salopetei. – Las', că ştie Mandea! Te duci mereu la Hanul Piraţilor, te-a văzut cineva. Acolo îţi faci veacul! Este că te-am ghicit? Nu-i răspunde, se îndreaptă spre atelier, ceilalţi îl urmează continuând să discute între ei. Meşterul le dă fiecăruia câte un bon de lucru. Maşinile sunt puse în funcţiune. Zgomotul devine asurzitor. Scânduri informe, negre, pornesc pe un drum în care treptat capătă o nouă formă, netezime şi culoare. Praful şi talaşul se împrăştie prin toate ungherele, nările răsfrânte încearcă să filtreze aerul, cineva înjură instalaţia de aer condiţionat care e mereu defectă; sudoarea alunecă pe tâmple, lasă urme lucioase, urme de melc de-a lungul obrajilor acoperiţi cu praf, câte un glas străbate schilodit prin huruitul maşinilor, parcă ar fi chemarea unui înecat.

O tânără intră în atelier, face câţiva paşi şi se opreşte. Nu are nume, toţi îi spun: Fata. Priveşte în jur: afişul de pe perete al filmului *Alice în ţara minunilor,* bancul de tâmplărie, rastelul cu unelte, snopul de şipci şi scânduri, dulăpiorul cu medicamente, chiuveta, reşoul pentru topit cleiul, grămada de rumeguş şi talaş, maşinile, opt la număr, praful în care plutesc toate. – Hei! Fata! Strânge talaşul de pe jos! îi strigă meşterul Savu, încercând s-o trezească din plutirea ei. Chipul păstrează aceeaşi absenţă, se mişcă totuşi, începe să mătură talaşul risipit pe sub fiecare maşină; îl adună cu o perie, îl pune într-o găleată şi îl răstoarnă în grămada din colţul atelierului. Face totul fără efort, parcă materia i s-ar supune pentru a o ajuta. Băieţii încep glumele. – Ce faci, Marina Vlady? o întreabă Alboiu. Ai venit pe platoul de filmare? Toţi râd, fluieră, unul pune în funcţiune tranzistorul şi face câţiva paşi de dans. Nu-i vede, nu-i aude, se opreşte, se apleacă, adună talaşul;

nimic umil, nici cel puţin stingherită de glumele şi chemările lor, un permanent surâs de îngăduinţă şi iertare. Alboiu o pândeşte, când ajunge în dreptul lui, îi vâră mâna în sân. Rămâne împietrită. Nu fuge, nu ţipă, nu protestează, întoarce încet ochii spre el cu acelaşi zâmbet alb pe faţă. Alboiu o înfruntă, strânge sânul mic în pumn, toţi îl urmăresc cu atenţie, unii şi-au oprit maşinile. Alboiu râde zgomotos şi se uită în jur, vrea să afle ce efect a produs gluma lui, apoi îşi desprinde încet degetele de pe carnea ei. Rânjeşte mulţumit. Ea rămâne neatinsă, doar pieptul i se ridică şi se lasă mai repede, parcă atunci s-ar fi oprit din goană. Meşterul îi cheamă la ordine, maşinile încep să urle din nou, străbătând ţesutul dens al scândurilor. Mihăilescu se mişcă anevoie, nu-şi poate lua ochii de la Alboiu.

– Fată! După ce termină Vasile de tras stinghiile, ajută-l să încleieze ramele! îi spune meşterul Savu. Pune cleiul la topit! Întoarce capul spre el, semn că l-a auzit, apoi îşi vede mai departe de treabă cu aceeaşi detaşare şi seninătate, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Vasile pregăteşte ramele. Ea aşază pe reşou cutia de tablă cu clei, aşteaptă să se topească, din când în când răsuceşte cu un băţ în masa vâscoasă, are impresia că ea însăşi se află amestecată acolo. După ce cleiul a devenit o pastă uniformă, ia cutia de toartă şi se apropie de Vasile. Băieţii îşi dau coate, unul dintre ei spune cu glas tare: – S-a găsit sacul cu peticul! Toţi râd. Ea toarnă cleiul între marginile ramelor. Vasile le strânge iute cu o menghine; lucrează în tăcere, totul trebuie făcut repede.

Alboiu îşi opreşte maşina, un banzig uriaş. Se îndreaptă spre chiuveta din colţ, răsuceşte robinetul până la capăt, apa ţâşneşte cu putere, aşteaptă să se răcească, fluieră şi se uită în ciobul de oglindă prins într-un cui. Ia o cană, o umple cu apă şi o duce la gură însetat, apoi o scuipă cu silă. – Pişat! strigă el cu furie şi azvârle cana pe jos.

Meştere! Când se duce Fata să ne aducă nişte apă rece de la cantină? Mor de sete! Trece pe lângă ea, o ciupeşte de fund cu o mişcare iute, aproape nevăzută. Ea tresare, cutia îi saltă în mână, cleiul încins se împrăştie pe braţul lui Vasile. Un urlet scurt acoperă huruitul maşinilor. Toţi ştiu ce înseamnă asta, câţiva şi-au pierdut degetele în lamele subţiri ale fierăstraielor mecanice. Se strâng iute în jurul lor. Vasile îşi smulge cleiul încins de pe braţ, de fiecare dată trage şi câte o bucată de carne; garoafe mari, roşii, mustesc în sânge pe mâna lui. Degetele strânse, maxilarele încleştate, nici un strigăt, doar un geamăt surd; e mai greu până prinde marginea solzoasă a cleiului întărit, apoi o smulge cu o mişcare iute şi carnea pârâie lipită de foiţa maronie. Meşterul Savu spune ceva, nimeni nu-l ascultă; fuge spre dulăpiorul cu medicamente, se întoarce, îşi face loc cu coatele printre băieţii care nu-i dau nici o atenţie. Vasile n-a terminat încă, braţul până la cot e jupuit de piele, pare o mănuşă roşie. – Tâmpita asta e de vină! spune Alboiu. Vasile îl aude cu greutate, glasul lui vine din depărtare. – Cum vrei s-o califici, meştere, pe toanta asta dacă nu-i merge mintea?! Acum l-a auzit mai clar, l-a auzit cu adevărat; întoarce privirea spre el, îi caută ochii, parcă l-ar ruga să înceteze, sau să aibă răbdare până ce meşterul va termina de bandajat braţul. – Te-a paradit rău, Vasile! E cu ochii în nori! Nici nu ştie pe ce lume trăieşte cretina asta! El aşteaptă, crede că mai poate aştepta, vrea ca meşterul să termine odată de înfăşurat pansamentul, să nu-şi amintească ce ştie şi ce a văzut. Degetele groase şi neîndemânatice ale lui Savu rotesc anevoie tifonul. – Ne-ai pus în cur pe toţi, Vasile! continuă Alboiu. Îţi trăgeai smacul ăla fierbinte de pe mână… parcă n-ar fi fost carnea ta! Fă! Tâmpito! Ţi-a tremurat mâna! Ai văzut ce ai făcut?!

Nu mai aşteaptă, bandajul a rămas nelegat, se întoarce spre el şi începe să-l lovească, cu pumnii

în faţă. Alboiu e surprins, face câţiva paşi înapoi, spune ceva, îi ia pe ceilalţi ca martori, se bâlbâie şi se retrage mereu sub avalanşa pumnilor. Paşi înceţi, cu bandajul atârnat pe jos, iar Alboiu zâmbind mereu, vrând să-i sugereze că e o neînţelegere sau o glumă. – Ia uitaţi-vă, băieţi, la el! Ce l-o fi apucat?! I s-a urcat arsura la cap! Se opreşte cu spatele la bancul de tâmplărie, ia o daltă pregătindu-se să se apere, să-l lovească cu lama ascuţită. Ceilalţi rămân pe loc. Alboiu continuă să se retragă, ajunge la perete, lângă movila de rumeguş şi talaş. Se opreşte, fâşia albă a bandajului îi flutură prin dreptul ochilor, Alboiu pare hipnotizat. O mişcare iute a lui Vasile şi dalta îi alunecă din mână. Îl loveşte o dată, de două ori, apoi îl trânteşte la pământ, îi vâră mâna în ceafă şi îi îndeasă gura în talaş apăsându-l cu genunchiul între omoplaţi.

Nimeni nu intervine, toţi stau în jurul lor. Nu se aude nici un zgomot, doar o răsuflare horcăită răzbate de jos, din rumeguş. Simte cum trupul lui Alboiu se zvârcoleşte sub mâna lui… E însă lucid, perfect lucid, doar ochii îi sunt acoperiţi de ceaţă. E întuneric în el şi afară. Trăieşte în realitate coşmarul pe care l-a avut, cu o singură deosebire: el este cel care ţine pe cineva cu gura în rumeguş. Acum ar vrea să iasă din beznă… Degetele i se descleştează parcă singure, braţele i se retrag pe rând. E linişte în el şi afară. Respiră în voie, toţi îl privesc uimiţi, nu asta îl interesează, parcă ar fi aflat ceva mult mai important decât că a pedepsit un mincinos. El însuşi e speriat de cel care a avut curaj şi a izbutit să iasă din neputinţa lui…

Cineva îl ajută pe Alboiu să se ridice, picioarele şi braţele îi sunt moi.

18

30 august, la amiază

Îl măsoară cu un aer contrariat şi trage copilul de mână, poate pentru că nu şi-a explicat de ce a rămas cu ochii îndreptaţi spre un necunoscut. Ajunge în faţa tonetei cu articole de plajă, vânzătoarea îl întreabă: – Ce doriţi? El se uită în tăcere la rafturi, vrea să-şi aleagă ceva şi în acelaşi timp să găsească un răspuns, nu de ce copilul s-a uitat la el, dar de ce a fost supărată femeia aceea, de ce stârneşte oamenii, de ce îi enervează, chiar şi atunci când stă liniştit la un rând şi zâmbeşte spre un ţânc. – Hei! Ce doreşti?! – Nişte papuci de plajă… albaştri. Vânzătoarea îi întinde papucii. Îi măsoară atent, le încearcă legăturile trăgând puţin de ele, cu acel calm al omului care nu cumpără papuci în fiecare zi, apoi îşi zice: Mai am acas' trei sute şi la mine cincizeci, asta înseamnă că până la chenzina viitoare… Şi cu glas tare: – În ce zi suntem azi, domnişoară? – Eşti zdravăn? – Eu v-am întrebat frumos în ce zi suntem! – Iar eu ţi-am dat papucii! îi iei sau nu?! – Dacă îmi spuneţi în ce zi suntem, îi iau. – Eşti nebun, mă băiatule?! Uite câtă lume aşteaptă la coadă şi tu mă ţii de vorbă! – Şi eu mă grăbesc, domnişoară, dar… – Treizeci august, dacă asta te face fericit! Îi cumperi sau nu?! Iar el îşi zice: Până la treişpe septembrie mai sunt paişpe zile, pen' că august are treişunu… cred că îmi vor ajunge cele trei sute de lei pentru troleibuz, masa de dimineaţă şi diverse. – Da! îi iau, domnişoară! Apoi pentru sine: O să am chiar şi pentru o bere şi scovergi. – Haide, tovarăşe! Haide mai repede! Ce te mocăi pentru nişte şlapi?! Cine urmează?

Iese din rând împins de cei din spate, face câţiva paşi, se apropie de un strat de flori şi se aşază pe

bordura de ciment, scoate din picioare papucii vechi, legaţi cu sfoară, şi rămâne o clipă pe gânduri. Înţeleg să fie supărată pe mine, am fost cam mocăit, e adevărat, dar ce a avut femeia celelată cu mine? Încalţă papucii noi şi încearcă baretele dacă nu îl rod cumva; mişcă degetele de câteva ori şi dă din cap mulţumit. Se ridică şi se uită la papucii vechi, care au rămas lângă bordură, poate îi ia altul mai sărac decât mine, îşi zice el. Se îndepărtează, întoarce capul. Are senzaţia că îşi vede labele picioarelor lângă bordură. Scuipă şi pleacă mai departe. Ai dracului de şlapi, câtă bătaie de cap îmi dau! Urcă treptele restaurantului, vrea să bea o bere, să-şi schimbe dispoziţia. Se aşază la o masă, prin ferestrele largi vede plaja, marea şi deasupra doi papuci. Închide ochii şi odată cu prima înghiţitură de bere imaginea lor dispare. – Ce faci, băi Vasile?! strigă un tânăr îmbrăcat într-un costum negru de ospătar. – Bine, dar tu? – Aşteaptă-mă o clipă, şi dispare fără nici o explicaţie. E Costel Strugure, fost coleg de primară, după ce a terminat s-a înscris la o şcoală de ospătari… Mie îmi place lemnul, îi spune Vasile lui taică-su, care îl sfătuia să se facă strungar sau sudor. Lemnul nu-i mort ca fierul şi dacă ar fi aici o fabrică pentru bărci, acolo m-aş duce… alea cu pânze sunt cele mai frumoase şi până la urmă tot îmi fac eu una să ies în larg.

– Mănâncă! îi spune Costel întorcându-se cu o friptură. – N-am comandat-o! protestează el. – Pst! Mergi şase! E de la mine! Eşti invitatul meu! Ia spune-mi, Vasile, unde mai lucrezi? – Tot acolo; se uită la friptură, nu mănâncă. – Şantierul naval? – Da… – Ce-ai păţit la mână? – La atelier… mi-a căzut nişte clei încins. – Atelierul îţi haleşte sufletul în loc să-l haleşti tu pe el! În ture? – Da… – Aoleu! Moarte curată! Dacă n-ai vrut să vii cu mine! – Ţie cum îţi merge, Costele? – Bine! Ciubucuri… ca toată lumea! E şi Mariana aici! De ce nu mesteci?! Hai-hai! Dă-i bice! nu te mai codi!

Mariano! Vino să-l vezi pe Vasile Mihăilescu! – Ce-i cu tine, măi faţă! strigă o fată cu fusta scurtă, legănându-şi şoldurile. Arăţi grozav, măi Vasile! Bronzat, elegant, papuci noi! Bravoooo! Om al muncii! – Acum i-am cumpărat, de la toneta de colo! – Eşti mişto, Vasile! Dai moarte la fete! Zău! Nu mai eşti un bebi cum erai la şcoală! Acu eşti şi tu bărbat, semeni cu Marlon Brando! – Mă iei la mişto, Mariano? – Dacă n-ai avea bucla asta pe frunte, aş jura că eşti Marlon Brando în tinereţe! şi îi înlătură şuviţa de păr cu un gest care pare mai degrabă o mângâiere. – Tot de glume te ţii şi acum? – Nu glumesc, Vasile! Ai uitat că la şcoală te-am iubit şi mă ţineam după tine ca o cloşcă beată? Mergi cu noi deseară la discotecă? – Sunt în tura de noapte, nu pot! – Intră la «Doi Pinguini», intervine Costel. Am acolo un blat, nu plătim la intrare, consumăm doar o sitronadă. De ce nu mănânci tot din farfurie? – Mi-e destul… îi duc unui câine la cherhana. – Ce faci acolo? – Unchiu Vania e pescar… am o treabă cu el. – Atunci cum rămâne? întreabă Mariana. – Săptămâna viitoare sunt în tura de dimineaţă şi pot merge. – Bine! S-a făcut! Trece Costel pe la tine. Tot acolo stai? – Nu, m-am mutat la bunica. Toamnei 21. – Bine, *O.K.!* – Rămânem înţeleşi! şi îi strâng mâna pe rând. – Mulţumesc pentru friptură, data viitoare fac eu cinste… Aş vrea să vă spun ceva privitor la discotecă… – N-ai bani, Vasile? sare Costel. Nu-i nici o problemă, avem noi. – Altceva, eu nu prea ştiu să dansez şi mă întreb… ce să caut eu la discotecă?! – Lasă, Vasile! Te-nvăţ eu, bebi! şi Mariana se înalţă pe vârfurile picioarelor şi îl sărută pe gură fără nici o urmă de glumă. Trebuie doar să mă strângi în braţe, restul afli de la mine…

Iese din restaurant. Ţine în mână şerveţelul în care a strâns mâncarea pentru Câine-Câine. Se îndreaptă spre mare, merge pe nisipul încins, îşi scoate papucii şi îi pune sub braţ. Plaja e plină de oameni: gălăgie, tranzistoare, copii care ţipă şi se

joacă. Îi ocoleşte îngândurat. Costel şi Mariana cred că eu sunt… ori fraier, ori vor să mă lase fără nici un ban? îşi zice el. Sau poate au bucurie de viaţă şi vor să se distreze? Mai ştii? E adevărat, Mariana a stat cu mine în bancă, îşi ridica puţin fusta şi îşi lipea pulpa de piciorul meu… dar de atunci au trecut patru ani! Dacă ar şti că nu m-am culcat cu nici o fată, cred că s-ar prăpădi de râs. Cum mă, dobitocule, până la nouăşpe ani să nu fi păcătuit şi tu?! Sau tocmai d-asta m-a invitat, ele simt mai bine… O să-i spun că am fost logodit cu Amira, fata mamei Anica… Sângele îi zvâcneşte în timpane, îşi continuă drumul prin apă, valurile îi scaldă gleznele, parcă îi răcoreşte tot trupul.

Ajunge la cherhana. Îl dezleagă pe Câine-Câine şi îi dă mâncarea adusă. Se uită la el cum hlepăie înfometat, apoi se duc amândoi la mare. Se aşază pe nisip. Azi nu face baie, se uită la pansamentul de la mână, e tentat să-l desfacă, apoi renunţă. Stă cu coatele sprijinite de genunchi, nemişcat, priveşte depărtarea întinsă a mării, o bucurie care îl aduce aici în fiecare zi.

Se ridică şi se îndreaptă spre cabană, prinde câinele, îl leagă în lanţ şi îl mângâie de câteva ori. Ocoleşte cabana şi ajunge la şopron, cotrobăie acolo un timp, se aud zgomote de scânduri şi lăzi, parcă ar căuta ceva sau ar ascunde ceva. La urmă, pune mâna pe topor şi începe să taie lemne pentru foc. Loveşte cu putere şi furie. Când îşi simte tot trupul acoperit de sudoare, se opreşte, strânge lemnele şi le stivuieşte lângă vatră. Diseară vor avea cu ce fierbe ciorba de peşte, îşi zice el, apoi îşi trece mâna peste frunte şi îşi şterge sudoarea. De ce s-o fi luat Mariana de părul meu?! înseamnă că nu-mi şade bine… Pune capul pe tăietor şi cu o singură mişcare retează şuviţa de păr. Caută o fereastră şi se uită în geamul ei. E mulţumit. Se lungeşte la umbra unui boschet şi adoarme. Se trezeşte după un timp, se uită la soare, vrea să ştie dacă nu a întârziat cumva.

Merge pe malul mării. În depărtare se zăreşte plaja de la Mamaia-Sat. Ajunge în apropiere de camping, grupuri de oameni stau lungiţi la soare. Simte pe cineva în urma lui care îl pândeşte, nu măreşte pasul; se apleacă, îşi spală mâinile în apă şi îşi pune papucii. Străinul îl apucă de braţ şi îl întreabă:

– Ce cauţi pe plajă?!…

19

30 august, după-amiaza

Uşa se trânteşte în urma lui. Face un pas şi rămâne la perete. Mulţi, prea mulţi într-o încăpere atât de mică. Scaune, bănci, o masă şi o fereastră cu geamuri vopsite. Miros de sudoare amestecată cu apă de colonie şi fum de ţigară. Zăpuşeală. Aerul pare ars de neliniştea, furia ori lâncezeala celor de acolo. Doi joacă zaruri făcute din miez de pâine, alţi doi joacă ţintar, o fată doarme pe masă, alte două vorbesc în şoaptă lângă geam şi râcâie cu unghia vopseaua pentru a privi afară. Câţiva lungiţi pe jos, alţii pe bănci, pe lângă ziduri; acolo e mai răcoare. Tineri cu expresii înrăite, arogante, umile sau resemnate; fete cu părul despletit, ochi deznădăjduiţi sau furioşi; un furnicar înlemnit în propria lui uimire, clişeul unui naufragiu în care disperarea a fost înlocuită cu abandonul. Şi el încă la uşă; un gest smucit al capului în urmă şi înţelegerea deplină că nu mai poate fugi, se afla acolo unde a presimţit că va ajunge în clipa în care necunoscutul l-a apucat de mână şi l-a întrebat: Ce cauţi pe plajă? ca şi cum ar fi zis: Ce cauţi pe lumea asta?!

Aşteaptă un cuvânt sau un semn din partea cuiva – parcă nici nu l-au văzut când a intrat– nu e îngrijorat, ştie ceva fără să ştie de la cine a aflat; acum «mai-marele» îl va întreba cine este şi pentru ce a fost adus, iar după ce-i va răspunde, «mai-marele» îl va sfătui cum să procedeze la anchetă şi cum să obţină mai multă mâncare şi se va împrieteni cu el şi mai târziu va afla că datorită lui a primit în plus câţiva ani de puşcărie. Nu se întâmplă nimic din tot ce a presupus, doar acum îşi dă seama că nu ştie nimic, că nu depinde de el şi de voinţa lui, ci de alţii, cei care se află dincolo de

această uşă închisă. Face câţiva paşi, ocoleşte picioarele unui tânăr care moţăie lungit pe jos, se duce în colţul odăii, se aşază pe o bancă şi se sprijină cu spatele de masa pe care doarme o fată.

Îi e sete. Încordarea în care trăieşte de câteva ore este resimţită printr-o continuă şi cumplită sete. Nu întreabă pe nimeni de unde ar putea bea puţină apă, ştie că atunci când te adresezi cuiva poate să nu-ţi răspundă sau să-ţi răspundă în aşa fel încât să te oblige să-i cârpeşti o palmă, de aceea tace, este modul lui de a se apăra. Tot ce îl înconjoară îi este ostil, dacă ar fi numai unul singur, i-ar fi mai uşor, aici sunt mulţi şi nu se poate lupta cu toţi. Rabdă de sete, rabdă şi faptul că a fost luat de mână şi închis, se fereşte de clipa în care răbdarea va trece dincolo de puterea lui de rezistenţă, dincolo de el şi va fi nevoit să-l apuce pe unul de gât, să-l vâre cu capul în rumeguş sau să ia o daltă – aşa cum a făcut Alboiu – şi s-o îndrepte spre cel care i-a pus răbdarea la încercare. Atunci da, atunci am voie să mă apăr şi să lovesc, dacă el loveşte atât de crunt în mine, atunci da, dar până când voi ajunge în clipa aceea trebuie să tac şi să rabd…

Una din fetele de la fereastră a început să plângă, îşi şterge faţa de lacrimi ca un copil; tânărul care doarme pe jos tresare în somn, loveşte cu piciorul în vecinul care îl înjură şi îl îmbrânceşte; cei doi care joacă ţintar se opresc, pândesc uşa, ascultă zgomotele de afară. El stă mai departe pe bancă, atent la fiecare mişcare, simte cum teama pune treptat stăpânire pe el, teama de această încăpere cu pereţi ameninţători, teama de oameni închişi între ziduri închise, teama de gesturile lor prudente, încete, alteori iuţi, neprevăzute.

Vede mereu chipul necunoscutului care l-a adus aici, nu-şi propune o atitudine, nu îşi formulează fraze pe care ar vrea să i le arunce în faţă, vede doar o «fotografie» care aleargă mereu prin dreptul ochilor, o fracţiune de secundă dispare, apoi apare

din nou. Nu-l urăşte şi n-ar vrea să-l pedepsească pentru că azi nu se duce la lucru şi nu va primi banii cuveniţi şi nici pentru noaptea ce va urma, n-ar vrea decât să oprească «fotografia», să pună mâna pe ea, s-o privească atent, ca şi cum acest fapt l-ar ajuta să înţeleagă totul mai uşor, şi în special de ce l-a apucat de braţ şi l-a întrebat: «Ce cauţi pe plajă?»

Alunecă în el, parcă ar fi adormit cu ochii deschişi. Uşa se deschide cu zgomot. Tresare. Aude un glas răstit: – Care vrei, bă, să te pişi sau să bei apă? Câţiva se ridică alene, el e ultimul. Sunt conduşi de-a lungul unui culoar, flancaţi de câte doi gardieni. Se opresc şi aşteaptă la rând în dreptul unei uşi. Acum setea i se pare de nesuportat, are senzaţia că şi sângele i s-a uscat. Intră, vede o chiuvetă, se apleacă, răsuceşte robinetul, bea din pumn cu înghiţituri mari, bea fără contenire, până când cineva îi face brânci din spate, dinţii i se lovesc de robinet, bea mai departe, nu se întoarce, ştie că trebuie scape de uscăciunea din el, după un timp ridică fruntea, se şterge la gură şi îşi linge picăturile de pe mână. În faţa lui un gardian; îl îmbrânceşte; intră în rând cu ceilalţi.

În arest e agitaţie, se împarte mâncare, fiecare primeşte o gamelă cu ciorbă şi o porţie de turtoi. Se aşază pe bancă, este locul lui, s-a integrat, acum face parte dintre ei. – Tu nu eşti în porţie, bă! îi strigă gardianul. Mâine dimineaţă! Se uită la el şi tace. Toţi mănâncă înfometaţi, îi aude cum sorb ciorba de fasole, ştie că e fasole, i-a simţit mirosul. Nu-i e foame, şi-a potolit setea, îi e destul. Cineva îi face semn, întoarce iute capul, o recunoaşte, a văzut-o dormind. Îi întinde gamela fără nici un cuvânt. El o priveşte lung, nu se mişcă. – De ce nu vrei să mănânci? Am auzit că nu eşti în porţie! Eu m-am săturat şi… nu-mi place fasolea, nici acasă nu mâncam. Tace. Nu are nici o explicaţie, nu ştie de ce procedează aşa şi nu altfel, simte că nu trebuie să primească nimic de la nimeni şi asta îi e

mai greu să-i spună. Fata nu insistă, lasă gamela pe masă şi se retrage puţin. – Eu te cunosc! spune ea după un timp, privindu-l lung. Ai venit cu ăia trei în timp ce eu vorbeam cu anchetatorul! Ţi-a plăcut ce figură i-am făcut? – Nu te ştiu… nu te-am văzut până acum, spune el cu glas încet. – Aaaa! şi duce mâna la frunte. Mi se pare că te confund! Da-da! Ăla avea un tricou cu Angela Davis! Exact! îmi pare rău că n-ai fost de faţă, ţi-ar fi mers la inimă! N-am tremurat în faţa unui găinar care stă paznic la fusta mea! Tu cum i-ai luat? Tace. – De ce te-au adus aici? Hai! Spune! Sau n-ai încredere în mine? Nu răspunde. – Hm! Dacă m-ai fi auzi, blondule, cum i-am strigat: Cătălina Gaşpar nu e proprietatea nimănui! Dacă ai fi fost de faţă, acum ai avea încredere în mine. De ce taci? – Ce să-ţi spun? – De ce te-au adus aici? – Că aş fi luat hainele unora de pe plajă… – Aha! Te-au prins în flagrant delict? Tace. – Adică… au alergat după tine? – Nu. M-a apucat unu de mână şi m-a întrebat: Ce cauţi pe plajă? – Şi tu ce i-ai răspuns? Ridică din umeri. – Te-ai smucit? Te-ai bătut cu el? – Nu. Înainte mi-am scuturat şlapii. – Ce şlapi? – Papucii de plajă şi… m-am spălat pe mâini. Îl priveşte nedumerită, îi cere amănunte, revine, o ia de la capăt, el îi răspunde în felul lui. – Să mă tai dacă pricep ceva de la tine, blondule! Ori eşti prea deştept… ori eşti un tăntălău! Tu le-ai luat boarfele? Da ori ba?! M-aş bucura dacă i-ai fi lăsat în fundul gol… – N-am luat nimic… – Păi atunci… de ce ai spus că te-ai oprit în dreptul sacoşei galbene? Întoarce ochii fără să-i răspundă; nu vorbesc pentru o vreme. – Să nu faci pe grozavu! zice ea după un timp. Să negi mereu, dacă recunoşti, pun mâna pe tine şi… haţ! Te-au înghiţit de viu! Crezi că dintre ăştia – arată cu capul în jur – nu trage nici unul cu urechea? Ba bine că nu! Imediat cere să fie scos afară şi te toarnă la comandant! Bine faci că taci! Totul e o porcărie! Auzi? O mare porcărie! Din când în când mai luăm o gură de rahat! Atât am

aflat până acum. Lasă, mai vorbim noi… acum mănâncă fasolea, nu mai face pe ambiţiosul cu mine, că nu-ţi merge! O să ia gamela şi rămâi flămând! Rupe o bucată din turtoi şi o duce la gură, mestecă încet, apoi ia o lingură cu ciorbă; îşi aminteşte de mâncarea pregătită de unchiul Vania, ar vrea să fie acolo, la masă cu pescarii, să fie linişte, chiar dacă bătrânul îi spunea uneori: Mă, Vasile! Tu mă vezi? Parcă dormi cu ochii deschişi!… După ce termină de mâncat ridică privirea, ştie că ar trebui să-i mulţumească, apleacă puţin capul fără să rostească un cuvânt, apoi se sprijină de zid şi rămâne nemişcat.

Lumina scade treptat. Uşa se deschide mereu, sunt aduşi cei care au fost la interogatorii; doi dintre ei continuă să discute, aprins, se acuză reciproc, apoi se înjură; se aud câţiva pumni înfundaţi, la urmă se despart fără ca nimeni să intervină. E linişte şi întuneric. Majoritatea stau pe jos, rezemaţi de pereţi; prin colţuri licăresc mucuri de ţigări. Bezna din încăpere e alungată doar de lumina ce se strecoară pe sub uşă. Deodată se aude strigătul unei fete, se zbate, încearcă să iasă dintr-o încleştare, se văd umbrele a doi băieţi care au prins-o la mijloc, vrând s-o dezbrace. Gardianul apare imediat în cadrul uşii, o fâşie de lumină se întinde pe podea. Nu caută vinovatul, nu cere explicaţii, apucă la întâmplare pe unul dintre ei, îi croieşte câteva bastoane pe spate şi în cap, apoi iese fără să rostească nici un cuvânt. Rămâne o linişte grea, ameninţătoare. Cineva scânceşte şi înjură cu furie. Face câţiva paşi, o nouă înjurătură şi pumni izbiţi în plină faţă, sunet de carne strivită urmată de o încăierare între două trupuri care se zvârcolesc pe jos, o viermuială în întuneric urmată de mişcările convulsive ale celor care se feresc din calea lor. Respiraţie gâfâită, înjurături scârboase printre dinţi şi din nou linişte. Peste tot pluteşte o spaimă oarbă, în orice clipă cineva poate să te izbească fără să ştii cine este şi pentru ce te-a lovit.

– Ai auzit? îl întreabă Cătălina cu glas şoptit. – Ce? – S-au bătut! – Şi? – Ziceam aşa… Tu ce faci acolo? – Stau… – Vino lângă mine. Nu se mişcă, nici n-o refuză. Uşa se deschide brusc, gardianul strigă: –Burlacu Ion! O siluetă se desprinde din întuneric, merge cu paşi legănaţi, se fereşte să nu-i calce pe cei care stau lungiţi pe jos, intră în fâşia de lumină şi dispare în spatele uşii. Încearcă să nu se gândească ce s-ar întâmpla dacă s-ar duce lângă ea. Îl vede pe unchiul Vania, apoi pe meşterul Savu, pare supărat că a lipsit de la lucru, bunica intră în săliţă, Maria se spală goală sub duşul din curte, Amira apare pe poteca din pădure… o «bandă desenată» trece prin faţa lui, e întreruptă de chipul necunoscutului care l-a apucat de mână pe plajă, nu-l poate lega de viaţa lui, de o altă imagine, de un alt gând imagine, şi tocmai de aceea i se pare curios, cum a apărut în viaţa lui?! Nu se întreabă de ce a fost adus aici, de ce se află printre ei, ca şi cum cineva ar fi hotărât şi el ar fi ştiut înainte, şi acum acceptă pentru a afla ceva de la «necunoscutul din fotografie» şi în special de la el însuşi, dar înţelesul aşteptat dispare împreună cu imaginile care se destramă din faţa ochilor. Nu poate uita că cineva i-a spus: Vino lângă mine! chiar dacă a încercat să nu-i mai audă respiraţia caldă pe care parcă o simte pe ceafă, îl apasă în jos, la pământ, îl striveşte…

Uşa se deschide, acelaşi glas răstit ce pare o înjurătură: – Stănescu Vasile! Hai! Mişcă! Sare de pe bancă, face câţiva paşi şi se opreşte în faţa gardianului. Din alt colţ se aud zgomote şi proteste. – Am strigat unu şi aţi apărut doi, mama voastră de tâmpiţi! Eşti Stănescu Vasile?! – Nu. – Atunci du-te, mă băiatule, şi dormi cu Dumnezeu în patul tău! Se întoarce, se aşază pe duşumea şi se sprijină de zid, rămâne cu ochii aţintiţi în gol, parcă ar vrea să vadă ceva prin întuneric. Am uitat şi ce ştiam despre mine şi ce am crezut că am aflat după întâmplarea cu Alboiu… Se vede treaba că

am uitat şi cum mă numesc. Şi deodată un gând clar: Poate prin el voi şti nu numai cine sunt, dar şi ce aştept de la mine… şi în special de la ei?…

Primele semne ale celui care înţelege că trebuie să se împotrivească lucid, chiar dacă strădania lui va da greş, încrederea şi mândria celui care n-a aflat ce înseamnă frica. Nevoia de a se mişca, de a-şi dezmorţi picioarele, dorinţa intensă de a ieşi în curte, aşa cum făcea acasă în nopţile când visa urât; tot ce i s-a întâmplat în ultimele ore pare un coşmar din care nu se poate trezi… Nu-şi aminteşte când s-a dus lângă ea, îi simte trupul cald lipit de el, îşi aude inima bătând puternic în duşumeaua pe care stă întins…

… Într-o iarnă a reparat nişte scaune unui vecin, atunci a văzut prima oară o pendulă înaltă cât el; a stat în loc şi a ascultat-o atent, după o vreme a avut senazaţia că bate mai apăsat într-o parte, când limba ajungea în dreapta rămânea acolo mai mult timp decât trebuia, ca un om cu un picior de lemn, apoi a simţit că ameţeşte; şi-a luat ochii de la pendulă…

Se răsuceşte puţin, loviturile din duşumea au încetat, nu-şi mai aude inima. Toţi dorm, e târziu, trecut de miezul nopţii, unii sforăie, alţii tresar din somn, bolborosesc cuvinte fără noimă sau strigă de parcă o mână nevăzută le-ar astupa gura. În camera învecinată cineva stinge lumina, fâşia albă ce se strecura pe sub uşă a dispărut.

– Ai mai stat aşa cu vreo fată? îl întreabă ea cu buzele lipite de obraz, şoptind atât de încet încât nu ştie dacă a auzit-o pe ea sau nu e cumva vreun gând de-al lui. De ce nu-mi răspunzi? – Vrei să ştii dacă m-am culcat cu vreo fată? Nu-i aşa? E rândul ei să tacă, nu îndrăzneşte să-i povestească prin ce a trecut de la cincisprezece ani, nu pentru că n-ar avea curaj, dar sunt prea multe de explicat şi acum e lângă el şi parcă îi aude sângele zvâcnind în tâmple. – Atât aş putea să-ţi spun, blondule! Am trăit într-o cloacă spoită frumos! Aaaa! nu cloaca

pe care o crezi! Locuiam într-un bloc, tata era… în sfârşit! Şi pe tine tot asta te aşteaptă, o cloacă fardată cu roşu, din care vei încerca să ieşi la mal… Plăcerea de a-l simţi lipit de ea şi de a-i vorbi se gâtuie brusc… Poate nu e atât de curat pe cât cred, naivitatea e o armă pe care şi eu am folosit-o de multe ori, îi cunosc bine pe iezuiţii ăştia… A furat sau nu? Şi dacă a furat, de ce nu mi-a spus? Bănuieşte că l-aş putea trăda, sunt convinsă… Când a sărit de pe bancă şi s-a oprit în faţa gardianului, i-a fost frică! A furat! Mai mult ca sigur! Puţin îmi pasă! Şi eu am păcatele mele! Ehei! Şi ce păcate! Toţi avem greşelile noastre, cum m-a învăţat mama când zicea *Tatăl nostru,* apoi se culca cu bărbatul acela lângă mine, în acelaşi pat… Suntem nişte nemernici! Mai bine să bei ce este în sticlă decât s-o priveşte de la distanţă şi să crezi că e plină… îl sărută pe gură cu nervii aţâţaţi de cei din jurul lui. El stă nemişcat, încordat. Ea îi ia mâna şi i-o conduce de-a lungul trupului, parcă ar vrea s-o cunoască mai bine, să afle fără cuvinte tot ce s-a petrecut în viaţa ei începând de la cincisprezece ani. Şi când degetele lui au ajuns pe sâni şi coapse, a auzit ceasul uriaş bătând anapoda… cineva, cu un picior de lemn, se apropie de el; nu ţipă, nu se fereşte din calea lui, chiar dacă îl striveşte sub picior, îl face una cu pământul…

20

Nu ştiu nimic mai mult decât înainte! N-am înaintat cu nici un pas! îşi spune Ştefan Albini aşteptând în gară trenul spre Bucureşti. Cel puţin dacă ar fi avut o altă variantă pentru mine, aşa cum era în povestirea – recomandată de Radu s-o citesc– scriitorului japonez Akutagawa: *Într-un bunget de pădure.* Acelaşi fapt relatat de martori în mai multe feluri şi care începea cu: Mărturia unui tăietor de lemne interogat de un comisar al înaltei poliţii, şi se termina cu: Povestirea celui ucis aşa cum a fost ea transmisă printr-un medium…

Două întrebări au rămas şi de data aceasta fără rpsuns. Prima: Ce a făcut după ce a văzut sacoşa galbenă pe plajă?! înainte a declarat că n-a văzut-o, acum a recunoscut, dar n-a spus nimic mai mult. A doua întrebare: Ce a făcut în şopronul de la cherhana înainte de a tăia lemnele pentru foc? A ascuns cumva sacoşa luată cu o zi înainte? În acelaşi loc s-a găsit sacoşa cu mâncare. «A cotrobăit acolo un timp, s-au auzit zgomote de scânduri şi lăzi, parcă ar fi căutat ceva sau ar fi ascuns ceva», citează Ştefan în gând cuvintele din scrierea lui.

N-am înaintat nici un pas! Oricum, cu aceste capitole va începe viitorul meu roman.

CARTEA A TREIA

21

Deschide uşa şi traversează holul, parcă ar fi intrat în casa unui străin şi în orice clipă ar trebui să plece. Covorul – vărgat de lumina apusului ce străbate prin jaluzele –, mobila acoperită de praf, toate au un aer vechi, părăsit: hoţ în propria casă. Se duce în dormitor, aşternutul mai poartă încă urma unui trup ostil, fugărit. Şi deodată sentimentul acut că s-a aflat în preajma unei întâmplări hotărâtoare pentru viaţa lui. Se împiedică de geamantanele lăsate în mijlocul odăii, nu le-a deschis, n-ar suporta dezordinea provocată de lucrurile pe care le-ar scoate de acolo. Intră în baie; ziduri albe, senzaţie de intimitate, de regăsire. În sfârşit, acasă. Face un duş, oboseala, absenţa, vidul dispar pe rând parcă spălate de apă. Se priveşte cu delăsare, abia acum îşi dă seama că e bronzat şi asta ar justifica într-un fel trecerea timpului. Simte nevoia să-şi spună: Am fost la mare, în vacanţă! Apoi gândul fuge, Cristina! nu mai ştie nimic de… Îngrijorare? Regret? Panică? Ar vrea s-o regăsească, să-i audă glasul în camera învecinată. De ce nu s-a gândit la ea până acum? Puştiul?! Oare el să-i fi subjugat atât de mult mintea? I se pare o glumă, jocul s-a terminat, iar Cristina ar trebui să fie lângă el. Îşi pune un halat şi se îndreaptă spre telefon; formează numărul, nu l-a uitat, deci totul poate fi refăcut. Apelul răsună prelung la celălalt capăt al firului, nu răspunde nimeni. Aşteaptă, poate e în bucătărie sau la baie. Se uită la ceas, la ora asta ar trebui să fie acasă. Dacă a ieşit în oraş? Dacă locuieşte în altă parte, la altcineva? Ea s-a despărţit de mine încă de atunci; iar eu înţeleg abia acum! Poate am greşit numărul! Formează din nou cele şase cifre. Unde dracu mi-au fost minţile?! Unde dracu am fost plecat?! Nu răspunde nimeni, ascultă

totuşi sunetul acela sacadat şi alarmant. Vede pe măsuţa de lângă telefon: pipa, tutunul, scrumiera şi o revistă deschisă. Se aşază în fotoliu, ţine receptorul la ureche, nu vrea să admită că aşteaptă inutil. Apleacă ochii spre revistă, citeşte cu glas şoptit: «Cred că pot conchide fără exagerare că trupul meu, întâmple-se orice s-ar întâmpla, va rezista câţiva ani, să zicem şase sau şapte ani. Notă în subsolul paginii: A scris aceste rânduri cu şapte ani înainte de a muri». Zâmbeşte. I se pare stupid ca cineva să-şi anticipeze moartea. El trăieşte şi atâta tot, a văzut prea mulţi oameni murind pentru a-şi pune asemenea întrebări. Întâmple-se orice s-ar întâmpla! Asta da! Fără prea multe farafastâcuri şi miorlăieli. Şi dacă nu e convins, să vină cu mine într-o sală de reanimare! După aia să stăm de vorbă, domnule filozof! Pune aparatul în furcă. Închis. Terminat. Un sunet de geam spart, de sticlă sfărâmată sub picior… plaja, copilul lungit pe nisip, rana la cap, o vâslă ridicată spre el, fuga printre dune şi cineva îi spune: Uită-te bine! Să-mi spui ce ai văzut! Şi dacă n-ai văzut nimic, sau ai crezut că ai văzut ceva, trage toate consecinţele, cugetă şi încearcă să afli ce se găseşte dincolo de această ridicolă întâmplare! Năvala unor gânduri amestecate, diforme, groteşti, imagini de vis şi din nou încercarea de a fi stăpân pe el… Toată viaţa a fost condus de raţiune, până în ziua în care l-a văzut pe plajă, atunci raţiunea a devenit peltică, neputincioasă şi odată cu ea a fost proiectată în abstract, el, care e duşmanul tuturor abstracţiunilor şi filozofiilor de doi bani!

Îşi aprinde pipa, calmul adus de fumul parfumat pune treptat stăpânire pe el. Are două certitudini: el şi meseria lui. Îi e destul. Se ridică din fotoliu, se duce în dormitor. Miros închis, prăfuit, de cameră nelocuită. Deschide fereastra, răcoarea nopţii îi năvăleşte pe faţă şi piept, respiră în voie; a plecat vara şi s-a întors toamna, un anotimp, un an, zece… Ar vrea să plouă, tunetele şi fulgerele l-ar

linişti. Aprinde veioza, lasă pipa în scrumiera de pe noptieră şi se lungeşte în pat. Linişte. Singurătate. Imaginea Cristinei lângă el, în faţa lui, cu ochii aproape lipiţi de ochii lui; contur deformat, nebunesc. Încearcă să scape de gândurile care îl împresoară. Zăreşte o carte pe noptieră, una din multele cărţi pe care le începe, dar nu le termină. Parcurge o pagină la întâmplare: «Limitele iubirii sunt propriile noastre margini, dăm de imaginea noastră negativă şi nu ne mai suportăm. Iubirea ne relevă incapacitatea fundamentală, fisura noastră profundă. Aceeaşi funcţie poate avea şi o întâmplare sau un necunoscut care ne iese în cale şi pe care unii îl numesc destin: firea noastră concretizată, personificată!» Cartea îi alunecă din mână. Fugărit în el, şi în afară…. a alergat o lună, două, un anotimp, o viaţă, fără să facă nimic. Frig. Tremură ceva în el. Îşi trage pătura până la gât. Ia cartea şi citeşte mai departe, nu înţelege nimic, parcă şi-ar citi propriile gânduri; alţi ochi, altă piele, sau poate adevăratul lui înveliş scos acum la iveală. Relevat. Prelungita aşteptare cu ochii în gol… O uşă deschisă, o cameră necunoscută; parcă ar fi trăit în aceeaşi casă cu un străin de care n-ar fi ştiut nimic şi acum ar fi intrat în odaie şi l-ar fi găsit acolo, în faţa lui… Eu sunt cel pe care nu l-ai căutat niciodată până în ziua în care ai alergat pe plajă! Imaginea se sparge, aleargă prin pădurea de măslini, se zgârie pe faţă şi pe mâini şi pentru a nu ştiu câta oară se întreabă: Cine e Puştiul?! Sau poate am aflat şi refuz să înţeleg? Cine este şi ce am căutat atâta timp? Iese din tangajul ameţitor al gândurilor pe jumătate formulate, scapă de umilinţa stărilor obscure pe care le detestă. Respiră adânc, începe din nou să citească: «Viaţa noastră obişnuită, zilnică, e clădită pe câteva certitudini la care ne gândim rar sau deloc, este de ajuns ca una din ele să se clatine, să se prăbuşească, şi întreaga noastră existenţă devine precară, ceea ce ni s-a părut firesc devine straniu, ceea ce era normal

devine imposibil, iar zilele şi nopţile interminabile, înfricoşătoare, fără rost. Dacă într-o asemenea situaţie încercăm să limităm zona distrugerii, ne dăm seama cu spaimă că dezastrul nu poate fi localizat, că întreaga noastră fiinţă se află zdruncinată, fisurată, gata să se prăbuşească definitiv şi total. Este rar ca o fiinţă să nu treacă prin asemenea momente de criză».

Pune cartea cu grijă pe noptieră, parcă ar vrea să nu tulbure ceva neştiut de el. Stinge cu aceeaşi prudenţă veioza. Nu ştie cine este autorul, s-ar putea să fie Ştefan Albini, una din cărţile primite de la el cu dedicaţie, pe care niciodată n-a reuşit să le citească până la sfârşit. Stă nemişcat pe întuneric, nu poate adormi. Îşi strânge pătura în jurul trupului. Crize ale neîncrederii în sine şi în real sau a desprinderii de sine şi de real… N-am suportat niciodată incertitudinea şi iluzia! Iată! Am intrat într-un real incert din care nu mai pot ieşi… Nu închide fereastra, frigul îi face bine, adoarme ghemuit sub pătură, cu trupul chircit şi genunchii la gură…

22

Pe doctorul Lemetea, directorul spitalului, l-a întâlnit pe o alee a parcului; i-a întins mâna şi pe figura lui slabă, rasată, a apărut un zâmbet rece:

– Ce s-a întâmplat cu tine, doctore? Te-am dat dispărut! Credeam că te-ai transferat la Constanţa! şi a zâmbit din nou, vrând să pară o simplă curiozitate, nu un drept al directorului de a afla de ce a absentat un salariat al spitalului.

– Am fost la mare, am vrut să prind un hoţ! a zis Theodor, vrând parcă să glumească. – Şi ai reuşit? Theodor a ridicat din umeri. – Nici pe tine nu te prinde nimeni, doctore! şi Lemetea l-a luat de braţ şi au început să urce scara principală. Înainte de a deschide uşa, s-a oprit, a rămas puţin pe gânduri şi a întors ochii spre el. Vino cu Cristina sâmbătă seara pe la noi. Vreau să stăm puţin de vorbă. Ai fost la mine de când m-am mutat? – Nu. – Vă aşteptăm!

S-au despărţit pe culoar. E primul cunoscut căruia i-a spus ce a făcut de când a plecat de la spital – îi e greu să precizeze dacă a trecut o săptămână, o lună sau un an. Lemetea n-a fost surprins, nimeni n-ar crede că acesta e adevărul. În clipa în care a rostit cuvintele: Am vrut să prind un hoţ! totul a intrat în proporţii normale, a căpătat alte dimensiuni decât cele avute până acum. Şi-a îngăduit un joc, o aventură, aşa cum unii se îndrăgostesc de o femeie, alţii se duc într-o excursie şi se rătăcesc de grup, participă la o cursă de automobilişti amatori şi se accidentează… El a făcut pe detectivul! Nimic mai firesc. A fost o glumă, acum e tentat să râdă de nebunia lui. Cine îndrăzneşte azi să se joace de-a «hoţii şi vardiştii»?! Spaima cumplită de ridicol! Toţi sunt cuminţi! Se simt urmăriţi, bârfiţi, catalogaţi, speriaţi! Îşi spun mereu: Asta se face, asta nu se

face! Ne vede lumea! Ce vor zice dacă vor afla cei de sus?! La vârsta mea?! Hm! La poziţia mea? Hm! Atât aşteaptă, să te compromită. La cel mai mic gest necugetat, harş cu tine afară! Se poate?! Nu ne aşteptam tocmai de la dumneata, în care ne-am pus atâta încredere! Să ne faci figura astaaaa?!… Bine! Foarte bine! Fiţi cuminţi! Trăiţi în apa voastră căldicică, mediocră şi banală, mângâiaţi seara pe burtă de nevastă… mângâiată la prânz de altul! Legaţi-vă bine gura şi urechile, lăsaţi-vă libere doar mâinile şi picioarele, mici jucării computerizate! Eu îmi îngădui uneori câte o mică nebunie, chiar şi aceea de a alerga după un hoţ pe ţărmul mării…

Continuă să meargă pe culoar. Colegii îl salută, zâmbesc, îi întind mâna. – Bine aţi venit, don doctor! Bronzat-bronzat! Cum a fost vremea? Dar apa? În iulie, când am fost eu la mare, n-am putut intra decât până la glezne. Gheaţăăăă! Auzi? Gheaţă, domne!, îţi tăia respiraţia! Băftos ca întotdeauna! Ha-ha! Studentele stau în grup, vorbesc în şoaptă şi îl privesc cu interes, printre ele o negresă înaltă, frapantă, o frumuseţe exotică. Intră în birou, rămâne în prag: masa, florile din geam, izbucnirea zgomotoasă a Fabianei, fericită că s-a întors…

După raportul de gardă şi-a reluat activitatea. Simte o intensă poftă de muncă, parcă ar vrea să recupereze ceva pierdut; aşază cărămizi, ridică din nou un zid care poate s-a dărâmat pe plajă. Dispoziţii scurte, paşii grăbiţi ai Fabianei – trezită parcă dintr-un somn lung – şi a celorlalte asistente, surori şi îngrijitoare. Totul pus în mişcare. Consultă bolnavii din saloane şi îi programează pe cei care trebuie operaţi. Unii îl cunosc, alţii îi ştiu doar numele. Un bărbat voinic, fost sportiv, o mare glorie, a refuzat să-l opereze altcineva, l-a aşteptat pe doctorul Theodor Hristea. Îl priveşte cu simpatie, îi e recunoscător pentru încrederea lui.

Are planuri mari. Îi este necesară o sală de terapie intensivă; se vor evita complicaţiile care duc de cele mai multe ori la decese. Cabinetul lui se află la parter, iar saloanele la etaj, vrea să le conecteze printr-o reţea interfon pentru a putea comunica în orice moment cu medicul de salon sau asistenta de serviciu. Cabinetul va arăta altfel: îşi va aduce o bibliotecă, un aparat de radio, flori; va putea rămâne aici şi în nopţile când nu va fi de gardă; acasă nu-l mai aşteaptă nimeni. Are de gând să intervină la minister pentru aprobarea fondurilor necesare amenajărilor. Este convins că va izbuti, simte din nou vechea lui încredere şi putere.

A fost una din cele mai scurte zile din ultimul timp. Nu intenţionează să se ducă la bazinul de înot sau la tenis, simte o oboseală plăcută, senină, ceva totuşi pare schimbat în el, nu-şi dă seama. Zâmbeşte. Îşi aprinde o ţigară, stă rezemat în fotoliu. – Mai rămâneţi, don doctor? îl întreabă Fabiana. Da. Mai am puţină treabă. Cine e de gardă? – Doamna doctor Procopiu şi asistenta Marinescu. Bine. La revedere, Fabiana, şi îţi mulţumesc… Fumează în linişte, se uită pe fereastră la aleile parcului. Întoarce privirea spre telefon, ridică receptorul, formează numărul, ar vrea să răspundă Cristina. Sunetul sacadat şi alarmant răsună parcă într-o cameră goală, cu pereţii arşi. Tot efortul lui de până acum începe să se clatine…

*

Înalt, slab, elegant, Nicolae Lemetea pare un paznic de castel care îl primeşte într-o sală de arme înlocuite cu rafturi de cărţi ce tapetează zidurile. Lumini ascunse, mobila veche, glasul plăcut al Danei, toate îi dau senazaţia că este primit ca un oaspete de onoare. Se aşază într-un fotoliu, schimbă câteva cuvinte, bea un pahar cu «Campari» şi deodată simte că îi este frig, începe să tremure în el, poate din cauza oboselii după o zi

de muncă. E atent la conversaţie. Nicolae îi vorbeşte despre personalităţile marcante şi fascinaţia pe care o exercită asupra celorlalţi chiar şi atunci când aceşti lideri sunt distructivi; aminteşte în treacăt de tipologiile stabilite de Hipocrat, apoi sare la Freud, Nietzsche, Jung, adună trăsăturile şi ajunge la concluzia: activ, oral, dionisiac, extravertit, dominator până la despotism, fără afectivitate şi generozitate, realist, şiret, lipsit de stil şi cultură, nestăpânit, brutal… Theodor nu-şi aminteşte despre cine era vorba. – De obicei – continuă Nicolae – când înţelegem, începem să şi admitem, cred că n-ar trebui să ne lăsăm fascinaţi de puterea lor hipnotică! – Dar ce-i cu tine, Theodor?! intervine Dana. De ce stai aşa? Îţi este frig? – Puţin, răspunde el stingherit. – Încă n-au încălzit caloriferele, spune dezamăgită Dana. L-am întrebat pe mecanic, mi-a spus că e necesar ca trei zile să fie zero grade, dacă sunt numai două zile… stăm în frig! O să-ţi pun un radiator la picioare. Gesturi atente, nimic precipitat, fără ostentaţie, fără agitaţie; căldura plăcută pe care o simte acum în dreptul gleznelor şi din nou lumina ascunsă prin colţuri de mici lampadare, rafturile cu cărţi, glasul domol al Danei… totul în jur pare rafinat şi «decantat»; lipsa provizoratului, a improvizatului îi aminteşte de casa lui, în care dezordinea exterioară – cărţi şi reviste peste tot – presupune o dezordine interioară; aici nimic nu e întâmplător, totul îl obligă la o rigoare în comportament şi gândire şi poate de aceea nu reuşeşte să se concentreze, parcă în fiecare clipă ar trebui să le spună: Ştiţi! Am uitat să vă anunţ!…

Nu se duc în sufragerie, mănâncă pe o masă mică: o lumânare la mijloc, tacâmuri de argint, pahare Baccarat. – Aici lucrează Nicolae, îi spune Dana, vrând parcă să-l anunţe că au rămas în camera unde îşi petrece majoritatea timpului, deoarece îl consideră «de-al casei». Lemetea, afabil, dezinvolt, începe să-i povestească ce s-a

petrecut în ultimul timp la spital şi de ce i-a trimis «personal» o telegramă. – Voi fi numit, dragă Theodor, director al noului spital municipal, spune el lăsând o lungă pauză, gustând puţin vin din pahar. Am auzit la minister că eşti propus director în locul meu la Filantropia. Era bine dacă erai aici mai demult… Theodor parcă nu l-a auzit. Dana îi aşază radiatorul într-o poziţie mai bună, mişcarea ei, ghemuită la picioare lui, îi provoacă o stare de abandon, ca o ameţeală plăcută, o plutire de câteva secunde. – Mă asculţi, doctore? îl întreabă Lemetea. – Da-da! Sunt foarte atent, Nicolae! Ce pot spune?! – Hai-hai! Lasă-lasă! Nu mai cocheta! Un timp am fost supărat pe tine, am simţit că vrei să mă sapi… Acum, când uşa s-a deschis, faci mofturi? – Nici vorbă, răspunde la întâmplare Theodor. Tu mi-ai trimis ultima telegramă? – Credeam că ai observat cine a semnat-o, remarcă surprins Lemetea. – Eram convins că e Fabiana, ea mi le-a trimis pe celelalte… Ca să vezi! Câtă grijă pe tine! De ce eşti atât de preocupat de soarta mea, Nicolae? – Nu din motive sentimentale! îi replică ironic Lemetea. Nu vreau ca spitalul unde am lucrat cincisprezece ani să fie condus… de un necunoscut. Şi tu ai şansele cele mai mari! Joc pe un cal câştigător, cum ar zice Ticu Petrescu! – Dar nu mi-ai spus, de ce pleci la spitalul municipal? – Un spital nou, care trebuie pus pe picioare… aici totul merge de la sine! – De ce dai cioara din mână pe cea de pe gard?! – Ştiu că la început va fi mai greu, începe să vorbească Lemetea. Ştiu ce mă aşteaptă, şi la vârsta mea nu mi-aş fi vândut liniştea pentru câteva sute de lei în plus! Acolo însă… acolo însă, dragul meu, voi obţine mai uşor o catedră la facultate, ţinta mea… poate chiar un post de decan! Te-am convins? – Ar fi bine să te duci pe la minister, să afle că ai venit. Eu le-am spus că eşti într-un concediu de studii… să faci o cerere în acest sens. – Aveam de gând să mă duc să le cer nişte fonduri pentru amenajarea unei săli de

terapie intensivă, şi Theodor începe să-i explice unde vrea s-o amplaseze, şi în timp ce vorbeşte, îşi aminteşte de reţeaua de interfon, îi face chiar o schiţă pe un şerveţel de hârtie, preocupat de această idee şi de timpul pe care îl va economisi, parcă a uitat de vestea adusă de Lemetea. – Le vei realiza în noua calitate de director, îi aminteşte el râzând. Theodor îşi aprinde o ţigară, n-ar putea să-i spună că va refuza, ar fi o ipocrizie inutilă faţă de abilul şi rafinatul director, dar parcă ar fi fost mult mai încântat dacă i-ar fi spus că îi aprobă fondurile necesare pentru… Ştie ce înseamnă să fii directorul spitalului: bani, putere, relaţii, plecări în străinătate, titlul de medic primar, chiar conferenţiar sau profesor… înainte le-a dorit, acum însă… Ce s-a întâmplat cu vechiul lui apetit pentru luptă? Gânduri obscure rămase neexprimate în timp ce conversaţia pluteşte într-o incertitudine plăcută ce îi sugerează imaginea unui leagăn într-o grădină cu trandafiri înfloriţi.

Nicolae Lemetea e puţin surprins, se aştepta ca Theodor să fie mult mai interesat de vestea adusă, să-i ceară amănunte, sfaturi şi eventual chiar ajutor pentru a obţine cât mai repede postul care va rămâne vacant. Sigur, îşi zice el, Theodor e vulpoi bătrân, nu era să-mi sară de gât, dar cred că tremură în el de plăcere. – Dacă nu te agiţi puţin, spune Lemetea cu glas tare, să ştii că nu eşti singurul pe lista de propuneri şi s-ar putea să ţi-l sufle altul. Ai multe relaţii la minister… ai lucrat un timp acolo, ai cunoştinţe! Nu sta cu mâinile în buzunare! Ar fi cazul să finalizezi şi tu ceva, nu mai eşti la o vârstă la care să-ţi îngădui să te mai joci cu viaţa! – Da-da! Ai dreptate. Îţi mulţumesc… Dana! Prăjitura e delicioasă. Are şi macaroane? – Cum dragă? întreabă ea perplexă. E un tort! Ai văzut vreodată un tort cu macaroane?! – Aaa! Credeam că e o budincă! Mama făcea deseori o budincă cu macaroane… Gafă imensă! Iartă-mă! Te rog să-mi dai încă o porţie şi să ne împăcăm.

Oricum… nu-mi plac gafele mici! Ce spuneai, doctore? A! Da! Sigur, mă voi ocupa! Când am intervenit pentru construirea noii aripi a spitalului, am simţit că te-a deranjat, cineva a făcut remarca: Ai fi bun de director… sau cam aşa ceva. Erai de faţă, nu ţi-a convenit, acum însă vrei să-mi fii de folos. De ce? – E mai bine să ai un prieten decât un duşman sau un necunoscut… mai ales când nu te costă nimic! Iartă-mi francheţea! – Te înţeleg perfect, şi eu aş proceda la fel. Atunci aveam un adversar, erai tu, acum însă am rămas singur în cursă şi parcă nu mai merită. Aş fi un ipocrit dacă aş pretinde că nu mă tentează postul de director al spitalului, dar… nu ştiu cum să-ţi explic, vine cam târziu, mi-a pierit pofta, oricum, îţi mulţumesc şi te asigur că mă voi ocupa…

Dana aduce o sticlă cu şampanie, semn că i-a uitat gafa şi în acelaşi timp ca o urare de succes în acţiunea pe care o va întreprinde. Au discutat, au râs, au spus anecdote, până aproape de miezul nopţii. Theodor a fost mai puţin distrat, chiar dezinvolt, cu acel aer de siguranţă tonifiantă pentru cei din jur. La plecare, Nicolae a vrut să-i ţină pardesiul. Theodor l-a refuzat. L-au condus până la lift, aşa cum vechii aristocraţi petreceau oaspeţii până la scară, unde erau aşteptaţi de elegante trăsuri. Dana s-a dus în bucătărie, voia să facă puţină ordine. Nicolae s-a oprit în prag, a rămas pe gânduri. – Nu ţi s-a părut că Theodor era puţin schimbat? a întrebat-o el pe Dana… Părea foarte distrat… preocupat de altceva… – Poate era obosit, a încercat Dana să-l scuze, nu voia să accentueze constatarea pe care o făcuse şi ea. E un tip deschis şi asta îmi place. Vrei un ceai? – Da. Mi-ar face bine… am mâncat cam mult…

*

S-a întors acasă noaptea târziu, a făcut un duş, s-a lungit în pat, a citit «două pagini» din cartea de pe noptieră – lectura somnifer. Înainte de a stinge

veioza, a văzut telefonul pe covor. A format numărul Cristinei, convins că n-o va găsi acasă nici în seara asta. În timp ce discul aparatului i se rotea în priviri, şi-a dat seama că ar fi putut s-o caute la şcoală sau la părinţi. Dorea s-o vadă, îi simţea permanent absenţa, dar n-a făcut nimic s-o găsească. Îi aude glasul în receptor, e atât de surprins, încât în primul moment nu izbuteşte să rostească nici un cuvânt, apoi spune: – Alo! Tu eşti, Cristina?! – Când te-ai întors? – De câteva zile… te-am căutat în fiecare seară. Te-ai mutat la părinţi? – Nu… – De ce taci? – Nu mai locuiesc acasă. Dormi la părinţi? insistă el. Răspunsul întârzie. Nu vorbesc un timp. – Vrei să ne despărţim, Cristina? – Ai înţeles cam târziu. Te-am avertizat de mai multe ori, ultima dată la mare, ţi-am spus că sunt la limită… la ultima limită a răbdării. Ai crezut că pot suporta la infinit? Nici eu n-am bănuit că sunt în stare… că pot să mă despart de tine. Toată povestea cu Puştiul mi-a fost de un ajutor enorm… impulsul necesar. Am fost bolnavă câteva zile, am aşteptat să mă chemi la telefon, mă luptam cu minutele aşa cum te lupţi cu nişte străini care au năvălit în casă şi vor să te jefuiască. Melodramă ieftină! îmi strigam mereu. M-am dus la şcoală înainte de a se termina vacanţa, l-am întâlnit pe stradă pe Mircea, arhitectul pe care l-am cunoscut când făceam naveta…. ţi-am povestit… – De ce îmi spui toate astea? Vrei să fii cinică? – Îmi reproşezi că nu sunt sinceră. Iată! Acum îţi spun tot adevărul. Cam brutal, ai dreptate… Femeile nu se pot despărţi dacă nu-şi ridică puţin poalele în cap! De ce aş fi eu altfel? În loc să te fac impotent sau să-ţi spun că eşti un mare rahat, îţi povestesc… M-a invitat la «Athénée», am stat la masa unde mâncam întotdeauna când mergeam cu tine… lângă fereastră, în dreptul celei de a doua coloane. Am dansat, am râs…. mi s-a părut destul de amuzant. Când am plecat, i-am spus că vreau să merg la el… – Încetează! – Nuuu! De ce, Theo!

Ascultă-mă până la capăt! Îmi place, chiar dacă sexual sunt la fel, adică termin cam repede şi n-am prea multă imaginaţie…

Se opreşte brusc, parcă speriată şi ea. Theodor nu e în stare să scoată nici un cuvânt, nu poate să creadă ceea ce a auzit şi în special că ea, Cristina, a hotărât să se despartă de el şi acum nimic nu o mai poate întoarce din drum. – Cristina? Alo! Cristina! Te ascult! Aş vrea să te mai gândeşti… Putem reface totul, o luăm de la început şi va fi *O.K.*. – Eu n-am plecat de lângă tine pentru a te impresiona sau pentru a te câştiga, nu-mi place jocul ăsta ieftin. Am aşteptat ziua şi… mă îngrozeam la gândul că va sosi ceasul când voi spune: Plec! Ştiam că nu mă voi întoarce niciodată. Nu e necesar să-ţi amintesc cât am suferit lângă tine, detest melodramele… dar a fost cumplit, Theo! De la simplul fapt că râdeai de defectele mele fizice şi până la plăcerea cu care mă umileai. Pierdusem încrederea în mine, nu mai ştiam cine sunt, ce reprezint, dacă merit ca cineva să se uite la mine… A fost cumplit! Îmi pare rău că-ţi spun. Patru ani am stat la picioarele tale pentru că tu îmi porunceai să fiu căţelul tău ascultător! Asta am fost pentru tine, Theo! Dragul meu Theo! Iubitul meu Theo! Aşa îţi strigam în maşină când ne-am dus la Snagov: Doamnelor şi domnilor! Acesta este iubitul meu! O căţea ordinară în călduri! Poate aveai dreptate să te porţi aşa, dacă nu te preţuieşti singur, ce să aştepţi de la ceilalţi?! Şi tu, dragul meu, ai distrus zi de zi cu o plăcere diabolică tot ce aveam al meu. Ai demontat rotiţă cu rotiţă şi la urmă m-am simţit anulată, desfiinţată. Inexistentă! Un câine care făcea frumos la prima comandă! Şi aşa te porţi cu toată lumea… Când am auzit-o pe Cătălina Gaşpar spunând la miliţie: Nu sunt proprietatea animănui! Vreau să gândesc! Parcă eu eram încolţită… şi poliţistul acela erai tu! Gardianul vieţii mele! Am avut senzaţia că mă trezesc dintr-o boală… Sunt

fericită că am mers la Mamaia-Sat! Dacă nu se întâmpla toată povestea de acolo, cine ştie… poate şi acum eram amanta domnului doctor Theodor Hristea, legată de gât cu un fir de telefon pentru a răspunde la orice oră, ca o păpuşă mecanică: Da, Theo! Sunt acasă, te aştept! Acum păpuşa mecanică s-a stricat! încearcă să iasă din mizeria în care s-a bălăcit atâţia ani şi în care tu trăieşti în continuare… Să nu ai impresia că ţi-am mărturisit toate astea din dorinţa de a mă răzbuna, sau din răutate! Aş fi vrut să-ţi spun doar atât: Nu mai merge, Theo! Şi cu asta, basta! Dar prin mine te poţi înţelege mai bine pe tine! Trăieşti într-un imens fals, Theo! Atât îţi spun! Ia aminte… Vorbim altă dată… acum nu mai pot…

Sunetul sec al receptorului pus în furcă. Rămâne nemişcat. Rigid. Nu ştie cât timp a trecut, abia după o vreme închide aparatul. Stinge veioza cu un gest mecanic. Senzaţia de vid pe care a trăit-o o singură dată, în dimineaţa în care i-a murit mama. Obiectele, zidurile, casa şi-au pierdut materialitatea, au devenit moi, cartoane pe care le sprijină cu mâna. Neputinţa de a admite cele auzite, tocmai că nu pornesc din voinţa lui. Ca şi cum Cristina ar fi ştiut încă de la început, din prima zi când am ajuns la mare, că el va fi înfruntat de un eveniment oarecare ce îi va sta în cale şi ea va profita de această mică «abatere» – cum spunea profesorul Candiano – şi va deveni la rândul ei un obstacol. Tresare! Respinge ideea, alungă imaginea lui îngenuncheată undeva pe nisip, acolo, la marginea mării… nu admite gândul unui eşec, sunt doar nişte viziuni fulgurante care dansează prin faţa ochilor lui, siluete care aleargă, siluete de fum care prind contur, apoi se destramă ca bătute de vânt…

… cineva a deschis uşa unui frigider uriaş unde erau ţinute zeci de cadavre dezbrăcate, aruncate unele peste altele: părul unei femei tinere aluncase peste picioarele scheletice ale unui bătrân, o

femeie stătea în picioare ca o amfitrioană ce aşteaptă oaspeţii, o bătrână era răsturnată, iar un bărbat avea mâinile întinse spre ei, parcă le-ar fi cerut îndurare… un tablou de coşmar, senzaţia adevărată a infernului, şi în jurul lui tăcerea rece a celorlalţi studenţi, rătăciţi în acest regat de apocalips al morţii… Imaginea îl ajută să se regăsească să-şi simtă din nou puterea; adversarul lui nu poate fi Puştiul sau Cristina şi nici cei care vor să i se gudure la picioare, cum a făcut doctorul Lemetea, sau cei care vor să-i sară în spinare să-l oprească din drumul său, adevăratul Adversar, marele lui Adversar se află acolo, înghesuit într-o cuşcă îngheţată, în frigiderul cu leşuri rigide, printre manechinele albe… Adversarul lui este amfitrioana gheţarului… Moartea…

– Aş fi putut să iau celălalt drum şi acum să alerg în camera vecină şi să mângâi creştetul unui copil… bandajele sufleteşti pentru nopţile de insomnie, răspunsul la spaima şi panica pe care o trăieşti când te întreabă cineva: Ce mai ai în viaţă? Pentru ce trăieşti? Ce este al tău?! Tu îi răspunzi: Asta şi asta! Adică ai ce să răspunzi, dacă nu, ridici din umeri şi îi spui: Nimic! Ştii că am venit aici fără nimic şi voi pleca fără nimic, asta e menirea noastră, restul e iluzie! Dacă le respingi, trebuie să fii pregătit în fiecare zi, să nu accepţi calea feselor călduţe spre care întinzi mâna în pat. Îţi trebuie puţin orgoliu şi chiar mai mult decât atât, puţin dispreţ… da-da, puţin dispreţ. Îţi cunoşti sensul, al tău şi al celorlalţi, şi atunci când te vei îndrepta spre frigider, nu va fi prea greu… drumul dificil este aici, domnilor! Acum! Da-da! în noaptea asta şi toate câte vor urma înainte de a te apropia de Amfitrioană… de stăpâna noastră…

Gândurile i se limpezesc treptat, nervii i se destind, se afundă într-o seninătate plăcută, reconfortantă, totul în jur prinde contur, e din nou lungit în pat, simte sub palmă tăblia de lemn a noptierei… întunericul devine mai puţin opac,

lumina felinarului de afară străbate blând perdeaua, singurătatea – care scâncise până acum în bezna din odaie, ascunsă într-un ungher – a fugit alungată de încrederea şi mândria care s-au cuibărit lângă el ca două animale îmblânzite…

*

Telefonul sună strident. Tresare speriat. Nu se gândeşte la nimic, nu vrea să presupună că e Cristina, cu toate că ar dori să fie ea, să-i spună… să-i spună… Caută cu mâna prin întuneric. Ridică receptorul. – Alo! Domnul doctor? – Da. Eu sunt, Fabiana. Eşti de gardă? Ce s-a întâmplat? – Domnu' doctor… – Hai! Spune! De ce eziţi? – Boxerul, cum îi spuneţi dumneavoastră, nu se simte bine… – Ce tensiune are? – Opt cu şapte. – Pulsul? – Şaizeci. – E sub aparatul de respiraţie? – Da. – Faceţi-i o adrenalină. – Ar fi bine să veniţi aici… – Bine. Sosesc imediat.

După un sfert de oră coboară din maşină şi urcă în goană treptele spitalului. Intră în rezervă, se apropie de pat. Medicii de gardă, Alice Nilă şi Sorin Colfescu, îi fac loc. Dispoziţii scurte, perfuzii pe toate căile, adrenalină intracardiacă, izoproterenol, calciu. Mişcări iuţi, tăcute, precise şi deasupra respiraţia poticnită a celui din pat. Îi aruncă o privire: braţe păroase, muşchiuloase, bronzate. Nu admite că vor fi inerte, reci, albe. Un strigăt în el. Un urlet de revoltă. Şi din nou lucid, concentrat. Pulsul? Tensiunea? E sub monitor? Efortul celor din jur continuă, pieptul începe să-şi reia mişcările ritmice, iese din colaps. Theodor se aşază pe un scaun, îi face semn Fabianei să pregătească alte perfuzii. Îşi aminteşte cuvintele lui în ziua în care s-a întors de la mare: Cum era să mă dau pe seama altuia, don doctor?! Am jucat de atâtea ori tenis, ştiam ce «mână» aveţi! Nici o grijă! Badea are trei vieţi! Era să mor de prea multe ori ca să mă tem de un biet cancer! Le spune celorlalţi că pot pleca. Rămâne singur. Se uită la

ceas: trei şi jumătate. Se duce la fereastră. O noapte senină de toamnă, vântul mătură frunzele pe aleile parcului. Îşi sprijină fruntea de geam, abia acum simte oboseala, n-a dormit nici noaptea trecută, a fost de gardă. Se uită din nou la ceas: cinci! Nu ştie când a trecut o oră şi jumătate, parcă a dormit în picioare, cu capul sprijinit de fereastră. Îşi îndreaptă privirea spre monitor: bătăile inimii slăbesc. Apasă lung pe sonerie. Alarmă în el şi pentru ceilalţi. Apar pe rând în rezervă. Pulsul? Şase! Tensiunea? Opt cu cinci. Primul moment de derută. Se uită în jur: perfuziile agăţate în stative, flacoanele înşirate pe noptieră, aparatul de respiraţie, parcă ar vrea să verifice dacă totul e în regulă. – Mai fă-i o adrenalină! îi spune el Fabianei. Toţi urmăresc cu atenţie monitorul, bătăile inimii sunt din ce în ce mai slabe… Colfescu îi caută privirea. Se uită lung unul la altul, amândoi înţeleg că mai există o singură soluţie. – Toracotomie! spune Theodor cu glas sec. Încep să se pregătească pentru intervenţie. Theodor se spală pe mâini, are tot timpul ochii aţintiţi spre monitor. Bisturiul, pensele, tampoanele, petele de sânge pe cearşaful alb şi inima în pumnul lui… degetele contractate în ritmul propriei sale inimi, o singură inimă pe care încearcă s-o audă în timpane… încrederea dementă că aparatul care ţiuie disperat va arăta din nou pe ecran primele semne ale vieţii… mâna musteşte în trunchiul deschis ca trunchiul unei bărci sparte care nu mai izbuteşte să ajungă la mal…

Iese din spital. Coboară scările. Lumina palidă a unei dimineţi de toamnă. E numai în sacou, şi-a uitat pardesiul, nu se întoarce să-l ia. Se îndreaptă spre Arcul de Triumf. Strada pustie, în curtea unei şcoli strigătele unor copii. Îşi ridică gulerul sacoului şi îşi vâră mâinile în buzunarele pantalonilor. Nu are nimic de înţeles. Aude totuşi în el un glas. Al treilea! Nu cumva este al treilea obstacol? Atunci care au fost primele două?!

Rătăceşte pe aleile parcului. Un bătrân a ieşit să-şi plimbe câinele. Gândurile par însoţite de acel animal frumos care fuge într-o parte şi alta, caută o urmă ce dispare mereu din calea lui. Îşi aminteşte cuvintele profesorului Candiano: Poate prin ce ai pierdut ai evitat o pagubă mult mai mare, sau acesta e primul pas spre adevărata nenorocire. Pleacă mai departe, ajunge în Piaţa Victoriei. A mers tot timpul spre Arcul de Triumf, nu înţelege cum a ajuns în direcţia contrară! Ridică din umeri. Înaintează de-a lungul Căii Victoriei, simte o oboseală toropitoare, abia îşi mai poate mişca picioarele. Maşina e la spital, mult prea departe să se întoarcă. Se aşază pe o bancă. Aude din nou glasul profesorului: Prin ce mijloace să forţăm natura să-şi dezvăluie tainele dacă nu printr-o nelegiuire?! Pentru biserică, trei este egal cu unu? Sfinţii părinţi au spus că Dumnezeu este unul singur, apoi trei: Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, ultimul fiind Puterea, cel mai frumos simbol. Tu nu admiţi, doctore, că în viaţă există şi un element absurd… Trei este egal cu unul…

Adoarme pe bancă, cu capul sprijinit în mâini.

23

– Eşti nebun, doctore?! De ce ai cheltuit atât? ! îl întreabă mirat Ştefan văzându-l pe Theodor intrând în bucătărie cu braţele pline de pachete. – Ai în faţa ta, Ştefan Albini, zis Ştef Gălbejitul, pe noul director al spitalului! Acum am fost uns şi mi s-a înmânat sceptrul! Ce zici? Ce mutră faci? Ia să te văd? Hai? Sus paharul! Până la fund! – Cum ai reuşit, măi, să pui mâna pe viţelul cel gras?! îl întreabă Ştefan aşezându-se pe scaun. – Gustă la început o tartină cu icre negre, le-am luat de la Capşa, şi taie puţin batog! Theodor începe să-i povestească – în timp ce destupă a doua sticlă cu fetească – peripeţiile prin care a trecut pentru a «luxa» câţiva pretendenţi şi «slalomul uriaş printre uriaşii de la minister». În curând voi realiza câteva proiecte: sala de terapie intensivă şi altele, adaugă el cu o falsă modestie, tăind o felie din bucata de căprioară afumată. Ştefan zâmbeşte şi îl priveşte lung, ca şi cum i-ar confirma o presupunere mai veche.

– Cafeaua e gata! îl anunţă Ştefan; îi propune s-o bea în cameră. Theodor ia două pahare şi sticla cu *whisky*. Ştefan îi face loc aplecându-se puţin în faţa lui, îi dă întâietate sărbătoritului; amândoi râd. Theodor deschide magnetofonul, o muzică ritmică se aude în difuzoare; rafturile cu cărţi, tablourile, fotografiile în rame albe, lumina celor două lampadare îi creează o stare de bună dispoziţie, nervii i se destind după o zi de încordare, «intra în lumea lui Ştef Gălbejitul». Zăreşte fotografia ţigăncilor de la mare; e surprins. Ştefan îi urmăreşte privirea, n-ar vrea să discute iarăşi despre cele petrecute acolo. – Ştii ce idee mi-a venit, Ştefane? Cred că aş putea folosi fotografia în medicină! Dacă aş fotografia tumorile înainte şi după operaţie, aş putea urmări mai uşor evoluţia

bolii… Ştefan e mulţumit că n-a amintit nimic despre Puştiul, în ultimul timp a venit des la el, de fiecare dată i-a vorbit despre procesul care va avea loc în curând. – Fotografia ataşată la fişa bolnavului, continuă Theodor, mi-ar folosi şi la lucrarea pe care intenţionez s-o prezint la congresul oncologilor pe ţară. Ştefan, în timp ce-l ascultă, vede în faţa lui mai multe tăbliţe de lut pe care sunt scrise câteva versete, pe una distinge următoarele cuvinte: Nu există nici o soluţie! apoi dispar tot atât de surprinzător cum au apărut. Theodor, care îi spune: – Ţigăncile tale sunt superbe! Când mă iniţiezi în tainele artei fotografice? – Azi e sărbătoare! Mâine intrăm în «cuşcă» şi în câteva ore eşti mare iniţiat… – Bine! *O.K.!* Sunt omul tău… Ai făcut o cafea bună! Numai tu şi Fabiana ştiţi să faceţi cafeaua cum îmi place mie. În ultimul timp am băut câte cinci-şase căni pe zi… Dimineaţa la spital o cafea, după-amiaza telefoane, discuţii, altă cafea, intervenţii, ce-a zis ăla, ce-a făcut celălalt, combinaţii şi iarăşi combinaţii, restaurante, şprituri, noaptea de gardă şi a doua zi de la început… Am trăit cu cafea! Ar trebui să mă odihnesc puţin, altfel cred c-o să înnebunesc!

Ştefan şi-a luat un vas în care ţine stafide şi smochine, mestecă încet, apoi aruncă o stafidă în gură cu un gest ştrengăresc, parcă ar fi un copil care ascultă un bătrân care îi spune o poveste. – Când mi-ai propus să intrăm în «cuşcă», am crezut… – De ce?! întreabă surprins Ştefan. – Ai uitat că ţi-am reproşat că te ascunzi de oameni ca un şoarece în bezna din «cuşcă»? Iată! Acum eu te rog… Tu însă, băiat fără ranchiună, n-ai zis nimic. – Am uitat, răspunde indiferent Ştefan, luând o stafidă. – Ăsta eşti tu, constată Theodor gustând din paharul cu băutură. De aceea te iubesc! Dacă o să mă înveţi să developez… voi fi nevoit să recunosc că tot ce ştiu am aflat de la tine. – Hai-hai! Lasă-te de bancuri! mormăie Ştefan. – Dă-mi

voie! Tu mi-ai determinat principalele hotărâri din viaţă! – Crezi că dacă eşti acum director… trebuie să fii generos cu mine?! – Nu glumesc! Din contra, suport greu această idee! Ai fost pentru mine un *magister ludi*… un adevărat maistru al jocului, iar eu, e adevărat, am avut *daimonion* şi un imbold interior care m-a determinat să nu-mi accept soarta, să mă împotrivesc celui *amor fati* de care mi-ai vorbit de câteva ori. – Ce te-a apucat, Theo?! Chiar că eşti nebun! Sau simţi nevoia să te laud pentru izbânda ta?! – Stai-stai! Nu sunt atât de nebun şi nu am nevoie să fiu periat de tine! Să le luăm pe rând, *magister!* După ce am terminat şcoala, am vrut să mă înscriu la un liceu industrial, să am o meserie, să câştig mai repede, cum mă sfătuia tata. Tu ai fost de părere să urmăm liceul teoretic. Avem mai multe căi de ales! ai zis tu. Şi eu, calfă bună ce eram, am urmat sfatul meşterului… După ce am absolvit liceul, l-am întrebat pe *magister* ce drum să apuc în viaţă, şi el, Apostolul Ştefan, a cugetat şi a grăit: Eşti destul de insensibil pentru a fi un bun medic! Îţi aminteşti? – Oarecum, îi răspunde Ştefan, surprins de «bilanţul» pe care îl face; simte că Theodor a fost preocupat de această idee; azi e o zi de izbândă, face conturile, îşi simte puterea şi vrea să datoreze cât mai puţin celorlalţi. – M-am înscris la Medicină, am intrat fără examen, aveam media zece. Vacanţele le petreceam la voi, eram copil fără mamă, cu un tată activist mereu plecat, cum spunea mama ta. Iartă-mă! să nu crezi că-i reproşez ceva, era teribil de bună cu mine. În timpul facultăţii, când treceam pe la tine, îmi umpleai braţele cu cărţi. Trebuie să-i citeşti! îmi spuneai tu. Plutarh, Platon, Goethe, Tolstoi, Cehov. De la tine îi ştiu! Făceai parte dintr-o familie de intelectuali! Taică-tu, profesor de filozofie, maică-ta, franţuzoaică. Şi eu am venit azi cu braţele pline… dar cu batog şi sticle de vin! Nu-nu! Să nu mă întrerupi! – Bine! Te ascult ca pe un apostol

mincinos! îi replică Ştefan, continuând să glumească. – Consideră-mă cum vrei… La o aniversare mi-ai dăruit un disc cu muzică simfonică, ai devenit un *magister musicae.* Mi-am luat un picup, şi acum… am peste cinci sute de discuri şi pot recunoaşte principalele lucrări muzicale. Azi vrei să fii un *magister foto,* dacă îmi dai voie, filologule, să spun aşa… Nu ţi-am mărturisit nimic până acum! şi Theodor face eforturi să zâmbească. Uneori te invidiam, alteori te uram! Aşa cum ai auzit! Te uram! Mă simţeam inferior, chiar dacă eram premiantul clasei. Ştiu! Cel mai greu e să suporţi binele făcut de un prieten căruia nu-i poţi achita nota şi nici nu te poţi răfui! Dacă m-ai face să mă simt dator cu ceva, am încheia socotelile! Dar tu taci şi nu-mi ceri niciodată nimic! Ştii cine a sesizat? Cristina! Ea a zis că pe fruntea mea stă lipită o etichetă pe care scrie: Produs Albini! Made Albini! Reclamă italienească! Eu am adăugat ceva condimente: puţină sare-voinţă, piper putere-de-muncă, usturoi-vitalitate şi ardei-orgoliul băiatului de la ţară, venit să cucerească oraşul!

Banda de la magnetofon s-a terminat, rulează în gol. Theodor apasă pe o clapetă, prin gestul lui parcă ar vrea să-şi întrerupă gândurile, să nu-şi piardă buna dispoziţie. Umple paharele cu *whisky* şi toarnă cafeaua din ibric. – Nu ştiu ce dracu am?! mormăie el. De ce a trebuit să-ţi spun toate tâmpeniile astea? Nu sunt în apele mele… calc mereu în strâchini, chiar dacă azi… Aş rămâne la tine câteva zile, aici mă simt bine, cred că aş putea dormi fără somnifere. Mă asculţi?! am impresia că te gândeşti în altă parte şi lasă-le dracului de stafide! M-ai înnebunit cu ele! – Dacă vrei să rămâi… camera îţi aparţine! Eu dorm dincolo… Vrei să pun un disc? – Ai ceva nou? – Da. Ştefan pregăteşte discul. Theodor se ridică din fotoliu, priveşte coperta discului, apoi deschide uşa balconului şi rămâne în prag, rezemat de canat.

Aerul rece intră în cameră, destramă fumul de ţigară. Se aud zgomotele oraşului: în vecini, o femeie strigă un copil pierdut pe străzi, o sirenă a Salvării răsună în depărtare. Primele acorduri din Bach îi atrag atenţia, se aşază în fotoliu, ridică paharul, e puţin ameţit, dar îi place. Amândoi ascultă în tăcere.Telefonul zbârnâie strident. Ştefan tresare, ridică receptorul. – Alo? Procuratura? se aude un glas. – Greşeală, tovarăşe! spune laconic Ştefan, trântind receptorul în furcă. – Ai primit citaţia de la tribunalul din Constanţa? îl întreabă Theodor. – Da, răspunde Ştefan, fără să comenteze; ia câteva stafide în pumn şi le ronţăie calm, încearcă să asculte mai departe. – Peste zece zile trebuie să ne ducem la Constanţa, spune Theodor. Tace o vreme apoi adaugă: Femeia cu procuratura ne-a rupt vraja, s-a produs o «rupere de nivel», cum spui tu, *magister,* conştientul a fost invadat de subconştient, adică invers, da, nu, adică irealul, muzica, s-a suprapus cu realul şi noi am încercat să ascultăm suitele lui Bach, dar nu mai reuşim pentru că realul, adică telefonul curvei ăleia şi sporovăiala mea idioată sunt mai puternice şi au spulberat toată frumuseţea… Acolo! Pe plajă! A fost la fel! De aceea am refuzat tot timpul ideea ta de a accepta că n-am văzut ce-am văzut! Aşa cum în clipa asta n-aş putea pretinde că n-am auzit telefonul, sau eu n-am scos nici un cuvânt! – De ce vrei să reluăm discuţia? – Tu de ce eviţi? – Toţi ştim că ni s-au furat lucrurile, nu ştim dacă cel prins este adevăratul hoţ! Nu ştim dacă ceea ce ştim este adevărat. Asta e problema! – N-am ţinut să-l acuz neapărat pe Puştiul, protestează Theodor, doream să găsesc argumente… chiar şi pentru nevinovăţia lui! Îmi trebuiau probe! Un lucru este în măsura în care îi înţeleg exact modalitatea de a fi! – Frumos formulat! constată glumind Ştefan, vrând să înlăture încordarea ce şi-a făcut apariţia între ei. – Nu-mi aparţine! i-o retează Theodor mai puţin dispus să se amuze. Am încercat să mă apăr

de «invazia realului», ca să folosesc termenii tăi preferaţi, *magister.* Orice acţiune este o… cum să zic? O fixare în concret, o incursiune în spaţiul şi timpul real. – Eşti documentat! constată zâmbind Ştefan, vrând să-i abată atenţia de la acest subiect care îl obsedează. – De ce eviţi să discuţi cu mine? îl întreabă el simţind că se eschivează. – O discuţie evitată este o bătălie câştigată! mi se pare că a spus… nu mai ştiu cine, răspunde el în glumă. Dar dacă ţii neapărat, n-am nimic împotrivă. Am tot materialul pregătit! – L-ai trecut pe hârtie? marşează Theodor. – Deocamdată îl am în minte… Cine ştie când îl voi trece pe hârtie?… – Te ascult! Dă-i drumul! Sunt numai ochi şi urechi! – În ultimul timp, dragul meu prieten Theodor Hristea, zis Theo Grenadă, ai venit foarte des la mine, cu toate că înainte de a merge la mare nu ne-am văzut o bună perioadă de timp. – Viaţa ne despărţise, cum se spune în cărţi, remarcă Theodor. – Exact! Apoi a murit unchiul Tică. Nu te-am acuzat că nu l-ai salvat. – Stai-stai! Opreşte-te! Am făcut tot ce-a fost posibil!

– Îmi dai voie! Dacă ai vrut să-ţi spun ce gândesc, atunci lasă-mă să vorbesc. Te-am ascultat de fiecare dată ca un Mut, cum îi ziceai, acum tu de ce nu mă asculţi? – Bine-bine! continuă! – N-am avut convingerea că ai făcut tot ce-a fost posibil. – Adică? Un exemplu! îi cere Theodor fără să se poată stăpâni. N-ai făcut un consult de medici sau n-ai folosit cutare medicament… – Nu despre asta e vorba! Când am intrat în cabinetul tău, după câţiva ani de când nu ne văzusem, şi ţi-am spus: vreau ca omul ăsta să trăiască, trebuia să înţelegi ce reprezintă unchiul Tică pentru mine! Tu, în schimb, l-ai tratat ca pe orice bolnav. Ţineam la el mai mult ca la oricare altul! Ştii de ce? Credea în mine! Eu, anemicul, Gălbejitul, Mutul! El avea încredere că voi scrie o carte mare, dar să nu mă grăbesc, să am răbdare, *să mă aştept…* Ştii ce-a făcut? A luat şase caiete, şi-a scris viaţa… Voia să

mă ajute… să scriu un roman despre cei consideraţi atunci «chiaburi». A fost cel mai frumos cadou pe care l-am primit vreodată! Înţelegi, Theodor? Cineva îşi pierde un an de zile… nu pentru că «viaţa lui ar fi un roman», dar pentru că voia să facă ceva pentru mine, să cunosc prin el perioada aceea… Era la fel cum mi-ar fi întins viaţa în palmă şi mi-ar fi spus să fac ce vreau cu ea! Şi toate astea pentru că se bizuia pe mine… când toţi mă priveau chiorâş şi zâmbeau. «Hm! Reporterul! Scriitoraşul! Hm! Ciupe muza!» El se uita în ochii mei şi era convins că poate conta pe mine… şi eu n-am făcut nimic pentru el, nu l-am ajutat când a avut nevoie! În sfârşit! Altceva voiam să-ţi spun…

Discul s-a terminat. Se ridică, pune discul pe cealaltă parte. Primele acorduri au darul miraculos de a-l relaxa, neliniştea alunecă din el ca o apă ce i s-ar scurge până la glezne. Theodor tace. Fumează şi tace. Rareori l-am văzut pe Ştefan dispus să vorbească. – Ne putem spune deschis ce gândim unul despre altul, continuă Ştefan. Asta cred că e important! şi încearcă să zâmbească, apoi îşi înmoaie buzele în pahar. Îţi ştiu părerea despre cărţile mele: anemice, căznite şi artificiale. Poate ai dreptate, aş vrea să te pot contrazice… Telefonul sună iarăşi . – Este dat în seara asta să ne strice «atmosfera», constată Ştefan. Schimb de replici, cineva de la ziar îi cere reportajul pe care trebuia să-l predea în urmă cu câteva zile. Ştefan îi promite că îl va trimite a doua zi însoţit de o fotografie, «în dubla lui calitate de fotoreporter». – Continuă! îl îndeamnă Theodor simţind că e tentat să tacă. Ştefan ascultă ultimele acorduri ale suitei, opreşte picupul şi se trânteşte în fotoliu. – Îţi sunt dator o explicaţie! – Tu?! Mie? sare mirat Theodor. – Am vrut de mai multe ori să-ţi spun, dar am ezitat… – Când ai venit la spital cu unchiul Tică? vrea să afle Theodor. – Nu… Când ţi-am propus să mergem la mare! Atunci te-am «ales». – Ce vrei să

spui? şi Theodor nu ştie ce să creadă, dacă glumeşte sau vorbeşte serios. Cum adică… «am fost ales»?! Sunt alesul vieţii tale?! Vezi să nu ne iasă vorbe că suntem… – Te-am «ales» ca personaj în cartea pe care vreau să o scriu despre doctorul Theodor Hristea. – Hai că-mi placi! şi izbucneşte în râs şi gustă din pahar. Iată-mă, oameni buni, erou de roman! Atât mi-a rămas, restul le-am făcut pe toate! Unde e paharul tău? Aşa? Pentru viitoarea ta capodoperă! Ecrivanule! S-ar putea să-i dai lovitura, Mutule! Cine ştie?! Dar de ce m-ai ales tocmai pe mine? – E mai complicat să-ţi explic… e un loc fierbine, «inflamat», cum spuneţi voi. – Sau poate vrei să mă pedepseşti scriind despre cel care nu l-a salvat pe unchiul Tică, adevăratul tău personaj?! Hai-hai! Să te văd dacă eşti sincer?! – N-am putut citi decât două din caietele unchiului Tică… le-am pus deoparte. – Atunci? De ce? – Te cunosc destul de bine, am fost colegi de şcoală, am «documentarea» făcută! Eşti un tip puternic, un lider, care poate să fortifice scrierile mele anemice… să le dea un plus de autenticitate. Eşti un erou contremporan, nu sunt nevoit să inventez o altă lume, e suficient s-o «investighez» pe cea în care trăim! Vezi ce bine ţi-am memorat cuvintele! Eşti la rândul tău un *magister ludi* pentru mine! – Şi dacă am personajul… am cartea! Nu-i aşa? – Da… teoretic ai dreptate! – Continuă! Ai rămas la… – Da. Ştiu, am rămas la prietenul meu Theodor Hristea… Am fost fericit când am auzit că va merge la mare şi Cristina. – Aveai al doilea personaj! sare amuzat Theodor. Ce-ţi mai trebuia? – Ei! Aici e aici! îmi lipsea al treilea personaj şi «evenimentul», catastrofa, răsturnarea… Forma era pregătită, nu aveam cu ce să umplu vasul! Tehnica e ştiută! Până aici nimic nou! – Stai! Opreşte-te! strigă Theodor. Ne-ai manevrat din prima zi? Ne-ai înregistrat cuvintele… gesturile, erai tot timpul cu ochii pe noi?! – Ei! N-o lua mecanic, directore!

Am şi eu puţină imaginaţie, ce dracu?! Nu era totul prea clar pentru mine… îmi părea bine că sunt la mare, în vacanţă… Nici acum nu ştiu dacă voi scrie un roman despre voi… Nu intuiesc finalul, şi o carte… se scrie de la coadă la cap. Nu-i aşa? – Ai însemnări? îl întreabă bănuitor Theodor. Ai scris vreun capitol? – Da. După ce ai plecat de la mare şi am rămas singur… mi-am notat câteva gânduri. Am stat de vorbă cu Puştiul, am fost acasă la bunică-sa. Am scris primele capitole… – Să mi le dai şi mie, sunt tare curios cum ne-ai încondeiat… Şi cum se vor numi personajele? – Cu numele lor! – Adică? – Aşa cum vă numiţi voi… – Ce, eşti nebun, Ştef? Te dau în judecată! – N-ai nici o grijă… Cum să se numească un personaj de roman: Vasile Mihăilescu? Banal! Trebuie să-l schimbi! Poate totul se va opri aici. N-ai auzit? şi arată spre telefon. Au nevoie de un reportaj din agricultură! Cooperativa agricolă de stat din Dâlga! Ştii unde se află? Lângă Detroit. Scrieţi articole despre uzine şi ţărani fruntaşi, muncitori, brigadieri… Avem nevoie de altceva, nu despre… «un medic şi povestea lui». Înţelegi, Theo? Trei ani am bătut scările unei edituri purtat cu vorba de un redactor-şef! De câte ori mă duceam la el, îmi spunea: Romanul dumitale e la secretariat! E la tehnoredacţie! E la tipografie! Dar manuscrisul zăcea într-un dulap… chiar în biroul lui. «Vrei bani? Sigur! N-ai ce mânca?! Eşti în plată de la sfârşitul lunii!». Absurdul?! O bagatelă! Grotescul?! Un fleac! Pe un şantier, când am scris un reportaj, un şofer m-a bătut… nu i-a plăcut mutra mea. L-am înţeles, nici eu nu mă prea agreez când mă văd în oglindă… Durerea fizică e mai uşor de suportat decât umilinţa… dar cum poţi să te aperi de mistificare? Pe marginea prăpastiei începi să râzi! Ai văzut vreun nebun râzând? Eu râdeam de fiecare dată când plecam de acolo… Abia atunci am înţeles de ce glumeşte românul la necaz! Şi cum îţi spuneam… îmi lipsea personajul

care să declanşeze «criza» dintre cei doi protagonişti… A apărut Puştiul! Mi-ar face mare plăcere, Theo, să-ţi spun acum o bombă sub cur! – Adică? – Să mă duc la dulap, să deschid uşa şi să scot de acolo toate lucrurile care ne-au fost furate. – Eşti în stare, autorule de ficţiuni! şi Theodor rânjeşte. – Aş vrea, doctore, nu pardon, directore, să văd ce mutră ai face?! Să-ţi spun: L-am plătit pe Mihăilescu Vasile pentru a afla cum veţi reacţiona când o să vă lase cu bucile goale şi fără aparatul de fotografiat şi filmat folosite de curând la Veneţia, Florenţa şi Milano. Domul din Milano! – Stai-stai! îl întrerupe Theodor. Tu aveai aparatul de fotografiat acasă, constată el bănuitor. – Exact! – O să mă duc la tribunal şi o să recunosc că a fost o simplă înscenare. Ce-o să-mi facă?! Plătesc o amendă pentru «inducerea în eroare a organelor de anchetă». Mă vor închide? Cu atât mai bine! De când aştept să cunosc lumea de acolo! Poate iese o carte! Nu-i aşa? – Hei! Ştef! Opreşte-te! Vorbeşti serios? Profiţi că sunt beat şi poţi să mă aiureşti? Răspunde! – Nu… N-am acest merit şi regret cumplit, directore! constată cu amărăciune, Ştefan. E adevărat că l-am aşteptat… – Pe cine? – Necunoscutul! Puştiul! Presimţeam că va apărea, şi când l-am văzut, am avut impresia că eu l-am adus acolo. – De aceea l-ai apărat tot timpul? Eraţi complici! ricanează Theodor. – Într-un fel… dacă aş fi fost convins că este hoţul adevărat, fii sigur că n-aş fi ezitat nici o clipă să spun… Odată cu apariţia lui a început «suferinţa tinerilor eroi»: Odiseu şi Euridice în goana lor prin Labirint, iniţierea într-o realitate numai aparent ireală, drumul către centru pentru a învăţa să deosebeşti coaja de miez, ispitele, nălucirile, experienţa cu sens… dar şi căutarea potriului sfântului Graal, probele şi obstacolele care săteau în faţa Argonauţilor, străduinţele lui Făt-Frumos pentru a-l găsi pe Zmeul care a furat comoara împăratului, parabola Orbilor sau parabola Vânătorului, Cobrei

şi Porumbelului sălbatic… toate amestecate pentru ca nimeni să nu le mai recunoască! *Satura romana,* libertatea convenţiilor, un cocktail al suferinţelor rituale în drumul către sine… Primul care a ieşit din cursă am fost eu, autorul-personaj, cel mai slab, ambiguu şi polivalent. A urmat Ea, cea pierdută, Euridice, ultimul ai fost Tu, Odiseu, Vânătorul, Făt-Frumos. A rămas Puştiul, Porumbelul… – Şi Alexandra? întreabă Theodor. – Personaj secundar. Nu mă interesează. O cunosc prea puţin, dacă ar fi fost din Dâlga, aveam ocazia să stăm de vorbă cu ea când am făcut reportajul la Cooperativa agricolă. Nu vorbim despre ea şi nici despre vardişti: Sibilele, Gorgonele, Furiile, Satirii care urmau alaiul în timpul Saturnalelor sau Floriilor şi depuneau coroane de flori pe statuia lui Priap! – Stai! Opreşte-te! De ce nu-ţi imaginezi viaţa Alexandrei?! Eşti artist! Creator! – Voi trei îmi sunteţi suficienţi… Un alt triunghi decât cel clasic… conjugal. Este invenţia mea! – Greşeşti, Ştefane! Greşeşti, Autorule! Ai uitat copilul!…

Ştefan tace. Afară a început să plouă, picăturile răpăie pe marginea balconului. Gustă din pahar, n-ar fi vrut să se atingă de acest subiect. – Cred că e singurul aspect serios din povestea noastră, constată Ştefan. – Ce reprezintă moartea lui? întreabă Theodor. – Am încercat să-mi explic… jertfa zidirii, sufletul necesar pentru a însufleţi construcţia… Realitatea începe să imite arta, nu invers, cum se pretinde! A rămas o singură întrebare, dragul meu personaj-prieten! cine va muri la sfârşit? şi expresia transpusă a lui Ştefan devine rigidă, ochii îi ard în orbite. Cine este Vânătorul? Sau, mai bine zis, cine va ucide Cobra? şi glasul lui se stinge ca o şoaptă acoperită de zgomotul ploii de afară. – Ei! *Aventură la mare!* constată maliţios Theodor. – Îţi interzic să zici aşa ceva! sare contrariat Ştefan, de parcă ar fi comis un sacrilegiu. Malul mării e un loc simbolic, ales cu grijă, acolo se află *axis mundi,* şi mi-ar fi greu

să-ţi explic ce înseamnă «alegerea locului», centrul lumii, legătura dintre corp, casă şi cosmos… Toată viaţa ta, prietene-personaj, s-a desfăşurat pe malul mării, pe «faleză»… – Vrei să spui, Autorule, că am fost la margine?… într-o permanentă promenadă, «o trecere»? – De ce te grăbeşti. Citeşte încet… sau mai bine lasă-te citit…

Ştefan se ridică din fotoliu, deschide mai mult uşa de la balcon, îi place să audă zgomotul ploii. Se întoarce cu paşi înceţi, ia din vas ultimele stafide pe care le ţine în pumn şi se aşază în fotoliu cu o mişcare domoală. Theodor nu l-a văzut decât rareori atât de transpus. Azi pare cu totul altfel, simte că distracţia va înceta în curând.

– Ţărmul mării, repetă Ştefan, e locul dintre… Ştii jocul? apă-uscat, sau cald-fierbinte! Tu ai fost tot timpul la mijloc. «Căldicel»! Nici fierbine şi nici rece! Cel care a reuşit în viaţă să-i «luxeze» pe unii sau să treacă în «slalom uriaş» printre uriaşii de la minister şi judeţ, cum prea bine spuneai… Mereu în fruntea bucatelor: premiant la şcoală, sportiv de frunte, chirurg de renume, director… *self-made-man,* sau mai bine zis *medicine-man!* Vraciul în viaţă şi la spital!… – Fii mai explicit! îi cere Theodor fără să mai zâmbească; îşi aprinde pipa, pare înfundată, o scutură de câteva ori de marginea scrumierei, apoi renunţă, nu vrea să-l scape din priviri pe Ştefan, care are o expresie plină de cutezanţă, dar concomitent parcă îi cere iertare pentru îndrăzneala de care dă dovadă; el, mediocrul clasei, Gălbejitul, Mutul, corijentul în viaţă, incapabil să scrie o carte mare, scriitorul ratat, reporterul în probleme agricole şi fotograf amator… – Îţi explic, spune într-un târziu Ştefan, da cu o condiţie! Să nu te superi pe mine! – De acord! Şi eu te-am pus de atâtea ori la zid! E rândul tău! Am ridicat mâinile. Mă predau! Gataaaa! Trage! Nu mai scot nici o vorbuliţă! Dar mai întâi bea cu mine un pahar cu *whisky!* În noaptea asta vreau să mă îmbăt… dorm la tine, nu

mai pot conduce maşina! Amândoi răstoarnă paharele. N-aş putea spune că ai acţionat vreodată fără dorinţa de a culege «fructele muncii tale». Ai luat binele unde l-ai găsit, chiar dacă se afla în curtea vecină, erai nevoit să te târâi în genunchi, sau să urci scara până în vârful piramidei! Ai lăsat însă impresia de «căldicel», ca şi cum nu te-ar fi interesat decât obstacolul, proba, drumul prin Labirint, spre centrul lucrurilor şi al vieţii. – Este exact părerea mea! mormăie Theodor, cu aerul celui care n-ar vrea să-l întrerupă. Dar tu vrei să spui altceva, de ce ocoleşti? Vrei să spui că eu sunt un carierist ordinar care profită de originea tatălui, vechi activist, şi de calităţile politice pe care le are… etcetera, etcetera! Asta credea şi Cristina! – Nuuuu! Nici vorbă, sare contrariat Ştefan. Dacă mă interesa un carierist oarecare, alegeam un activist corupt care în final îşi făcea autocritica. Sau directorul cooperativei de la Dâlga, pe care l-am prins cu mâţa în sacul… cu bani! Eu te-am «ales» pe tine, dragă Theo, nu pentru că m-a interesat ascensiunea ta politică, sau că primeşti un plic cu bani înainte de operaţie, aşa cum primesc toţi… sau că ai fost secretarul organizaţiei de bază, deputat, membru în comitetul executiv, reprezentantul ţării la Geneva, etcetera, etcetera!… Nu asta mă preocupa! Nuu! Tu eşti doar efectul… eu vreau să aflu cauza! Înţelegi?! Tu eşti doar ceea ce eşti?! Cine creează condiţii pentru ca «personaje» ca tine să apară precum ciupercile după ploaie? Auzi cum plouă! De ce-i întâlnim atât de des pe aceşti *medicine-men?!* Cine susţine Vracii? Afirmarea şi succesul unui individ sunt în funcţie de cei care creează condiţiile favorabile… Mă asculţi? …Mai pune-mi un deget din sticlă! îl roagă Ştefan. – Dacă e bal, bal să fie! Dacă e să ne îmbătăm, atunci să spunem tot ce avem pe suflet! Aşa te vreau, Gălbejitule! Te ascult! – Nu eşti ambiţiosul clasic! Ai putea să-mi demonstrezi cu argumente concrete că n-ai profitat prea mult şi te

deosebeşte de ceilalţi care au vârât mâna până la umăr! Ai perfectă dreptate! Tu ai balansat elegant… chiar derutant între «a avea» şi «a renunţa»! Până acum toate erau nişte… «găini de crescătorie care miroseau a peşte», azi, însă, s-a ivit «viţelul de aur» şi ai făcut: Haţ! Ai înfipt dinţii şi ai muşcat! Eşti directorul spitalului! Ehei! Asta înseamnă tot ce ai avut până acum, plus: putere, călătorii, ascensiune către un post universitar şi pătrunderea în cercul celor din conducere…

Se opreşte, parcă ar încerca să-şi amintească ceva, ascultă ploaia de afară. Theodor tace, doreşte să afle tot ce gândeşte despre el. – Îţi spuneam înainte despre simbolul «plajei» acel *imago mundi*... Voiam să ştiu dacă faci distincţia dintre «apă» şi «pământ»… – Iar nu mai înţeleg nimic! mormăie Theodor. Să mă bată Dumnezeu dacă te mint! Când o dai pe filozofie şi simboluri, mi se împleticeşte mintea… şi aşa ameţită de *whisky!* – Bine! Voi fi mai clar. Când ai fost pus în situaţia de a alege între certitudinea înşelătoare a realităţii şi incertitudinea… – Mi-e frică de ireal, îl întrerupe Theodor. Bine! Am tăcut! Iar m-a luat gura pe dinainte! Gata! Te ascult! – Nu ţi-e frică de ireal! Din contră! Ţi-e teamă de realul care se opune voinţei tale şi atunci… devii un tiran, aşa cum a sesizat şi Puştiul! Începi să modifici realitatea sperând că se va conforma ideilor tale! O amputezi! O mutilezi! Eşti despotic pentru că nu accepţi nimic altceva decât *ce* şi *cum* vrei tu! Nu respingi ce «nu poţi prinde în mână», cum afirmi… ar fi bine dacă ar fi aşa, tu respingi realitatea care îngenunchează în faţa puterii tale şi atunci o calci în picioare crezând că o vei învinge fără să ştii că doar o sufoci, o strângi de gât, dar n-o distrugi pentru că nu se poate! Auzi!? Nu se poate! Realul disperă, înnebuneşte… dar nu moare! Spaima de real! Asta e boala de care suferi, Theo! Aici apare «ruperea de nivel» de care vorbeai… aşa se naşte falsul! Marele fals în care

trăieşti! Ai auzit numai ce te-a interesat, restul… la gunoi! Nu te-a preocupat «ce putea fi»! Mistificator al vieţii! O maladie care se întinde mereu… O molimă care infectează totul, de la cel mai mic fapt până la… Eşti orb! Faci parte dintr-o armată de orbi, de aceea ai reuşit până azi şi acum… eşti unde eşti! Un pictor celebru are un tablou, cred că-l ştii… un şir de orbi înaintează pe o potecă, se sprijină unul de altul, au mâinile întinse, se ţin de umeri şi bastoane, pipăie pământul şi bâjbâie prin bezna lor; lângă potecă se vede o râpă, primul a şi căzut, al doilea se apleacă, îi va trage în curând şi pe ceilalţi, care nu ştiu că se îndreaptă spre prăpastie. Aminteşte-ţi expresia lor: doi au capetele puţin ridicate, au simţit pericolul, ultimii par mai liniştiţi, se ţin de un baston, gluga unuia dintre ei îi acoperă jumătate din faţă. În depărtare se zăresc cătunul şi turla bisericii. Sunt sate, oraşe, ţinuturi – într-o ţară îndepărtată – în care dregătorii ard ochii copiilor încă de la naştere pentru a nu şti ce-nseamnă lumina şi viaţa… pentru a merge cuminţi în coloană, să nu afle când se vor apropia de prăpastie… dregătorii acelei ţări nu-şi dau seama că ei înşişi sunt nişte orbi, chiar dacă au ochii deschişi!

Ştefan se opreşte, caută stafide în vasul de argint, s-au terminat, închide încet pumnul gol. Din camera învecinată se aude o pendulă, e ora trei noaptea. – Primul semnal a fost Cristina, continuă Ştefan cu acelaşi ton egal, concentrat. Femeile au simţul naufragiului, părăsesc corăbiile avariate înainte de a se scufunda… chiar mai înainte decât şoarecii. Al doilea a fost Puştiul. Credeam că va ceda… în ziua în care a recunoscut că a furat, bănuiam că a ajuns la limită. Şi-a revenit, am fost surprins, semăna cu un boxer care se ridică de la podea înainte ca arbitrul să fi ajuns la nouă. Există în noi o nevoie adâncă de a ne supune celor puternici şi autorităţilor! Noi acceptăm, nu ne revoltăm! Când trăieşti între lupi, învaţă să urli ca

ei! Şi iată! Puştiul n-a vrut să urle ca lupul! A rezistat şi s-a revoltat! Te-a învins, Theo! Îţi convine sau nu, dar… trebuie să recunoşti că ai ieşit pe locul doi! Tot ce s-a petrecut la mare mi-a ajutat să te cunosc mai bine. Mă uitatm la tine când îmi povesteai câtă strădanie ai depus pentru a obţine funcţia de director! Câte ore ţi-ai pierdut pentru a te face agreat şi acceptat?! Câtă energie irosită alături de oameni pe care ştiu că îi desconsideri! De ce? Pentru câteva sute de lei în plus? Pentru plăcerea de a porunci medicilor şi asistentelor? Merită oare? Te poţi lăsa încadrat, orbit… legat la ochi de propriile tale mâini, ştiind că la câţi va paşi se află prăpastia? Miza e prea mică! Registrul minor, lipseşte marea anvergură… Nu te sufoci?! De ce nu strigi: Oameni buni! Fraţii mei orbi! Cum acceptaţi să trăiţi cu ochii închişi de bunăvoie! Cum suportaţi să faceţi parte dintr-o armată de nevăzători… numai pentru a fi cuminţi şi disciplinaţi în marea cohortă a celor care bâjbâie prin beznă?! De ce nu vă scoateţi legăturile de la ochi să vedeţi lumina zilei?! De ce nu vreţi să priviţi realitatea aşa cum este?! Cel puţin să ţipaţi dacă aveţi mâinile încleştate pe bastoanele de care vă sprijiniţi şi pe care nu ştiţi să le folosiţi! Theodor! Prietene! Nu simţi mirosul?! Nu ţi-e greaţă? Nu-ţi vine să verşi? Hai! Du-te şi deschide fereastra! Ţipă! Sunt nemulţumit! Sau fluieră! Vâră două degete în gură şi fluieră cât poţi! Spune-le! Vreau să trăiesc pe picioarele mele! Vreau să nu mai fiu dădăcit! Vreau să ies din coloana de orbi!… Îţi aminteşti ce mi-ai spus zilele trecute? Te-ai trezit în plină noapte, ai simţit în cadrul uşii… nu moartea şi nici o umbră oarecare, ai simţit «golul» dintre canaturi, golul negru al singurătăţii! Aşa ai zis, şi nu pot să te uit… M-am îngrozit pentru tine! Nu ai pe nimeni, cercul s-a strâns în jurul tău! Înţelegi!? Mi-ai adus icre negre şi şampanie!… dar nu e sărbătoare! Şi mâine? Ce vei face noaptea viitoare? Vei veni iarăşi la mine?!

Cu ce te pot ajuta eu… dacă nu mă pot ajuta pe mine însumi?! Eu mă închid în «cuşcă» şi sting lumina… şi eu sunt într-un fel orb, mă vindec acolo, singur, în «cuşcă», până a doua zi… Citesc o carte, developez o fotografie, scriu un reportaj despre o cooperativă… Dar tu? De ce nu încerci să te salvezi? Ieşi din rândul celor care sunt pe marginea prăpastiei! Ce crezi că ne aşteaptă?! Să intrăm amândoi în «cuşcă» şi să ne ronţăim degetele în singurătate ca doi şobolani bătrâni?! Asta vrei, Theo?!

24

Calcă cu grijă pe cele două trepte, face câţiva paşi şi se loveşte cu picioarele în bara de lemn a boxei; parcă s-ar fi izbit de un zid care îl desparte de ceilalţi. Zgomotul se aude clar în liniştea din sală. Înalt, slab, – umerii osoşi înţeapă pe dedesubt zeghea în dungi, aspră, prea largă pentru trupul ieşit de curând din adolescenţă – fruntea bombată pusă în evidenţă de părul blond tăiat scurt, obrajii supţi, paloarea celor închişi, ochii albaştri, neverosimil de albaştri.

Nu vede încă nimic, nu s-a obişnuit cu lumina din sală. Străbate încă un culoar întunecat, urcă trepte, multe trepte, parcă ar ieşi de sub pământ; bocancii îl rod până la sânge, fiecare pas îl face să se strâmbe de durere; o gratie de fier, o poartă scârţâie prelung, se aud strigăte, multe strigăte, ordine, cuvinte rostite, o uşă pocneşte în urma lui; maşina înaintează pe un drum asfaltat, voci şoptite, voci guturale, beznă, mereu beznă, un muc de ţigară aprins pe furiş, obrazul luminat pentru o clipă, miros de năduşeală, miros de urină, miros de vomă… Şi deodată, în faţa lui plesneşte un balon prin care a privit până acum şi în pupile îi apare întreaga sală conturată perfect, cu fiecare detaliu în parte; toţi se uită la el; un singur cap uriaş şi un singur ochi imens. La o masă, un bărbat gras, cu un aer nepăsător; îl ştie, l-a vizitat şi la închisoare: avocatul. Nu aşteaptă pe nimeni! Nu vrea să aştepte pe nimeni! Îşi opreşte privirea spre cei trei judecători, în special asupra celui din mijloc, ştie, va avea cuvântul hotărâtor. N-a scăpat de durerea de la picior, bocancul l-a ros până la os; se aşază pe banca de lemn. Gardianul îl înghiontește şi îi spune: – Ridică-te! Se face că n-a auzit, primeşte un pumn în spate, nu-l simte, stă mai departe pe bancă, îşi desface pe furiş şiretul de la bocanc şi îşi

saltă puţin laba piciorului din ciorapul îmbibat cu sânge.

– Procedura completă! se aude vocea de scapet a grefierului, o fiinţă fără vârstă, fără sex, cu mâini subţiri şi degete lungi, osoase, ca nişte gheare de pasăre cu care răsuceşte iute hârtiile. Părţile şi martorii legal citaţi. Inculpat: Mihăilescu Vasile. Din nou un ghiont în spate şi o înjurătură; se ridică fără grabă; călcâiul rănit îl doare mai puţin. – Luaţi-i datele! spune preşedintele completului, Lucian Bărbulescu, un bărbat cu prestanţă, ce se degajă nu din robusteţea fizică, ci din calmul şi siguranţa interioară străine de asprimea obişnuită. Grefierul apasă pe trăgaciul întrebărilor-mitralieră: ziua, luna, anul, locul naşterii, profesiunea, locul de muncă, dacă ai mai fost condamnat, unde şi pentru ce faptă? Răspunde cu glas încet, nici speriat, nici cutezător, doar puţin răguşit, parcă ar fi urlat cândva şi din încordarea de atunci au rămas urme de sânge care s-au suprapus peste timbrul său de adolescent. Maşina de scris îşi încetează ţăcănitul, vocea-mitralieră se opreşte. – Rămâi în picioare până la terminarea dezbaterilor! îi pune în vedere preşedintele. Apoi către grefier: Continuă apelul! – Nistor Alexandra! strigă scapetul. – Prezent! răspunde un glas din fundul sălii. – Hristea Theodor! Vaida Cristina! Albini Ştefan! Toţi prezenţi! constată grefierul. Partea civilă? – Reprezentată prin avocatul Stoian Laurenţiu, spune un bărbat din prima bancă. Am depus la dosar documentele din care rezultă cheltuielile făcute în timpul internării victimei la spital, apoi cheltuielile… – Bine-bine! îl întrerupe preşedintele. Le vom analiza când vom trece la fond…

Grefierul împinge maşina de scris spre colţul biroului, mâinile lui albe desenează prin aer o voltă, ca un dirijor care şi-a terminat recitalul. – Martorii apărării? întreabă preşedintele Bărbulescu. – N-am depus lista martorilor –

explică avocatul Antoniu, care îl reprezintă din oficiu pe arestat –, deoarece inculpatul a refuzat să-mi dea vreo explicaţie. Familia nu ştie nimic despre cele întâmplate, părinţii sunt despărţiţi, locuieşte la bunica. Aş fi avut nevoie de martori pentru elucidarea unor împrejurări… pentru circumstanţierea pedepsei, dar… Am cerut referinţe la Şantierul naval, adresa se găseşte la dosar, fila 109… Totul spus cu voce calmă, apoi îşi reia locul, scoate din buzunarul de la haină o batistă mare, îşi tamponează obrajii prelungi, rasaţi, îşi sprijină coatele de masă şi rămâne nemişcat, cu aceeaşi expresie fals absentă, de statuie orientală, sub care îşi ascunde interesul care se poate citi în privirile furişate în colţul ochilor, prezent la tot ce se petrece în jur.

– Martorii sunt invitaţi să părăsească sala! spune preşedintele cu glas tare. Uşa se închide în urma celor care au ieşit. Două bătrâne vorbesc în şoaptă, au ochii îndreptaţi spre o tânără îmbrăcată elegant. Una din ele zice: – O vezi? E Maria! Rudă cu… şi arată cu capul spre cel din boxă. Nu i-a plătit avocat! L-a lăsat p-ăla din oficiu! Pomana statului, da’ se dă grande!… Şoaptele se sting treptat. Preşedintele Bărbulescu întoarce privirea spre inculpat, îl măsoară cu interes, încearcă «să-l vadă» mai bine pe cel care se apără prin tăcere.

– Ştii pentru ce ai fost adus aici? îl întreabă el. Nu răspunde. Piciorul stâng i-a amorţit, atinge podeaua cu vârful, atât cât să se odihnească puţin, apoi îşi reia poziţia, durerea n-a dispărut. – Ţi s-a adus la cunoştinţă actul de învinuire? Tace. – După ce s-au terminat cercetările… ţi s-a spus pentru ce fapte te faci vinovat? – Da, răspunde el, parcă acum ar fi înţeles întrebarea; era preocupat de rana de la picior, sau era doar un mod de a «refuza» orice dialog. – Ce ai reţinut?! Tace din nou, nu are fruntea aplecată, priveşte spre fereastra scăldată în lumina soarelui, are impresia că aude sirena unui vapor care acostează în port. – De ce nu vorbeşti?!

şi în glasul judecătorului nu se simte nerăbdare şi nici asprime, ci doar nevoia de a înţelege refuzul lui de a vorbi. Întoarce capul, ochii au împrumutat ceva din culoarea cerului; privirile lor se întâlnesc abia cum, tânărul îi rezistă. Preşedintele simte că «l-a prins» şi spune cu glas sec: – Eşti acuzat de furt şi crimă! Cerul se întunecă brusc, ochii i se usucă, nu mai vede nimic, în sală se aude un murmur prelung, parcă toţi cei adunaţi acolo şi-ar fi oprit răsuflarea lăsând în urma lor un gol care ar fi mărit şi mai mult distanţa ce-i desparte. Pe faţa lui nu tresare nici un muşchi, clipeşte de câteva ori, se sprijină cu amândouă mâinile de bara de lemn a boxei, apoi se uită scurt în urmă, spre zid, ca şi cum ar căuta un loc pe unde să fugă, să străbată peretele, numai să ajungă din nou pe malul mării. – Ai ceva de adăugat la declaraţiile făcute în timpul anchetei? – Nu, răspunde el cu glas obosit, ca şi cum ar fi alergat până acum şi în clipa aceea s-ar fi întors. – Te consideri nevinovat? – Da… Preşedintele ia dosarul şi îl răsfoieşte filă cu filă; foşnetul hârtiei se aude distinct în liniştea din sală. – La începutul anchetei ai recunoscut că ai furat lucrurile de pe plajă? E adevărat? – Da. am recunoscut. – De ce? Nu răspunde. – Nu poţi să ne spui?! – Am fost bătut! – Cine te-a bătut? – Un tovarăş… Preşedintele întoarce privirea spre procuror. – Vom verifica cele afirmate! spune procurorul cu un aer contrariat; chip smead, prelung, nas subţire, tânăr absolvent al facultăţii, personalitatea lui e împlinită de roba neagră ce-i acoperă umerii înguşti. – Ai vreo probă în apărare? Un martor?! îl întreabă preşedintele cu acelaşi calm. – Nu, se aude glasul lui. – Nu vrei să te aperi? Tace, după o vreme spune cu voce stinsă: – De ce să mă apăr dacă n-am furat şi n-am omorât pe nimeni?! – Să intre primul martor! spune preşedintele, punând capăt interogatoriului. – Nistor Alexandra! strigă grefierul, pregătindu-şi maşina de scris. Moment de relaxare şi comentarii

în şoaptă. Judecătorul din dreapta se apleacă spre preşedinte şi încearcă să-i spună ceva la ureche, nu-l ascultă, ţinteşte cu privirea pe cineva din sală. – Dumneata! Cel care mănânci! spune preşedintele cu glas ridicat. Aici nu e restaurant! M-ai auzit? Du-te pe culoar! După ce termini, poţi să te întorci! Un tânăr cu umerii aplecaţi, ruşinat, îşi face loc printre bănci şi părăseşte sala, urmărit de privirile tuturor. Uşa se deschide încet, apare Alexandra Nistor. Merge cu paşi rari, fermi, apoi se opreşte brusc, parcă s-ar fi apropiat prea mult de cei trei judecători. Răspunde la întrebările grefierului, la urmă spune: – Profesoară de educaţie fizică, Lugoj. – Vă menţineţi declaraţiile făcute în timpul cercetărilor? o întreabă preşedintele Bărbulescu. – Da, spune ea cu glas răspicat, apoi îşi aranjează o şuviţă rebelă de păr, parcă s-ar apăra de privirea pătrunzătoare de judecătorului. – Vă rog să povestiţi ce s-a întâmplat în ziua de douăzeci şi nouă august. Alexandra începe să relateze «istoria» chiar din clipa în care a plecat de acasă împreună cu soţul ei; nu vorbeşte la întâmplare, nu e stăpânită de cuvinte sau amănunte nesemnificative, ochii ei parcă văd plaja, marea… – Ne-am întins pe nisip, în fiecare zi treceau pe lângă noi indivizi dubioşi care rătăceau printre dunele de nisip şi tufele de măslini sălbatici… un adevărat hăţiş în care stăteau la pândă. Cu o zi înainte l-am zărit pe… şi întoarce capul spre tânărul din boxă, nu poate să-şi oprească privirea în ochii lui, îi dă ocol, apoi se întoarce spre judecător. – Cum v-aţi amintit?! Stăteaţi la soare, înotaţi, aveaţi alte preocupări? – Da, stăteam la soare, repetă ea pentru a câştiga timpul necesar gândirii. E adevărat… cum să vă spun? Îmi scosesem costumul de baie şi mă temeam să nu fiu zărită de cineva… aruncam mereu câte o privire în jur, totul relatat cu un aer firesc, preocupată doar de a «zugrăvi» cât mai precis fiecare detaliu. Cu o vară înainte – continuă

ea cu glas egal – un individ ne furase lucrurile de pe plajă: bani, acte, aparat de fotografiat, ceasuri. Totul! De atunci am rămas obsedată, mă uitam mereu în jur… unei doamne de lângă noi i-a luat prosopul, îl aşezase la uscat pe un mărăcine, alteia, făcea nudism, au lăsat-o fără costum. – În ziua de douăzeci şi nouă august? încearcă preşedintele s-o readucă la subiect. Alexandra Nistor reia povestirea din momentul în care i-a văzut pe cei trei intrând în apă; strigătele Cristinei, individul care dădea târcoale lucrurilor pe plajă… – Cum era îmbrăcat? întreabă Bărbulescu. – Pantaloni albaştri din doc, fără cămaşă. Cristina cerea ajutor, barca de la *Salvamar* era departe, am plonjat în apă şi m-am îndreptat spre ea. – Aţi văzut când necunoscutul a furat lucrurile? – Da. – Sunteţi sigură?! Eraţi cu privirea îndreptată spre plajă în clipa în care individul a luat cele două sacoşe şi a fugit? – Da. Ştiam ce înseamnă să ţi se fure lucrurile, dar… simţeam că trebuie s-o ajut pe Cristina, risca să se înece. Se opreşte, scoate o batistă mică, albă, rămâne cu ea în mână, nu o foloseşte, gest aparent inutil, poate necesar pentru a-şi înfrânge emoţia. – Continuaţi! o îndeamnă preşedintele, care o ascultă atent, apoi îi pune o serie de întrebări, insistă asupra amănuntelor legate de moartea copilului, se uită în dosar şi citeşte concluziile serviciului de criminalistică, la urmă îşi îndreaptă privirea spre fereastră, îşi trece mâna peste faţă, îşi aşază ochelarii cu o mişcare înceată, meditativă, se apleacă puţin pe pupitru şi o priveşte îndelung. – Vă rog să vă gândiţi bine înainte de a răspunde! Cel care a furat lucrurile de pe plajă, a fugit printre dune, a ucis copilul… este cel de acolo? şi braţul judecătorului, cu degetul arătător întins, se îndreaptă spre tânărul din boxă. Femeia tace speriată de răspunderea pe care trebuie să şi-o asume; se răsuceşte spre el, îl priveşte atent, îi evită ochii, apoi se întoarce spre preşedinte şi spune cu glas răspicat: – Da. El este!

Aşa am declarat şi la miliţie, când l-am văzut în rând cu ceilalţi. – La identificare? precizează preşedintele Bărbulescu. – Da. L-am recunoscut imediat. – Bine. Vă mulţumesc. Tovarăşul procuror? Tovarăşii avocaţi? Aveţi vreo întrebare? I se cer amănunte, fiecare insistă asupra unui aspect, la urmă, puţin obosită, îşi şterge palmele transpirate pe batista pe care a avut-o tot timpul în mână, semnează declaraţia şi se întoarce în sală. – Să intre celălalt martor! cere preşedintele. Theodor Hristea îşi face loc printre cei adunaţi în dreptul uşii, înaintează pe culoarul dintre bănci şi se opreşte în faţa celor trei judecători. Răspunde scurt la întrebările grefierului. – Vă menţineţi declaraţiile făcute în timpul cercetărilor? îl întreabă preşedintele răsfoind dosarul, fără să ridice privirea. – Da, răspunde el după o lungă pauză. – Vă rog să ne relataţi ce s-a întâmplat în ziua de douăzeci şi nouă august. Aceeaşi poveste reluată din alt punct de vedere. De ce n-a ţipat? De ce n-a alarmat pe cei de pe plajă? Se insistă asupra morţii copilului, i se cere – în calitatea lui de medic – să aproximeze ce a determinat decesul. La urmă aceeaşi întrebare: – Cel care a furat lucrurile de pe plajă, a fugit printre dune, a ucis copilul… este cel din boxă? Nu răspunde. Prin el încă mai aleargă frânturi din imagini: nopţile petrecute pe malul mării pândindu-l pe cel care va veni să dezgroape lucrurile, nopţile care au urmat, discuţiile cu Ştefan, certurile cu Cristina, glasul ei ţipând, mâna strânsă pe un braţ străin şi cineva care îi spune: «M-am prins pe mine, un hoţ pe care îl fugăresc de ani de zile, un joc în care am fost vardist şi hoţ!». Şi altă imagine care se suprapune peste una mai veche: o valiză de lemn cu capacul deschis şi înăuntru: un caiet, trei sute de lei, un tranzistor, un atlas geografic şi din nou plaja, tufele înalte de măslini sălbatici… vă rog să-mi spuneţi cum se numesc plantele, le-am cules de pe malul mării! Ăsta e ciulin, coada şoricelului, nalbă

pitică, ăsta e… nu ştiu cum dracu îi zice? Cred că e mohor, asta e trestie… ierburi de nisip şi mlaştină, nici eu nu le ştiu prea bine, nu sunt de prin părţile locului, lucrez la camping numai de două luni, sunt din Sebeş… o uşă se deschide, o cameră de trecere cu miros închis, o bătrână îşi strânge basmaua cu un gest tic, o tânără fardată strident, rezemată de zid, cu mâna în şoldul cambrat, rochie înflorată, transpirată sub braţ… şi din nou glasul judecătorului: – Este nevoie să vă repet întrebarea?! spune preşedintele puţin surprins. – Nu, răspunde Theodor. Cel din boxă este cel care ne-a furat lucrurile, vine într-un târziu precizarea. – Bine. Vă mulţumesc. După câteva întrebări puse de procuror şi avocaţi, Theodor Hristea se îndreaptă spre ieşire. Alexandra Nistor îi face semn să se aşeze lângă ea, ia loc schiţând un zâmbet mecanic de mulţumire.

Este chemat Albini Ştefan. În timp ce grefierul îi pune aceleaşi întrebări, preşedintele răsfoieşte dosarul, parcă ar vrea să-şi amintească ceva. – Dumneavoastră – i se adresează Bărbulescu după ce mâinile de hipnotizator ale grefierului au încetat să mai bată clapele maşinii de scris – aţi avut în timpul anchetei o poziţie deosebită de a celorlalţi martori. Vă menţineţi declaraţiile făcute? – Da, răspunde prompt Ştefan. – Nu ştiu dacă inculpatul Mihăilescu Vasile – dictează preşedintele grefierului – este cel care a furat lucrurile de pe plajă. Vă rog să semnaţi! Procurorul nu-i pune nici o întrebare. Avocatul apărării, Antoniu, insistă asupra amănuntelor legate de identitatea «celor doi indivizi presupuşi că ar fi fost vinovaţi». – N-am spus că sunt doi, precizează Ştefan, dar nu sunt convins că cel arestat este autorul furtului. Avocatul nu renunţă, formulează o altă întrebare, în care strecoară cuvintele: «neutru» şi «incertitudine». – Dacă n-am siguranţa absolută pentru a susţine un fapt, îi răspunde Ştefan, nu înseamnă că sunt neutru sau incert! Prin tonul

ferm, inverveţiile prompte, Ştefan Albini nu vrea să dea impresia de laşitate sau de «simpatie» faţă de inculpat.

Cristina Vaida e ultimul martor chemat în sală. Aceeaşi procedură a întrebărilor puse de grefier şi preşedinte, din care rezultă că îşi menţine declaraţiile făcute în timpul anchetei. Silueta ei înaltă, corect îmbrăcată, reţine atenţia şi impune. Răspunde cu mult calm, se răsuceşte de fiecare dată spre procuror sau avocat. Theodor ascultă doar primele replici. A întâlnit-o pe culoarul tribunalului, şi-a ferit privirea, a discutat mai mult cu Ştefan. Theodor o căutase la telefon, voia s-o invite să meargă cu maşina, n-a găsit-o, a renunţat; înţelege că a călătorit cu trenul, care nu era încălzit. Îi aude din nou glasul, începe să povestească cele petrecute în ziua de douăzeci şi nouă august. Vocea ei se suprapune cu cea a preşedintelui… Ce s-a întâmplat pe plajă? se întreabă iarăşi Theodor. După şase luni de aşteptare are dreptul să afle dacă s-a înşelat sau nu? – Inculpatul Mihăilescu Vasile este cel care a furat lucrurile şi a ucis copilul? aude el glasul preşedintelui. E din nou atent, aşteaptă răspunsul Cristinei. Ea îşi plimbă privirea de la judecător la cel din boxă. Cineva tuşeşte în sală, parcă ar vrea să «sublinieze» liniştea şi încordarea tuturor. Răspunsul întârzie, apoi se aude un glas încet, greu de desluşit. – Negaţi cele afirmate în timpul anchetei?! sare preşedintele Bărbulescu privind-o lung pe deasupra ochelarilor, cu fruntea brăzdată de o cută ce strânge la mijloc sprâncenele stufoase. – Nu le neg… dar nu le pot susţine! – La identificare – preşedintele răsfoieşte iute dosarul – l-aţi indicat drept autorul furtului! Nu sunteţi dumneavoastră în fotografie? Poate mă înşel… – Acum nu mai am aceeaşi certitudine… Pe chipul smead al avocatului Antoniu se poate citi o nouă speranţă. Procurorul se foieşte în scaun, două pete roşii i-au apărut pe obrajii catifelaţi de adolescent,

scrie ceva nervos pe o coală de hârtie; publicul din sală se agită, e nedumerit, prin colţuri se aud şoapte. – Din dosar rezultă – spune judecătorul – că aţi participat la aprope toate fazele anchetei, încă de la început când aţi alergat pe plajă să-l prindeţi. Eraţi angajată moral alături de ceilalţi martori, pentru elucidarea acestui caz. E adevărat? – Da… la început… răspunde Cristina puţin stingherită de întrebările sâcâitoare ale judecătorului. – Conform articolului 144 din Procedura penală nu v-aţi constituit parte civilă pentru a fi audiată ca martoră. E adevărat? – Da… – Aţi preferat să pierdeţi câteva mii de lei numai pentru a avea certitudinea că cel care a furat şi a ucis va fi pedepsit! – Da. Aşa e… – Dumneavoastră, numita Nistor Alexandra şi Hristea Theodor sunteţi principalii martori ai acestui proces! Ştiţi asta? – Da… – Atunci? De ce nu vă menţineţi mărturia? Tace. Priveşte spre judecător dar parcă nu-l vede. – Aţi semnat declaraţiile? – Da. – Aţi fost forţată să spuneţi altceva, decât ce gândiţi? – Nu. – S-au executat presiuni morale sau fizice? – Nu. – Atunci? încercaţi să-mi explicaţi! Nu răspunde, ar vrea să fugă de acolo, să scape de privirile celor din sală care i se caţără pe spinare şi ceafă. – Vreau să vă înţeleg! continuă preşedintele cu glas mai puţin aspru, dar vădit contrariat de răsturnarea pe care o aduce în proces. Sunteţi profesoară, aveţi răspunderi pedagogice în faţa elevilor… Cuvântul dumneavoastră, semnătura pe un act n-au nici o importanţă? – Poziţia mea contravine legii? îl întreabă la rândul ei Cristina, nemulţumită de lecţiile de morală pe care a început să i le ţină. – Nu. Sunteţi bine informată! Aveţi dreptul să reveniţi asupra declaraţiilor făcute în timpul anchetei… dar eu sunt obligat să aflu când aţi spus un neadevăr! Atunci sau acum?! – Nici atunci, nici acum! Asta puteţi să înţelegeţi, tovarăşe preşedinte?! spune Cristina cu glas tăios. Au trecut

aproape şase luni, am avut timp să meditez, mi-am schimbat părerea… – Dar ce fapte noi s-au ivit între timp?! insistă judecătorul. În fond, nu e vorba de o părere, ci de fapte concrete care nu pot fi tăgăduite! Eraţi la câţiva metri de Albini Ştefan şi Hristea Theodor. Aţi văzut altceva decât au văzut ei?! Cum e posibil?! Tace. – Albini Ştefan a declarat de la început că nu ştie dacă cel prins este cel care a furat lucrurile pe plajă. Îl înţeleg! – Dumneavoastră însă n-aţi ezitat… – Nici atunci n-am fost sigură, spune cu glas abia auzit Cristina, apoi rămâne nemişcată, cu mâinile lipite de trup, pumnii strânşi, privirea înainte, obrajii împietriţi.

Preşedintele Bărbulescu împinge dosarul pe pupitru, semn că interogatoriul a luat sfârşit. Judecătorul din dreapta îi spune ceva la ureche. Procurorul se adresează părţii civile, în sală se aud comentarii. Cristina semnează declaraţia şi ocupă un loc pe o bancă. Theodor nu e atât de surprins de atitudinea ei. De la început a avut îndoieli, nu i-ar fi cerut să-şi ascundă incertitudinea, e totuşi nemulţumit, se simte într-un fel trădat… ar fi vrut să fie alături de el în această împrejurare care a declanşat despărţirea lor. Paradox? Poate! Încă unul! Ştie că nu se poartă astfel pentru a-i plăti o poliţă mai veche sau pentru a se răzbuna. Cristina aşa gândeşte. Scor egal: doi martori împotriva acuzatului, doi martori pentru. Vocea puternică a preşedintelui încearcă să restabilească liniştea din sală. Se anunţă suspendarea şedinţei pentru zece minute, apoi se va trece la judecarea în fond.

Avocatul Antoniu se îndreaptă spre cel din boxă. – Ei? Ce zici? spune el mulţumit. Am scăpat de Vaida şi de Albini! – Tot mă vor condamna, mormăie el printre dinţi. – Te-ai gândit? – La ce? – Un martor?! Am nevoie de un martor prin care să dovedim că la ora unsprezece nu te aflai pe plajă. – Ba eram… – Eşti un tâmpit! Unchiul tău, pescarul, n-ar putea să spună că te-a văzut… sau te-a luat cu

el? – Nu. El nu minte! – Ar fi fost un alibi perfect…

Cei trei judecători, în robele lor negre, intră din nou în sală. Liniştea se aşterne treptat, la urmă apare o tăcere grea, ameninţătoare. Preşedintele dă cuvântul procurorului, care îşi bazează rechizitoriul pe concluziile organelor de anchetă şi expertiza criminalistică prin care se constată că victima a fost ucisă de un corp contondent, ceea ce exclude posibilitatea unui accident. Cere condamnarea inculpatului pentru furt şi crimă. Urmează pledoariile celor doi apărători: partea civilă, reprezentată prin avocatul Stoian Laurenţiu, şi inculpatul, prin avocatul Antoniu. La sfârşit, preşedintele întoarce privirea spre cel din boxă. – Ai ceva de spus în apărare? îl întreabă el. – Nu, se aude răspunsul lui. – Recunoşti faptele? – Nu! – Te consideri vinovat? – Nu. Preşedintele rămâne puţin pe gânduri, îşi strânge palmele, continuă să se uite la el, apoi se ridică în picioare şi anunţă că se retrage pentru deliberare.

Grefierul strânge dosarele, arestatul e scos din boxă, coboară cele două trepte, e condus într-o cameră cu pereţi albi şi un singur scaun, pe care se aşază gardianul. El se sprijină de zid, apoi se lasă pe parchet, îşi scoate bocancul din picior şi îşi trage ciorapul. Are senzaţia că îl smulge împreună cu pielea de pe călcâi. Durerea dispare încet, e mulţumit, parcă în tot acest timp n-a dorit decât să scape de suferinţa de la picior şi acum poate rămâne acolo cât timp vor dori. Gardianul se leagănă pe scaun, fumează şi se uită la el pe sub cozorocul chipiului tras mult pe frunte. Îl măsoară nedumerit, împinge colţurile gurii în jos, scuipă printre dinţi şi spune: – Bă! Tu ori eşti tâmpit rău de tot, ori eşti dat dracului! Avocatu’ voia să te scape de câţiva anişori buni de pârnaie, şi tu nimic! Scoate o ţigară din pachet şi i-o aruncă. Ţigara se rostogoleşte pe parchet până în apropiere de mâna lui. Ridică privirea, nu înţelege dacă e cel care cu

câteva ore înainte îl înghiontise în spate şi îl înjurase.

Publicul părăseşte sala. Theodor şi Ştefan se îndreaptă spre ieşire, ajung în dreptul Cristinei care discută cu Alexandra. Merg cu toţii spre un culoar mai puţin aglomerat. Theodor nu vorbeşte, e mulţumit că Ştefan îl suplineşte în conversaţie. – Cu ce pleci la Bucureşti, Cristina? o întreabă Ştefan. – Am un accelerat la ora patru… – Nu vrei să mergi cu noi? Ea zâmbeşte fără să răspundă, un zâmbet care nu înseamnă nici o acceptare şi nici un refuz. Ştefan o invită şi pe Alexandra, ea îi spune că pleacă cu un tren direct spre Timişoara. Theodor se uită la Cristina, ochii lor se întâlnesc în trecere, are senazaţia că timpul care i-a despărţit a fost înlăturat brusc, parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Îşi aprinde o ţigară, degetele îi tremură uşor, îi e teamă să nu observe; e nemulţumit de tăcerea lui; zâmbeşte în sine îngăduitor. Zgomotele de pe culoar se accentuează, publicul intră în sală. Cristina se desparte de ei, Ştefan stabileşte un punct de întâlnire peste două ore. Se întoc în sală. Cortegiul robelor negre ale judecătorilor şi procurorului defilează din nou prin faţa lor. Theodor îşi reprimă emoţia şi curiozitatea. Îşi îndreaptă ochii spre cel din boxă, parcă de la el ar afla dacă este sau nu vinovat. Liniştea cuprinde treptat sala, un văl invizibil coboară deasupra lor, îi sufocă prelungind până la limită aşteptarea încordată. Preşedintele citeşte cu glas tare:

– Tribunalul, în numele poporului, hotărăşte.

*

Maşina înaintează încet pe şosea, a ieşit din oraş, se opreşte în dreptul unei clădiri cu obloanele închise; tabla desprinsă de pe acoperiş, bătută de vânt, un scaun uitat pe terasă. Citeşte la întâmplare o pancartă spălată de ploi: *Camping.* Abia acum înţelege că s-a întors în acelaşi loc. Ştefan rămâne în maşină, e obosit, moţăie. Theodor înaintează pe

drumul ce duce spre plajă. Frig. Rafale iuţi şi reci îi biciuie faţa. Zăpada e viscolită printre scheletele negre ale copacilor din pădurea de măslini. Aude vuietul mării, vuiet îndepărtat şi ameninţător. Cerul a coborât deasupra lui. Simte în nări mirosul mării. Îşi ridică guletul paltonului, strânge umerii şi îşi vâră mâinile în buzunare. La un cot al drumului, marea apare în toate imensitatea ei; aceeaşi surpriză de câte ori o vede. Catedrala albă, uriaşă, cu ziduri crenelate din valuri şi acoperiş dantelat ascuns în nori. Plaja e aproape inundată de apă. Douăzeci şi nouă august – nouăsprezece februarie: şase luni, şase ani sau… şase zile. Face câţiva paşi. Caută locul unde au stat atunci, nu-l găseşte, reperele au dispărut; e alt pământ, altă mare. Tufişurile încâlcite de vânt îi opresc înaintarea. Vede aceeaşi scenă care i se derulează la infinit în faţa ochilor. Închide pleoapele, aude vuietul vântului şi al mării. Deschide ochii, imaginea a dispărut. De la un timp zăreşte totul de la o mare distanţă, parcă s-ar afla pe o terasă, şi jos, în piaţă, s-ar desfăşura viaţa lui şi a celorlalţi… fiinţa i s-a divizat în alte zeci de fiinţe, ca şi cum din el s-ar fi născut alţi indivizi cu fizionomie identică, zeci şi sute de fraţi care se pândesc tot timpul într-o dispută încă nedeclarată, pentru un motiv neştiut, înconjuraţi de zidurile pieţei din spatele cărora se ridică miasmele iuţi ale sângelui, ale războiului dintre fraţi care va începe în curând. Nu înţelege nimic din ce vorbesc cei adunaţi în piaţă, aşa cum n-a înţeles de ce judecătorul l-a condamnat pe Vasile pentru furt şi l-a absolvit pentru crimă? A lăsat nedezlegată o întrebare: cine a ucis copilul? O hotărâre ambiguă ce seamănă cu tot ce i s-a întâmplat în ultimul timp. Aude vocea avocatului Antoniu: L-au condamnat şase luni pentru a justifica timpul cât a fost închis… dar e nevinovat! Vă asigur! N-am nici un interes! L-am apărat din oficiu! Dacă admitem totuşi că el a fost hoţul, nu l-a văzut nimeni că a lovit copilul! O deducţie chiar

logică… nu este o probă concludentă care să ducă la condamnarea lui pentru crimă din culpă! Cauzalitatea, domnule doctor, nu ne conduce întotdeauna în miezul lucrurilor! Nu cred că este cel pe care l-aţi văzut… sau dacă l-aţi văzut, poate n-a existat ce aţi văzut! Rămâneţi cu bine, domnule doctor!…

A aşteptat şase luni o explicaţie, a aşteptat şase luni pentru a ieşi din incertitudine! Nimic din tot ce a sperat! Împotmolit. Raţiunea aruncată în nisip. Aparenţe! Tot ce-i înconjoară sunt numai aparenţe! Sau poate tocmai aceste «coji» alcătuiesc adevărata realitate? Spaima de real! Asta-i boala ta! îl aude din nou pe Ştefan. Gândeşte în sincope, nu se poate concentra, imagini, cuvinte, voci, toate bântuie prin el. Ştefan şi Cristina au văzut altceva decât am văzut eu?! Cum este posibil? Cine se înşală? Prezenţa Cristinei a avut darul de a-i accentua îndoielile, a deschis o poartă pe care o credea închisă, a adâncit o fisură mai veche care spera că dispăruse… Cristina e contradictorie până la anulare, poate săruta o statuie în plină stradă sau să plângă pentru că n-a găsit bilete la film. Dar unde este acea constantă, ultima linie de rezistenţă, care să-l îndreptăţească să afirme: Cristina e ipocrită! Sau: Cristina e un om de încredere! El are nevoie de un adevăr care să nu oscileze de la o oră la alta, de la un principiu ordonator, de o semnificaţie izbăvitoare. Sau poate ea este aşa… cum e firesc să fie un om, iar el e rigid, fals şi fanatic! cum îi spunea Cristina. Poate a ţinut la ea tocmai pentru că l-a dezamăgit, i-a sârnit orgoliul şi dorinţa de a cunoaşte?! Cristina nu hotărăşte în funcţie de logică, ea trăieşte pe stări afective şi imaginaţie; nu se destăinuie niciodată, o singură dată a vrut să-i citească câteva pagini dintr-un jurnal de adolescentă. Se oprea la jumătatea frazei. Cum să-ţi spun că mă sărutam cu colegul meu de bancă sau că mă îndrăgostisem de tatăl lui, un bărbat de patruzeci de ani?! De ce îmi ceri ceea ce

tu n-ai fi în stare să faci?! De ce nu iei viaţa aşa cum este, nu cum o doreşti tu?! De ce vrei mereu să fii minţit? Învaţă să primeşti loviturile… nu numai să le dai! Ai o permanentă nevoie de mistificare! Respingi realitatea pentru că tu însuţi eşti fals în tot ce faci?! Frigul îl cuprinde, face câţiva paşi. Este sau nu vinovat? Nu mai ştie dacă e vorba despre el, sau despre străinul prins pe plajă. De hotărârea celor trei judecători parcă ar fi depins nu numai condamnarea unui necunoscut, ci a lui însuşi! De multe ori a simţit că mai e şi «altceva» decât «el şi meseria lui», acum a început să se răzbune pentru că l-a trecut cu vederea, îl urmăreşte pas cu pas şi îl întreabă mereu: Când ai început să greşeşti? îşi aminteşte noaptea în care s-a trezit şi a văzut în dreptul uşii golul. Nimicul. Singurătatea!

Ţipete. Peste tot strigătele şi urletele viscolului care aleargă prin pădurea de măslini sălbatici. Vede în apropiere o mogâldeaţă, pare un om care stă chircit pe nisip, cu mâinile întinse spre un foc ce s-a stins de mult, o momâie care tremură de frig, abia conturată lângă pădure. Vântul aduce miasme otrăvite din bălţile acoperite de sloiuri, păsări negre apar din păpuriş simţind prada. Şi atunci, pentru prima oară, o frică îngrozitoare pătrunde în el prin toţi porii, parcă l-ar fi atins… nu o mână străină, ci o răsuflare rece care i-ar fi îngheţat pe ceafă. Mogâldeaţa a dispărut, poate a fost o pasăre uriaşă ce s-a odihnit o vreme şi a zburat înainte de a vedea când şi-a deschis aripile. I-a rămas în nări doar mirosul de hoit îngheţat care aşteaptă o rază de soare pentru a se lăsa devorat de viermii smârcului şi ai bălţii. Vrea să plece îndemnat de o senzaţie de repulsie, ceva cenuşiu ce se află la egală distanţă între tortură şi blestem. Întoarce capul, zăreşte din nou marea. Albă. Ostilă. Se răstoarnă ameninţătoare spre el! Catedrala cu ziduri crenelate din valuri se dărâmă, turnurile dantelate se prăbuşesc din cer.

25

Ştefan vede maşina lui Theodor parcată în faţa blocului, trece cu degetul prin stratul de zăpadă aşezat pe capotă: prima zăpadă din anul acesta. Are în braţe mai multe pachete, o sticlă cu şampanie şi o creangă de brad. Este Ajunul Crăciunului. Se bucură la gândul că îl va găsi acasă; i-a dat o cheie de la apartament şi developează fotografiile făcute – *moi-même*, cum spune el – la spital; îşi pregăteşte lucrarea pe care vrea s-o susţină la congresul pe ţară al oncologilor.

Viaţa lor, aparent, nu s-a schimbat prea mult. Theodor îşi vede mai departe de munca lui: medic şi director al spitalului. Sala de terapie intensivă a fost de curând inaugurată, convalescenţa bolnavilor este «garantată»: primele satisfacţii în dubla lui calitate. Seara nu se mai duce la piscină şi nici duminica la schi, a renunţat la «viaţa mondenă»; se culcă devreme, obosit, sau se duce la Ştefan, prietenia cu el îi alungă senzaţia de singurătate. Theodor a pierdut siguranţa şi încrederea lui orgolioasă, vorbeşte puţin, ascultă atent, apoi se retrage în sine, parcă ar fi trecut cu furie în viaţă şi acum, la patruzeci de ani, s-a oprit să-şi vadă traiectoria parcursă şi în acelaşi timp să-şi adune forţele pentru a se izbi de zidul din faţă care îi opreşte înaintarea, zid pe care îl dărâmă cu răbdare, cărămidă cu cărămidă, chiar dacă simte că dincolo nu e nimic, doar taina. Amână mereu să înţeleagă ceva despre el, sau poate nu admite ce a înţeles, dar cineva îl ia deseori de guler şi îl obligă să deschidă ochii: primul orb, al doilea orb… Cristina? Puştiul? Boxerul? Moartea? Senzaţia acută până la durere şi disperare că a pierdut ceva de preţ, fără nume… un chip, un gest, ascunse adânc în el şi scoase acum la iveală dintr-un motiv neştiut. Urci o colină de nisip şi vezi înaintea ta o

altă colină. Bine! Accept! Dar vine o zi, după ce ai mers patruzeci de ani, când ajungi la marginea deşertului. Eşti pe ţărmul mării! Şi atunci te întrebi: încotro s-o apuc? Cine să-mi spună? Sunt singur! N-am altceva de făcut decât să mă întorc pe drumul pe care am venit, să urc şi să cobor aceleaşi coline de nisip! Realitatea trebuie să fie sinonimă cu adevărul, dar unde este acea realitate, şi acel adevăr cu care să trăiesc în drumul meu prin deşertul colinelor de nisip? Am pierdut o credinţă, o lege, un Dumnezeu! Am nevoie de o altă credinţă, o altă lege, un alt Dumnezeu care să le înlocuiască pe cele ucise într-o dimineaţă însorită pe o plajă aproape pustie…

Nici viaţa lui Ştefan Albini nu s-a schimbat prea mult. *A* pregăteşte tăbliţele de lut şi foile de papirus, n-a scris nimic nou, are doar capitolele redactate la mare, face liste de profeţi, iniţiaţi şi cuvinte în care revin mereu: «măsluitor», «contopit» şi «cotropit». Citeşte cărţi vechi de legende, parabole şi mituri; îşi notează câte o frază pe care o repetă până la pierderea oricărui sens, ultima a fost: «Frica este celălalt». Încearcă să afle cum se va sfârşi «povestea lor», este convins că numai atunci când va afla va putea începe să scrie romanul. Trebuie să încep cu sfârşitul! Asta e regula! Nu-i aşa?

Urcă treptele blocului, intră în lift, oglinda zgâriată îi atrage atenţia, literele chinuite ale unui nebun care a încercat să scrie ceva. Cuvintele nu se supun când sunt crucificate, îşi spune Ştefan. Încearcă să scoată cheia din buzunar, nu reuşeşte, pune pachetele jos, apoi deschide uşa cu multă precauţie. Zăreşte paltonul lui Theodor în cuier, din nou senzaţia reconfortantă că îl aşteaptă cineva. Nu aprinde lumina, încearcă să se orienteze prin întuneric fără să facă nici cel mai mic zgomot. Duce pachetele în bucătărie, se mişcă cu paşi înceţi, are în mână sticla cu şampanie. Se îndreaptă spre «cuşcă», ascultă la uşă, nu aude nici

un zgomot. Nimic! Deschide uşa convins că nu e acolo. Silueta lui Theodor se conturează în bezna din cămăruţa strâmtă, ca o carceră. Becurile aparatelor stinse. Stă pe scaun sprijinit de zidul alb, şi fumează. – Ce faci aici pe-ntuneric?! îl întreabă consternat Ştefan, aprinzând lampa. Nu-i răspunde, îndreaptă ochii spre el. – Ce-i cu tine?! De ce stai aici… dacă nu lucrezi? Uite! Am adus o sticlă de şampanie! Azie e Ajunul Crăciunului. Vino în casă şi spune-mi ce s-a întâmplat?!

*

Doctorul Nicolae Lemetea îi vorbeşte despre «cele trei procedee pentru rezolvarea faptelor incomode». Nu-l ascultă, furia trăită la spital şi pe drum până aici s-a transformat într-o oboseală învinsă cu greu, în care a rămas senzaţia că a pus în mişcare nu numai faptele despre care i-a vorbit, ci un şir întreg de amintiri şi încrederi care trebuiau să-l dezamăgească, adunate pe masa ce-i desparte, aşa cum ar fi spart din neatenţie un vas cu pereţi subţiri şi acum priveşte cioburile care stau în faţa lor. – Din cele trei variante poţi alege una, continuă demonstraţia Lemetea. A) Să mărturiseşti totul. B) Să relatezi cu discreţie. C) Să negi totul. Theodor îşi aminteşte seara petrecută la el, o revede pe Dana punându-i radiatorul la picioare; imaginile se suprapun, sensurile se modifică, nu poate admite că totul a fost regizat, că cel de la care se aştepta cel mai puţin l-a înşelat şi acum are cinismul de a-l învăţa cum să procedeze cu «faptele incomode». – A mărturisi adevărul ar fi o prostie! continuă Nicolae. A nega totul ar fi deopotrivă o lipsă de înţelepciune, îţi rămâne, dragă doctore, doar posibilitatea de a relata cu discreţie… ceea ce nu e totuna cu minciuna. Discreţia, după părerea unui învăţat, este un adevăr strunit de înţelepciune. Nu-l mai ascultă, se întoarce iarăşi la seara în care a fost oaspetele doctorului Lemetea, care «aranjase» deja să fie

numit director în locul lui, iar când i-a spus: Ar fi bine să te ocupi puţin! a vrut să-i dea iluzia că totul depinde de el şi de strădania pe care o va depune pentru a obţine postul. După un timp a aflat că numirea lui fusese semnată la recomandarea doctorului Lemetea, membru în conducerea superioară. Atunci i-a apărut în minte întrebarea: De ce a vrut să fiu în locul lui? De ce îmi face acest serviciu fără să-mi ceară nimic?! Explicaţia a avut-o mai târziu, în ziua… nu în ziua în care a descoperit primele «mici nereguli», aproape inerente într-un spital atât de mare, şi nici în zilele următoare, când neregulile s-au adâncit, ci mai târziu, când a sosit o comisie de control şi la sfârşit i-a prezentat un referat din care rezulta că cineva trebuia să răspundă pentru abuzurile, neglijenţele şi actele fictive! Bănuiala s-a transformat în certitudine: Nicolae a intervenit pentru a fi numit în locul lui deoarece ştia ce lasă în urmă şi era încredinţat că Theodor, vechi prieten, îndatorat pentru recomandarea făcută, nu-l va denunţa, convingere «consolidată» în seara în care Dana îi încălzise picioarele cu un radiator, ca nişte palme calde şi mângâietoare.

– Ai umor, Nicolae! Nimic de zis! Cum să strunesc eu adevărul cu înţelepciunea de care vorbeai? Abuzul să fie doar o neglijenţă, şi neglijenţa să fie doar o… neatenţie?! Spune-mi?! Cum să le explic celor veniţi în control că morfina administrată doamnei X era necesară doar pentru a dormi câteva ore în plus, timp în care tu ai făcut dragoste cu vecina ei de pat… o tânără de optsprezece ani?! Aţi fost surprinşi de o asistentă a cărei declaraţie e la dosar! Hm?! Ce-ai de zis?! – Dragul meu prieten şi coleg! începe să vorbească Lemetea cu aerul său distins, inteligent şi superior. Ce te-ai face dacă ar trebui să redactezi istoria oficială a unui… să zicem a regelui David, care a fost homosexual, brigand, a luptat împotriva poporului său şi l-a omorât pe vechiul rege pentru

a se urca pe tron?! Cum ai justifica un asemenea *business-man?!* Cum le-ai vorbi oamenilor despre regele lor luminat, înţelept şi moral?! şi Nicolae îşi aprinde o ţigară, face câţiva paşi prin biroul spaţios şi elegant, aşterne mâna pe calorifer, constată că e cald şi se aşază pe fotoliul din faţa lui Theodor. Mă mir că tu, care ai mult fler politic, te împotmoleşti în nişte fleacuri! De ce nu vrei să înţelegi mecanismul general condus de câteva legi, printre care: Nu arunca vina pe superiori sau colaboratori! Lăsăm deoparte povestea cu doamna X… Crezi că am avut nevoie să bag mâna în casieria spitalului?! E vorba de prostia şi incompetenţa contabilului, care… n-a făcut scăzăminte în timpul oportun şi n-a cerut aprobare pentru alimentele perisabile de la cantină… în rest, micile intrigi din orice spital! – Pe care eu trebuie să le explic şi să le justific! intervine Theodor aproape amuzat de «raţionamentele superioare», prezentate de doctorul Lemetea. – Ai răbdare! Nu te grăbi! Crezi că eu am făcut altceva când am fost numit acolo? Cel mai bun exemplu este doctorul Barbu! Toţi au aflat, au protestat, cei de sus i-au cerut să-şi facă autocritica, şi până la urmă lucrurile s-au aranjat. Ştii de ce? Face parte din «mecanismul marelui miriapod», ajută la bunul lui mers înainte! Tu ai devenit unul din picioarele acestui uriaş miriapod şi trebuie să te supui regulii jocului! Ai impresia că te afli întâmplător acolo unde am fost eu, iar eu, la rândul meu, sunt întâmplător aici?! Nuuu! şi Nicolae face un gest larg cu mâna. Trebuie să plăteşti într-un fel sau altul, dragă doctore… apoi, mai târziu, faci un pas, şi încă unul… Nu se poate altfel! Dacă nu rezişti, eşti lovit de «piciorul din faţă al miriapodului»! – Şi dacă nu accept târgul?! întreabă Theodor. – Nu se poate! Suntem în acelaşi sac!. – Mă ameninţi?! – Nu. Te previn, pentru binele tău!

Theodor tace un timp, îşi aprinde o ţigară, gândurile îi aleargă haotice. – Nu-mi vine să cred!

bolboroseşte el. Îl acuzam pe Ştefan de naivitate! Sunt un idiot! N-am înţeles nimic! Are dreptate! Sunt orb! – Ştefan Albini? întreabă Lemetea. – Da. Ţi l-am prezentat. – Un tip şters… – Ei bine, tipul ăsta şters m-a întrebat odată cum de nu mă sufoc în mocirla în care trăiesc? Cum de nu mi-e greaţă? Îmi vorbeşti de un mecanism al puterii numit «mecanismul miriapodului», în care eu sunt un simplu picioruş care susţine marele vierme… cu piciorul care uneori e nevoit să calce prin noroi, sau prin rahat… şi treaba merge înainte şi avansarea e asigurată chiar dacă duhoarea de rahat nu-ţi iese din nări! În cazul în care nu accepţi, un alt picioruş te loveşte în bot şi te scoate din rând! – Da! Exact! sare entuziasmat Lemetea. Crezi că ceilalţi gândesc altfel? La orice nivel este aceeaşi regulă! – îţi spuneam de Ştefan, reia Theodor. S-a despărţit de prima nevastă pentru că nu era sinceră cu el. Auzi!? Hm! De a doua femeie a divorţat după opt ani pentru că… îl minţea. Nu-i cerea să nu-l înşele… ci să nu-l mintă! Face din el o permanentă experienţă punând în eprubetă întreaga lume! – Hai! Lasă-mă, doctore, cu naivii şi timizii ăştia introvertiţi! Un idiot! îl întrerupe Nicolae. De ce să ne pierdem timpul?! Tu eşti un tip tare! Te-am admirat întotdeauna. Nu te-ai lăsat condus de sentimente şi de aceea mi-ai plăcut! – Stai! Opreşte-te! Nu-mi ţine o prelegere de învăţământ politic! M-ai admirat sau mai bine zis m-ai «manevrat» pentru a avea spatele asigurat şi avansarea garantată! Nu-i aşa? Dacă Ştefan este un «idiot» eu cum aş fi dacă aş… Am senzaţia că stau în Piaţa Victoriei fără pantaloni şi toţi oamenii care trec pe acolo râd de mine! Cum de accept! glas încet, parcă ar vorbi singur. Cât voi rezista?! De ce nu urlu?! – Dragă, Theo! De când ai devenit atât de sentimental? Te găseşti sub o influenţă proasă sau… S-o luăm metodic. Ce este Ştefan? Reporter ocazional, fotograf, poet, romancier! Adică?… Un intelectual ratat… cu aere de moralist şi înţelept al

lumii! Rahat! Care este izbânda lui? Nici una! Crezi că pe altă paralelă geografică se discută altceva decât despre bani şi situaţie politică? Te înşeli! Nu e enimeni perfect şi nici o societate n-a eliminat contradicţiile care sunt în firea lucrurilor!

Theodor îşi aprinde o ţigară, îl lasă să vorbească, pare preocupat de alt gând. – Ştii ce intenţionează Ştefan? îl întrerupe Theodor. Zilele trecute a venit la mine cu un prieten. Alexei Pruteanu, un ziarist, poet, în sfârşit… L-am consultat, are hernie, trebuie operat cât mai urgent. Nu poate veni la Bucureşti, locuieşte la Sinaia, are un câine Saint-Bernard şi nu ştie cu cine să-l lase. Ştii ce a zis Ştefan? – Să te aud! Mor de curiozitate! – Se va duce la Sinaia şi va sta acolo până va ieşi Alexei din spital. Va îngriji un câine şi va locui în mijlocul pădurii. Poţi să înţelegi câtă scârbă trăieşte omul ăsta dacă la primul prilej lasă totul baltă pentru a îngriji un câine?! – Ştefan, dragul meu, este un tip atât de depăşit de viaţă, încât să nu mai vorbeşti nimănui despre el. Îl faci de râs! – Nicolae! Nu vrei… sau nu poţi să înţelegi?! – Nu pot şi nici nu vreau! Ştefan, ca individ, îmi repugnă… nu-mi place cum mă priveşte, e prea tăcut… în sfârşit, nu trebuie să fie pe gustul meu, sunteţi prieteni…

Theodor se ridică din fotoliu, rămâne o clipă nemişcat, parcă s-ar fi trezit dintr-o boală şi ar avea nevoie de o clipă de odihnă. Clipeşte des, îşi trece mâna peste faţă, îi caută ochii lui Nicolae, care stă în faţa lui. – N-am să fiu prea discret în ceea ce te priveşte, i se adresează Theodor cu glas stins. Nu ştiu cum să «strunesc adevărul cu ajutorul înţelepciunii» cum pretinzi tu. O să le spun tot ce ştiu… chiar şi cum ai folosit morfina în noaptea aceea… Zâmbetul îngheaţă pe faţa lui Nicolae, apoi figura lui capătă o expresie aspră, rece, până la duritate. – Scrie-ţi demisia de acum! spune el printre dinţi. Eu te-am pus acolo, eu te dau jos! – S-o văd şi p-asta! Dacă se adevereşte,

atunci tu şi toţi cei care gândesc ca tine sunteţi nişte porci şi eu n-am de gând să mă bălăcesc în noroi, şi nici să trăiesc în cocina voastră! Auzi? Mâine voi declara comisiei tot ce ştiu şi voi pune pe masă toate actele pe care le-am închis în biroul meu!… – Theo, dragă, i se adresează Nicolae cu un glas schimbat, patern, luându-l de umeri. Du-te acasă, fă un duş şi odihneşte-te! Eşti la capătul puterilor. Mâine vei avea alte gânduri! – Sunt convins! Şi eu am câte o criză de moralitate… dar mă trezesc repede la realitate! Ai fost un om în care am avut întotdeauna încredere! Sunt convins că nu mă vei dezamăgi nici de data asta! şi îi întinde mâna.

Theodor deschide uşa şi coboară încet treptele. De la un timp are mereu în nări un miros de mlaştină şi alge putrezite. Ajunge pe o alee, îşi caută maşina, nu ştie unde a lăsat-o sau dacă a venit cu ea. N-am înţeles nimic! Nu rezistă nimic! Cum să trăiesc? De la cine să aflu? Cel puţin acum, la patruzeci de ani, să am mândria de a spune… de a spune că am găsit o cale… că am înţeles ceva, cel puţin acum…

*

– Azi e Ajunul Crăciunului! spune Ştefan ridicând cupa cu şampanie. Îmi pare rău că n-am găsit *whisky!* Ştiu că îţi place. Theodor zâmbeşte, gustă puţină şampanie, ar vrea să râdă, să râdă ca un dement. Îşi aprinde pipa cu mişcări încete, concentrate, parcă ar vrea să amâne ce are de spus. Stinge chibritul, legănând mult mâna, ca şi cum ar încerca să se joace cu flacăra prin dreptul obrajilor. – De-săr-ci-nat! silabiseşte Theodor. Am fost chemat la minister, m-au anunţat că am fost «desărcinat» din funcţia de director! şi Theodor ridică cupa, vrea să bea în cinstea evenimentului. Ştefan tace, nu-l întreabă nimic, nu-l îndeamnă să povestească. – N-am fost surprins! Ştiam că e «lucrătura» prietenului meu Lemetea. M-a

prevenit… M-a uimit doar rapiditatea cu care a intervenit… eu pusesem în mişcare «marele miriapod» dar el are un picior mai în faţă, mai sus… Hm! E mai puternic! Desărcinat! Auzi cuvânt! Voi primi o nouă «sarcină», până atunci rămân medic specialist. Jos! La muncă, tovarăşe! Şi ca să fie tot dichisul, mi s-a cerut o notă explicativă privitoare la necesitatea construirii sălii de terapie intensivă şi legăturii interfonice dintre cabinetul meu şi saloanele de la etaj! Să-l speriem puţin pe tovarăşul nostru! Să-l batem puţin la cur! Să-l învăţăm noi minte să mai aibă neruşinarea de a informa comisia de control! – Nu crezi că e mai bine pentru tine? îl întreabă Ştefan. – Da. Sigur… Mă supără acest: Uite popa, nu e popa! Dacă aş fi acceptat «discreţia» propusă de Lemetea, acum eram… popa mai departe. De necrezut! Ştiam jocul, dar… când îl faci pe propria ta piele, ţi se pare neverosimil! Jungla e doar o glumă! Acolo trăiesc nişte bieţi iepuraşi! Aici însă… «marele miriapod»! Un vierme uriaş care rade tot ce-i stă în cale!

Theodor îşi strânge umerii, i s-a făcut frig. Ştefan vrea să aprindă radiatorul, gestul lui îi aminteşte de Dana. – Nu mi-e frig! sare el oprindu-l pe Ştefan, care e surprins de tonul şi nervozitatea lui. Mi-a picat cam prost! Recunosc. Uneori, cel mai mic succes îţi dă putere s-o duci mai departe… S-au cam adunat… calc mereu în străchini. Ştefan ar vrea să-i vorbească, se stăpâneşte; se joacă în gând cu cuvintele, caută rime: *bâiguie, bâlbâie, bâjbâie,* le repetă de mai multe ori până îşi pierd sensul şi astfel reuşeşte să tacă, să-l aştepte pe Theodor care a rămas încremenit cu pipa în mâini, stinsă de mult. – Nu mă gândesc decât rareori la trecutul meu, spune Theodor cu glas încet. Azi, stând în «cuşcă» mi-am amintit de tata. Mi s-a făcut dor de el, a murit de zece ani… De ce mi-a apărut în minte tocmai azi, după atâta timp? Când te simte slab, te împresoară,

îţi cuprinde încet picioarele, braţele şi apoi îţi suflă în faţă duhoarea ei de baltă împuţită! – Despre cine vorbeşti? întreabă Ştefan. – Ei! Am zis şi eu aşa! Mai e ceva băutură în sticlă? Nişte *whisky* n-ai? – Ţi-am spus că n-am găsit, îmi pare rău. – Nu-i nimic, e bună şi şampania! Să bem! şi Theo ridică paharul cu o voioşie forţată. Nu mă vor învinge ei! Nu mă vor îngenunchea niciodată! Asta vreau să ştii! glas tare, ţipat, strangulat. Puţin îmi pasă că am fost desăr… Vă mulţumesc! Nimeni nu-mi ia meseria! Când pleci la Sinaia? – Săptămâna viitoare… Ai uitat că l-ai programat pe Alexei pentru operaţie? – Da. E adevărat. O să vin în fiecare sâmbătă la Sinaia, vă aduc mâncare pentru… Cum îl cheamă pe câinele vostru? – Bonzo! I se mai spune Bonzoloi, sau Jos-căpuţul! – Vom creşte toţi trei un câine! Cred că e cel mai bine! Abia aştept să-l văd! Spune-mi! E chiar atât de frumos cum pretinzi? – Uriaş de frumos, Theo!

26

Aşteaptă în maşină de câteva ore: capul sprijinit de geamul portierei, muzica de la casetofon, lapoviţa ce răpăie pe acoperişul de tablă, o ţigară mereu în gură şi privirea îndreptată spre acelaşi loc: intrarea unui bloc. A căutat-o de câteva ori la telefon, a trecut pe la părinţii ei, pe la şcoală… N-a găsit-o. O aşteaptă. Nu înţelege de ce. Nu ştie ce i-ar spune… Trecători înfiguraţi; un bătrân ascuns sub o umbrelă; o tânără care se dezbracă în dreptul unei ferestre de la parter cu perdeaua pe jumătate trasă, parcă tăiată în două, şi din nou intrarea blocului. Îi cunoaşte toate detaliile: uşa de sticlă cu ramă de metal, clanţa defectă atârnând în gol şi un cerc de cauciuc care împiedică să se trântească. Niciodată n-a privit atât de mult un obiect. Mintea se opreşte, rămâne suspendată, nu-şi mai aparţine, el însuşi este o uşă ce se leagănă într-o parte şi alta. Încearcă să-şi adune gândurile, dacă nu e atent poate s-o scape din priviri şi tot efortul lui s-ar dovedi inutil. În fond, el preţuieşte acum efortul; nu poate rămâne acasă, nu poate dormi, simte nevoia să se consume chiar şi aşa, idiot, să aştepte pe cineva care ştie că nu va veni. Nu se mai uită la ceas. Închide casetofonul. Lapoviţa ţopăie pe acoperişul maşinii, sunetele se amplifică, răsună cu putere în el, în cap, pe fiecare nerv în parte. Aprinde din nou casetofonul. Îşi plimbă privirea de-a lungul blocului. Zidurile sunt pătate de ploaie. Îşi aminteşte o legendă povestită de Ştefan. Un pictor chinez a pictat o frescă: un palat cu o poartă majestuoasă. După ce a terminat, a intrat pe poarta palatului şi a dispărut, nu s-a mai întors niciodată, nimeni n-a ştiut ce s-a întâmplat. Are senzaţia că el însuşi a deschis uşa de sticlă din faţa lui şi se află acolo… încearcă să-şi recapete luciditatea. Un bărbat, la patruzeci de ani, aşteaptă o femeie care

l-a părăsit. Ridicol! Doctorul Theodor Hristea suferă! Hm! Cristina Vaida nu i-a dat nici un semn de viaţă, nici chiar de ziua lui onomastică! Sau poate n-o aşteaptă pe ea?! Atunci? De ce stă aici de câteva ore? îşi aprinde o ţigară. Gândurile i se suprapun haotice, imită picăturile de lapoviţă ce răsună deasupra capului.

Cineva se apleacă prin portiera maşinii; îi vorbeşte. Nu-l aude. Coboară geamul, necunoscutul vrea să afle unde e strada *Maşina de pâine*, încearcă să-i răspundă, ştie şi nu ştie, tuşeşte singherit de câteva ori, sufocat de aerul rece, apoi ridică din umeri. Necunoscutul se îndepărtează, caută la capătul blocului plăcuţa indicatoare a străzii. Ridică privirea. E întuneric. Nu-l mai vede, parcă ar fi pătruns prin zid. În clipa aceea îşi dă seama că blocul are o uşă şi serviciu şi Cristina ar putea să intre pe acolo. Coboară din maşină, lapoviţa îi alunecă pe faţă, e numai în sacou, renunţă să-şi ia paltonul. Ocoleşte blocul, înaintează pe o alee întunecată, merge de-a lungul unui şanţ, nu izbuteşte să evite noroiul şi băltoacele cu apă. Ajunge în dreptul unor cutii pentru gunoi, în spatele lor – o uşă. Câteva pisici ies speriate din cutii şi aleargă pe lângă el. Se înfioară. Le simte atingerea. Se lipeşte de zid. Pisici înfometate cu ochii lor fosforescenţi. Ţipete chinuite, miorlăituri ce imită strigătele copiilor torturaţi; coşmar cu ochii deschişi. Intră pe un culoar, urcă două trepte. Bâjbâie prin beznă. Se deschide o uşă laterală. Lumina se întinde pe ciment. Apare o bătrână cu o găleată în mână; îl întreabă pe cine caută. Îi răspunde. Bătrâna se gândeşte, dă din cap, n-o cunoaşte, îi întinde găleata şi îl roagă să o răstoarne în cutiile de afară. Aruncă o privire spre ea, pe faţă semnele unei paralizii: gura strâmbă, obrazul lăsat în jos, ochiul stâng cu o fixitate stranie. Ia găleata. Miasme putrede îi inundă nările, o răstoarnă într-o cutie cu teamă să nu sară de acolo vreo pisică. Se întoarce.

Bătrâna a dispărut, a lăsat uşa deschisă. Aşteaptă cu găleata în mână. Nu îndrăzneşte s-o strige şi nici să plece. Bătrâna apare cu paşi înceţi, târşâiţi în papucii rupţi. Îi face semn să se apropie. Nu are curajul să treacă pragul. Lasă găleata jos; zgomot de tablă izbită de ciment. Pleacă cu paşi grăbiţi, urmărit de privirea bătrânei. Aleargă. Ajunge afară. Lapoviţa îl spală pe faţă şi mâini. Întuneric. Alunecă prin noroi, e gata să cadă, se sprijină de nişte cărămizi. Respiră gâfâit, speriat, o vede din nou pe bătrâna cu părul despletit şi gura strâmbă. Iese pe strada principală. *Maşina cu pâine* sau *Maşina de pâine?* Cum a zis omul ăla? Nu găseşte tăbliţa indicatoare. Ce nume stupid?! Traversează drumul. Caută un loc de unde poate privi ambele intrări ale blocului. Stă sub streaşină, sprijinit de zid. Se şterge cu batista pe faţă. Ar vrea să fumeze, nu are la el pachetul cu ţigări. Frig! Tremură! Nu se duce să-şi ia paltonul din maşină. Îşi ridică gulerul şi îşi vâră mâinile în buzunare. Ochii i se opresc pe zidul din faţă, bătut de lapoviţă. Desenele bizare ale umezelei parcă se vor descifrate, o scriere secretă ştiută numai de el; ploaia şi fulgii se lovesc de tencuială, vor să distrugă un zid, o fiinţă… linii ce se întretaie, puncte de convergenţă: «hazard şi necesitate». Îşi roteşte ochii în jur, parcă s-ar teme să nu fie văzut de cineva. Pe umărul sacoului, pete de var, se scutură repede, un gest de demnitate ce se vrea regăsită, repetă mişcarea de mai multe ori, de zeci de ori, ca şi cum printr-un simplu act ar putea să refacă ceva pierdut. Iese de sub streaşină. Caută un telefon public. Intră într-un restaurant. Zgomot, fum gros de ţigară, miros de haine ude şi alcool. Se îndreaptă spre telefon, formează numărul, aşteaptă. Se uită în jur: vânzători, ţărani întârziaţi prin oraş, femei cu priviri apatice, bătrâni însinguraţi, cu câte un pahar în mână, afacerişti dubioşi care vorbesc în şoaptă, ţigani şi ţigănci cu copii în braţe, toţi strânşi în jurul halbelor cu bere. Lumea de mahala

din preajma Oborului. Apelul telefonic rămâne fără răspuns, agaţă receptorul în furcă. Îi e frig, ar vrea să bea ceva, să se încălzească. Cere voie unui bătrân şi se aşază la o masă. Bătrânul priveşte nepăsător în jur, cu un aer de indiferenţă superioară. La masa alăturată, un bărbat de la ţară; mănâncă, taie felii subţiri de slănină şi pâine, mestecă încet, apoi soarbe cu plăcere din halba cu bere. Theodor se uită la el. Ţăranul îi întinde o bucată de slănină cu gestul celui care e sigur că nu va fi refuzat. Nu ştie ce să facă, e surprins de bunăvoinţa lui, se vede obligat să o ia, îi zâmbeşte drept mulţumire, primeşte în schimb bucata de pâine. – Să nu ţi se aplece! spune ţăranul. Chelnerul se apropie de el. Theodor cere o votcă… şi o bere, arătând către ţăran, vrând să-i facă cinste. – Şi mie o votcă! intervine bătrânul de lângă el; urmărise «dialogul slăninei» dintre cei doi cu acelaşi aer nepăsător. – Făcută în casă de mine! spune cu mândrie ţăranul. Olecuţă afumată şi o geană subţire de carne la mijloc! Theodor îi ascultă explicaţiile. Se gândeşte însă în altă parte. Admite ca cineva să treacă printr-o «pasă proastă», să-i depăşească puterea de rezistenţă nervoasă sau fizică, dar atunci «te spargi», aşa cum un vas de porţelan se face ţăndări când e lovit de un corp dur, însă «nu decazi»… poate acesta era cuvântul pe care îl căuta prin străfundurile obscure din el; «te spargi» numai dacă ai fost cândva bine constituit, rezistent şi puternic, aşa cum e ţăranul ăsta care n-a decăzut, cu toate că se află aici şi încă nu ştiu nimic despre el; cei nevolnici şi laşi îndură mai uşor lovitura, se încovoaie, alunecă pe lângă ziduri, prin cârciumi sordide, se distrug treptat, inconştient, aşa cum cred că e bătrânul de lângă mine. Chelnerul aduce băutura comandată, pe care o trânteşte pe masă cu un gest indiferent. Bătrânul îşi aminteşte de maniera chelnerilor pe vremea când o ţuică bună de prune costa doar «un franc juma».

Figura lui de alcoolic, cu aere distinse, se transformă pe măsură ce povesteşte întâmplări din viaţa lui de «funcţionar de bancă»; buze groase, ochi mici acoperiţi de ceaţa băuturii, glas răguşit, dar blând, carnaţia obrajilor uşor tumefiată; întreaga expresie capătă o lumină nouă, fericit că poate să-i vorbească. Ţăranul de la masa învecinată a terminat de mâncat, strânge slănina într-o bucată de hârtie, o pune într-o sacoşă pe care o ţine lângă picior, şterge briceagul de podul palmei, apoi îl închide cu grijă; adună firimiturile de pe masă şi le pune într-o farfurie; îşi ia halba de bere şi vine la masa lor. Theodor îl ascultă pe bătrânul funcţionar, o poveste încâlcită cu o femeie frumoasă, trei copii. – Votcă pentru toată lumea! comandă Theodor chelnerului. – Nu! protestează ţăranul. Am început cu bere, pe bere rămân! – Atunci două votci şi o bere! precizează Theodor. – Să vă împărtăşesc prin ce am trecut io! spune ţăranul, punând mâna lui mare în mijlocul mesei, ca şi cum în jocul pe care l-ar începe acum el ar avea cartea cea mai mare. Şi io am rămas fără muiere. Fii-miu, Nicanor… – Cum Nicanor? întreabă funcţionarul. – Aşa l-am botezat! Nume de călugăr! Nu că aş fi io vreun habotnic, dar am zis că îmblânzesc ursita, să aibă o viaţă mai frumoasă! Stai să vezi! După ce s-a sfârşit Maria, a venit Nicanor la Lehliu şi a zis: Hai, tată, să te fac orăşean! Ce treabă am io cu oraşu, Nicanor?! Vrei să rămâi aici singur, să n-ai cine să-ţi dea o bucată de pâine?! a zis el. Bine, fie cum vrei tu, dar io nu poci să trăiesc pe asfalt. Te obişnuieşti, cum s-a obişnuit toţi! Zis şi făcut! A vândut ce aveam la Lehliu: casă, acareturi, teascuri, lemnele, doi metri de şindrilă, şi am venit aici. Buunnn… S-a înscris la casă, şi cu banii care i-a' rămas, şi-a cumpărat o *Dacie.* Mie mi-a dat odaia de la subsol… – Ce odaie? întreabă bătrânul. – Boxa, cum se zice aici. Mi-a făcut acolo o cameră… ca o carceră. N-am unde să-mi fierb un ou sau o ciorbă. Noră-mea nu-

mi dă voie să intru în bucătărie, zice că murdăresc şi trântesc uşile ca la grajd! Hm! Auzi vorbă! Vin aici în fişte zi, iau o halbă şi tai cu briceagul o bucată de slănină… o am d-acasă, de la Lehliu. Se cheamă că mănânc la restaurant. Acum mă întreb… ce-o să fac după ce termin slănina? Ridică din umeri, zâmbeşte mulţumit, liniştit, ca şi cum ar deţine o taină ce-l va ajuta să treacă prin această împrejurare; el poate fi «transformat» în orăşean, dar nimeni nu-l poate distruge. Se uită pe furiş la mâinile lui Theodor. – Mata nu eşti de p-aici?… şi lasă fraza neterminată, vrea să-i sugereze că ar fi rândul lui să le spună câteva cuvinte despre el. V-am văzut de cum aţi intrat, şi arată cu degetul drumul parcurs de la uşă, printre mese, până în dreptul telefonului. Îmi place să mă uit! Parcă aş sta duminica pe banca din faţa porţii şi m-aş uita la cei care trec pe şosea. Eşti din întâmplare p-aici şi… n-o să rămâi! zice el cu tâlc, privindu-l printre sprâncene. – Tot din întâmplare m-am luat şi eu de băutură, spune bătrânul funcţionar. Să vedeţi! Am ieşit din casă să-mi iau nişte *Plugare.* Debitu era închis. Am intrat într-o crâşmă, acolo am dat de unu Stelică, un cunoscut, m-a cinstit cu o cinzeacă, am vrut să dau şi eu un rând, el a zis că se grăbeşte, dar să vin a doua zi. Aşa am făcut, şi de atunci… vin aici mereu, dar Stelică a dispărut încă de pe vremea războiului şi eu parcă tot îl aştept… Ei! Eram atunci flăcău. Dumneata eşti bărbat în toată puterea cuvântului! se adresează el lui Theodor. Nu se mai prinde râia atât de uşor. – Hei! Ospătar! Mai adă un rând! Ziua de azi şi telefonu să nu fie pentru domnu ce a fost pachetul de *Plugare* pentru mata! ţine să precizeze ţăranul, făcând pe prostul. – De! Ştiu şi eu?! Ciocnesc toţi trei. Pe Theodor îl amuză dialogul lor şi în acelaşi timp le simte parcă dorinţa de a-l mai avea lângă ei, de a-l corupe subtil, intenţie mascată prin grija pe care i-o poartă. Bătrânul se scotoceşte prin buzunare, scoate pe furiş banii, îi numără sub

marginea mesei, apoi zice cu glas tare: – Dau şi io un rând, fraţilor! Două votci şi o halbă cu bere! Acu e la modă votca, pe vremea mea era ţuica! După alte două rânduri, Theodor cheamă chelnerul, plăteşte toată consumaţia, le strânge mâna şi, înainte de a pleca, bătrânul funcţionar îl întreabă, ridicându-se în picioare, semn de mare cinstire: – Mâine vii iarăşi aici? – Eu nu crez! mormăie ţăranul. Theodor ridică din umeri, le zâmbeşte şi iese în stradă. Lapoviţa n-a încetat. Se îndreaptă spre maşină. Închide portiera în urma lui, în clipa aceea parcă regretă că n-a mai rămas cu cei doi, nu s-a îmbătat, n-a scăpat de picăturile de ploaie ce răsună pe acoperişul de tablă al maşinii, zgomot pe care îl simte în cap, în creier. Priveşte fulgii apoşi care se preling pe parbriz, mişcarea lor de alunecare îl linişteşte. Ştie că dacă se va duce acasă, nu va putea adormi, n-ar suporta o noapte de insomnie, se va răsuci de zeci de ori, de sute de ori, în aşternut, şi orice somnifer nu-şi va mai face efectul… De când Ştefan a plecat la Sinaia, îi este frică să mai intre în casă, rămâne deseori la spital, doarme în cabinet; regretă că în seara aceasta n-a procedat la fel. Mintea i se împăienjeneşte. Se lasă pe speteaza comodă a scaunului şi îşi întinde picioarele pe scaunul alăturat. Alunecă în somn, parcă s-ar fi prăbuşit în obscuritatea din el care l-a înghiţit imediat. Se trezeşte după un timp la fel de brusc precum a adormit. Se simte restabilit. Se uită la ceas, până la începerea programului mai sunt două ore. Se îndreaptă spre spital. Culoarele sunt pustii. Intră în cabinet, face un duş şi se bărbiereşte, durerea de cap a dispărut. Când Fabiana a deschis uşa la ora şapte, n-a fost surprinsă să-l vadă pe doctorul Hristea bându-şi cafeaua, s-a obişnuit să vină înaintea ei sau să rămână noaptea la spital…

27

Stă lungit în pat. Îşi plimbă privirea de-a lungul pereţilor albi, se opreşte în dreptul ferestrei. Ştie că nu e bolnav, şi-a repetat de o mie de ori: un surmenaj care a dus la insomnii. Revede încă o dată pagina în care a citit. «Incapacitatea acută sau cronică de a dormi datorită persistenţei unor centri de excitaţie din cauze organice, neuronale sau psihice. Abuzul de somnifere permanentizează dispoziţiile spre insomnii». N-am luat prea multe somnifere, n-am băut, n-am decăzut nici moral şi nici fizic. Atunci de ce mă aflu într-o rezervă de spital?! Eu, care n-am fost niciodată bolnav?! Eu, sportivul, doctorul Theodor Hristea?! Campionul de înot şi schi?! Care e cauza?! Dacă nu este organică, atunci… psihică?! Nu! Nici vorbă! În ultimul timp am făcut multe gărzi, dormeam câteva ore, alteori deloc, au urmat nopţi în care mă lungeam în pat, dar nu puteam adormi, parcă pierdusem acest obicei, mă năpădeau gândurile… luam o carte sau scriam, pentru lucrarea mea, aveam o poftă nebună de muncă, în zori mă duceam la spital, eram director… înainte, când puneam capul pe pernă, adormeam imediat, acum ce mă obsedează? Înainte de ce? Ce s-a întâmplat?… Cine te-a împins aici? Nimeni! Surmenajul! Atâta tot!

O asistentă intră în cameră, pregăteşte ceva pe o măsuţă, nu se uită într-acolo, nu vrea să observe vreo neregulă, încearcă să fie un pacient cuminte. Este totuşi «un pacient», trebuie să recunoască. Asistenta iese. Din nou singur. De afară se aud vrăbii, turturele şi clopote. Primăvara! Clipa de linişte şi destindere. Senzaţie de toropeală şi dorinţă acerbă de a dormi. Ceva încremenit în creier, un drug de fier care nu vrea să se îndoaie.

Imagini, sunete, iar afară zvonurile noului anotimp…

Când a intrat în cabinet, doctorul Angheluţă l-a întrebat cu vocea lui puternică, autoritară: – Ce faci, Theodor Grenadă?! şi i-a strâns mâna. Doctorul Elias l-a privit în ochi cu aceeaşi tăcută şi discretă înţelegere. – Ce te aduce la noi? – Vreau să internez pe cineva! – Să intre! Să vedem despre ce e vorba! – Este în faţa ta! şi privirea lui s-a întâlnit cu aceea a doctorului Elias, care parcă a înţeles din clipa în care a intrat în birou. – Ei! Lasă-te de glume! a sărit Angheluţă cu exuberanţa lui. Vorbeşti serios?! Dar ce ai? Te văd zdravăn şi frumos! – Vreau să dorm trei zile şi trei nopţi. Ca în poveste! Ai licorile tale secrete care îmi vor aduce somn! şi îi caută iarăşi ochii doctorului Elias, cu care parcă întreţine un dialog mut. – Ai venit singur la spital! constată Angheluţă. Bravoooo! Dar ce s-a întâmplat? Nu te-au lăsat femeile să dormi? – Femeile, gărzile, marşează Theodor. – De când ai început să faci nopţi albe? – De câteva luni, de când m-am întors de la mare! şi Theodor se opreşte. – Ţi s-a întâmplat ceva special? continuă Angheluţă cu un ton schimbat. – Nu, nimic special… întrebări de rutină, ştie cât de bine constituit psihic este fostul lui coleg şi totuşi nu înţelege care e cauza insomniilor. – Am fost câteva luni director, spune Theodor, simţindu-i nedumerirea. Am exagerat puţin… Ştii cum e la început! Vrei să arăţi tot ce poţi. – Beai? – Nu. – Somnifere? – Nu prea multe… Ştiam cursa tranchilizantelor. Nu m-am lăsat prins. Nu-mi place să mă ajut. – Totul va fi *O.K.!* Vei dormi ca în sânul lui Avram. Când vrei să pui capul pe pernă, puişor? – Luni. Mai am câteva operaţii programate. – S-a făcut! Te aştept luni la ora nouă! Îţi pregătesc o rezervă!…

Stă mai departe lungit în pat, îşi trece mâna de-a lungul braţelor, simte nevoia de a lua act de existenţa lui fizică, reală, şi deodată îi apare în

priviri leprozeria pe care a vizitat-o în urmă cu câţiva ani… imagini de infern defilează în grabă în faţa lui: mâini fără degete, obraji roşii, diformi, ochi fără pleoape, buze rămase pe jumătate, glasuri cavernoase. Întoarce capul spre fereastră, urmăreşte razele de soare lungite pe zid, ascultă cântecul monoton al turturelelor. Când a coborât din maşină, a văzut primul liliac înflorit. Sâmbătă va pleca la Sinaia, îl va lua pe Ştefan şi se vor întoarce acasă. Îi va spune că a fost internat? Nu-l poate minţi… Cu toate că prima întrebare a lui Ştefan va fi: De ce nu dormeai? Munca şi gărzile sunt explicaţii pentru Angheluţă, dar nu pentru Ştefan, care îl cunoaşte atât de bine. Nu ştie ce îi va spune, îi este greu să-şi amintească când au început… într-o seară s-a întrebat: Ce este al meu? Ce-mi aparţine? Apoi a adormit, s-a trezit în plină noapte, şi-a amintit cuvintele Cristinei: N-ai nimic! Nu iubeşti pe nimeni! A crezut un timp că îşi este suficient «lui însuşi», şi-a dat seama că aceste cuvinte au un conţinut doar parţial adevărat, eul este în mare parte o halucinaţie a orgoliului, fiecare gând şi gest este o simplă imitaţie a tot ce s-a gândit şi s-a înfăptuit înaintea lui. Numai naivii cred altfel! În altă noapte – după ce s-a întors de la Sinaia, unde a avut o lungă discuţie cu Ştefan – s-a lungit în pat, a încercat să doarmă, n-a reuşit, a lucrat, apoi, stând la masă, a simţit pentru prima oară că… braţele, picioarele, capul, ochii, întreaga fiinţă este muritoare. Groaza de moarte a celui obişnuit cu moartea? La început o scurtă şi acută panică… cineva străin se strecurase în carnea şi oasele lui… apoi luciditatea calmă a celui care înţelege limpede că nu mai poate schimba nimic, în fiecare zi trebuie să se pregătească de sfârşit, aşa cum s-ar spăla pe dinţi sau s-ar bărbieri. A zâmbit, s-a ridicat de la masă şi s-a lungit în pat. Nu şi-a încleştat mâinile de ceva… de cineva, nu pentru că n-ar fi putut, dar a simţit instinctiv că nu va rămâne cu nimic. Spaima de real şi moarte! şi-a zis

el, încercând să glumească. – Am simţit suma faptelor mele şi încă ceva, Ştefane! – Fiinţa stă sub o lege, are un temei, un cod care poate fi citit sau nu, aşa cum poate fi realizat sau nu! Ţi-ai încercat limitele, te-ai lovit de ele pentru că ai sfidat particularul, individualul… – Da. Ştiu! Mi-ai spus de atâtea ori!…

Încearcă să scape de aceste gânduri amintindu-şi femeile pe care le-a iubit; le vede dezbrăcate, le aude glasurile, şoaptele, apoi adoarme. După cel mult o jumătate de oră se trezeşte, parcă luat de umeri de cineva. Rămâne cu ochii deschişi în întunericul din cameră. N-am înţeles nimic! N-am aflat nimic! Mai stă un timp lungit, apoi ia o carte şi citeşte până în zori.

Asistenta intră în odaie. Închide fereastra, primăvara rămâne afară. Bolnavii stau pe bănci la soare, în halate albastre uzate, peticite; feţe uscate, palide, mâini descărnate, ochii scobiţi în orbite, trupuri vlăguite de boală, muribunzi în faţa soarelui. De unde îi ştie? Nu i-a privit niciodată! Întotdeauna a trecut în goană pe lângă ei! Bolnavii operaţi de el? Nu! Ăştia sunt nebunii! – Întindeţi mâna, vă rog! îi spune asistenta, pregătind seringi, stative, aparate. Uşa se deschide cu putere, doctorul Angheluţă se apropie de patul lui, îi dă indicaţii asistentei şi controlează ce a făcut până acum. A început tratamentul, nu şi-a dat seama sau a vrut să nu-şi dea seama. Câteva cuvinte, urări de somn uşor şi: – Ne vedem peste câteva zile! îţi vom da păpică cu glucoză şi vitamine. Să nu slăbească băiatul! îl răsfaţă Angheluţă. Îşi ia rămas bun, se opreşte în uşă, îl întreabă dacă nu are vreun mesaj «pentru lumea celor care nu vor dormi». – Cum?! – N-ai nici o iubită care să-ţi aducă portocale? Atunci chiar că eşti grav bolnav! Râde puternic, zgomotos, închide uşa. Asistenta se mişcă cu paşi înceţi în jurul patului, sunete mici, delicate, gesturi atente, atingeri care îi dau senzaţia de protecţie şi linişte; el, care n-a simţit niciodată

nevoia de a fi îngrijit, care a respins orice răsfăţ. – Cm te cheamă? o întreabă Theodor pe asistentă. – Ludovica, răspunde ea cu glas blând. – O să-i spun prietenului meu Ştefan, el face liste cu nume, are nevoie. – De ce? întreabă ea uimită. – Pentru personajele lui… E scriitor! Vreau să te rog ceva, Ludovica. Am în sertarul noptierei un pix şi o coală de hârtie. Te rog să notezi: douăzeci şi şapte martie, apoi să treci data în fiecare zi. Vreau să ştiu când mă voi trezi, câte zile au trecut, îţi mulţumesc. Tânăra îşi continuă treaba. Nervii i se destind, parcă ies din nişte catarame uzate, ruginite. Închide ochii. Poate aşa e când mori, auzi totul, dar nu poţi vorbi. Vezi fără să priveşti. – Nu mişcaţi mâna, îmi scoateţi acul perfuziei! – Bine, Ludovica, bine! Totul e foarte bine! Ştiu. Cristina e lângă mine, o aşteptam, îmi aranjează pătura la picioare. Mi-e frig! Voiam să-ţi spun… Mă angajam cu frenezie în fiecare acţiune, dar lăsam de fiecare dată ceva deoparte… mă rezervam pentru ceva ce mi-a rămas necunoscut. Mă pregăteam pentru o mare încercare, un examen… Poate a sosit ziua pe care o aşteptai, Theo! Vrei să afli ce are preţ şi ce nu? – Încercaţi să vă relaxaţi! De ce mişcaţi buzele? – Vorbesc cu tine, Ludovica! Este aici Cristina, şi Ştefan! Aş vrea să ne spui, Ştefane, povestea lui Tao! Iarăşi?! Da. Te ascultă şi Ludovica. Dacă îmi faci hatârul ăsta, stau cuminte şi adorm. Bine. Povestea lui Tao începe aşa: Cine pierde Tao rămâne cu virtutea, cine pierde virtutea rămâne cu iubirea de oameni, cine pierde iubirea de oameni rămâne cu justiţia, cine pierde justiţia rămâne cu politeţea… iar cine pierde politeţea intră în animalitate. Noi am pierdut totul! Nu-i aşa, Ştefane? Asta mă întrebi de fiecare dată! Cine este Tao? Nu ştiu! Poate un principiu cosmic care conduce lumea. Vezi, Ludovica, ce poveşti ştie Ştefan? El citeşte cărţi vechi: greceşti, persane, indiene, egiptene… ştie o sumedenie de parabole şi legende… – Domnule doctor! Vă rog să staţi

liniştit! Mai avem puţin şi terminăm… veţi adormi îndată! – Bine, Ludovica, bine! Rămân nemişcat! Spuneai, Ştefane, că am trăit fără să am nimic sfânt! Ai fi vrut să fiu un sfânt? Nu! Tu nu semeni cu noi, care suntem mai chibzuiţi… «zăbavnici», cum se zice. Cuceritori în interior, nu în afară, zeflemitori şi cu gustul taclalei. Da-da! Eşti un înnoitor, Theo! Un erou! De aceea te-am ales ca personaj! Accepţi «ce ar fi să fie» pentru că nu vezi «ce este». Nu! Ştefane! N-ai dreptate! Lumea şi-a mutat centrul din real în posibil. Posibilul gol, Theo? Nu. Dă-mi voie!… Ascultă-mă, Theo! Realul şi individualul justifică totul, chiar metafizicul. Tu ai ales posibilul care e foarte aproape de imposibil. Orice e posibil, Ştefane! Pentru tine, Theo, care ai sfidat totul?! Ai înlocuit individul cu o cifră statistică. Nu-ţi dai seama, Theo, că micul tău fals se întâlneşte cu falsul celui care nu coace bine pâinea, al celui care nu strânge bine un şurub, al celui de la tribună… treabă de mântuială, şperţul, corupţia, toate adunate împreună dau un fals general… O civilizaţie a erorilor! Avem nevoie de mai multă precizie, rigoare şi pasiune! Dacă nu putem deţine adevăruri absolute, atunci să fim mai exacţi! Corectitudinea fiecăruia să determine o corectitudine generală. Ascultă-mă, Ştefane! Tu ai o logică prea strâmtă. Eşti prea cuminte! N-ai gustul de a dărâma învăţături mai vechi! Eşti clasic! S-a crezut un timp că morala, religia şi arta sunt suportul spiritual al omenirii, a venit un individ, care a arătat că temelia societăţii se află la bancă şi în stomac! S-a crezut că omul este moral şi normal, Freud a demonstrat că în fiecare dintre noi stă ascuns un senzual, un tiran, un asasin sau un invertit. Nietzsche a găsit supraomul. Einstein a dovedit că absolutul nu există, iar timpul şi spaţiul sunt relative. Lenin a răsturnat o lume… Noi plecăm de la o idee pe care vrem s-o transformăm în realitate, de la posibil la imposibil. Mai bine

invers! îl contrazice Ştefan. Aşa gândeşte un om cuminte ca tine, Ştefane! Ce este ideea? Un gând întors asupra gândului. Prostii! Ideea înseamnă doctrină! Legea de bază! Şi după câţiva ani – îl întrerupe Ştefan – se constată că ideea nu intră pe calapodul realităţii, atunci începeţi să tăiaţi piciorul, îl ajustaţi, îl subţiaţi, sau îi retezaţi degetele pentru a intra în doctrină… La urmă pantoful crapă pentru că ideea se dovedeşte falsă. Iar greşeşti, dragul meu prieten! Pantoful nu va crăpa niciodată… mai degrabă se usucă piciorul! Preferi, Theo, să mutilezi realitatea şi să amputezi individul numai pentru a respecta ideea? Da, Ştefane! Niciodată adevărul n-a stăpânit lumea şi niciodată binele nu i-a condus pe oameni! Îţi dau un exemplu. Eram director. Am chemat un medic să-mi ia sânge, voiam să-mi fac nişte analize, nu mă simţeam bine. A venit cu o asistentă. I-am întins braţul, înainte de a vârâ acul, s-a aropiat atât de mult, încât credeam că vrea să-mi sărute mâna. Ştii de ce? Eram director! Se gudura ca un câine la picioarele mele. Îi era teamă să nu urlu la ea când îmi va înfige acul. M-am făcut că nu observ. Ei! Tocmai asta deosebeşte un conducător de altul, sare Ştefan. Unul profită de umilinţa şi teama subalternilor, alţii înceacă să-i ridice spre demnitate. Nu, Ştefane! N-ai dreptate! în fiecare dintre noi stă ascunsă bucuria de a domina fără scrupule… Durerea psihică e la fel de necesară ca şi plăcerea… asta n-ai înţeles tu! Maladia este un remediu, o supapă a naturii, iar răul poate fi învins doar de rău! Restul e doar literatură şi filozofie! Nu te lua pe tine drept prototip. Înţelege lumea şi oamenii aşa cum sunt, nu cum ai dori să fie! Tu te afli în eroare şi fals, Ştefane! Idealul celor care conduc este de a transforma viaţa într-un imens penitenciar fără gratii, care convine celor mai mulţi dintre noi! Acolo suntem mai liberi decât am fi în libertate: nu avem responsabilitate, nelinişti, grija zilei de mâine; altul hotărăşte şi dispune

pentru noi… Mă auzi? Răspunde? De ce taci?! Cum de nu înţelegi ce-ţi spun?…

– Medicamentele astea nu-şi fac efectul! Mie, Ludovica, îmi trebuia o doză de cal! N-am dormit nopţi în şir! Nu mai ştiu cum arăţi, Ludovica! De ce vedem când e prea târziu? Rahat! De o mie de ori rahat! Asta e! Nimic nu ţine! Nu există nici o soluţie! Le-am încercat pe toate! Nu există ieşire! Nu mai aştept să se deschidă nici o poartă. Ce departe sunteţi… Ştefane! Cristina! Ludovica! Ce departe sunteţi…

*

Deschide ochii. Nu ştie unde se află. Pereţii albi şi patul de fier îi amintesc imediat. Roteşte privirea în jur. Stative, flacoane pentru perfuzii, medicamente. Cât timp a trecut? E prima întrebare. Se răsuceşte spre noptieră, trage sertarul, găseşte hârtia. Nimic scris. Senzaţie acută de nebunie. Ludovica a scris în faţa lui: douăzeci şi şapte martie. A dormit? Cât timp? Nu e totul o înscenare?! Întoarce hârtia pe cealaltă parte, cifrele îi joacă în priviri. E fericit că vede ceva scris. Au trecut patru zile, între timp s-a trezit de cinci ori, a mâncat, s-a spălat… Nu îşi aminteşte nimic. Se simte însă odihnit, mintea mai destinsă, trupul relaxat. Îşi lasă capul pe pernă. Stă lungit, cu braţele lipite. Ascultă sunetele de afară: turturele, vrăbii, ciori, glasuri. Soarele nu intră în odaie, e spre apus… sau spre răsărit şi n-a ajuns pe zidul din faţa lui. Ar vrea să vadă pe cineva, să stea de vorbă cu cineva… nu cheamă pe nimeni, nu strigă; ceva frânt, despărţit, ca şi cum ar învăţa să gândească… Ochii nemişcaţi pe un zid alb.

De ce am ajuns aici? De ce am fost ales tocmai eu pentru a trece prin această experienţă? Cine i-a spus lui Ştefan să mă «aleagă» şi cine «l-a ales pe el»? Poate e doar un «mijlocitor» între mine şi cel care a hotărât? Sau poate totul e o simplă coincidenţă – aşa cum se întâmplă de cele mai

multe ori – şi eu vreau să-i aflu sensurile ascunse? – De ce mă adresez cuiva? Imediat suntem doi! Vrem un martor, un auditoriu, care să ne compătimească, să plângă cu lacrimi de mila noastră! Triviali! Ăştia suntem!… Caut un model! Unde am văzut un bărbat singur într-o rezervă de spital? Un bărbat puţin nebun care a fost… Ce făcea şi ce gândea acel bărbat? Nu pot să ies din şabloane! Eu însumi, o piuliţă scoasă la ştanţă, o piuliţă de serie! Poate e singurul meu câştig după ce am alergat atâta timp… şi încă ceva: boala mea, adică soluţia: moartea. Să nu fim patetici, dragul meu, chiar dacă ai fost lăsat singur într-o rezervă dintr-un spital de nebuni! Ştiu că nu mă voi opri aici… mi-a dat un răgaz să-mi trag sufletul. De ce nu-mi sunt suficient mie? Parcă aş avea pielea prea strâmtă şi ar face mereu eforturi să cuprindă un trup prea mare… De ce alţii nu-şi sunt suficienţi lor? Ce vrem mereu? Zeii nu ne iubesc! aşa spunea Ştefan. Se amuză mereu pe seama noastră, ne biciuie şi noi alergăm înnebuniţi pe unde apucăm. Ştiam că într-o zi voi ajunge aici, de aceea nu luam nimic, nu voiam să fiu nevoit să dau înapoi, şi totuşi… s-a produs o schimbare, ceva a scrâşnit în mine şi s-a rupt… poate am forţat prea mult? Pentru mine nu existau decât «bolnavi» şi «restul». O grămadă amorfă pe care o modelam cum doream pentru simplul fapt că «voiam» mai mult decât ei! Unde am greşit? Acolo? Pe plajă? Ridicol! Doar n-o să accept ca un mucos să-mi arate ceea ce nu vedeam înainte! Ce-ar fi să admit, aşa ipotetic… Să zicem că un medic se duce la mare cu o tânără şi cu un prieten şi acolo se produce un eveniment oarecare, un fleac, o prostie, şi din prostia asta se ţicneşte! Nu! N-ar fi convingător, chiar dacă Ştefan ar încerca să susţină aşa ceva. Artificial ca tot ce a scris Ştefan! Este adevărat că uneori un obstacol mărunt poate să te dea peste cap… cu o singură condiţie: să fi trecut înainte peste o sumedenie de obstacole care să te fi

subminat lent. Un vas poate să reziste la multe lovituri – cum spunea Ştefan – fără să se spargă, dar într-o zi, atins din neatenţie de mâna cuiva, se transformă în ţăndări! Da! E adevărat! Dar vasul ori era fisurat, ori s-a întâmplat acel fenomen rarisim al rezonanţei! Eram eu cumva fisurat înainte? Ce se va întâmpla cu mine în viitor? Ştefan, autorul ar trebui să ştie! *Ce* mă aşteaptă? *Cine* mă aşteaptă? Aş vrea să rămân aici la nesfârşit, să mă trezesc din când în când, să mănânc, să constat că au trecut câteva zile şi să mă culc… Ştefan? Pe el pot conta, nu sunt singur, nu am dreptul să «fac o figură proastă», tocmai eu, *personajul* lui! Mâine mă duc la Sinaia să-l iau pe Ştefan, îl aduc acasă, vom locui împreună, o să-i povestesc tot ce s-a întâmplat, tot ce mi-a trecut prin cap… O «pasă proastă» din care am ieşit şi totul va intra în normal, aşa cum e firesc. Totul va fi *O.K.* Ar fi bine să chem asistenta, este o fată drăguţă, se numeşte Ludovica, să nu uit să-i spun lui Ştefan, poate în cartea lui personajul feminin se va numi Ludovica…

Nu face nici un gest, nu apasă pe soneria de lângă pat, nu strigă, nu coboară din pat; stă mai departe nemişcat, cu ochii pe zidul din faţa lui, cu braţele strânse de trup, ca şi cum această poziţie i-ar da motive de încredere, putere şi linişte…

Odaia se întunecă pentru o singură clipă, lângă pat e cineva, se uită la el şi îi zâmbeşte; e un copil care se roagă cu palmele strânse în dreptul pieptului…

28

Scoate ziarele şi corespondenţa din cutia de scrisori; un plic cu adresa scrisă la maşină; îl răsuceşte în grabă pe o parte şi alta; expeditor: Miliţia Constanţa, strada Labirintului 42. Fiecare cuvânt – un semnal de alarmă. Nu desface plicul, nu vrea să afle ce e scris înăuntru; teama unei veşti pe care a încetat s-o mai aştepte. Urcă cele două trepte din holul blocului şi se îndreaptă spre lift. Gândurile îl împresoară. Se opreşte în faţa liftului. Dacă au găsit probe noi şi acum se poate dovedi vinovăţia Puştiului?… Sau altcineva a fost cel care a furat şi a ucis?… Sau un complice a recunoscut?… Sau procuratura a făcut recurs?… Sau nu e nimic din ceea ce presupun?… Un vecin trece pe lângă el şi îl salută. Nu-l vede, nu-l aude. Privirea mereu îndreptată spre indicatorul luminos al liftului; o singură cifră nemiştată. Ar vrea să plece acum la Constanţa, înainte chiar de a afla ce conţine scrisoarea. Cineva coboară din lift, abia acum îşi dă seama că nu apăsase pe butonul de apel şi stă acolo de câteva minute. Urcă. Miros de colonie ieftină. Senzaţie de claustrare. Îşi caută cheile, intră în apartament, aruncă pardesiul în cuier şi se aşază într-un fotoliu. Se uită la plic. Ia o ţigară, bricheta e defectă, primul chibrit se stinge, al doilea, al treilea… Calmul apare odată cu fumul tras în piept. Rupe încet marginea plicului, degetele nu-i tremură, despătureşte hârtia, foşnetul se aude distinct în cameră. Trece în goană peste cuvintele scrise la maşină, apoi le parcurge de la început. Este invitat pentru identificarea unor obiecte găsite la un tăinuitor. Lasă plicul pe masă şi se uită la ceas: douăzeci şi unu şi treizeci. Dacă ar pleca acum, ar ajunge la Constanţa după trei-patru ore, în plină noapte. Renunţă. Îi dă un telefon lui Ştefan, îl roagă să-l însoţească a doua zi. –

Plecăm la şase dimineaţa, la nouă suntem acolo . – Nu vrei să dormi la mine? îl întreabă Ştefan. – N-ai nici o grijă. Nu iau somnifere! Pun ceasul să mă trezească la cinci. Te sun şi pe tine. Noapte bună! Aprinde magnetofonul, se dezbracă şi face un duş. Cel puţin ştie pentru ce l-au chemat, era mai chinuitor dacă nu i-ar fi spus nimis. Se lungeşte în pat, răsfoieşte ziarele şi revistele, printre ele o publicaţie de specialitate de la Paris. Nu se poate concentra, gândurile îi fug în altă parte.

După ce a ieşit din spital şi Ştefan a venit de la Sinaia, a locuit câteva zile la el, nu voia să rămână singur, apoi s-a întors acasă; dormea cinci-şase ore pe noapte fără nici un somnifer. S-a ferit să mai rămână noaptea la spital pentru gărzi, s-a dus de câteva ori la piscină şi imediat ce vreamea se va stabili va începe antrenamentele de tenis. Noul director, Udrişte, nu se amestecă în treburile sale şi nici el nu-i aminteşte că a fost o scurtă perioadă în locul lui. S-a abţinut să-i vorbească despre decesele bizare din spital, i s-a adresat o singură dată. Udrişte i-a replicat: – Şi înainte se murea, nu-i aşa, doctore Hristea? De aceea e spital!… Cinism sau incompetenţă?! Munca îl absoarbe cu aceeaşi intensitate, e însă mai prudent, şi-a simţit limitele, cum îi spunea Ştefan, îi e teamă de ceea ce a ignorat până acum. Zâmbeşte la ideea că a avut «o astenie obsesivă-fobică cu manifestări de insomnii şi fatigabilitate». Şi în fond ce-i aia psihastenie? l-a întrebat el pe doctorul Elias. O slăbire a funcţiei realului rezultată din anumite conflicte acute…

Îşi aminteşte că mâine are programate trei operaţii, îi dă un telefon doctorului Colfescu, îl roagă «să intre el în locul lui» şi să amâne lobectomia, i-ar lua prea mult timp. Îi mulţumeşte şi îi urează noapte bună. După ce aşază receptorul în furcă, îşi dă seama că ar trebui să-l anunţe pe directorul Udrişte că mâine va absenta. Renunţă. Închide veioza şi încearcă să adoarmă. Se sperie la gândul că va avea o noapte albă şi vor începe din

nou insomniile; îşi aude inima zvâcnind în timpane. Se calmează treptat. Stie că nu trebuie să-şi propună să doarmă; să nu se gândească la nimic; are nevoie de acea stare de bucurie caldă şi plutire, pentru a trece din veghe în somn… încearcă să-şi amintească ceva, o întâmplare de când era copil. Nu găseşte, «nu se ştie», «nu se vede», parcă moare în fiecare zi, trăieşte cu prea multă intensitate pentru a mai păstra ceva ascuns care să se transforme în aducere-aminte, nu are mistica posterităţii, cum spune Ştefan, nu-i place «monologul interior», preferă dialogul, «raportul» dintre el şi lume; când era student, dădea foc filei de calendar, voia s-o *consume* odată cu sosirea nopţii; are gustul prezentului, şi poate de aceea şterge orice urmă rămasă din *ieri* în folosul lui *azi*, în folosul clipei. Acum nu găseşte nimic în urma lui, trecutul nu-l vindecă, simte doar un gol imens… vede o câmpie acoperită cu iarbă, pământul e moale, udat de ploi, noroiul i se lipeşte de tălpi, la marginea câmpiei se află iarmarocul, are loc o «mare licitaţie» se vor vinde câteva ţări…

Se trezeşte înainte ca ceasul deşteptător să sune. Aprinde veioza. E ora patru. Se bărbiereşte apoi îşi face cafea pe care o bea încet, stând comod în fotoliu, cu privirea îndreptată spre ceasul de pe zid care abia îşi mişcă secundarul.

*

Ploaia deasă şi măruntă scaldă asfaltul şoselei pustii. Ştergătoarele bâzâie pe parbriz. Întunericul e sfâşiat anevoie de cele două faruri. Ştefan, încă buimac de somn, moţăie în scaun. După ce au trecut de Slobozia, se trezeşte, abia acum simte încordarea lui Theodor. – Ce mai e nou la spital? – Nimic special! Mor pe capete! – Cum adică? Theodor tace un timp, preocupat de drum, strânge în pumni volanul pentru a menţine stabilitatea maşinii, lovite de rafalele puternice ale vântului. Decât să lucrezi cu tâmpiţi, mai bine să te-mpuşti!

mormăie Theodor. Zilele trecute, o fată de douăzeci de ani, pe care am operat-o de un neoplasm la sân, mi-a spus că nu se simte bine şi ar vrea s-o vadă un ginecolog. M-am uitat la ea, am palpat-o… peritonită, mi-am zis eu, dar am trimis-o la ginecologie. – Un alt spital? întreabă Ştefan. – Nu. A traversat doar o alee. A stat în salon vreo cinci ore până a văzut-o «generăleasa». – Ce înseamnă gene… – Un medic generalist. Suspectă de peritornită, a zis Dragotecu, abodmen dur şi tot tacâmul. Au venit marii noştri specialişti! Bebe Şuteu şi Sandu Aldea! Au constatat că e însărcinată… I-au prescris tratament, printre care şi antibiotice. Au trecut în foaie şapte grame, dar asistenta a citit un gram şi după o noapte era verde. Alt consult, alte concluzii! Au trimis-o la interne, adică la etajul doi. A stat o zi şi o noapte fără ca nimeni să se uite la ea. A venit o asistentă la mine. Don doctor! Lucica! Fata pe care aţi operat-o la sân… Se curăţă! Am aruncat pătura de pe ea. Mirosea. I-am dat un telefon lui Bebe! L-am chemat s-o vadă. Ştii ce mi-a spus? A fost transferată la interne. Bine, dar e bolnavul tău! Mă duc la o petrecere, Theo! Am şi eu dreptul ăsta sâmbătă seara! Şi încă ceva, doctore Hristea: Nu e bolnavul meu! Dar al cui? l-am întrebat eu. Al statului! Auzi ticălosul! Dacă îi dădea un plic cu bani, era bolnava lui, dacă nu, e a statului! A venit în schimb Sandu, am pus-o pe masa de operaţie. Abia am salvat-o, nici acum nu înţeleg ce noroc a avut. Crimă! Crimă, Ştefane. M-am dus la Udrişte. Nu voiam să aibă impresia că e un pretext pentru a mă amesteca în treburile lui. Ce să fac? a întrebat el. Să anunţ procuratura? Sunt venit abia de o lună! De ce nu-l pedepseşti? De ce nu-l baţi? Va crede că şi mâine poate să procedeze la fel… Fii mai calm, doctore Hristea! Şi înainte se murea, de aceea e spital. Dar nu morgă sau abator! am izbucnit eu. Sat fără câini! Auzi! Bolnavul statului! Udrişte e la fel de incomeptent ca şi Bebe şi Şuteu. N-are

autoritate! Au început să apară rezultatele, nu ale lui Udrişte, ale sistemului practicat… Prostia a proliferat ca o ciumă! Iar prostia şi indiferenţa ajung repede la cinism şi crimă!

Theodor opreşte ştergătoarele, are senzaţia că ploaia a încetat. Parbrizul e acoperit de picăturile ce se aştern în goană. Continuă să conducă fără să vadă nimic, parcă n-ar fi observat acest «mic amănunt». – Hei! Theo! Ce faci?! strigă Ştefan speriat. Tresare. Pune imediat în funcţiune ştergătoarele. Ştefan simte că Theodor i-a vorbit despre «acel caz» pentru a-şi învinge nervozitatea şi a scăpa de un gând care îl preocupa.

Nu vorbesc o vreme. Maşina înaintează pe şoseaua pustie. Ploaia n-a încetat. – De ce taci? îl întreabă după un timp Theodor. Nu eşti de acord cu ce am spus? – Nu înţeleg de ce eşti atât de indignat?! De ce îl acuzi? Când ai fost trimis în străinătate sau numit la minister, ai fost promovat, tot pe bază de dosar! Cum adică?! Numai ei sunt vinovaţi… tu însă nu? Crezi că ai fi fost numit director dacă nu îndeplineai condiţiile politice?! – N-ai dreptate! îi replică Theodor cu un ton schimbat. După ce am terminat facultatea, cu toate că eram şef de promoţie, am fost trimis la Drajna. – De ce nu te-au oprit preparator? – Locul meu fusese luat de fiul lui… – Aha! Dar după aia? – Am dat examen de intrare în Bucureşti. – Şi după? Cum ai ajuns la Geneva reprezentantul ţării? – Nu eram totuşi un incapabil! – Nu! Doamne fereşte! Un foarte bun chirurg… acolo însă erai pe un post de igienist! Nu încerca să te minţi! «Legea valorii» a fost înlocuită cu «legea dosarului»…

O căruţă fără felinar îi apare în faţă la câţiva zeci de metri. Virează brusc, în ultimul moment, abia izbuteşte s-o ocolească. Restabileşte cu greutate echilibrul maşinii, temându-se să nu derapeze din cauza asfaltului ud. Înjură printre dinţi. Îşi aprinde o ţigară. M-au manevrat cât au vrut, spune el mormăind, apoi mi-au dat un picior

în cur! Şi-au bătut joc de mine şi eu n-am ştiut nimic! Un gunoi! Asta am fost! Un gunoi!

Până la Constanţa n-au mai vorbit, Theodor parcă s-a întors la gândul de care a fugit tot timpul. Când au ajuns în oraş, era încă devreme. Au intrat într-un *Expres,* au cerut câte o cafea. Theodor e neliniştit. Ştefan îi povesteşte ultimele întâmplări din lumea literaţilor. Theodor gustă din cafea, mintea i se ridică din ceaţă. Câţiva tineri vorbesc tare şi râd zgomotos, se întorc de la o petrecere, ar vrea să facă parte din grupul lor; ca şi cum ar fi străbătut trei sute de kilometri numai pentru a bea o cafea aici şi a-i asculta; veselia lor îl urmăreşte ca un reproş.

La ora nouă urcă treptele care duc spre biroul căpitanului Rolea. Replici de început: vremea, drumul, veşti despre locotenentul Popa de la Deva şi, în sfârşit: – S-au găsit câteva obiecte care par a fi ale dumneavoastră – arată spre amândoi – şi ale doamnei… Nu-i pronunţă numele, n-a uitat că mărturia Cristinei în faţa instanţei a schimbat desfăşurarea procesului. Theodor încearcă să «depăşească» momentul. Ştefan stă într-un fotoliu, tace ca de obicei… – Unde le-aţi găsit? întreabă Theodor. Un tăinuitor, îl suspectăm de mult, a căzut în plasă. Un aparat de fotografiat *Canon.* Două ceasuri… dintre care unul *Seiko.* – Poate e ceasul tău, Ştefane! – Şi o cruciuliţă pe care e gravat ceva… n-am reţinut. Dar mai bine să le vedeţi! şi căpitanul le face semn să-l urmeze. Ştefan se ridică interesat, cu toate că până acum a fost destul de sceptic. Sunt conduşi într-o încăpere spaţioasă, cu rafturi şi sertare până la tavan, toate cu un număr de identificare. – Cred că aici aveţi droguri şi arme, glumeşte Theodor bine dispus. Rolea zâmbeşte subţire, fără să-i răspundă. Un săculeţ este răsturnat pe masa din faţa lor. Theodor priveşte cu încordare obiectele, se apleacă puţin spre ele, le ia pe rând în mână, le întoarce pe o parte şi alta. La urmă ridică ochii, parcă ar aştepta

să i se arate şi alte săculeţe, nu acceptă ca speranţa să-i fie spulberată şi de data aceasta. – Nu sunt ale mele… constată el cu glas încet, nici cruciuliţa nu e a Cristinei. Dar tu? îl întreabă pe Ştefan cu nerăbdare în glas. E ceasul tău?! Ştefan leagănă capul în semn negativ. Căpitanul Rolea îşi aprinde o ţigară, e vădit nemulţumit; îi spune caporalului să strângă obiectele. Îi conduce în birou. – Procuratura a făcut recurs, don doctor! îl anunţă Rolea. De ce l-a condamnat pentru furt şi a lăsat crima deoparte?! – Asta am remarcat şi eu! murmură Hristea. – Hotărârea este nelegală şi netemeinică! continuă căpitanul. Joaca nu s-a terminat, don doctor! Chiar dacă a fost eliberat! O cafea? – Mulţumesc, am băut înainte de a veni aici. Ştefan îşi plimbă privirea prin încăperea pe care o cunoaşte atât de bine; îşi aminteşte de zilele în care a stat aici ore în şir, şi deodată un gând clar: Raportul pe care se bazează existenţa a fost stricat… relaţia dintre indivizi, dintre obiecte sau dintre indivizi şi obiecte a intrat în criză, în haos… nu mai avem fapte şi nici evenimente, ci doar interpretarea lor, o multitudine de acte ce nu converg spre nimic, nu au sens şi nici putere de convingere… poate Theodor are dreptate, liniile de intersecţie au rămas în vid, nodul nu se mai strânge, alunecăm în afara lui… – Am avut un caz – îl aude Ştefan pe Rolea – în care unul din Babadag a fost bănuit că şi-a înjunghiat soţia. L-am ţinut câteva zile pentru cercetări, apoi i-am dat drumu, nu aveam probe… După vreo doi ani, l-am prins pe unu care vindea salbe de aur în oraş. De unde le ai? Sunt ale cumnată-mii Caterina. Şi pe tine cum te cheamă? Ţiplea Gheorghe. Eşti frate cu Ţiplea din Babadag? Da. Ce mai face nevastă-sa, Caterina? E bine sănătoasă? Da. A născut de curând un copil! Cum a născut, bă, dacă e moartă de doi ani? L-am luat la mărunţica, şi Rolea loveşte masa cu muchia palmei, parcă ar tăia ceva în bucăţi mici. La urmă a recunoscut c-a omorât-o

împreună cu frate-su. Aşa se va întâmpla şi cu Mihăilescu. Va veni peste o vreme aici şi va spune: Eu l-am omorât, don căpitan. Ştiţi pe ce mă bazez? Domnul Albini, care se ocupă cu sufletu omului – zâmbeşte şiret şi îl priveşte printre genele strânse – îmi va da dreptate, e o chestie de psihologie… Mă bazez pe faptul că Puştiul vorbea puţin… la vârsta lui ori ţipi că eşti nevinovat, ori plângi de frică! Tăcea şi nu se apăra! Cei care sunt aşa au o fire comprimată precum o cutie de conserve, reacţiile lor sunt încete, întâi bombează capacul, metalul, pen'că şi metalul se îndoaie, dar mai cu seamă sufletul omului. Apoi explodează! Capacul sare în aer… Şi eu aştept, am răbdare să crape tăria din el. Da-da! Am răbdare, don doctor! Între timp ţin ochii pe el. Îi dau mereu târcoale. Într-o zi îmi va deschide uşa… sunt convins! Theodor se uită la Rolea: amestec bizar de inteligenţă şireată şi simplitate opacă. Se ridică. Ştefan îl imită. Rolea îi conduce până la ieşire. – La vară, când veţi veni în concediu, să nu mă ocoliţi! – Nici dumneavoastră, îi replică Theodor. Dacă aveţi drum prin Bucureşti, să treceţi pe la noi! Adresa o ştiţi! – Dacă am uitat-o, o găsesc eu, n-aveţi nici o grijă, don doctor! şi le strânge mâna, zâmbindu-le cu aceeaşi veselie robustă.

Se urcă în maşină, se îndreaptă spre Constanţa. Theodor îi propune lui Ştefan să facă o plimbare pe faleză. Lasă maşina în Piaţa Ovidiu. Merg spre străduţele înguste care coboară spre port. Nu vorbesc. Moscheea turcească îşi trimite turnul înalt spre cerul senin după o noapte de ploaie. Nu s-ar mira dacă ar auzi glasul muezinului strigând din turn, chemând credincioşii la rugăciune. Vântul bate în rafale scurte, obosite, ieşite de curând din iarnă. Ajung pe faleză. Privesc marea şi vapoarele din depărtare. – Aş vrea să-l văd, spune după un timp Theodor cu glas încet. – Pe cine? întreabă curios Ştefan, cu ochii închişi în soarele ce îi încălzeşte plăcut faţa. – Îmi pare rău, continuă

Theodor, că nu l-am întrebat pe Rolea ce ştie despre el… unde lucrează, dacă e tot acolo…

Ştefan îi cere o ţigară, nu comentează. Dacă el a fost cel care «l-a ales pe Theodor» apoi «l-a aşteptat pe Puştiul» şi a urmărit – aşa cum te-ai uita prin cătarea unei arme – goana dintre cei doi, acum ar dori ca totul să se oprească aici; simte că nu trebuie să împingă lucrurile mai departe. Pentru toate aceste motive şi încă unul, pe care nu-l înţelege, nu-l îndeamnă pe Theodor să-l vadă pe Puştiul, din contră, îi propune să se aşeze la o masă pe terasa Cazinoului. – Stăm la soare, ne uităm la mare şi ascultăm pescăruşii… Eu n-am fost niciodată primăvara la mare. Hai! Fă-mi un hatâr! Te rog! Theodor tace, apoi zice cu glas încet: – E încă devreme, nu cred că au deschis Cazinoul. Mergem la Şantierul naval, poate e în tura de dimineaţă. – De ce vrei să-l vezi? – Nu ştiu… Dacă suntem aici… – Când ştii că cineva a făcut din cauza ta câteva luni de puşcărie, comentează impersonal Ştefan, nu e indicat să dai ochii cu el… Nu-i răspunde.

Se îndreaptă spre maşină înainte ca Ştefan să-l poată opri. După câteva minute ajunge în faţa şantierului. Îi spune portarului că vrea să vorbească… Acum înţelege că îl va întâlni, nu mai poate renunţa, apoi adaugă: – Vasile Mihăilescu de la atelierul de tâmplărie. – Buletinul! îi cere portarul, între timp formează un număr de telefon. Sunteţi de la Bucureşti? – Da. Portarul, cam de la ţară, zâmbeşte cu subînţeles, leagănă din cap de câteva ori, apoi renunţă să mai dea telefon. Completează bonul cu un scris ilizibil, trece «două persoane» şi le arată drumul până la atelierul de tâmplărie. Merg prin curtea şantierului. Ştefan speră ca Puştiul să nu lucreze în această tură. Ajung în dreptul unei uşi metalice. Zgomot puternic, praf şi miros de lemn crud. Îl caută cu privirea. Nu-l găseşte. Ştefan e mulţumit. Un tânăr se apropie de el. Este Alboiu. Încearcă să le

vorbească, huruitul maşinilor îi coperă glasul, le face semn să-l urmeze. Se opresc în vestiar. – Nooo! Nu mai e la noi! Dă-l în mă-sa de bişniţar! După ce a ieşit din pârnaie, l-au reprimit la lucru, de, să nu-l lase pe drumuri… După vreo două săptămâni au lipsit nişte bani din salopeta lui Dinu! Cine să-i ia? Nu trec două zile, şi dispar nişte scule! Cine le-a suflat? I-au făcut brânci şi i-au lipit lichidarea pe frunte! Ducă-se în patru vânturi, mama lui de manglitor! şi mâna stângă taie braţul drept, care zvâcneşte în sus de la cot. – Unde lucrează acum? întreabă Theodor calm. – Habar n-am şi nici nu vreau să ştiu! Bine că am scăpat de el din atelier! – Meşterul Savu ştie unde a fost transferat? – Codoşul ăla bătrân le ştie pe toate, da' azi e învoit. Are nuntă în familie! Hei! Gicule! Mi-ai adus?! şi pleacă de lângă ei fără să le mai dea nici o atenţie.

Ies din atelier. Se aud sirenele vapoarelor. Ajung în dreptul portarului. – L-aţi găsit? întreabă el, dându-şi căciula pe ceafă. – A fost transferat. – Nu-l ştiu, se scuză portarul, dacă l-aş cunoaşte, v-aş spune… Nu cumpăraţi nişte ţigări străine? şi expresia lui se schimbă, zâmbeşte cu toată gura şi îşi trage căciula pe frunte; ţăranul sosit la oraş, cu deprinderi de afacerist, ceva greoi în gesturi şi vorbă. Patru pachete *Kent!* O foaie! Stabileşte ţăranul, arătându-şi degetele boante, groase, folosite pentru a ţine coasa, înlocuită acum cu pachetele uşoare de ţigări. Theodor schimbă privirea cu Ştefan, care urmăreşte scena cu interes, cuvintele portarului mai păstrau acel «ie» al celor de la ţară. Theodor îi întinde banii. – Aici sunt peste o mie de salariaţi, se scuză portarul. Şantieru-i mare! ridică din umeri şi se uită la bani.

Merg pe o străduţă ce urcă spre Piaţa Ovidiu. Nu vorbesc. Marea şi faleza au rămas în urma lor. – Hai să mâncăm ceva! îi propune Ştefan. – Îţi aminteşti adresa? îl întreabă Theodor în loc de răspuns. Ştefan tace, îi simte încordarea. – Vreau

să-l văd! izbucneşte cu glas ridicat Theodor. De ce este atât de greu să înţelegi?! Te-am întrebat dacă mai ştii adresa? Ştefan leagănă negativ din cap, surprins de izbucnirea lui şi în acelaşi timp îşi dă seama de tensiunea în care trăieşte din clipa în care a primit scrisoarea; noaptea petrecută în aşteptarea plecării, drumul, eşecul de la miliţie, toate nu au făcut altceva decât să-i «redeschidă» o veche obsesie, ce părea, dacă nu uitată, cel puţin acoperită de timp. – Toamnei 21! strigă Theodor şi repetă adresa de câteva ori, de parcă ar vrea să se convingă că nu greşeşte. Înainte de a porni motorul, Ştefan îl întreabă: – De ce vrei să mergi la el?! Ce vrei să afli? – Nu ştiu… răspunde el privind aiurea, nu găseşte nici măcar un pretext. Nu ştiu! repetă el dezarmat. Vreau doar să-l văd, nu-i fac nici un rău… – O vom găsi pe bunica lui, continuă Ştefan, încercând pentru ultima oară să-i schimbe intenţia. Presupui că va fi fericită să-i vadă pe cei care i-au trimis nepotul în puşcărie?! – Vreau să-l mai văd o dată! Îţi promit, Ştefane! şi întoarce ochii spre el, cerându-i parcă ajutor. E ultima oară! Fii puţin îngăduitor cu mine! Te rog…

*

Miros de cameră neaerisită, mobilă veche şi covoare prăfuite. Miros de bătrân şi duşumele spălate cu leşie; duşumele albe. Bătrâna stă pe pat. Theodor şi Ştefan pe scaune. În odaia învecinată – despărţită de o uşă cu geam acoperit cu o perdea sfâşiată la margini – Maria vorbeşte tare cu o prietenă, povestesc ceva, apoi amândouă izbucnesc în râs. Bătrâna ridică ochii spre ei, oftează, îşi aranjează basmaua cu un gest grijuliu şi aşteaptă cu un aer răbdător şi umil. Theodor îşi aprinde o ţigară, cuvintele dintre ei sunt înlocuite cu veselia din camera învecinată.

– Io tot îl întrebam – începe să vorbească bătrâna, parcă ar fi continuat un dialog ce s-ar fi încheiat cu puţin timp înainte – cum a dus-o p-

acolo unde a fos'? El tăcea şi se uita lung în ochii mei, de mi se sfâşia inima. De mic era aşa… acum însă nu mai avea grai! Zilele treceau şi el nu scotea nici o vorbuliţă. Se supărase pe întreaga lume! Doamne-Doamne! Chiar i-am zis Mariei, şi face semn cu capul spre camera învecinată, de unde se aude glasul fetei. Tu, Mario! Io crez că Vasile şi-a pierdut minţile p-acolo pe unde a fos'! L-o fi lovit careva în cap şi a rămas fără grai! Şi la lucru era la fel, nu vorbea cu niminea, asculta ce i se spunea şi îşi vedea de treabă. Cumnată-mea, Zaria, a aflat de la un nepot al ei, care lucra cu Vasile în atelier, că au lipsit nişte scule, o rindea şi nu mai ştiu ce, Doamne, iartă-mă, şi toţi au zis că el le-a furat. Meşteru l-a sfătuit să plece, să-şi ia transferul. Era oaia cea neagră şi toţi se vor ţine de capul lui, ca râia de omul bolnav. A venit acasă, a dat jos de pe dulap valiza de lemn – ridică ochii spre dulap, acolo unde o ţinea– şi-a pus lucrurile, ce avea şi el mai bun, şi a plecat; bătrâna priveşte în jur, parcă l-ar căuta prin cameră. Nu mi-a spus nimic, nici unde se duce, nici dacă se mai întoarce. Mi-a dat trei sute de lei din lichidare, a deschis uşa şi am auzit poarta scârţând. Atunci m-am dumirit eu că l-am pierdut…

Îşi strânge basmaua sub bărbie şi oftează adânc de câteva ori, încercând să-şi stăpânească plânsul. Din cealaltă cameră se aude muzică de la radio; chicoteli ascuţite, râsete aţâţătoare până la senzualitate, adresate parcă celor doi bărbaţi pe care îi auzise intrând.

– Mare păcat v-aţi făcut cu el! Nu trebuia să-l băgaţi în puşcărie! Până la nouăşpe ani n-a avut parte de nimic bun! Avea, slavă Domnului, meserie bună, câştiga atât cât să trăiască liniştit… îmi dădea şi mie la fiecare chenzină. Şi iată! Într-o zi cade năpasta pe el! Aţi venit taman de la Bucureşti, şi aţi pus ochii tomnai pe iel! De ce nu l-aţi ales pe altu'?!

Bătrâna oftează prelung, ca un bocet. Theodor o ascultă atent, nemişcat, cu o ţigară stinsă între degete.

– De Sfântu Dumitru m-am trezit cu iel acasă, şi chipul bătrânei se luminează de bucurie. A scos dintr-o sacoşă o sticlă de vin, o bucată de salam şi le-a aşezat aici, pe pat, şi bătrâna netezeşte locul cu un gest plin de duioşie. Io stăteam acolo, în genunchi, în faţa godinului, încercam să aţâţ focul. Îi aud vocea. Nu-mi venea să crez. La început n-am înţeles nimic, atât eram de spăriată. Zicea că vrea să se însoare cu fata turcului, aia de vinde scovergi pe plajă. N-am îndrăznit să-l sfătuiesc că poate ar fi mai nimerit să ia o româncă de-a noastră, de seama lui, n-am vrut să-i stric sufletu şi aşa destul de chinuit. Dacă asta e voia lui, fie blagoslovit de Dumnezeu! Părinţii ei n-au vrut să i-o dea, pe motiv că are cazier. El a luat fata într-o noapte şi dus a fost! De Paşti face nunta…

Zgomotul şi râsetele celor două fete din camera alăturată se înteţesc, bătrâna se ridică de pe pat, deschide uşa şi încearcă să le potolească cu glas blând. Îngăduinţa bătrânei şi insolenţa fetelor îi accentuează lui Theodor starea de încordare. Îşi aprinde ţigara, îi întinde una şi lui Ştefan. Vestea că Puştiul se va însura îl bucură. Nu ştie de ce. îşi aminteşte de tânăra de pe plajă; silueta ei înaltă, în rochie albă, strânsă pe picioarele lungi, i se leagănă în priviri. Bătrâna e în faţa lui, zâmbeşte stingherită, încearcă să-şi ceară iertare pentru veselia necugetată a celor două fete.

– Spuneaţi că şi-a găsit un post? întreabă Theodor, vrând să reia discuţia, să afle veşti despre el. Departe? Bătrâna tace, îşi strânge basmaua sub bărbie şi ridică ochii spre el, ochi mici, negri, rotunzi, neîncrezători, bănuitori. – Nu-ţi spun, domnule! De ce să te mint̨esc? Poate te îndeamnă Diavolul şi te duci iarăşi la el şi numai vreau să-i faci nici un rău… chiar şi fără voia dumitale. Lasă-l acolo în grija Domnului. Se opreşte. E linişte.

Veselia din camera învecinată a încetat brusc, parcă lipseşte ceva. Casa a căzut în tăcere. Toţi stau împietriţi, aşteaptă ceva neştiut. – Am auzit că acolo, în Capitală, eşti doctor mare, de operaţii! Cum adică? Să te lupţi dumneata, domn mare şi cu carte, cu un biet copil?! Iartă-mă că te întreb, ce te-a adus iarăşi aici? – Am avut treabă în Constanţa… Ştiam adresa: Toamnei 21. – Da. Toameni 21, repetă bătrâna. Dacă ai avut-o atâta timp în minte, înseamnă că nici dumitale nu ţi-a fost uşor… Prietenul a stat mai deoparte, şi îşi îndreaptă ochii spre Ştefan, dar pe dumneata te-a ars ceva la inimă! Şi ce ai zis, să treci şi p-aici? Nu-i aşa? – Da. Să văd ce face Puştiul. – Frumos îi zici, Puştiul! Io crez, zic şi io aşa, că nu-l urăşti pe Vasile. Atunci ce te-a îndemnat să te ţii scai de viaţa lui şi să-l bagi în temniţă? – Am vrut să aflu ce s-a petrecut în ziua aceea pe plajă . – Numa pentru atât? Nu i-ar place să te mai vadă! De asta sunt sigură! şi îl priveşte în ochi, vrând să-l convingă. – Pot să-l ajut cu ceva? întreabă Theodor după un timp. – Doar să-i dai pace…

– E la Cernavodă! Fabrica de mobilă! se aude un glas răspicat. Bătrâna tresare, duce mâna la gură, vrând să-şi acopere strigătul, răzbate doar un vaiet prelung. Ridică ochii spre Maria, apărută în pragul uşii, stă rezemată de canatul de lemn, cu mâna în şoldul cambrat; în spatele ei, o tânără blondă, părul mare, bluza descheiată în dreptul sânilor. – Dacă vrei să-l ajuţi, dă-i cinci mii de lei, domnule doctor Hristea! Face nuntă şi n-are un sfanţ! Nimeni nu-l împrumută. Socrii să n-audă. E doar un puşcăriaş. Nu-i aşa? Un hoţ! Ştiu că ai bani, poţi să-i faci un cadou de nuntă după «bucuria» pe care a avut-o de la dumneata! Ce zici? L-ai nenorocit pe toată viaţa! Cazierul se va ţine de gâtul lui până îl va trage la fund! L-au dat afară de la şantier. Mama – arată cu capul spre bătrâna ce o priveşte speriată – ştie că şi-a luat transferul. Nu-i adevărat, mamă! Te-am minţit,

strigă ea. I-au făcut lichidarea, pe cartea de muncă au scris: necorespunzător profesional. Auzi?! Cazierul şi ştampila pe frunte de necorespunzător! Acum e muncitor necalificat… cu şcoală profesională! Hm! Porcăria dracului de viaţă dacă asta se poate numi viaţă şi ăştia oameni! Când s-a dus s-o ceară de nevastă, părinţii fetei i-au spus să-şi vadă de drum. Ştii ce a făcut în seara aia? A venit acasă, a stat pe marginea patului cu ochii în jos, apoi a zis: Duşumelele astea sunt cam murdare! Aveţi leşie? A început să le spele cu o perie de sârmă până când a tocit-o. Auzi, domnule doctor? A rupt o perie cu fire de metal, atât a frecat lemnul! La urmă le-a spălat cu unghiile. Da! Aşa cum auziţi! Când s-a ridicat… unghiile păreau smulse din carne! Uitaţi-vă la duşumele! Vedeţi ce albe sunt?! Veniţi în camera mea! Şi la mama sunt la fel! Ar trebui să vă pun pe amândoi să le lingeţi, fiecare scândură în parte. Să staţi în genunchi cât a stat el în puşcărie! Şi eu am fost rea cu el, râdeam mereu, n-o să-mi iert niciodată! Era tăcut şi se ducea singur la plajă… Singur, pentru că aici nu avea odaia lui, casa lui, familia lui. Nu avea nimic, decât batjocura celor de la atelier şi a celorlalţi, în frunte cu mine! Da! Nu-i ştiam firea. M-am dus la Amira şi i-am spus să plece cu el fără ştirea părinţilor. M-a ascultat. Acum sunt împreună la Cernavodă. Ea lucrează la o simigerie. Dă-le cinci mii, domnule doctor! Nu. Zece! Nu regrete sau văicăreli! Ai venit să-l mai chinui puţin… ştii că ai putere şi eşti mare ştab! Ştii că nu-ţi cere nimeni socoteală! Când aţi intrat în curte, v-am văzut pe fereastră. M-a apucat furia! Am vrut să vă dau afară, să vă iau la bătaie. Florica m-a potolit! şi arată spre fata de lângă ea. Am început să râd ca o nebună! Am pus radio, să nu se audă aici… Da! O isterică, domnule doctor! Aţi venit să faceţi anchetă socială, să constataţi dacă fostul deţinut Mihăilescu Vasile s-a integrat în societatea

noastră! Hai! Gata! Plecaţi! M-am săturat de mutrele voastre…

29

12,30. E cald şi linişte, toţi vorbesc în şoaptă, de la bar se aude o muzică lentă. Găsesc o masă la geam; privesc plaja, marea şi cerul. Nervii se destind treptat. Lui Theodor îi apar în priviri ochii bătrânei şi chipul furibund al Mariei. Şi din nou întrebarea: De ce îl caut?… Chelnerul se apropie de ei. Ştefan comandă o supă şi o friptură, Theodor îl imită, apoi adaugă: – La urmă două cafele mari, cu zahărul separat!

12,54. Ştefan vorbeşte despre… un director de la editură care a fost «fericit» din cauza unei biblioteci pe care o avea în faţa biroului. – Cum asta?! întreabă absent Theodor. – Biblioteca avea un geam şi el se vedea în geamul transformat în oglindă. Îi plăcea să se privească în timp ce vorbea cu mine. – Cum ţi-ai dat seama? – Niciodată nu reuşeam să-i prind privirea, întotdeauna se uita «pe lângă mine». I-am urmărit ochii, atunci i-am simţit «setea imensă de sine». Narcisism combinat cu actorie şi fals! Nu credeam nimic din ce-mi spunea, minţea cu o nonşalanţă uimitoare, încerca să mă prostească de fiecare dată! Era însă director! Un foarte mare director, dintr-o foarte mare editură! Într-o zi voi scrie o poveste despre un om nefericit din cauza unei biblioteci cu geam… Calul troian introdus în starea noastră de iluzie şi minciună în care trăim! Războiul a început! Calul troian va învinge! Te asigur! – Iartă-mă! Nu te-am urmărit. Ce reprezintă calul troian? – Biblioteca! Adevărul în cetatea falsului!… Chelnerul aşază farfuriile pe masă. Theodor mănâncă încet, cu un aer distrat, parcă ar vrea să piardă timpul, să nu ajungă acolo unde se va duce, sau să ajungă prea târziu. I-ar plăcea să mai rămână aici o zi, ar putea să-i dea un telefon lui Udrişte să-l anunţe că va lipsi şi mâine, sau să nu anunţe pe nimeni, să ceară

o cameră la hotel şi atâta tot. Ştie că nu va proceda aşa, nu înţelege de ce? A renunţat de mult să mai înţeleagă ceva din propriile sale acţiuni. În urmă cu câţiva ani a cunoscut o tânără care i-a spus: Nu pot fi întotdeauna punctuală! A trăit o revelaţie, răsturnarea unei concepţii: punctualitatea lui, semn al unui om cu educaţie şi caracter, nu era decât un mod de a-şi ascunde rigiditatea în gândire şi mediocritatea în comportament. Să nu plec la Bucureşti! Să rămân aici cu Ştefan! Să nu cedez îndemnului de a mă duce acolo… – Fiinţa închide în ea încordare şi măsură, continuă să-i vorbească Ştefan, chiar dacă simte că nu-l ascultă, încearcă totuşi să-i capteze atenţia, să-i schimbe gândurile. În special măsură şi rigoare! Ţine minte versul ăsta: «Este în noi ceva mai adânc decât noi înşine!» Pentru Caliban, arta lui Prospero nu era decât cete de strigoi, foc înşelător, muşcături, înţepături, arici şi vipere… adică dezordine şi aservire. Pentru Prospero arta înseamnă rigoare şi demnitate; el reprezintă puterea legitimă care ţinea piept imposturii, haosului produs de interesele şi pasiunile celor care confundau realitatea cu propriile lor pofte nesăţioase, gata oricând să se încoloneze în rândurile celor care luptau pentru cauze promiţătoare de putere, bani şi succes… de aceea spuneam…

13,10. Un câine aleargă pe plajă, în urma lui un bărbat şi o femeie într-o haină largă de blană; siluete în mişcare pe fundalul alb-albastru al mării. Ar vrea să-i cunoască, să stea de vorbă cu ei, să-i vadă chipul femeii, să se îndrăgostească de ea; dorinţă acerbă a unei bucurii, a unei clipe de încântare. Femeia se îndreaptă spre el, se opreşte în faţa geamului, îi spune ceva, strigă cuvinte neînţelese, are faţa crispată, speriată, ochii dilataţi în orbite, bate cu pumnii în geam şi îl roagă ceva. Nu pricepe nimic! A dispărut! Fereastra e goală. Plaja pustie, câţiva pescăruşi, marea şi neliniştea lui. Un grup de tineri gălăgioşi intră în restaurant,

sunt urmaţi de câteva perechi mai în vârstă; liniştea din local îi obligă să vorbească mai încet. Sunt nordici, părul blond sau roşcat, băieţi cu figuri de sfinţi, iar fetele, de zâne cu părul lung. Printre ei se strecoară câinele pe care l-a văzut pe plajă. Înseamnă că nu i s-a nălucit. Dar femeia unde e? Poate chiar a venit spre el şi i-a vorbit?! Unde a dispărut?

14,05. Ar trebui să plece, mai întâi să-şi termine cafeaua, chiar dacă nu e prea bună, îi dă iluzia că îl reconfortează. Chelnerul întârzie să-i aducă nota de paltă. Cu atât mai bine dacă va ajunge la Cernavodă după orele de program şi nu-l va găsi… Achită nota, Ştefan protestează, vrea să plătească *fifty-fifty.* Nu-l aude. Se ridică. O ultimă privire spre mare, paşi rari pe mocheta de culoarea nisipului. Câinele, un Doberman, trece majestuos pe lângă el plimbându-se printre mese; îl mângâie pe blana scurtă, parcă ar vrea să-l întrebe unde îi este stăpâna. Ajunge în holul restaurantului, zăreşte un telefon automat; se opreşte, formează un număr, îl cere pe doctorul Sorin Colfescu. – Voiam să ştiu dacă m-ai înjurat pentru ziua de azi. Cum a mers? Peste câteva ore sosesc în Bucureşti. Bem o sticlă de vin la *Capşa!* Ştefan simte că face totul pentru a pierde vremea.

*

Ridică fruntea, îi vede pe amândoi în prag; rămâne cu rindeaua în mână, aplecat înainte, braţele întinse, parcă ar vrea să plonjeze într-o apă imaginară. A presimţit că într-o zi vor sosi, ceva îi lega definitiv. Continuă să tragă la rindea, încet, calm, cu atenţie, să nu subţieze prea mult scândura ce va fi mângâiată de atingerea valurilor.

N-a renunţat nici o clipă la ideea de a-şi construi o barcă cu pânze. Totul trebuie terminat cât mai repede, vara se apropie. Scândurile le-a adus de la Constanţa cu un văr care e şofer. Gazda unde locuieşte i-a îngăduit să le depoziteze sub un

şopron; a obţinut aprobarea întreprinderii de a lucra în atelier după terminarea orelor de lucru. Rămâne singur; taie scândurile, le şlefuieşte, dă lemnului curbura necesară; scheletul bărcii a început să se contureze. Vede de pe acum ziua în care va duce barca la Dunăre şi o va lansa la apă, nu ştie ce se va întâmpla după aceea, bănuieşte că va fi o dimineaţă cu soare, da, numai într-o dimineaţă va pleca spre Sulina, şi când va ajunge acolo, va zări marea, adevărata aventură abia atunci va începe; un vânt bun în pânze şi, după o zi de călătorie, va acosta în portul de bărci din Constanţa. Acolo se sfârşeşte de fiecare dată visul lui, poate în acel loc a început să-şi construiască în minte barca.

După cele şase luni de închisoare s-a întors schimbat. A aflat *ce* vrea şi *cum* poate obţine ceea ce dorea şi în special *cine este:* Am douăzeci de ani, sunt tâmplar, am femeia mea şi în curând… o barcă cu pânze. Acum mi-e destul!

Ajunge acasă seara târziu. Amira îi dă să mănânce şi îi povesteşte ce a făcut la simigeria unde lucrează. El nu vorbeşte nici acum prea mult, îi aminteşte doar că în curând va avea nevoie de pânzele pentru barcă, să nu întârzie să le croiască. Uneori se trezeşte în plină noapte, sare din pat, ia poziţie de drepţi, şi strigă ceva nedesluşit. Alteori se târâie în genunchi pe duşumea, pe lângă pat, caută ceva ştiut numai de el şi rosteşte mereu: Acum, să trăiţi! Acum, le găsesc în nisip!

Cei doi sunt încă la uşă. Theodor a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru a întârzia, a intrat pe poarta fabricii la ora 16, era mulţumit, putea spune: L-am căutat, dar plecase! Un muncitor i-a arătat unde se află atelierul de tâmplărie, spera că va găsi uşa închisă sau un lacăt îi va arăta de departe că a sosit prea târziu şi toţi lucrătorii sunt plecaţi. Lacătul însă lipsea, a apăsat pe clanţă, uşa s-a deschis cu zgomot şi acum se află în faţa lui. E singur, parcă

ar fi presimţit că vor veni, şi i-a aşteptat până acum.

Theodor se uită la el: capul şi umerii aplecaţi, braţele întinse pe rindea, parcă ar vrea să oprească un zid care se prăbuşeşte pe el, peste ei. Ştefan rămâne lângă uşă. Theodor face câţiva paşi spre el. Se opreşte. Vâră mâna în buzunarul hainei, scoate pachetul cu ţigări, se uită în jur, îşi dă seama că aici nu poate aprinde chibritul; pune pachetul la loc, gestul îi dă un aer de nesiguranţă, ca şi cum n-ar şti ce să facă cu mâinile în faţa unui puşti care nu se uită la el şi nici cel puţin nu s-a oprit din lucru. Tânărul pune în funcţiune maşina de şlefuit şi un zgomot puternic inundă încăperea, o mişcare scurtă, precisă şi liniştea e din nou restabilită. Theodor aşteaptă. Nu se grăbeşte. Acum nu se mai poate grăbi. Dacă e aici, trebuie să afle ceva, în primul rând despre el însuşi, apoi despre celălalt. Îşi aminteşte cuvintele lui Ştefan: Există în noi ceva mai adânc decât noi înşine! Abia acum cuvintele rostite în restaurant au ajuns până la el, s-au lăsat descifrate.

Pune rindeaua lângă scândură, se îndreaptă spre chiuveta din colţ, ia o cană, bea însetat şi se şterge cu mâna la gură. Se întoarce cu paşi înceţi, picioarele azvârlite, mers elastic, puţin trufaş. Theodor îl vede din noupe plajă. Imaginea se spulberă brusc. Stau faţă în faţă, despărţiţi doar de bancul de lucru. Linişte deplină. Miros de lemn de tei uscat. Theodor simte că va trebui să vorbească primul.

– Te-am căutat la şantier; tonul celui care vrea să-şi justifice prezenţa. – De ce? replica vine imediat, scurtă, albă, fără intonaţie. – Eram în Constanţa… Tace. Îl lasă să vorbească mai departe. – Am trecut şi pe la bunica… Se opreşte, nu poate spune «bunica ta», aşa cum i se adresa la miliţie, şi nici «bunica dumitale». Mi-a spus că te-ai însurat. – Da: răspuns prompt, parcă amândoi s-ar fi înţeles să nu vorbească despre cele petrecute

înainte. – Cu tânăra… venea pe plajă?… – Da. – Vindea cu maică-sa scovergi. E turcoaică; glas nici arogant, nici sfios, mai mult curios să afle adevăratul scop pentru care a venit şi în special ce va urma. – M-am bucurat pentru tine că vei avea o familie. Ridică fruntea, îl priveşte în ochi, parcă l-ar întreba: De ce ai venit? Ce vrei de la mine?!… – Ai făcut nunta? – Nu, am de rezolvat câteva socoteli; îngândurat, nemulţumit pentru ceva ştiut numai de el. Theodor e mai relaxat, ocoleşte bancul de lucru, face câţiva paşi laterali, vede scheletul suplu al bărcii. Tac amândoi o vreme. Ştefan stă înlemnit în acelaşi loc, ar vrea să se termine totul cât mai repede, să iasă împreună cu Theodor de acolo; cuvinte nebune aleargă vertiginos prin mintea lui: *clarvăzător, vânător, viaţa ameninţată de demoni.*

– Mi-a spus Maria că n-ai bani pentru nuntă! spune Theodor încet, privind barca, aşa cum ar fi comentat un fapt oarecare. El parcă nu l-ar fi auzit, e tentat să-şi reia lucrul, ar vrea să evite continuarea acestei discuţii; se uită la rindea, ceva nu este în regulă, o desface, aşază mai bine lama de oţel, apoi înfinge pana de lemn şi strânge cuţitul în lăcaşul său. Theodor îl priveşte: gura strânsă, buzele vârâte parcă înăuntru, obrajii zvâcnind în dreptul tâmplei. Ştefan face primul pas, apoi se opreşte, ar vrea să spună ceva, să intervină acum, când nu e prea târziu, nu găseşte nici un cuvânt şi nici un pretext, în fond nu se petrece nimic deosebit între ei. – Vreţi să-mi daţi bani?! vine într-un târziu răspunsul lui. – Hm! Mi-ar face plăcere să te ajut… – Cum adică?! Să mă plătiţi pentru tot ce am îndurat în timpul arestului, în puşcărie şi după ce am ieşit de acolo?! glas şoptit, gâtuit de furie. – N-o lua chiar aşa… Te împrumut, zice el îngăduitor, zâmbind, privind mai departe spre barca dintre ei. – Ce vreţi de la mine?! De ce nu mă lăsaţi în pace?! De ce vreţi moţiş să fac ce nu vreau?! Theodor îi răspunde cu acelaşi glas

îngăduitor. Nu-l aude. Se uită jos spre rindeaua pe care o ţine în mână. O unealtă stricată, sau cel puţin aşa i se pare. O strânge în pumn. Cineva urlă în el; o dată, de două ori, de o sută de ori: – De ce nu mă lăsaţi să trăiesc?! Strigătul şi ecoul însutit, înmiit, îl împinge de la spate, îi mişcă braţele. Doar barca se mai află între ei, ca şi cum ar încerca să-i salveze. Scheletul bărcii trosneşte sub greutatea piciorului, lemnul se frânge. Se aud sunete de oase strivite! Oase albe!

Un craniu uriaş pluteşte pe întinderea mării…

30

Stă nemişcat sub streaşină. Vântul biciuie ploaia. Tremură. A plecat doar în salopetă, pantofii sunt găuriţi. Ţine ochii îndreptaţi spre clădirea de peste drum: ziduri groase, negre şi ferestre mari. Când a sosit, era întuneric, după un timp câţiva bărbaţi în uniforme au urcat scara. Două maşini s-au oprit lângă trotuar, apoi alte două. Curând, un du-te vino a marcat începutul unei zile de muncă. Stă mai departe rezemat de zid. Numără ferestrele: şase. Cele de la parter au fier forjat în exterior; le numără din nou, parcă astfel ar afla de ce stă acolo şi ce are de făcut. Din când în când îşi trece mâna peste faţă, îşi şterge picăturile de ploaie, apoi vâră mâinile în buzunare, lipeşte coatele, încearcă să se încălzească. A vrut de câteva ori să plece, nu s-a mişcat din loc, parcă ar fi făcut acest drum doar pentru a număra ferestrele unei clădiri. Da. Sunt şase! Ar fi fost opt dacă cele două n-ar fi fost zidite… Mai întâi va trebui să se legitimeze, să răspundă la întrebarea: Unde vrei să mergi? apoi să urce câteva trepte şi numai după aceea să intre în birou şi să-i spună ce avea de spus, dacă n-a aflat între timp de la altcineva… De ce a ţinut morţiş să fac ceea ce am făcut?! Se uita la mine… mă ruga să-l ajut, să-i duc la îndeplinire voinţa, să săvârşesc ce n-am săvârşit nici chiar până atunci pe plajă…

Traversează strada. Ajunge în faţa gheretei, ochii lui întâlnesc ochii de sub cozorocul negru al unei şepci trase pe frunte. Îşi aude glasul care spune: Vreau să vorbesc, apoi se opreşte şi o ia de la început: Vreau să vorbesc cu toavarăşul căpitan Rolea. – Cine eşti? întreabă cozorocul. – Mihăilescu Vasile. Ştie ‘mnealui. – Te-a chemat? – Nu… dar mă aşteaptă. – Azi? La ce oră? – Nu azi… mai demult… Tăcere prelungită. Degetul arătător roteşte discul telefonului; calmul unui

început de zi, încă adormiţi şi plictisiţi de ploaia ce nu conteneşte. Aşteaptă. Îşi şterge picăturile ce i se preling pe faţă, se uită în jos, pantofii sunt acoperiţi cu noroi, pantalonii salopetei uzi până la genunchi. Ridică privirea. Cozorocul îi spune: – Camera 12. Pleacă din dreptul gheretei, ar fi vrut să mai stea acolo, să se odihnească. Urcă treptele scării. Nu se uită în urmă şi nici înainte, nu-l interesează ce a fost şi nici ce va fi. E atent la fiecare treaptă, aşază talpa piciorului cu grijă, se teme să nu alunece, să nu se surpe pământul sub el. Uşa. Holul. O altă uşă. Bate încet cu degetul îndoit. Nu aude nici un glas. Mai ciocăneşte încă o dată, apasă pe clanţă şi vâră capul, apoi face un pas înăuntru. Rămâne lângă uşă, stă pe linoleum, să nu murdărească parchetul cu noroiul de pe pantofi. Apa alunecă de pe el, o simte cum se scurge pe şira spinării, în jos, spre picioare, şi parcă odată cu ea îl trage în pământ. Drept. Înlemnit. Mâinile lipite de trup. Rigid.

– Ia uitaţi-vă, oameni buni, pe cine văd? Ce faci, măi, Silică?! Ce te-a adus la mine?

Tace. Ar vrea să vorbească, gura încleştată. Ceva tremură şi ţipă în el.

– Hai! spune, Silică! Poate ţi-a fost dor de mine şi ai vrut să mă vezi!

– Eu l-am omorât, don căpitan! cuvintele repezite printre dinţi, parcă ar fi vrut să scape cât mai repede de ele.

Nu ştie ce să creadă. Zâmbetul îi dispare de pe faţă. Se ridică din fotoliu cu o mişcare înceată, vrea să câştige timp, să înţeleagă bine ce a auzit, să nu se înşele cumva. Face un pas, ocoleşte biroul, se opreşte în faţa lui.

– De ce te-ai hotărât să-mi spui abia acum?!

Ridică din umeri, încearcă să-şi mişte trupul de pe un picior pe altul, nu reuşeşte, ceva se clatină în el.

– Acolo e! Pe masa de lucru, lângă scândurile pentru barcă. Puteţi să veniţi să-l vedeţi.

Scutură scrumul de ţigară, vrea să câştige timp, să înţeleagă ceva din tot ce îi spune băiatul din faţa lui.

– E vorba de copilul de pe plajă? Nu-i aşa, Vasile?!…

– Nu.

– Cum nu?!

– V-am spus… atunci eram nevinovat! Acum da!

– Ce da?!…

Apleacă puţin capul într-o parte, singura mişcare pe care a făcut-o de când a intrat în birou şi s-a oprit pe bucata de linoleum de culoarea cerului.

– Cine-i? glas abia şoptit.

– A zis că azi a sosit la Constanţa. Cred că a trecut şi p-aici… altfel de ce ar fi venit la mine?

– Doctorul?

– Da… Domnu'doctor Hristea. L-am lăsat cu domnul Albini… El m-a sfătuit să vin singur aici… să vă spun ce s-a întâmplat.

Încremenit, prostit, cu ţigara stinsă în mână.

– Mai spune o dată! îi cere căpitanul.

– Da. Aşa cum aţi auzit. E acolo… pe masa de lucru din atelier… L-am lăsat cu domnu Albini care vorbea mereu despre un Vânător… despre un Porumbel sălbatic…

– Ai venit pe jos de la Cernavodă?

– Da… Am mers toată noaptea! Am vrut să pricep şi eu, de ce s-a ţinut omu ăsta de capul meu atâta timp?! Atâtea luni! şi le numără pe degete. De ce a ţinut morţiş să fac ceea ce am făcut?!…

31

Nici acum Ştefan n-a înţeles cum s-au petrecut faptele. Era lângă uşă, la câţiva paşi de el. Puştiul privea în jos, spre rindeaua pe care o ţinea în mână. Puştiul atunci a zis: «Vreţi să-mi daţi bani?!» Theodor a răspuns: «Mi-ar face plăcere să te ajut». «Cum adică?! Să mă plătiţi pentru tot ce am îndurat în timpul arestului, în puşcărie şi după ce am ieşit de acolo?!» în clipa aceea, rindeaua s-a desfăcut, cuţitul a alunecat pe lângă pana de lemn şi Puştiul s-a trezit cu arma dăruită parcă de cineva s-o folosească… dar şi atunci i-a lăsat o ultimă şansă pentru a scăpa. «N-o lua chiar aşa! Te împrumut», a zis Thedor. Apoi Puştiul a urlat: «Ce vreţi de la mine?! De ce nu mă lăsaţi în pace?!» Ştefan a plecat de lângă uşă, s-a apropiat de ei, a încercat să preîntâmpine ceea ce s-ar fi putut întâmpla. Atunci încă mai credea că poate să-i oprească. Theodor a făcut un pas spre Vasile, poate a vrut să-i ia cuţitul din mână. Zâmbea. S-a împiedicat de barcă, i-a rupt câteva nervuri, s-a sprijinit de masa de lucru, şi-a recăpătat echilibrul. Atunci, abia atunci s-a azvârlit în cuţitul rindelei, care îl aştepta pregătit în dreptul stomacului, parcă l-ar fi îmbrăţişat, şi la urmă Puştiul şi-a dat seama că-l înjunghiase…

32

Dacă cei doi au căzut – îşi spune Ştefan Albini – unul în temniţă şi altul în moarte, înseamnă că primul a fost Porumbelul sălbatic, al doilea a fost Cobra… Cine a jucat rolul Vânătorului? Eu?! Hm! Oare plăcuţele mele de lut, unele scrise, altele nescrise, au avut atâta putere?! Şi toţi cei care frământă pământul pentru pregătirea plăcuţelor de lut au aceeaşi forţă? Atunci de ce sunt atât de blânzi şi speriaţi?… Dacă eu «l-am ales» pe Theodor Hristea, cine m-a ales pe mine să fiu Vânător?! Cine va fi vânătorul Vânătorului?! Cred că odată cu ei «am dispărut» şi eu, inclusiv naratorul…

Am fost cu toţii în aceeaşi carte…

Cuprins

Prefață
Extrase din presa franceză
Extrase din presa românească
Cartea întâi
Cartea a doua
Cartea a treia

Table of Contents

Prefaţă 4
Extrase din presa franceză 9
Extrase din presa românească 11
Cartea întâi 15
Cartea a doua 171
Cartea a treia 199